

แนวทางการต่อต้านการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21
ของกองทัพไทย

โดย

พันเอก กัณฑ์ สถิตยยุทธการ
รองผู้บัญชาการโรงเรียนนายสิบทหารบก
กองทัพบก

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 63
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2563 - 2564

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “แนวทางการต่อต้านการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ของกองทัพไทย” ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์ ของ พันเอก กัณฑ์ สติยยุทธการ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 63 ประจำปีการศึกษาพุทธศักราช 2563-2564

พลโท

(วิโรจน์ เกิดแสง)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการต่อต้านการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ของกองทัพไทย
ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์
ผู้วิจัย พันเอก กัณฑ์ สติดยุทธการ **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** 63

การก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามรูปแบบหนึ่งที่มีการพัฒนารูปแบบวิธีการของภัยคุกคามควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสังคมและเทคโนโลยีในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งปัจจัยของความก้าวหน้าต่างๆ เหล่านี้ส่งผลที่เปลี่ยนแปลงต่อภัยของการก่อการร้ายให้มีความรุนแรงและน่าสะพรึงกลัวมากยิ่งขึ้น เนื่องมาจาก การขยายแนวความคิด การติดต่อเชื่อมโยงเครือข่าย รูปแบบวิธีการของการปฏิบัติการอาวุธ และเครื่องมือของการก่อการร้ายมีการพัฒนาตามความก้าวหน้าของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสงบและความมั่นคงของประเทศและประชาชน ดังนั้นกองทัพไทยจึงควรมีแนวทางในการเตรียมการรับมือต่อการก่อการร้าย อันเป็นสิ่งจำเป็นที่กองทัพไทยควรมีการพัฒนาเสริมสร้างให้มีศักยภาพในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ ความเปลี่ยนแปลงของการก่อการร้ายที่พัฒนา ไปพร้อมกับความก้าวหน้าของโลกยุคศตวรรษที่ 21 รวมทั้งสภาพปัญหาและผลกระทบในการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพไทยที่ผ่านมา เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 ของกองทัพไทย อันจะเป็นแนวทางในการต่อต้านและตอบโต้การก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อเหตุการณ์ เพื่อพัฒนาให้กองทัพไทยมีความทันสมัยพร้อมรับมือต่อการก่อการร้ายที่จะเป็นสงครามในรูปแบบใหม่ โดยงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นการศึกษาวิเคราะห์การก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 และการปฏิบัติทางด้านยุทธการและการข่าวในขอบเขตบทบาทหน้าที่ของทหารในการต่อต้านและตอบโต้การก่อการร้าย ซึ่งจากเอกสารวิจัยจะทำให้ทราบว่า จากการที่ภัยคุกคามในการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 มีการ เปลี่ยนแปลงไปสู่ความรุนแรงมากยิ่งขึ้น และอาจขยายตัวไปเป็นสงครามในรูปแบบใหม่ ดังนั้นกองทัพไทย จึงควรมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการฝึก ศึกษาและหลักนิยม รวมทั้งพัฒนาบทบาทของกองทัพไทยให้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอันเป็นการสร้างประสิทธิภาพในการต่อต้านและตอบโต้การก่อการร้ายในรูปแบบของการต่อสู้กับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ในยุคศตวรรษที่ 21

Abstract

Title The Guildelines of the Royal Thai Armed Forces for Countering 21st Century Terrorism
Field Strategy
Name Colonel Gunn Stithyudhakarn **Course** NDC **Class** 63

Terrorism is a threat which has been developing its modus operandi simultaneously with the transformation of society and technology in the 21st century era. Therefore the factors of the progressions will effect to the increase of violence and terrors and support terrorism activities such as expansion of extreme ideologies, network connections, modus operands, weapons and devises. These issues are considered as very harmful threat to the national security and the living lives of the people then the Royal Thai Armed Forces should have its own necessary guidelines to develop the capability for responding to the terrorism activities. The objectives of this qualitative research are to study the transformation of the terrorism in 21st century together with the previous barriers of the Royal Thai Armed Forces in counter terrorism in order to provide the Royal Thai Armed Forces with the guidelines to transtrom the forces to be ready for countering and responding to the terrorism treat in 21st century in the framework of intelligence and operation.

The results of the research indicate lastly that the terrorism in 21st century has been going with more violence and terror that can become eventually a new model of war. The Royal Thai Armed Forces ought to transform itself by developing doctrine, education and training as well as the role in legal issues, intelligences and operations for combating the terrorism in 21st century era.

คำนำ

โลกในยุคศตวรรษที่ 21 ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้เกิดโลกในรูปแบบใหม่ที่ไร้พรมแดนและมีความก้าวไกลอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าของโลกในศตวรรษที่ 21 นี้ สังคมโลกก็ยังไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ซึ่งความขัดแย้งและภัยคุกคามต่างๆ ที่มีวิวัฒนาการควบคู่ไปกับความก้าวหน้าของสังคมโลก ดังนั้นท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่สร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับชีวิตประจำวันของประชาชนในยุคศตวรรษที่ 21 ในทางตรงข้ามกลับส่งผลให้ความขัดแย้งในรูปแบบต่าง ๆ มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นและมีผลกระทบต่อประชาชนที่บริสุทธิ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม อันเป็นสาเหตุให้การก่อการร้ายได้มีวิวัฒนาการที่มาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคม ที่ส่งผลให้เกิดความรุนแรงและสร้างความหวาดกลัวแก่สังคมโลกได้ทุกแห่งและอาจขยายตัวเป็นภัยคุกคามในลักษณะของสงครามได้ ดังนั้นกองทัพไทยซึ่งมีหน้าที่ในการป้องกันประเทศและการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จึงจำเป็นต้องมีความพร้อมในการเตรียมกำลังและการใช้กำลังเพื่อในการรับมือต่อภัยคุกคามในรูปแบบของการก่อการร้ายที่กำลังมีความรุนแรงขึ้นในยุคศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้จะเป็นการเปลี่ยนผ่านให้กองทัพไทยซึ่งมีกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ที่มีศักยภาพได้พัฒนาไปสู่ความเป็นกองทัพที่ทันสมัยและพร้อมรับมือต่อภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ของการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21

ดังนั้น จุดมุ่งหมายของเอกสารวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะทำการวิจัยในการวิเคราะห์รูปแบบและแนวโน้มของการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 และ ปัญหาอุปสรรคที่ผ่านมาของกองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้ายเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนากองทัพไทยให้มีความพร้อมในการต่อต้านการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างให้กองทัพไทยมีบทบาทใหม่ที่มีความทันสมัยในรูปแบบของการปฏิบัติการทางทหารในยุคปัจจุบัน

พันเอก

(กัณฑ์ สติตยुทธการ)

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 63

ผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้มีส่วนสนับสนุนต่อทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อมูลและแนวความคิดเห็น จากประสบการณ์ในหน้าที่และการศึกษา ในด้านการต่อต้านการก่อการร้าย อันเป็นประโยชน์ ต่องานวิจัยในเรื่องนี้ ซึ่งหากปราศจากการสนับสนุนของท่าน แล้วอาจทำให้งานวิจัยนี้ไม่สามารถ บรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย ขอขอบคุณ แนวความคิดอันมีคุณค่าจาก คุณฉัตรชัย บางซวด รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ พลเรือตรี อากาศ อยู่คงแก้ว ผู้บัญชาการหน่วยสงคราม พิเศษทางเรือ พลตรี วิมล คำอิม ผู้บัญชาการหน่วยข่าวกรองทางทหาร พันเอก อินทนนท์ รัตนภาพ ผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 3 รักษาพระองค์ พันเอก โทมวิวัฒน์ สว่างวิทย์ ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ 6 พันเอก ไสรส รัตนผ่องใส รองผู้บังคับการกรมนักเรียนนายร้อย รักษาพระองค์ และ พันเอก ณ์ภูฏ์ กาญจนโหติ ผู้อำนวยการกองข่าว ศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายสากล ผู้ที่ร่วมให้แนวความคิด ข้อมูล และประสบการณ์ต่าง ๆ ในการดำเนินการวิจัยนี้มาโดยตลอด

กราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ ศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข แห่งภาควิชา ความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหัวหน้าโครงการ ความมั่นคงศึกษา ที่กรุณามอบงานวิจัยและข้อมูลอันมีคุณค่าเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน วิจัยอันเป็นข้อมูลที่สำคัญต่อความสำเร็จในงานวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบคุณต่อคณาจารย์ทุกท่าน ที่ผู้วิจัยเคยเข้ารับการฝึกและศึกษาในหลักสูตรการต่อต้านและต่อสู้กับการก่อการร้ายทั้งในประเทศ และต่างประเทศ รวมทั้ง บทความ หนังสือต่างๆ อันเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยได้มีความตระหนัก และเห็นความสำคัญของทหารและบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Professor Paul Wilkinson และ Professor Richard English แห่งมหาวิทยาลัย St Andrews, General Rupert Smith และ Major General Chip Chapman แห่งกองทัพบกสหราชอาณาจักร และ Colonel Lance E Booth แห่งกองทัพบกสหรัฐอเมริกา

เอกสารวิจัยครั้งนี้ไม่อาจสำเร็จออกมาได้หากไม่มี จำสิบตรีหญิง ชนิดาภา ปิงเมือง และ นางสาว อิศริย์ สุวรรณรัตน์ รวมทั้ง อีกหลายท่านที่มีความรักและปรารถนาดีต่อผู้วิจัยคอยให้ความ ช่วยเหลือในการค้นหา รวบรวมข้อมูล และจัดทำรูปเล่ม ขอขอบคุณต่อบุคคลทั้งหมดด้วยความจริงใจ

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงที่มีต่อความสำเร็จการดำเนินงาน ในเอกสารวิจัยให้มีคุณภาพครั้งนี้ ได้แก่ พันเอกหญิง นวพร มีปรีชา ที่คอยตรวจความถูกต้องและ ให้คำแนะนำในการดำเนินการ และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงเป็นพิเศษต่อ พลเอก สุธน เหมือนพิทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ทุ่มเทตลอดระยะเวลาในการดำเนินการในการกำกับดูแล ตรวจสอบ ปรับปรุง และให้คำแนะนำที่มีคุณค่า ในการทำให้งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่มีคุณค่าแก่กองทัพไทยต่อไป

พันเอก

(กัณฑ์ สติดยุทธการ)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 63

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
วิธีดำเนินการวิจัย	4
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	4
คำจำกัดความ	4
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)	8
นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 – 2565)	12
แนวความคิดยุทธศาสตร์ความมั่นคงของชาติ	13
ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย	19
หลักการและแนวความคิดของการก่อการร้าย	20
ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐ	22
ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายของสหราชอาณาจักร	26
แนวคิดและยุทธวิธีการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพไทย	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
กรอบแนวคิดการวิจัย	35
สรุป	37
บทที่ 3 การก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 และบทบาทของกองทัพไทย	
ในการต่อต้านการก่อการร้าย	38
หลักพื้นฐานการก่อการร้าย	38
ประวัติของการก่อการร้าย	41
ประเภทของการก่อการร้าย	44
รูปแบบของการก่อการร้าย	46
วิวัฒนาการของการก่อการร้าย	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เหตุการณ์การก่อการร้ายที่สำคัญในยุคศตวรรษที่ 21	51
แนวทางการต่อต้านการก่อการร้ายของประเทศไทย	54
บทบาทของกองทัพไทยในการรักษาความมั่นคงและการรักษาความสงบ เรียบร้อยภายใน	59
บทบาทของกองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้าย	61
บทบาทของทหารในการต่อต้านการก่อการร้ายของต่างประเทศ	64
แนวโน้มของการก่อการร้ายในระดับสากลที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ของประเทศไทย	66
แนวโน้มของการก่อการร้ายภายในประเทศไทย	68
แนวโน้มในการต่อต้านการก่อการร้ายในระดับสากลและประเทศไทย	69
การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และอุปสรรค (SWOT)	70
ปัญหา อุปสรรค และผลกระทบ	73
สรุป	76
บทที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้าย ของกองทัพไทย	79
กล่าวนำ	79
วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค ของกองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้าย	79
แนวทางในการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21ของกองทัพไทย	99
ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	104
สรุป	105
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	107
สรุป	107
ข้อเสนอแนะ	112
บรรณานุกรม	114
ภาคผนวก	117
ประวัติย่อผู้วิจัย	128

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
2-1	กรอบแนวคิดของการวิจัย	36
3-1	การปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุการณ์	58
4-1	โครงสร้างกลุ่มก่อนการร้าย	82
4-2	โครงสร้างกลุ่มก่อนการร้าย	83

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีซึ่งมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วอันเป็นผลกระทบให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อสังคม และความเป็นอยู่ของมนุษย์ในทุกๆ ด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร และความก้าวหน้าของนวัตกรรมใหม่ ซึ่งผลของการเปลี่ยนแปลงนั้นส่งผลให้รูปแบบของภัยคุกคามในรูปแบบต่างๆ ได้มีการเปลี่ยนแปลงพร้อมกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในโลกของยุคศตวรรษที่ 21

การก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามรูปแบบหนึ่งที่มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการของภัยคุกคามควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสังคมและเทคโนโลยีมาโดยตลอด ในขณะที่ความเจริญของสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วพร้อมกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ปัจจัยของความก้าวหน้าต่างๆ เหล่านี้ส่งผลที่เปลี่ยนแปลงต่อภัยของการก่อการร้ายให้มีความรุนแรงและน่าสะพรึงกลัวมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นปัจจัยที่เกื้อกูลต่อการขยายแนวความคิด การติดต่อเชื่อมโยง เครือข่าย รูปแบบวิธีการของการปฏิบัติการ และเครื่องมือในการก่อการร้ายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งปัจจัยที่สำคัญที่สุดก็คือ การสร้างความหวาดกลัวให้แก่ประชาชนผู้บริโภคได้มากยิ่งขึ้น ทั้งชีวิต ทรัพย์สิน และความเป็นอยู่ ตลอดจนจนความคิดที่ได้รับจากผลของการก่อการร้ายเนื่องจากจุดมุ่งหมายของการก่อการร้ายตั้งแต่ยุคเริ่มต้นจนถึงปัจจุบันไม่ได้มุ่งหวังแต่เพียงทำลายชีวิต และทรัพย์สินของเหยื่อเป้าหมายเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่มีจุดมุ่งหมายหลักในการสะท้อนภาพความรุนแรงของการปฏิบัติการไปให้สังคมได้รับทราบในอดีตจะมีแนวทางว่า “การฆ่าคนเพียงคนเดียวจะทำให้เกิดความน่ากลัวไปสู่คนอื่นที่รอบนั้บพันคน” ซึ่งต่อมาภายหลังเหตุการณ์การโจมตีของกลุ่มก่อการร้าย อัลไควดา (Al Qaeda) ด้วยการยึดเครื่องบินโดยสารและพุ่งชนตึกเวิลด์เทรด เซ็นเตอร์ ในมหานครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2544 ทำให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนนับพันคน และมีการออกข่าวไปทั่วโลก ในขณะที่เกิดเหตุเป็นการทำให้ทั่วโลกได้รับรู้และหวาดกลัวถึงภัยในการก่อการร้ายอย่างรวดเร็วในทุกมุมโลก เหตุการณ์การโจมตีครั้งนี้เป็นจุดเปลี่ยนแปลงของการก่อการร้ายในรูปแบบใหม่ที่มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น และสร้างความหวาดกลัวไปทั่วโลก

ในปัจจุบันแนวทางของการก่อการร้ายจึงเปลี่ยนแปลงมาเป็น “การฆ่าคนนับพันจะทำให้คนทั้งโลกหวาดกลัว และรู้ถึงศักยภาพของกลุ่มก่อการร้าย” และจากเหตุการณ์การโจมตีเมืองมุมไบ (Mumbai) ประเทศอินเดียด้วยอาวุธสงคราม และใช้การปฏิบัติการในรูปแบบของหน่วยทหารขนาดเล็ก (Small Unit Tactic) ของผู้ก่อการร้ายจากกลุ่มก่อการร้าย เลสกา-อี-ไทอึบา (Lashkar-E-Taiba) เมื่อวันที่ 26-29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงยุทธวิธีในการก่อการร้าย ในลักษณะของการปฏิบัติการที่มีรูปแบบทางยุทธวิธีแบบทหาร และการควบคุม

สั่งการจากผู้ควบคุมนอกพื้นที่ปฏิบัติการ ซึ่งมีการนำเทคโนโลยีต่างๆ ใช้ในการปฏิบัติการมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันภาพของการโจมตีเมืองมุมไบ ถูกนำออกสื่อสู่สายตาชาวโลกในเวลาไม่นาน หลังตกริมการปฏิบัติการซึ่งสร้างความหวาดกลัวไปทั่วโลก รวมทั้ง เป็นการสร้างศักยภาพของกลุ่มก่อการร้าย เลสกา-อิ-โทอึบา ให้โลกได้รู้จักในเวลาไม่นาน ผลกระทบต่อมาจากเหตุการณ์ที่เมืองมุมไบได้ทำให้เกิดรูปแบบของการก่อการร้ายที่ใช้ยุทธวิธีแบบทหารในการโจมตีเรียกว่า “Mumbai Model” ขึ้นในหลายพื้นที่ทั่วโลก เช่น ในประเทศอินโดนีเซีย เคนยา และที่เห็นชัดเจนคือในเมืองมาราวิ (Marawi) ประเทศฟิลิปปินส์ โดยจะเห็นได้ว่าหากโลกมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น เท่าใดจะส่งผลให้การก่อการร้าย มีความรุนแรงมากขึ้น และมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามความก้าวหน้าทั้งทางเทคโนโลยี รูปแบบการปฏิบัติการ การรับรู้การติดต่อเครือข่าย การถ่ายทอดความคิด และการเผยแพร่ภาพของความหวาดกลัว อีกทั้ง จะทำให้พื้นที่ในการปฏิบัติการของการก่อการร้ายขยายวงกว้างออกไปโดยไม่มีขอบเขต ด้วยเหตุนี้แนวโน้มของการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 จึงมีแนวโน้มที่จะมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น และมีการขยายเครือข่ายเข้าไปสู่สังคมในทุกระดับ ทุกพื้นที่ โดยไม่มีข้อจำกัด รวมทั้งมีรูปแบบใหม่ๆ ของการปฏิบัติการที่จะสร้างหวาดกลัวคุกคามต่อชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งส่งผลให้ทหาร มีบทบาทมากขึ้นในการต่อต้านการก่อการร้าย เนื่องจากความรุนแรงและการขยายพื้นที่ในการก่อความรุนแรง และขอบเขตขยายกว้างเกินกว่าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการต่อต้านการก่อการร้ายจะปฏิบัติการได้เพียงลำพัง

กองทัพไทยในปัจจุบันตามรัฐธรรมนูญกำหนดให้มีหน้าที่หลักในการเตรียมกำลังและใช้กำลังในการป้องกันประเทศ ดังนั้น การเตรียมกำลังในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมา จึงมุ่งเน้นไปที่การเตรียมกำลังเพื่อทำการรบในการป้องกันประเทศจากการรุกรานในลักษณะของภัยสงครามตามแบบ(Conventional Warfare) เป็นหลัก แต่ในขณะเดียวกันยังต้องมีภารกิจในการรักษาความมั่นคงภายในและการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมด้านการใช้กำลังให้มีความเหมาะสมต่อสภาพของภัยคุกคามในภาวะการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในขณะที่รูปแบบของภัยคุกคามในการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 มีแนวโน้มที่จะขยายตัวอย่างรวดเร็วในทุกพื้นที่ทั่วโลก และอาจเป็นสงครามในรูปแบบใหม่ในอนาคต ดังนั้น กองทัพไทยจึงควรมีแนวทางในการเตรียมการรับมือต่อการก่อการร้าย เพื่อพัฒนาเสริมสร้างให้มีศักยภาพในการต่อต้านการก่อการร้าย ถึงแม้ว่าในเหล่าทัพต่างๆ จะมีหน่วยที่มีหน้าที่ในการต่อต้านการก่อการร้ายอยู่แล้วทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ตามการเสริมสร้างให้หน่วยงานอื่นๆ ในกองทัพได้มีแนวทางและบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อให้มีความพร้อมในการรับมือต่อการปฏิบัติการในการก่อการร้ายในรูปแบบต่างๆ ในยุคศตวรรษที่ 21 จะเป็นการเสริมสร้างบทบาทและหน้าที่ในการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพไทยให้มีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น เนื่องจากการก่อการร้ายมีแนวโน้มของการขยายตัวในการปฏิบัติการอย่างรวดเร็ว และมีความรุนแรงมากขึ้น รวมทั้ง มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบอย่างรวดเร็ว ตามกระแสสังคมโลกและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ดังที่กล่าวมาแล้วจึงเป็นที่มาของงานวิจัยในเรื่องแนวทางที่จะพัฒนาบทบาทการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพไทยให้มีความเหมาะสมต่อภาวะการณ์ของโลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นในการศึกษาค้นคว้าแนวทาง หรือรูปแบบในการพัฒนาบทบาทของกองทัพไทยที่สามารถทำหน้าที่

ในการต่อต้านการก่อการร้ายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับต่อนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ รวมทั้งภารกิจในการรักษาความมั่นคงภายใน และการรักษาสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ซึ่งจะทำให้กองทัพไทยได้มีแนวทางในการเตรียมกำลังที่เหมาะสมและทันสมัยในการต่อต้านการก่อการร้าย ในสถานการณ์ของโลกยุคศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ความเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการก่อการร้ายที่พัฒนาไปพร้อมกับความก้าวหน้าของโลกยุคศตวรรษที่ 21 รวมทั้งสภาพปัญหาและผลกระทบในการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพไทยที่ผ่านมา
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการต่อต้าน และตอบโต้การก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อเหตุการณ์ อีกทั้งสอดคล้องต่อนโยบายและแผนความมั่นคงแห่งชาติ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตพื้นที่

งานวิจัยนี้คือการศึกษาวิจัยแนวทางในการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพไทย โดยมีพื้นที่ครอบคลุมทั้งประเทศไทย

2. ขอบเขตด้านประชากร

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ จึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการทหาร ความมั่นคง และการต่อต้านการก่อการร้าย รวมทั้งนักวิชาการที่มีความรู้ด้านการก่อการร้าย เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนากองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้าย อันได้แก่ ผู้บังคับหน่วยกำลังรบ ผู้ปฏิบัติงานด้านยุทธการและการข่าว เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ หรือผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการต่อต้านการก่อการร้ายทั่วไป

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 3.1 งานวิจัยนี้เน้นศึกษาภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายเท่านั้น
- 3.2 งานวิจัยนี้เน้นศึกษาวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้านยุทธการและการข่าวในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของทหารเท่านั้น
- 3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลอาจเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศแต่มีขอบเขตบริบทที่เหมาะสมกับกองทัพไทย

4. ขอบเขตระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยนี้ใช้ระยะเวลา 7 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2563 ถึง เดือน มิถุนายน 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงพรรณนา โดยดำเนินการ ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ รวบรวมข้อมูลข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เชี่ยวชาญ, หัวหน้าส่วนราชการผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการ และผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องที่มีความรู้ในเรื่องการก่อการร้าย ตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ รวบรวมจากการทบทวนวรรณกรรม และค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Context Analysis) การวิเคราะห์เปรียบเทียบ และสังเคราะห์ข้อมูลตามทฤษฎีและหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การนำเสนอข้อมูล โดยการรายงานผลการวิจัยในรูปแบบของการพรรณนาความที่ได้จากการวิเคราะห์ เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ และแนวทางใหม่ๆ ที่ได้จากการวิจัย

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการการก่อการร้ายและแนวโน้มในการปฏิบัติการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21

2. ทราบถึงแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมของกองทัพไทยในการตอบสนองต่อการก่อการร้ายที่อาจจะเกิดขึ้น

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการเตรียมความพร้อมในการต่อต้านการก่อการร้ายในอนาคตต่อไป

คำจำกัดความ

ยุทธศาสตร์ชาติ	หมายถึง	เป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันอันก่อให้เกิดพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าวตามระยะเวลาที่กำหนด
ความมั่นคงแห่งชาติ	หมายถึง	ภาวะที่ประเทศปลอดภัยภัยคุกคามต่อเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขต สถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ ความปลอดภัยของประชาชน การดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน หรือที่กระทบต่อผลประโยชน์แห่งชาติหรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งความพร้อมของประเทศที่จะเผชิญสถานการณ์ต่างๆ อันเกิดจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ	
	หมายถึง นโยบายและแผนหลักของชาติที่เป็นกรอบหรือทิศทางในการดำเนินการป้องกัน แจ่งเตือน แก้ไข หรือระงับยับยั้งภัยคุกคามเพื่อธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติ
ผลประโยชน์แห่งชาติ	หมายถึง <ol style="list-style-type: none"> 1. การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ 2. การดำรงอยู่อย่างมั่นคงยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ 3. การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ 4. การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ 5. ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรม และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน 6. ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงาน อาหาร 7. ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ 8. การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีเกียรติและศักดิ์ศรีในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก
ภัยคุกคาม	หมายถึง ภาวะหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่มั่นคง ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงสลับซับซ้อน หากไม่มีการแก้ไข จะเกิดผลกระทบในวงกว้างต่อความมั่นคงของชาติเป็นอยู่ต่อบุคคล สังคม สิ่งแวดล้อม
การก่อการร้าย	หมายถึง การใช้ภัยคุกคามโดยการแสดงออกถึงความรุนแรงต่อประชาชน และผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสู้รบ โดยมีความตั้งใจที่จะบังคับ ชูเชิญ สังคม หรือรัฐบาล โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะโฆษณาชวนเชื่อ ปลุกปั่น และ แก้แค้นมากกว่าการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ทางการเมือง
การต่อต้านการก่อการร้าย	หมายถึง มาตรการในการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุและติดตามกลุ่มก่อการร้ายต่างๆ รวมทั้งมาตรการในการตอบโต้เมื่อมีการก่อการร้ายเกิดขึ้น
ศตวรรษวรรษที่ 21	หมายถึง ยุคของห้วงเวลาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) ถึง 31 ธันวาคม ค.ศ. 2100 (พ.ศ. 2643)

กองทัพไทย	หมายถึง	กำลังในการป้องกันประเทศ ประกอบด้วยกำลังทางบก ทางเรือ และทางอากาศ และมีภารกิจในการสนับสนุน การรักษาความมั่นคง และรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน โดยมีกองบัญชาการกองทัพไทย (ในอดีตคือ กองบัญชาการทหารสูงสุด) เป็นหน่วยควบคุมการปฏิบัติการ
ส่วนกำลังรบ	หมายถึง	ส่วนที่มีหน้าที่ใช้กำลังต่อกำลังรบของฝ่ายศัตรูเพื่อป้องกันราชอาณาจักร
ส่วนสนับสนุนการรบ	หมายถึง	ส่วนที่มีหน้าที่สนับสนุนส่วนกำลังรบโดยตรงเพื่อเพิ่มอำนาจ กำลังรบหรือกดดันข้าศึกเพื่อให้บรรลุภารกิจของหน่วย กำลังรบได้ง่ายขึ้น
ส่วนภูมิภาค	หมายถึง	ส่วนที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและดูแลระเบียบวินัยทหารนอกจากนี้ยังมีอำนาจตามกฎหมายในการสั่งการ แก่หน่วยทหารในพื้นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยและปฏิบัติตามกฎหมาย และแบบธรรมเนียม
การปฏิบัติการทางทหารที่นอกเหนือจากการทำสงคราม (Military Operations Other Than War : MOOTW)	หมายถึง	การใช้ขีดความสามารถของกำลังทางทหาร ปฏิบัติการอื่นใดที่มีใช้การปฏิบัติการทางทหารเพื่อสงคราม การปฏิบัติการเหล่านี้สามารถประยุกต์ใช้ร่วมกับเครื่องมือต่างๆ ของกำลังอำนาจแห่งชาติ เช่นการเมือง การเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และเทคโนโลยี
การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร	หมายถึง	การดำเนินการเพื่อป้องกันควบคุมแก้ไขและฟื้นฟูสถานการณ์ใดที่เป็นภัยหรืออาจเป็นภัยอันเกิดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ก่อให้เกิดความไม่สงบสุข ทำลาย หรือทำความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ รวมถึงในกรณีที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้กลับสู่สภาวะปกติเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ
กลุ่มก่อการร้าย	หมายถึง	กลุ่มปฏิบัติการใดๆ หรือ กลุ่มย่อยที่มีการจำเพาะเจาะจงในการปฏิบัติการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย และการก่อการร้ายสากล
การก่อการร้ายสากล	หมายถึง	การก่อการร้ายที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ถือสัญชาติหรือดินแดนที่มากกว่า 1 ประเทศ ไม่ว่าจะเป็นผู้ก่อการร้ายหรือเหยื่อ

การก่อการร้ายชาตินิยม	หมายถึง	การก่อการร้าย ที่ต้องการสถาปนารัฐของเชื้อชาติตนเอง โดยวิธีการต่อสู้เพื่อเรียกร้องความสนใจจากประชาคมโลก
การก่อการร้ายทางศาสนา	หมายถึง	การก่อการร้ายที่ต้องการใช้ความรุนแรงเพื่อบรรลุหรือเสริมสร้างสิ่งที่ตนเห็นว่าเป็นวัตถุประสงค์ที่พระเจ้าเป็นเจ้าของ บัญชาหรือศาสดาที่ตนเองนับถือสั่งสอนไว้
การก่อการร้ายซ้ายจัด	หมายถึง	การก่อการร้ายที่ต้องการทำลายระบอบทุนนิยม และพัฒนาระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์หรือสังคมนิยม
การก่อการร้ายขวาจัด	หมายถึง	การก่อการร้ายที่ต้องการทำลายรัฐบาลประชาธิปไตยเสรีนิยม และก่อตั้งรัฐเผด็จการ
การก่อการร้ายเฉพาะกรณี	หมายถึง	การก่อการร้ายที่ต้องการเปลี่ยนแปลงหรือขัดขวางต่อเป้าหมายที่เป็นนโยบายหรือการดำเนินการบางอย่างในสังคม ไม่มีจุดหมายที่จะเปลี่ยนแปลงการเมืองทั้งหมด
การก่อการร้ายแบบโฮมโกรน (Homegrown)	หมายถึง	การก่อการร้ายจากกลุ่มก่อการร้ายที่เป็นประชาชนภายในประเทศที่ได้รับการบ่มเพาะความคิดนำไปสู่การก่อเหตุรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเชื้อชาติ และศาสนา
การก่อการร้ายแบบโลนวูล์ฟ (Lone Wolf)	หมายถึง	บุคคลที่ก่อเหตุรุนแรงด้วยตนเอง โดยปราศจากผู้บงการหรือความช่วยเหลือจากกลุ่มก่อการร้ายใด ๆ
สงครามอสมมาตร	หมายถึง	การทำสงครามของคู่สงครามที่มีอำนาจกำลังรบแตกต่างกันมากโดยฝ่ายที่มีอำนาจกำลังรบน้อยกว่ามุ่งโจมตีต่อจุดอ่อนของฝ่ายที่มีอำนาจกำลังรบมากกว่า

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยเรื่อง แนวทางการต่อต้านการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ของกองทัพไทย ได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางการวิจัย ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)
2. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 - 2565)
3. แนวความคิดยุทธศาสตร์ความมั่นคงของชาติ
4. ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย
5. หลักการและแนวความคิดของการก่อการร้าย
6. ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐ
7. ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายของสหราชอาณาจักร
8. แนวคิดและยุทธวิธีการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพไทย
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
10. กรอบแนวคิดของการวิจัย
11. สรุป

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นยุทธศาสตร์ชาติของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ตามวิสัยทัศน์ประเทศไทย “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศ แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ 1. ด้านความมั่นคง 2. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3. ด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 4. ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม 5. ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงเป็น 1 ใน 6 ยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะ 20 ปี ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศไทยให้มีความมั่นคงปลอดภัย เอกอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือ

กับภัยคุกคาม และภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญห แบบบูรณาการ ทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึง ประเทศ เพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่นๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมาย ที่กำหนดสาระสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ 5 ประเด็น และประเด็นการดำเนินการที่สำคัญรองรับอีกรวม 17 ประเด็น เพื่อใช้เป็นแนวทางหลัก ในการปฏิบัติสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อเป็นการ สร้างเสริมความสงบเรียบร้อยและสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง ให้สถาบันหลัก มีความมั่นคงเป็นจุดศูนย์รวมจิตใจอย่างยั่งยืน ประชาชนอยู่ดีมีสุข มีความมั่นคงปลอดภัยทั้งในชีวิต และทรัพย์สินสังคมมีความเข้มแข็ง สามัคคีปรองดอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน พร้อมทั้งจะร่วมแก้ไขปัญหา ของชาติ โดยมีประเด็นสำคัญ

1.1 การพัฒนาและเสริมสร้าง “คน” ในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อม ตระหนักในเรื่องความมั่นคงและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

1.2 การพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ โดยปลูกฝัง และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ

1.3 การพัฒนาและเสริมสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขที่มีเสถียรภาพ และมีธรรมาภิบาลเห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ ส่วนตน

1.4 การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกที่สามารถป้องกัน และขจัดสาเหตุของประเด็น ปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ

2. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความ มั่นคงเพื่อแก้ไขปัญหาคัดเดิมที่มีอยู่อย่างตรงประเด็น จนหมดไปอย่างรวดเร็ว เพื่อป้องกันไม่ ให้ ปัญหาใหม่เกิดขึ้น อันจะส่งผลให้การบริหารจัดการและการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน ดำเนินการ ไปได้อย่างต่อเนื่องและราบรื่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ขององค์การ สหประชาชาติ โดยมีประเด็นสำคัญ

2.1 การแก้ไขปัญหาคัดเดิมในปัจจุบัน โดยผลักดันการวิเคราะห์หาสาเหตุ ที่แท้จริงของปัญหาของทุกภาคส่วนในทุกประเด็นอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการวางแผน และยกระดับ วิธีการแก้ไขปัญหาคัดเดิมที่อาศัยการฉีกกำลังคน และทรัพยากรให้มีส่วนร่วมแบบบูรณาการ ดำเนินการ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลอย่างจริงจังต่อเนื่อง เสริมสร้างความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานหลัก และรองในการป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือประชาชนจากภัยคุกคามและปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อ ความมั่นคงต่างๆ

2.2 การติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจอุบัติขึ้นใหม่ โดยเสริมสร้าง ศักยภาพ และความพร้อมในทุกด้านทั้งคน เครื่องมือ ยุทธวิธี แผนงบประมาณ ระบบควบคุม บังคับบัญชาระบบงานด้านการข่าวกรอง เทคโนโลยี ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ระบบ ฝ้าตรวจและแจ้งเตือนต่างๆ ของหน่วยงานหลักและหน่วยงานรอง เสริมสร้างพลังของประชาชน และชุมชนให้ร่วมกับกำลังตำรวจ ทหาร และในงานด้านความมั่นคงอื่นๆ ในการเฝ้าระวังป้องกัน และ แก้ไขปัญหาสำคัญต่างๆ ให้ดำเนินการไปตามเป้าหมายการบริหารจัดการและพัฒนาประเทศที่กำหนด

2.3 การสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้โดยยกระดับการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างมีเอกภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ และทุกกลุ่มเป้าหมาย

2.4 การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งทางบกและทางทะเล โดยส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทัพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคประชาชนให้สามารถพัฒนาความสามารถในการใช้ทรัพยากรทางทะเลและมหาสมุทร เพื่อสร้างความมั่นคงของชาติและความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจหรือที่เรียกว่าสมุทธานุภาพ (Sea Power) ควบคู่ไปกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งทะเลและมหาสมุทร หรือที่เรียกว่าสมุทรภิบาล (Ocean Governance)

3. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3

การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญกับภัยคุกคามที่กระทบต่อ ความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคง ทั้งระบบของประเทศ ให้มีความพร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตย รวมทั้งสามารถติดตาม ป้องกันแก้ไขและรับมือกับปัญหาความมั่นคงทุกมิติทุกรูปแบบ และทุกระดับแบบบูรณาการ โดยมีประเด็นการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

3.1 การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 การพัฒนาและฝึกพลกำลังอำนาจแห่งชาติ กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง รวมทั้งภาครัฐ และภาคประชาชน ให้พร้อมป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ และเผชิญกับภัย คุกคามในทุกมิติ ทุกรูปแบบและทุกระดับ

3.3 การพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มี ประสิทธิภาพโดยพัฒนาปรับปรุงนโยบาย ระบบกลไกการบริหารจัดการ ตลอดจนแผนการปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และพร้อมรองรับภัยทุกประเภททั้งในปัจจุบัน และอนาคต ผลักดันให้ทุกภาคส่วน ในการฝึกร่วมกันในทุกชั้นตอนอย่างต่อเนื่องจริงจังจนสามารถ ปฏิบัติได้จริง เสริมสร้างความร่วมมือกัน อย่างบูรณาการของทุกภาคส่วนทั้งในและภายนอกประเทศ

4. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4

การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติรวมถึงองค์กร ภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบ สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้า ให้กับประเทศชาติ ภูมิภาค และโลกอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศ ที่จะรองรับปัญหาาร่วมกันได้ โดยมี ประเด็นการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

4.1 การเสริมสร้างและรักษาคุณภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ โดยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ในทุกระดับกับนานาประเทศ

4.2 การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค โดยส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นของประชาคมอาเซียน (ASEAN Solidarity) และความเป็นแกนกลางของอาเซียน (ASEAN Centrality) อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

4.3 การร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค โลก รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ โดยส่งเสริมให้การดำเนินการและความร่วมมือใดๆ ระหว่างประเทศให้เป็นไปตามหลักการปฏิบัติสากลกฎหมายและความตกลงระหว่างประเทศ

5. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5

การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบบูรณาการเพื่อให้กลไกสำคัญต่างๆ ทำงานหรือยังมีประสิทธิภาพสามารถส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารประเทศและ ยุทธศาสตร์ชาติด้านต่างๆ ได้อย่างแท้จริงเป็นรูปธรรม เพื่อให้กลไกสำคัญต่างๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารประเทศและยุทธศาสตร์ชาติด้านต่างๆ ได้อย่างแท้จริง มีการใช้หลักธรรมาภิบาล และการบังคับใช้กฎหมาย อย่างเคร่งครัด สามารถขจัดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง โดยมีประเด็นการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

5.1 การพัฒนากลไกให้พร้อมสำหรับการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคงแบบบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม

5.2 การบริหารจัดการความมั่นคงให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศในมิติอื่นๆ โดยพัฒนาส่งเสริมการวางแผนคู่ขนานแบบบูรณาการให้สอดคล้องรองรับยุทธศาสตร์ชาติในทุกๆ ด้าน

5.3 การพัฒนากลไกและองค์กรขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง โดยพัฒนาและเสริมสร้างหน่วยงาน บุคลากร เครื่องมือ ระบบการบริหารและการจัดสรรงบประมาณในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงที่มีอยู่ ให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน รวมทั้งมีความพร้อม มีขีดความสามารถที่ทันสมัย มีเอกภาพในการปฏิบัติการที่ชัดเจน ตลอดจนมีบทบาทสำคัญในการรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคง

สรุปยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ได้มีมติพจนัน์ประจำชาติว่า มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยแบ่งแนวทางการพัฒนาประเทศ แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ 1. ด้านความมั่นคง 2. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3. ด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 4. ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม 5. ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงเป็น 1 ใน 6 ยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะ 20 ปียุทธศาสตร์ชาติ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาที่สำคัญ คือประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข โดยเน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกธราชอธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับนั้น โดยมีประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ดังนี้ 1. การรักษาภายในประเทศ เพื่อให้เกิดสันติสุขในประเทศ 2. การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเกิดขึ้น โดยการติดตามเฝ้าระวัง ป้องกันและ

การสร้างความปลอดภัย และสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ 3. การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญกับภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ โดยการพัฒนาาระบบข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการ และการพัฒนานักพลั้งอำนาจแห่งชาติ กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง รวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชนให้พร้อมป้องกัน และรักษาอธิปไตยของประเทศ และเผชิญกับภัยคุกคามในทุกมิติทุกรูปแบบ และทุกระดับ

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2562 – 2565

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเป็นนโยบายระดับชาติกำหนดขึ้น เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินการด้านความมั่นคงของภาครัฐในระยะ 7 ปี โดยได้ประเมินสถานะแวดล้อมทางภูมิรัฐศาสตร์ สถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคง นำไปสู่การกำหนดทิศทางหลักในการดำเนินการเพื่อรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติฉบับใหม่ได้กำหนดลำดับความสำคัญ โดยพิจารณาความเสี่ยงและผลกระทบต่อความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ ซึ่งส่งผลต่อความอยู่รอดปลอดภัยของชาติ และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในด้านต่างๆ และภูมิคุ้มกันของชาติในภาพรวมเป็น “เกณฑ์สำคัญ” โดยกำหนดความสำคัญเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 นโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ และส่วนที่ 2 นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป ซึ่งการจัดสรรทรัพยากรจะให้น้ำหนักต่อนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติเป็นลำดับสำคัญในระดับต้น แต่ทั้งนี้ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั้งสองส่วนต้องได้รับการขับเคลื่อนไปพร้อมกัน เพื่อให้เกิดภาพแห่งความสำเร็จโดยรวม และสามารถรักษาผลประโยชน์แห่งชาติได้อย่างครบถ้วน ทั้งเสถียรภาพความเป็นปึกแผ่นของประเทศ และการมีจุดยืนที่ชัดเจนเหมาะสมซึ่งจะทำให้ประเทศมีเกียรติและศักดิ์ศรีในประชาคมโลก กรอบความคิดหลักในการกำหนดนโยบายได้คำนึงถึงค่านิยมหลักของชาติซึ่งเป็นสิ่งที่คนในชาติจะต้องยึดถือ และพึงรักษาไว้ร่วมกัน และผลประโยชน์แห่งชาติซึ่งเป็นความมุ่งประสงค์ของชาติที่จะทำให้อาณานิยมหลักของชาติดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงต่อเนื่อง

1. ส่วนที่ 1 นโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ

- 1.1 นโยบายที่ 1 เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 1.2 นโยบายที่ 2 สร้างความเป็นธรรมความปรองดองและความสมานฉันท์ในชาติ
- 1.3 นโยบายที่ 3 ป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ส่วนที่ 2 นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป

- 2.1 นโยบายที่ 4 จัดระบบการบริหารจัดการชายแดนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาข้ามพรมแดน
- 2.2 นโยบายที่ 5 สร้างเสริมศักยภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ
- 2.3 นโยบายที่ 6 ปกป้องรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล
- 2.4 นโยบายที่ 7 จัดระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง
- 2.5 นโยบายที่ 8 เสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันความมั่นคงภายใน

- 2.6 นโยบายที่ 9 เสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยการทุจริตคอร์รัปชัน
- 2.7 นโยบายที่ 10 เสริมสร้างความมั่นคงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์
- 2.8 นโยบายที่ 11 รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2.9 นโยบายที่ 12 เสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร
- 2.10 นโยบายที่ 13 พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง

ของชาติ

- 2.11 นโยบายที่ 14 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ
- 2.12 นโยบายที่ 15 พัฒนาระบบงานข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ
- 2.13 นโยบายที่ 16 เสริมสร้างดุลยภาพในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

สรุปนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2562 –

2565

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2562 – 2565 กำหนดไว้เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินการด้านความมั่นคงของภาครัฐในระยะ 4 ปี โดยมีนโยบายในการเสริมสร้างศักยภาพในการป้องกัน และการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ ได้กำหนดให้มีการพัฒนาระบบกลไกและมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกัน และอาชญากรรมข้ามชาติในการเสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงาน กลไกภาครัฐโดยดำเนินการป้องกัน และแก้ปัญหาคือการก่อการร้ายทุกรูปแบบในพื้นที่อาณาเขตประเทศไทย โดยมุ่งเน้นการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในเขตเมือง นโยบายที่ 13 พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ เพื่อรองรับการเผชิญภัยคุกคาม ทั้งด้านการทหาร การก่อการร้าย สาธารณภัย ภัยพิบัติขนาดใหญ่ และโรคอุบัติใหม่ รวมถึงการบรรเทาฟื้นฟูหลังภัยพิบัติ

แนวความคิดยุทธศาสตร์ความมั่นคงของชาติ

1. ความหมายของความมั่นคงของชาติ

ความหมายของคำว่าความมั่นคง (Security) ใน The American Heritage (R) Talking Dictionary (1995 : 128-129) ให้ความหมายไว้ว่าความมั่นคง คือ การมีเสรีจากการเสี่ยง อันตรายต่างๆ และการมีความปลอดภัย คือ การมีเสรีจากความกังวล ความสงสัย ความเกรงกลัวและความตื่นตระหนก คือ บางสิ่งที่ประกันความแน่นอน คือ ระดับของความปลอดภัยของการใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ คือ สิ่งที่ส่งผลให้การดำเนินงานของอำนาจหน้าที่อื่นๆ สมบูรณ์ไม่บกพร่องรวมทั้งได้จัดแบ่งความหมายความมั่นคงออกเป็น 3 ความหมายหลักคือ 1. เป็นคุณภาพหรือสถานะของความปลอดภัย มีการประกัน มีเสรีจากความบอบช้ำ มีเสรีจากอันตราย และมีการรักษาความปลอดภัยนี้ 2. เป็นสิ่งที่ประกันเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบในอำนาจอย่างเต็มที่ 3. เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความเชื่อถือได้อย่างแน่นอนในความอดทนต่อการกดดัน การบังคับ ความเครียดต่าง

พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ (อุปลักษณ์ อินทามาระ, 2540 : 42-43) กล่าวว่า ความมั่นคงหมายถึง การทรงตัวอยู่อย่างแน่นหนาถาวร ดำรงเอกราช มีเสรีภาพแห่งชาติ มีความสงบสุขภายในประเทศ มีความแน่นอนในชีวิตเศรษฐกิจของพลเมือง คาดหมายรายได้ของรัฐได้ถูกต้องใกล้เคียง

กับความเป็นจริง ค่าของเงินตรามีเสถียรภาพ รัฐไม่ต้องประสบความยุ่งยากกระส่ำระสายไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ ได้ง่าย ผู้คนพลเมืองรู้สึกมีความปลอดภัยมีความหวังและความไว้วางใจในอนาคต และยังไว้วางใจต่อไปอีกว่า ถึงแม้ผันผวนหรือเหตุร้ายอันใดจะเกิดขึ้นมา รัฐสามารถจะต่อสู้หรือป้องกันได้

พล.อ.อ. สิทธิ เศรษฐศิลา (พจน์ พงศ์สุวรรณ, 2536 : 41-42) ให้ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติว่า หมายถึง การให้เอกราชของชาติบูรณภาพของดินแดนและสวัสดิภาพของประชาชนอยู่ในความมั่นคงและปลอดภัย รวมตลอดถึงการให้ประเทศดำรงอยู่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

พล.อ. สายหยุด เกิดผล (วิทยาลัยเสนาธิการทหาร, 2539 : 2-30) ให้ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติไว้ว่า ความมั่นคงแห่งชาติ หมายถึง ความรู้สึกของคนในชาติส่วนใหญ่ที่มีความรู้สึกกว่าชาติของตนอยู่ในภาวะมั่นคง ทั้งนี้ด้วยความเชื่อมั่นและเข้าใจอย่างถูกต้องว่า กิจกรรมทั้งสี่ด้านของชาติ คือกิจกรรมทางการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา มีประสิทธิภาพในตนเองสนับสนุนซึ่งกันและกัน ความขัดแย้งต่าง ๆ หากมีขึ้นก็จะสามารถประสานความเข้าใจและประสานการปฏิบัติได้ในระดับชาติ

ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของความมั่นคงแห่งชาติ หมายถึง ความมั่นคงแห่งชาติเป็นสภาวะการณ์ของความมั่นคงในทุกองค์ประกอบของ “ชาติ” หรือ “รัฐ” ซึ่งก็หมายถึง ประชาชนภายในชาติจะต้องปลอดภัยจากการเสี่ยงต่อภัยอันตรายต่างๆ ความตื่นตระหนก ความเกรงกลัวใดๆ รวมทั้งความกังวลสงสัยที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชน มีหลักประกันในการดำรงวิถีชีวิตตนเอง และความมั่นคงของดินแดนที่ตั้งอยู่ของรัฐ ซึ่งมีลักษณะทางภูมิรัฐศาสตร์ ซึ่งก็จะหมายถึง การที่ดินแดนของรัฐนั้นๆ จะต้องมีความปลอดภัยจากการรุกรานเข้ายึดครองโดยรัฐอื่นโดยรัฐบาลดังกล่าวจะต้องทำหน้าที่ในการบริหารประเทศโดยเสรี ไม่ถูกแทรกแซงการดำเนินการบริหารจากรัฐอื่นหรือจากกลุ่มใดๆ ภายในประเทศ รวมทั้งรัฐบาลจะต้องมีความรู้สึกที่ปลอดภัยต่อความกดดัน ความเสี่ยง ความกังวลสงสัย และความตื่นตระหนกต่างๆ ปลอดภัยจากอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น หรือมีแนวโน้มจะเกิดขึ้น

2. แนวความคิดด้านความมั่นคง

แนวความคิดทั่วไปนี้จะได้กล่าวถึง ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security) ความมั่นคงภายใน (Internal Security) ความมั่นคงในภูมิภาค (Regional Security) ความมั่นคงของโลก (International Security) ความมั่นคงของสภาวะแวดล้อม (Environmental Security) และความมั่นคงของบุคคล (Human Security) หรือ สิทธิมนุษยชน (Human Right)

2.1 ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security) เพื่อให้ชาติเกิดความมั่นคงย่อมต้องพึ่งพาพลังกำลัง ซึ่งพลังกำลังในระดับชาติ ได้แก่ พลังอำนาจแห่งชาติ (National Power) ที่จะเป็นเครื่องมือในการพิทักษ์รักษาสิ่งสำคัญที่เป็นหัวใจของชาติ เพื่อให้เกิดความมั่นคง และสิ่งสำคัญดังกล่าวนี้ก็คือ ความมุ่งประสงค์ของชาติ (National Purpose) และผลประโยชน์ชาติ (National Interests) ซึ่งจะพบว่า องค์ประกอบของชาติ หรือรัฐชาติที่ต้องนำมาคำนึงถึงด้วยก็คือ ชาติจะมั่นคงได้ก็ต่อเมื่อประชาชนภายในรัฐชาติมั่นคง ดินแดนที่ตั้งของรัฐชาติมั่นคง รัฐบาลที่บริหารประเทศมั่นคง มีความมั่นคงในอำนาจอธิปไตยที่ใช้บริหารรัฐชาติ ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงความมั่นคงแห่งชาติ

ก็คือการกล่าวถึงทั้งหมด มิได้มีความหมายแต่เฉพาะความมั่นคงของรัฐบาลเท่านั้น และเพื่อให้เป็นไปตามนี้ ชาติก็ต้องใช้พลังอำนาจอันประกอบไปด้วย พลังอำนาจด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการดำเนินการ

2.2 ความมั่นคงภายใน (Internal Security) สำหรับแนวความคิดในเรื่องความมั่นคงภายใน (Internal Security) เป็นแนวความคิดที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับแนวความคิดในเรื่องความมั่นคงแห่งชาติอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เนื่องจากว่า ความมั่นคงภายในในความหมายที่ใช้กันอยู่นั้น เป็นการให้ความหมายไปที่ความมั่นคงแห่งชาติที่มองไปที่ปัญหาซึ่งเกิดมาจากปัญหาภายในประเทศเป็นปัญหาความขัดแย้งภายในสังคมของประเทศเอง ดังนั้นเราพอที่จะกล่าวได้ว่าความมั่นคงภายในก็เป็นความมั่นคงในระดับประเทศในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของความมั่นคงแห่งชาติ

2.3 ความมั่นคงของภูมิภาค (Regional Security) ความมั่นคงในภูมิภาคก็คือ การที่ภูมิภาคนั้นๆ มีความมั่นคงในทุกด้านตามองค์ประกอบที่ประกอบกันขึ้นเป็นภูมิภาค ซึ่งประเทศต่างๆ ในภูมิภาคนั้นๆ และในภูมิภาคนั้นๆ ก็จะต้องมีพลังอำนาจภายในภูมิภาคที่จะใช้ในการดำเนินการเพื่อให้เกิดความมั่นคงจากภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อภูมิภาค ทั้งภัยอันตรายที่เกิดขึ้นภายในภูมิภาคเอง หรือที่มาจากภายนอกภูมิภาคก็ตาม ซึ่งพลังอำนาจนี้อาจอนุมานโดยใช้องค์ประกอบของพลังอำนาจในระดับชาติมาใช้ก็อาจจะสมเหตุสมผล เพราะภูมิภาคประกอบด้วยชาติต่างๆ นั้นเอง

2.4 ความมั่นคงของโลก (International Security) โลกของเรานี้ประกอบไปด้วย ชาติ และภูมิภาคต่าง ๆ ดังนั้นโลกจะมั่นคงได้ ก็ต่อเมื่อรัฐชาติต่างๆ และภูมิภาคต่างๆ นั้นมีความมั่นคง ทั้งที่เป็นความมั่นคงภายในรัฐชาติ ภูมิภาคเอง หรือระหว่างรัฐชาติ และระหว่างภูมิภาค โดยที่การดำเนินการนั้นก็คงด้วยการอาศัยพลังอำนาจต่างๆ ในการรักษารัฐชาติ ภูมิภาค และโลกให้มั่นคง นอกจากนี้แล้วโลกจะมีความมั่นคงได้ก็ต่อเมื่อโลกสามารถเผชิญกับภัยที่เกิดขึ้นกับโลกด้วย ซึ่งในบางครั้งภัยนั้นก็เกิดมาจากสังคมโลกเอง เช่นที่เรากล่าวกันในเรื่องภาวะการณ์เรือนกระจก หรือการเพิ่มขึ้นของความร้อนภายในโลกอย่างผิดปกติ ที่จะส่งผลให้น้ำแข็งขั้วโลกละลาย ระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น ซึ่งอาจจะส่งผลต่อน้ำท่วมในหลายเมืองในโลก และส่งผลให้เกิดภัยธรรมชาติต่างๆ หรือการเกิดสงครามโลกครั้งต่อไป (ถ้ามี) ก็จะเป็นสงครามที่ก่อความเสียหายให้กับทั้งโลกได้ ด้วยการใช้อาวุธทำลายล้างที่ร้ายแรงที่มีอยู่ในปัจจุบัน หรือเป็นไปได้ที่ภัยอันตรายต่อความมั่นคงของโลก อาจเป็นภัยอันตรายที่มาจากนอกโลกของเราเช่น อุกกาบาต เป็นต้น

2.5 ความมั่นคงของสภาวะแวดล้อม (Environmental Security) เป็นแนวความคิดที่พยายามจะรักษาสภาวะความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมภายในโลก เพื่อให้สังคมมนุษย์ยังคงอยู่ต่อไปภายในโลกนี้ร่วมกับธรรมชาติได้ เพราะมนุษย์ไม่สามารถอยู่ได้ถ้าไม่มีสิ่งต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบของโลก การมองถึงความมั่นคงในรูปแบบนี้เป็นการมองไปในอนาคต ด้วยหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่ช่วยให้เราคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้ และบางประเด็นก็เริ่มส่งผลให้เห็นแล้ว เช่น การเกิดภัยธรรมชาติที่เพิ่มมากขึ้น เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อสังคมโลก สังคมมนุษย์ในรุ่นต่อไป ในขณะที่เดียวกันการที่จะทำให้เกิดความมั่นคงในสภาวะแวดล้อม เราก็ต้องใช้พลังอำนาจ หรือต้องมีการจ่ายเพื่อให้เกิดความมั่นคงขึ้น ซึ่งในประเด็นนี้เป็นที่ถกเถียงกันอยู่ในปัจจุบัน ระหว่างประเทศที่เจริญแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนาว่าใครเป็นผู้จ่ายมากจ่ายน้อยเพียงใด เพราะปัญหานี้เป็นปัญหาของคนทั้งโลกและอนาคตของมนุษยชาติ ที่ดูจะเห็นผลไม่ชัดเจนนักในปัจจุบันและ

ยังมีความขัดแย้งกันเองระหว่างความมั่นคงในสภาพสิ่งแวดล้อมกับความมั่นคงในด้านอื่น เช่น ในการสร้างเขื่อนจะส่งผลต่อสภาพแวดล้อม ในขณะที่ถ้าไม่สร้างก็อาจส่งผลกระทบต่อการทำงาน ส่งผลต่อปัญหาเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ รวมทั้งประชาชนก็อาจไม่มีพลังงานใช้ หรือ มีผลกระทบต่อความอยู่รอดของบุคคลได้

2.6 ความมั่นคงของบุคคล (Human Security) และสิทธิมนุษยชน (Human right) เป็นประเด็นที่มีการถกเถียงกันมากในปัจจุบัน โดยเฉพาะคำว่าสิทธิมนุษยชน แนวความคิด ประชาธิปไตยที่แผ่ขยายไปทั่วโลก ก็ยังทำให้สิทธิมนุษยชนเป็นที่กล่าวขานกันเป็นอย่างมากนอกจากนี้ หลายประเทศที่เคยถูกปกครองด้วยเจ้าอาณานิคม และเพิ่งได้รับเอกราชเมื่อไม่กี่สิบปีมานี้ มักเกิดความวุ่นวาย และเกิดปัญหาขึ้นภายในประเทศตน ในบางพื้นที่รุนแรงถึงขั้นทำลายล้างเผ่าพันธุ์ กันเองภายในชาติ ซึ่งอาจมีรัฐบาลรู้เห็นเป็นใจด้วยในบางประเทศ ด้วยความไม่มั่นคงของระบบ การปกครองไม่มีความเป็นปึกแผ่นของชาติ ก็ทำให้รัฐบาลต้องปกครองด้วยระบอบหรือวิธีที่กดขี่ ประชาชนบางกลุ่มสิ่งที่กล่าวไปนี้ ส่งผลต่อความรู้สึกของการเป็นมนุษย์ สิทธิของความเป็นคน และการอยู่อาศัยในโลกนี้ของคนส่วนรวมในโลก ซึ่งเราอาจกล่าวได้ว่า ก็คือ ความมั่นคงของบุคคล นั่นเอง การดำเนินการเพื่อให้เกิดความมั่นคงของบุคคล ก็เช่นเดียวกัน จะต้องมีการใช้พลังอำนาจ ต่างๆ มากระทำ และจะต้องมีการจ่ายเพื่อให้เกิดความมั่นคงขึ้น การที่บุคคลจะมีความมั่นคงได้ ก็จะมีใช้ปัญหาเฉพาะในเรื่องการเมือง การปกครองเท่านั้น คงจะต้องเกี่ยวข้องกับการกินอยู่ หรือเศรษฐกิจส่วนบุคคล ความรู้สึกทางสังคม หรือปัจจัยทางสังคมจิตวิทยาด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผล ให้เกิดแนวความคิดที่แตกต่างกันออกไปในความหมายของความมั่นคงของบุคคล หรือสิทธิมนุษยชน เพราะแต่ละประเทศอาจมี วัฒนธรรม ประเพณี สภาพทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันไป ซึ่งความ แตกต่าง ดังกล่าวอาจทำให้ประเทศจีน ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศพม่า หรือบางประเทศ กล่าวถึง เรื่องนี้แตกต่างไปจากประเทศอื่นๆ ก็ได้

3. ปัญหาความมั่นคงของประเทศไทยในปัจจุบัน

สถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ได้ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของประเทศไทย ทำให้ปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศไทยที่มีมาแต่อดีตได้เปลี่ยนรูปแบบไปปัญหาต่างๆ ที่สังคม ประเทศไทยต้องเผชิญนับวันจะยุ่งยากขึ้น และทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ

3.1 ปัญหาความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม ผลจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ที่ผ่านมานำไปสู่การทำลายระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติ ซึ่งกำลังเป็นปัญหาในระยะ ปานกลาง และระยะยาวในอนาคต นอกจากนั้นปัญหาสิ่งแวดล้อมยังสามารถนำมาซึ่งความขัดแย้ง ระหว่างรัฐบาล องค์กรเอกชน และประชาชนในพื้นที่ได้ต่อไปในอนาคต

3.2 ปัญหาการย้ายถิ่นฐานของประชาชน และการอพยพเป็นปัญหาของการหลั่งไหล ของประชากรในประเทศจากชนบทสู่เมือง ซึ่งจะเกิดผลกระทบตามมา เช่น การขาดแคลนแรงงาน ในภาคเกษตรกรรมในชนบท ความคับคั่ง และการเกิดปัญหาในตัวเมือง

3.3 ปัญหาความมั่นคงทางด้านข้อมูลข่าวสารเป็นปัญหาของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ ในสภาวะการณ์ที่ข้อมูลข่าวสารไหลล้นเข้าสู่สังคมได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อสังคมทั้งในทางบวก และทางลบ คนรุ่นใหม่ของสังคมจะลืมนั่นวัฒนธรรมประเพณีที่มีมาแต่เดิม อันเป็นผลจาก การเลียนแบบสื่อต่างๆ ความรู้สึกนึกคิดของสังคมจะถูกควบคุมโดยสื่อ สารมวลชน ถ้าสังคมไม่ได้

มีการกลั่นกรองระบบข้อมูลข่าวสารที่ดี หรือไม่ได้มีการวางรากฐานการบริโภคข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ก็จะทำให้สังคมต้องประสบปัญหาต่อไป อีกทั้งการต่อสู้แข่งขันกัน ไม่ว่าจะเป็นในด้านเศรษฐกิจสังคม หรือการทหารก็ตามการต่อสู้กันทางระบบข้อมูลข่าวสาร หรือสงครามข้อมูลข่าวสารก็จะเป็นปัจจัยชี้ขาด การแพ้ชนะอีกประการหนึ่ง

3.4 ปัญหาความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ อันเป็นผลจากการต่อสู้กันทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อความมั่นคง และความมั่งคั่งของตนเอง หรือของประเทศตน ส่งผลให้ประเทศในสังคมโลก ยิ่งทวีช่องว่างของความเป็นอยู่ และความมั่นคงของคนในประเทศมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญการที่มนุษยชาติ มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรมีให้ใช้อย่างจำกัด ก็จะทำให้การแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ สูงมากขึ้นไปด้วย ประกอบกับขีดความสามารถทางด้านเทคโนโลยี และระบบข้อมูลข่าวสาร ยิ่งทำให้ ประเทศที่ร่ำรวยอยู่แล้ว มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายกว่า รวดเร็วกว่า จนสามารถที่จะขยายช่องว่างของความมั่งคั่งออกไปได้อีก สำหรับประเทศที่ยังคงไล่ตาม ประเทศร่ำรวยอยู่ ก็จะทำให้การผลิตของตนด้วยการนำทรัพยากรธรรมชาติขึ้นมาใช้ ซึ่งก็จะต้องทำให้ ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาอื่น ๆ ทวีตามมา

3.5 ปัญหาความมั่นคงจากความแปลกแยกทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี และ กลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้นักเกิดขึ้นในสังคมของประเทศที่มีประชากรมีความแตกต่าง ของเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีเป็นอย่างมาก สำหรับสังคมประเทศไทย ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ มีความต่างในเรื่องดังกล่าวมากนัก แต่ก็ยังคงมีปัญหาของความไม่เข้าใจกัน และปัญหาของ การแบ่งแยกอยู่เช่น ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น

3.6 ปัญหาแรงงานต่างด้าว และผู้หลบหนีเข้าเมือง ประเทศไทยถูกล้อมรอบ ไปด้วยประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีสภาพ เศรษฐกิจ สังคม และความเป็นอยู่ที่ด้อยกว่าประเทศไทยเป็น อย่างมาก จึงส่งผลให้มีประชาชนจากประเทศเพื่อนบ้านหลั่งไหลเข้ามาสู่ประเทศไทย และก่อให้เกิด ปัญหาแรงงานต่างด้าว ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสาธารณสุขและปัญหาอื่นๆ ตามมา

3.7 ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นปัญหาความเข้มแข็งของกลุ่มอาชญากรรม ที่เติบโตขึ้นมาพร้อมกับการขยายตัวของเทคโนโลยี และระบบข้อมูลข่าวสาร โดยกลุ่มอาชญากรรม ต่างๆ ทั่วโลกสามารถที่จะติดต่อ ค้าขาย ดาเนินกิจกรรมนอกกฎหมายร่วมกัน โดยผ่านตามช่องทาง การสื่อสารโดยที่ไม่ต้องพบปะกัน อีกทั้งกลุ่มต่างๆ เหล่านี้ยังมักแทรกตัวไปในวงการการเมืองระบบ ข้าราชการด้วยการคอร์รัปชันเข้าไปเล่นการเมือง ตั้งบริษัทบังหน้าเพื่อการฟอกเงิน เป็นต้น

3.8 ปัญหาความมั่นคงด้านพลังงาน เป็นสิ่งที่นักวิชาการเมืองประเทศไทยให้ความ ใสใจไม่มากนัก แต่โดยข้อเท็จจริงแล้ว ประเทศไทยรวมทั้งประเทศในภูมิภาคอาเซียนต้องสูญเสียเงิน งบประมาณไปอย่างมหาศาลในการใช้จ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งพลังงาน อีกทั้งการจัดซื้อพลังงานดังกล่าว ประเทศไทยยังต้องพึ่งพาต่างชาติอีกเป็นอย่างมาก ซึ่งการปิดเส้นทางการเดินเรือขนส่งสินค้า ประเภทน้ำมัน อาจทำให้พลังงานที่เราใช้อยู่ปัจจุบันเกิดวิกฤตขึ้นทันทีได้

นอกจากประเด็นปัญหาความมั่นคงที่ได้กล่าวไปแล้ว ประเทศไทยยังต้องประสบกับ ปัญหาความมั่นคงอีกหลายประการด้วยกัน เช่น ปัญหาภัยธรรมชาติร้ายแรง, ปัญหาการก่อการร้าย ปัญหาเสรีในการเดินเรือที่ประเทศเพื่อนบ้าน ได้ประกาศให้เรือประมงของประเทศไทย ที่แล่นผ่านจะต้องแจ้งก่อนเสมอ ถึงแม้ว่าจะผ่านโดยบริสุทธิ์ใจก็ตาม ปัญหาความมั่นคงในประเทศ

เพื่อนบ้านที่เอ่อล้น หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย ปัญหาโจรสลัดในน่านน้ำ เป็นต้น ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ จะต้องมีการพิจารณาถึงสาเหตุของปัญหาอย่างถ่องแท้ และทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาอย่างมีเอกภาพและบูรณาการในทุกระดับ

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อกัยคุกคามด้านความมั่นคงของชาติ

ปัจจัยหรือสิ่งที่ทำให้เกิดความไม่มั่นคง คือการศึกษาถึงลักษณะของความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในโลกนี้ ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ทั้งนี้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลกปัจจุบันดำรงอยู่ในสภาวะการณ์ที่ก่อให้เกิดความยุ่งยาก และสลับซับซ้อนกันมากขึ้น แม้กระทั่งในห้วงระยะเวลาที่ประเทศชาติพ้นจากสภาพของการเกิดสงครามเต็มรูปแบบแล้วก็ตาม แต่ก็ยังประสบกับปัญหาในเรื่องความปลอดภัยหรือความไม่มั่นคงในมิติต่างๆ ในอดีตหากประเทศใดไม่ต้องการเผชิญกับการสงคราม หรือเมื่อสงครามได้ยุติลงแล้ว ประเทศนั้นก็จะมีสันติภาพและความปลอดภัยควบคู่กันไป แต่ในปัจจุบันสภาพการณ์กลับตรงกันข้ามกับที่กล่าวมาแล้ว กล่าวคือ แม้ว่าประเทศต่างๆ จะไม่มีการสงครามหรือการสู้รบกันก็ตาม แต่ประเทศเหล่านั้นอาจไม่มีความมั่นคงปลอดภัยก็ได้ ทั้งนี้อาจเกิดขึ้นได้จากสาเหตุสองประการ ดังที่ พล.ต. พจน์ พงศ์สุวรรณ (2531: 32) ได้กล่าวไว้ในหนังสือหลักยุทธศาสตร์ คือ 1. ความไม่มั่นคงปลอดภัย อาจเกิดขึ้นจากประเทศที่มีความขัดแย้งกันในเรื่องผลประโยชน์ของชาติ (National Interest) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็น กัยคุกคามจากภายนอกนั่นเอง และ 2. ความไม่มั่นคงปลอดภัยอาจเกิดจากปัญหาการคุกคาม (Threats) จากภายใน

4.1 ปัญหาจากภายนอกที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ ในการพิจารณาปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติที่มาจากปัจจัยภายนอก นั้นเป็นการสำรวจหรือวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางด้านยุทธศาสตร์ของโลก ภูมิภาค และประเทศรอบบ้าน ว่าในปัจจุบันนั้นเป็นเช่นไร มีแนวโน้มอย่างไรในระยะสั้น และระยะยาว ทั้งนี้เพื่อต้องการที่จะพิจารณาให้สอดคล้องกับการแก้ปัญหาด้านความมั่นคงที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน และสอดคล้องกับการแก้ปัญหาที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งก็คือการกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อดำเนินการในปัจจุบัน และวางแผนการดำเนินการในอนาคต

4.2 ปัญหาจากภายในที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ เป็นการสำรวจ และวิเคราะห์ปัญหาความมั่นคงที่เกิดขึ้นภายในประเทศเป็นหลัก และเช่นเดียวกัน เพื่อให้เกิดความง่ายและความเข้าใจตรงกัน การจัดแบ่งกลุ่มออกเป็นปัญหาทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร และอื่นๆ ก็จะทำให้การพิจารณาปัญหาต่างๆ กระทำได้ง่ายขึ้น อีกทั้งรูปแบบ ก็ควรเป็นไปในลักษณะของการสำรวจปัญหาในปัจจุบัน วิเคราะห์แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การกำหนดหาข้อดี และข้อเสียต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งการพิจารณาผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ ในแต่ละด้าน ซึ่งในการดำเนินการเพื่อพิจารณา และวิเคราะห์ปัญหาภัยคุกคามด้านความมั่นคงภายในประเทศ

สรุปแนวความคิดยุทธศาสตร์ความมั่นคงของชาติ

แนวความคิดยุทธศาสตร์ความมั่นคงของชาติจากหลายแนวคิดที่ได้ทบทวนมา โดยประเด็นหลักจะเน้นถึงความเป็นเอกราช มีเสรีภาพแห่งชาติ มีความสงบสุขภายในประเทศ มีความแน่นอนในชีวิต เศรษฐกิจ ประชาชนมีความรู้สึกปลอดภัย ไม่มีเหตุร้ายเกิดขึ้น โดยให้มีความ

มั่นใจในรัฐบาล โดยความมั่นคงยังแบ่งออกเป็นในระดับต่างๆ ได้แก่ ระดับชาติ ระดับภายใน ระดับภูมิภาค ระดับโลก ระดับสภาวะแวดล้อม และระดับบุคคล

ปัญหาความมั่นคงของประเทศไทยในปัจจุบัน สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาด้านความมั่นคงตั้งแต่อดีต และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ โดยปัญหาการก่อการร้ายยังคงเป็นปัญหาหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทยซึ่งปัญหาด้านการก่อการร้ายอาจเกิดจากภัยคุกคามจากภายนอกและภายใน โดยต้องอาศัยหน่วยงานหลายๆ หน่วยที่เกี่ยวข้องร่วมมือในการแก้ปัญหา

ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย

ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายทางด้านความมั่นคงระหว่างประเทศที่เปลี่ยนไป ประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารเชื่อมต่อระหว่างกันทั่วโลกส่งผลให้ปัจจัยเกื้อหนุนต่อการก่อเหตุความรุนแรงและการก่อการร้ายผันแปรตามกันทั้งในประเทศระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีพันธกรณีหรือแนวทาง การดำเนินการระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นมาใหม่โดยเฉพาะในกรอบของสหประชาชาติ

โดยที่นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย พ.ศ. 2545 เป็นแนวทางที่หน่วยงานของไทยได้ถือปฏิบัติมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว ซึ่งนับแต่นั้นมาสถานการณ์ด้านการก่อการร้าย ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ภูมิภาคอื่นๆ และในระดับโลกก็ไม่ได้เบาบางลง อีกทั้งยังปรากฏรูปแบบ และวิธีการที่ใช้ในการก่อการร้ายมีความซับซ้อนหรือหลากหลายมากขึ้น รวมทั้งเกิดใหม่ขึ้นอีก ดังนั้นประเทศไทยเองจึงควรที่จะกำหนดแนวทางในการรับมือกับปัญหาการก่อการร้ายที่ทันกับยุคสมัยและมีความครอบคลุมปัญหาให้มากขึ้น สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ จึงได้จัดทำร่างยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายฉบับใหม่ขึ้นมา ซึ่งเชื่อว่าจะเป็นยุทธศาสตร์ที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจะได้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการรับมือกับปัญหาการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลเป็นรูปธรรมและสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด สามารถป้องกันและลดความเสี่ยงที่ไทยจะตกเป็นเป้าของการก่อเหตุได้

กรอบแนวคิดของยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายฉบับนี้มีที่มาจากกรอบนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ถึง 2564 และยุทธศาสตร์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2558 ถึง 2564 ซึ่งได้กำหนดให้การก่อการร้ายเป็นสาขาอาชญากรรมข้ามชาติที่ได้รับการจัดลำดับความสำคัญอยู่ในลำดับแรก นอกจากนี้ในกรอบของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงข้อ 5 พัฒนาระบบกลไก มาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศ ทุกระดับเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติลดผลกระทบจากภัยก่อการร้ายและเสริมสร้างความมั่นคงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์

ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายฉบับนี้จะเน้นการรับมือกับปัจจัยหลักที่จะนำไปสู่การก่อการร้าย ได้ดังนี้

ลัทธิความเชื่อโดยเฉพาะลัทธิความเชื่อที่โน้มเอียงไปทางการนิยมการใช้ความรุนแรง แนวคิดสุดโต่งที่นิยมการใช้ความรุนแรง แนวคิดมูลฐานนิยมโดยไม่ใช้เชื้อชาติศาสนาหรือกลุ่มการเมืองใดเป็นการแบ่งแยกเป็นการเฉพาะคน เน้นการรับมือกับการเดินทางเคลื่อนย้ายของคน

หรือกลุ่มคนโดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำผิดป้องกันไม่ให้คนทั่วไปตกเป็นเหยื่อ การก่อการร้ายหรือการถูกชักจูงให้เข้าร่วมกระบวนการ

อาวุธ สิ่งของวัสดุ ทุน เน้นการจัดระบบและควบคุมการเคลื่อนย้าย จัดหาจำหน่าย และซื้ออาวุธสิ่งของ เครื่องมือสื่อสาร สื่อออนไลน์ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือ ในการก่อการร้ายได้ และป้องกันไม่ให้ผู้ที่ประสงค์ร้ายเข้าถึงอาวุธ สิ่งของ วัสดุอุปกรณ์ได้โดยง่าย

ชายแดน พรหมแดน เน้นการควบคุมพรหมแดนและพื้นที่บริเวณชายแดน การควบคุม การเดินทาง การเคลื่อนย้ายเข้าออกของรถขนส่งสินค้าและยานพาหนะ

การรักษาความปลอดภัย การดูแลการรักษาความปลอดภัยสถานที่และบุคคลให้ บุคลากร ที่ดูแลรักษาความปลอดภัยและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดูแลรักษาความปลอดภัยมีความพร้อม ทันสมัยได้มาตรฐาน

สรุปยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย

ยุทธศาสตร์ในการก่อการร้ายของประเทศไทย ได้กำหนดแนวทางในการรับมือกับ ปัญหาการก่อการร้ายที่ทันกับยุคสมัยและครอบคลุมปัญหา เพื่อรองรับต่อยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในด้านยุทธศาสตร์ความมั่นคง โดยพัฒนาระบบกลไก มาตรการ และความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อลดผลกระทบจากภัยการก่อการร้าย โดยเน้นไปสู่การรับมือกับปัจจัยหลักที่จะนำไปสู่การก่อการร้าย ได้แก่ ลัทธิ คน อาวุธ ชายแดน และการรักษาความปลอดภัย

หลักการและแนวความคิดของการก่อการร้าย

การก่อการร้าย (Terrorism) เป็นคำในภาษาฝรั่งเศสมีกำเนิดจากเหตุการณ์รุนแรง ทางการเมืองในฝรั่งเศสเนื่องจากภายหลังการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญา สิทธิราช เป็นระบอบสาธารณรัฐ เมื่อปี พ.ศ. 2332 มีประชาชนกลุ่มหนึ่งพยายามก่อความไม่สงบขึ้น โดยใช้วัตถุระเบิดเป็นอาวุธ ยังผลให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจำนวนมาก ตลอดจนทรัพย์สินของ ประชาชนได้รับความเสียหายอยู่เสมอ รัฐบาลฝรั่งเศสจึงได้ดำเนินการปราบปรามและลงโทษผู้กระทำ ผิดอย่างโหดร้ายและรุนแรง ดังนั้นชาวฝรั่งเศสจึงได้เรียกการกระทำอันรุนแรงนั้นว่า “Terrorism”

ปัจจุบันยังไม่มีองค์หรือนักวิชาการใด ให้คำนิยามของ “การก่อการร้าย” (บุญรอด ศรีสมบัติ, 2544 : 1) ที่สามารถอธิบายได้ชัดเจนเป็นกลางและมีมาตรฐานเดียวกัน อย่างไรก็ตามได้มีองค์หรือนักวิชาการสำคัญๆ พยายามให้คำจำกัดที่ความแตกต่างหลากหลายกัน ออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับที่การตีความเพื่อผลประโยชน์เฉพาะประเทศ องค์กรหรือบุคคลเป็นที่ตั้ง ยกตัวอย่างเช่นสำนักงานประมวลข่าวกลางสหรัฐฯ (Central Intelligence Agency : CIA) ระบุว่า หมายถึง "ปฏิบัติการรุนแรงที่มีมูลเหตุจูงใจทางการเมือง (Politically Motivated Violence) และ มีการเตรียมการล่วงหน้าหรือคิดไว้ก่อนล่วงหน้า (Premeditated) ที่กระทำต่อเป้าหมาย ซึ่งไม่สามารถสู้รบได้ (Noncombatant Targets) และกระทำโดยขบวนการหรือกลุ่มที่มีใช้รัฐ (Sub-National Groups) หรือกระทำโดยสายลับของรัฐ (Clandestine State Agents)

องค์การข่าวกรองลับของอังกฤษ (Secret Intelligence Service : SIS) ระบุว่า หมายถึง “การใช้วิธีการรุนแรงที่มีการวางแผนการและเตรียมการเพื่อการข่มขู่ ทำให้เสียขวัญหรือตื่นตระหนก โดยหวังผลทางการเมือง อันได้แก่ การโค่นล้มรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง การเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการแบ่งแยกดินแดนออกไปตั้งรัฐอิสระ”

พระราชบัญญัติป้องกันการก่อการร้ายของสหราชอาณาจักร (The United Kingdom's Prevention of Terrorism Act) ระบุว่า หมายถึง “การใช้ความรุนแรงเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายทางการเมือง และรวมถึงการใช้ความรุนแรงใดก็ตาม เพื่อจุดมุ่งหมายในการทำให้สาธารณชน หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของชุมชนเกิดความหวาดกลัว”

พระราชบัญญัติรักษาความสงบภายในของไทย พ.ศ. 2519 ได้กำหนดคำจำกัดความว่าการก่อการร้าย คือ “การปฏิบัติการคุกคาม หรือใช้ความรุนแรงของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่มุ่งหวังผลตามเงื่อนไขข้อเรียกร้องทางการเมือง”

เอกสาร Countering Terrorism on US Army Installations 1983 (TC 19-16) ได้ให้คำจำกัดความว่า การก่อการร้าย คือ “การใช้หรือขู่ว่าจะใช้ความรุนแรง ซึ่งมีการเตรียมการหรือไตร่ตรองมาก่อน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมือง ศาสนา หรือลัทธิอุดมการณ์ด้วยการทำให้เกิดความกลัว หรือใช้การข่มขู่ หรือบังคับ”

จากการพิจารณาจากคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปความหมายของ “การก่อการร้าย” (บุญรอด ศรีสมบัติ, 2544 : 3) ว่าหมายถึง การกระทำหรือขู่จะกระทำการรุนแรงของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ โดยมุ่งต่อผลทางจิตใจ และพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมือง ศาสนา หรือลัทธิอุดมการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ทั้งนี้สามารถแยกองค์ประกอบใหญ่ ๆ ของ “การก่อการร้าย” ได้เป็น 4 ประการ คือ

1. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ (Unauthorized Individual or Group)
2. กระทำการหรือขู่จะกระทำการรุนแรง (Violence Action or Threat)
3. มุ่งผลโดยตรงต่อจิตใจและพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายหลัก (Intended to Influence the Attitudes and Behavior of the Target Groups)
4. เพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง (Political Purpose) ศาสนา (Religious Purpose) หรือลัทธิอุดมการณ์ (Ideological Purpose) กล่าวโดยสรุป การก่อการร้ายมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับอาชญากรรมบางประการในแง่เป็นการกระทำที่ใช้ความรุนแรงและผิดกฎหมายแต่แตกต่างกันในประเด็นจุดมุ่งหมายของการกระทำ กล่าวคือ อาชญากรรมไม่ได้มุ่งหวังผลทางการเมือง ศาสนา หรือลัทธิอุดมการณ์เช่นเดียวกับการก่อการร้าย แต่ประสงค์ต่อชีวิตและทรัพย์สินของเหยื่อที่ตกเป็นเป้าหมายการโจมตี

เนื่องจากการก่อการร้ายส่วนใหญ่เน้นวิธีการปฏิบัติการทางรุกที่มีการวางแผนและเตรียมการไว้ล่วงหน้า เพื่อกระทำการต่อเป้าหมายที่ได้คัดเลือกไว้โดยฝ่ายที่ตกเป็นเป้าหมายไม่คาดคิดมาก่อน ดังนั้นในการศึกษาเพื่อต่อต้านการก่อการร้ายจึงจำเป็นต้องทราบถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายขั้นพื้นฐานของการก่อการร้าย ตลอดจนวิธีการที่ขบวนการก่อการร้ายนิยมปฏิบัติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือจำเป็นต้องทราบยุทธศาสตร์และยุทธวิธีของการก่อการร้าย เพื่อนำมากำหนด

ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีในการต่อต้านต่อไป ยุทธศาสตร์ของการก่อการร้าย (บุญรอด ศรีสมบัติ, 2544 : 10) อาจจำแนกได้เป็น 5 ยุทธศาสตร์ คือ

1. ยุทธศาสตร์การเมือง (Political Strategy) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริหารงานของรัฐบาลเกิดความสับสน ชะงักงัน ไม่ต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนเกิดความสงสัยไม่แน่ใจในความสามารถของรัฐบาลในการบริหารประเทศและคุ้มครองป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน พยายามทำลายผู้นำรัฐบาลและผู้ที่จะก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำ รวมทั้งทำให้เจ้าหน้าที่รัฐบาลเกิดความรู้สึกเสียขวัญ ขาดกำลังใจ และเกิดความอ่อนแอ

2. ยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจ (Economic Strategy) โดยพยายามกระทำการให้อุตสาหกรรมและธุรกิจโดยทั่วไป ประสบปัญหาชะงักงัน โจมตีนายทุนและนักท่องเที่ยวยุโรป พยายามทำให้เศรษฐกิจเสียหายด้วยการนัดหยุดงานอันจะสร้างความไม่แน่ใจแก่นักลงทุนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

3. ยุทธศาสตร์การทหาร (Military Strategy) โดยการมุ่งก่อวินาศกรรมที่ตั้งทางทหาร พยายามก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในกองทัพ รวมทั้ง ยุ้งหรือสร้างสถานการณ์ให้ทหารและประชาชนเกิดความขัดแย้งกับรัฐบาล เพื่อนำไปสู่การโค่นล้มอำนาจรัฐโดยการก่อรัฐประหารจากฝ่ายทหารหรือเพื่อให้ประชาชนร่วมก่อการจลาจลขึ้น รวมทั้งยั่วยุให้ฝ่ายรัฐบาลใช้มาตรการปราบปรามอย่างรุนแรง เพื่อก่อให้เกิดความสูญเสียแก่ฝ่ายรัฐบาลให้มากที่สุด โดยหวังว่าจะทำให้เกิดความไม่พอใจขึ้นในหมู่ประชาชน

4. ยุทธศาสตร์ด้านจิตวิทยา (Psychological Strategy) โดยการดำเนินการโฆษณาชวนเชื่อให้มากขึ้น และซับซ้อนยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการโฆษณาชวนเชื่อต่อขบวนการตลอดจนแนวความคิดวัตถุประสงค์นโยบาย และอุดมการณ์ เพื่อแสวงหาผู้ร่วมงานและการสนับสนุนจากประชาชน รวมทั้งเพื่อชักจูงใจหรือบำรุงขวัญแก่สมาชิกของขบวนการ

5. ยุทธศาสตร์ทางสังคม (Social Strategy) เพื่อต้องการเปลี่ยนแปลงหรือจัดระบบสังคมเสียใหม่ให้เป็นไปตามที่ขบวนการต้องการ ทำลายประชาชน สังคม และรัฐบาลที่เป็นปฏิปักษ์เพื่อข่มขวัญหรือบีบบังคับให้ประชาชนเกิดความกลัวและหันมาสนับสนุนขบวนการ

ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติสำหรับการต่อสู้การก่อการร้ายของสหรัฐ ที่ประกาศครั้งแรกเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2003 (National Strategy for Combating Terrorism 2003) หลังจากที่ทางการสหรัฐ สังหาร นายอุสตามา บินลาเดน ได้เมื่อ เมื่อ 2 พฤษภาคม ค.ศ. 2011 ในรัฐบาลของประธานาธิบดีโอบามา ได้ออกยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายแห่งชาติ ค.ศ. 2011 ในเดือน มิถุนายน ค.ศ. 2011 ยุทธศาสตร์นี้ได้พัฒนากรอบการดำเนินการต่อสู้การก่อการร้ายให้มีความครอบคลุมและปิดช่องว่างที่เกิดขึ้นจากยุทธศาสตร์เดิมที่มีอยู่โดย ภาพรวมของยุทธศาสตร์นี้จะเป็นแนวทางในการต่อต้านการก่อการร้ายและระบุเครื่องมือที่วิกฤติ ในการบรรลุวัตถุประสงค์ในการต่อสู้การก่อการร้าย กำหนดเป้าหมายในการทำสงครามกับ องค์กรอัลกออิดะห์ เป็นการเฉพาะ โดยใช้ทั้งการดำเนินการอย่างบูรณาการทั้งหน่วยงานในประเทศและจากนานาชาติ ล้มเลิกการดำเนินการการข่าวกรองแบบดั้งเดิม และการใช้กำลังทหารและเจ้าหน้าที่รักษากฎหมายจะต้อง

ปฏิบัติงานร่วมกันในภาพรวม เพื่อการดำรงสภาพ การบูรณาการแผนการปฏิบัติการระยะยาว ที่ประสานสอดคล้องเครื่องมือของพลังอำนาจของชาติ ร่วมกับ พันธมิตร องค์กรพหุภาคี โดยรัฐบาล จะต้องทำงานร่วมกับรัฐสภา เครื่องมือทางกฎหมายในการเสริมพลังอำนาจของผู้ทำหน้าที่ในการต่อต้านการก่อการร้ายให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

ผลจากการทบทวนยุทธศาสตร์การต่อสู้การก่อการร้ายของสหรัฐ พบว่า ยุทธศาสตร์ ที่ออกมาครั้งแรกในปี ค.ศ. 2003 ใช้ชื่อว่า “National Strategy For Combating Terrorism” ต่อมาในปี ค.ศ. 2011 มีการเปลี่ยนแปลงชื่อของ ยุทธศาสตร์ เป็น “National Strategy For Counter Terrorism” โดยเนื้อหาโดยมีการปรับให้มีความครอบคลุมในเรื่องของ การต่อสู้ด้วยการ ยึดมั่นค่านิยมหลักของประเทศสหรัฐ เช่น สิทธิมนุษยชน, เสรีภาพ, การสร้างความร่วมมือ กับต่างประเทศและองค์กรนานาชาติ เพิ่มประสิทธิภาพในการบูรณาการเครื่องมือทั้งในและ ต่างประเทศ รวมทั้งการสร้างควมยืดหยุ่นของชาติในการรับมือกับผลกระทบจากเหตุการณ์ ที่มีความรุนแรงเพื่อให้ฟื้นตัวกับสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็วมากที่สุด ซึ่งกองทัพยังคงเป็นเครื่องมือ หนึ่งในที่สำคัญในการดำเนินงานตามเป้าหมายของประธานาธิบดี ที่ประกอบด้วย การรบกวน Disrupting การสลายโครงสร้าง Dismantling, การปราบปราม Defeating เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย สูงสุด 8 ประการของยุทธศาสตร์ ซึ่งจากการทบทวนยุทธศาสตร์ที่ผ่านมาทั้งปี 2003 และ 2006 พบว่ากองทัพสหรัฐอเมริกา ยังคงมีการดำเนินงานในบทบาทข้างต้นโดยเน้นในเรื่องการยึดมั่น ในค่านิยมของชาติ การสร้างความร่วมมือกับมิตรประเทศมากขึ้นโดยการปฏิบัติอื่นๆ มิได้มีการ เปลี่ยนแปลงมากนัก

การดำเนินการของกองทัพสหรัฐสามารถตอบสนองได้ทั้ง การรบกวน Disrupting สลายโครงสร้าง Dismantling การปราบปราม Defeating เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยการประสาน กับหน่วยงานอื่นๆ โดยเฉพาะในมาตรการปราบปราม การต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐ จะเน้น ในเรื่องการปฏิบัติการก่อนที่ผู้ก่อการร้ายจะก่อเหตุ (Pre-emptive) จะเริ่มดำเนินการด้วยการกำหนด เป้าหมายที่คาดว่าจะเป็ภัยคุกคามตั้งแต่กลุ่มหรือเครือข่ายนั้นเริ่มมีแนวโน้มที่จะคุกคามและ เริ่มเฝ้าตรวจติดตามกลุ่มหรือบุคคลต้องสงสัย ซึ่งทำให้สามารถตรวจจับผู้ก่อเหตุได้ตั้งแต่การวางแผน และจับกุมได้ทันทีเมื่อหลักฐานในการเตรียมการเพียงพอเมื่อมีการรวบรวมข่าวสารจากหลาย หน่วยงาน ทั้งจากหน่วยงานด้านการเงินการธนาคาร หน่วยงานรักษากฎหมายของรัฐบาลกลาง (FBI : Federal Bureau of Investigation) สำนักงานข่าวกรองกลาง (CIA : Central Intelligence Agency) ศุลกากร และนำข้อมูลมารวมและวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ของกลุ่มและเครือข่าย เพื่อกำหนดว่าแต่ละบุคคลหรือส่วนงานของเครือข่ายที่ได้มานั้นมีหน้าที่อย่างไร บุคคล เครื่องมือ หรือกิจกรรมใดมีความสัมพันธ์กันอย่างไร เมื่อได้เครือข่ายมากก็จะเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการกำหนด เป้าหมายว่าจะทำอะไรที่จะทำลาย หรือรบกวนเครือข่ายได้ โดยจะใช้ทุกมาตรการตามความเหมาะสม กับเป้าหมายนั้นๆ เช่น กรณีที่หน่วยข่าวกรองรวบรวมข่าวสารเกี่ยวกับเครือข่ายการก่อการร้าย และพบว่า นาย ก. การสนับสนุนทางการเงินให้กับกลุ่มก่อการร้าย กองทัพจะประสานหน่วยงาน บังคับใช้กฎหมายให้ ดำเนินการด้านการเงินในการอายัดทรัพย์สิน หรือติดตามเส้นทางการเงิน เพื่อขยายผลจากเส้นทางการเงินว่าจะมีตำบลปลายทางที่ไหน ส่วนเป้าหมายที่เป็นเป้าหมายที่มี อันตรายหรือมีการคุ้มกันด้วยกองกำลังมักจะถูกมอบให้หน่วยปฏิบัติการพิเศษในการดำเนินการ

(US. ARMY, 1996 : 1-2) กระบวนการที่ใช้ในการค้นหา และกำหนดเป้าหมาย (Technique and Procedure Targeting Process) กองทัพบกสหรัฐจะมีหลักการ D3A คือ Decide การตัดสินใจ Detect การตรวจจับ Deliver การนำส่ง (การทำลาย) Assess การประเมิน

1. การตัดสินใจ (Decide)

โดยใช้งานด้านการข่าวกรอง ในเรื่องการเตรียมสนามรบด้านการข่าว ซึ่งจะเป็นการพิจารณาว่าจะกำหนดเป้าหมายอย่างไรถึงจะเกื้อกูลต่อภารกิจ ผลกระทบที่เกิดขึ้น มีข้อจำกัดอะไรหรือไม่ โดยผลลัพธ์ของขั้นตอนนี้ คือ ลำดับความสำคัญของเป้าหมายและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหนทางการปฏิบัติของฝ่ายเราต่อเป้าหมาย

2. การตรวจจับ (Detect)

หมายถึง การวางแผนรวบรวมข่าวสารเกี่ยวกับเป้าหมายที่กำหนดเครื่องมือในการค้นหา การยืนยันเป้าหมายโดยผลลัพธ์ที่ต้องการ คือการยืนยันเป้าหมายทั้งในเรื่องสถานที่/พฤติกรรม และมีความสมเหตุสมผลของภัยคุกคามหรือไม่ ความสำคัญของเป้าหมายในเวลานั้น วิธีที่ดีที่สุดในการปฏิบัติต่อเป้าหมาย ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นถ้ามีการปฏิบัติต่อเป้าหมายที่มุ่งให้เกิดผลกระทบในแง่ลบ น้อยที่สุด

3. การนำส่งหรือการทำลาย (Deliver)

หมายถึง การโจมตีเป้าหมายรวมถึงกระบวนการสื่อสารระหว่างระบบการตรวจจับกับเครื่องมือในการโจมตี, การแบ่งมอบเป้าหมายระบบการโจมตีสำรอง กรณีที่เครื่องมือหลักใช้งานไม่ได้

4. การประเมิน (Assess)

หมายถึง การประเมินว่า เป้าหมายมีความเสียหายอย่างไร ผลกระทบภายหลังการโจมตี และวิเคราะห์เพื่อเตรียมการปฏิบัติใหม่ หากการปฏิบัติที่ผ่านมาผิดพลาด

ซึ่งกระบวนการ D3A จะใช้ในการดำเนินการในระดับยุทธการ (Operational level) โดยในการดำเนินการระดับยุทธวิธี (Tactical Level) ของหน่วยต่อสู้การก่อการร้ายจะใช้ (US. Army Combine Armed Center, 2009 : 33) หลักการ F3EAD2 ย่อมาจาก Find, Fix, Finish, Exploit, Analysis, Disseminate, Develop เป็นวิวัฒนาการของการค้นหาเป้าหมาย โดยเป็นการประยุกต์ใช้เพื่อเกิดความผสมผสานระหว่างการดำเนินการด้านการข่าวและการปฏิบัติการยุทธ์ ทำให้มีโอกาสประสบความสำเร็จสูงเนื่องจากการปฏิบัติมีความรวดเร็วและคล่องตัวสูง ซึ่งเหมาะสำหรับการรบในปัจจุบันที่สถานการณ์มีความซับซ้อนและเป็นพลวัต

FIND : การค้นหา คือการกำหนดพื้นที่ปฏิบัติการ/อิทธิพลของเป้าหมาย โดยงานด้านการค้นหาจะเป็นทั้งด้านการปฏิบัติการ (Operation) และด้านข่าวกรอง (Intelligence) โดยขั้นตอนนี้จะเริ่มจากการกำหนดเป้าหมายจากหน่วยเหนือ (Decide) หลังจากนั้นก็จะรับแนวทางการวางแผน เพื่อนำไปเป็น แผนปฏิบัติการใช้ในการ ปฏิบัติการ โดยการเริ่มอาจจะเริ่มจากการค้นหาตัวบุคคลสิ่งปลูกสร้าง องค์กร หรืออื่นๆ ที่สำคัญ

FIX : การเกาะติด คือ การติดตามเป้าหมายจนทราบถึงกิจวัตร พฤติกรรมที่ชัดเจน ข้อมูลเกี่ยวข้องที่ยืนยันพฤติกรรมหรือเป็น วัตถุประสงค์หลักฐาน พิจารณาเงื่อนไขในการปฏิบัติการที่เหมาะสม เช่น ให้กองกำลังเฉพาะกิจ เข้าควบคุมบุคคลเป้าหมายเมื่ออยู่ในคลังสินค้าพร้อมกับอาวุธชีวภาพ เป็นต้น

FINISH : การปฏิบัติต่อเป้าหมาย การปฏิบัติการประณีต เพื่อสังหาร/จับกุม/สร้างผลกระทบต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยวิธีการจะขึ้นอยู่กับแนวทางผู้บังคับบัญชาว่าจะให้ปฏิบัติอย่างไร และมีผลลัพธ์ที่ต้องการอย่างไร ตัวอย่างเช่น การเข้าจับกุม การขัดขวางยานพาหนะ ใช้การเรียกให้มอบตัวทางยุทธวิธี การเจรจาต่อรอง ชุดปฏิบัติการนอกเครื่องแบบ, การพบปะเจรจาต่อรอง และการปฏิบัติการข่าวสาร เป็นต้น โดยบุคคลที่ถูกจับหรือควบคุมตัวหลังจากการขยายผลด้านการข่าวแล้วจะถูกนำไปดำเนินคดีตามกฎหมาย โดยใช้หลักฐานจากการรวบรวมในขั้นที่ 2 ในการเกาะติด และจากขั้นตอนที่ 3 การขยายผล

EXPLOIT : การขยายผล เริ่มการประเมินค่าเป้าหมายและนำไปสู่การขยายผลไปยังบุคคล เครือข่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้การตรวจสอบอย่างละเอียด การวิเคราะห์ การซักถาม และการดำเนินการหลังการจับกุม บุคคล ยุทโธปกรณ์ และ หลักฐานอื่นๆ เช่น เอกสารหนังสือเดินทาง บัตรประจำตัว นามบัตร บัญชีธนาคาร อุปกรณ์ติดต่อสื่อสารหลังการปฏิบัติ ณ ที่หมาย โดยมีวัตถุประสงค์ ทั้งในเรื่องการนำหลักฐานไปขยายผลด้านการข่าว ในการป้องกันการก่อเหตุหรือการทำลายเครือข่ายผู้ก่อการร้าย และการนำไปเป็นหลักฐานในการดำเนินคดี

ANALYSIS : การวิเคราะห์ เพื่อยืนยันสมมติฐาน และให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมสามารถระบุความเชื่อมโยงและสามารถวิเคราะห์ข่าวกรองที่ต้องการได้ จะใช้ในการขับเคลื่อนการปฏิบัติการ โดยขั้นการวิเคราะห์จะมี ส่วนบัญชาการในยุทธบริเวณนั้นๆเป็นผู้รับผิดชอบ หรืออาจจะใช้ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการข่าวสำหรับพื้นที่นั้นๆรับผิดชอบในการวิเคราะห์ข้อมูล

DISSEMINATE : กระจายข้อมูลข่าวสารให้ส่วนอื่นๆได้รับข้อมูลล่าสุดโดยขึ้นกระจายข่าวสารและขั้นพัฒนาจะทำการติดตามจับกุมเป้าหมายต่อไป โดยชุดปฏิบัติต้องพร้อมที่จะปฏิบัติต่อเป้าหมายที่มีเงื่อนไขเรื่องเวลา (TST : Time Sensitive Target)

DEVELOP : เป็นการการพัฒนาข่าวสารที่ได้รับ เพื่อทำการขยายผลในการจับกุมบุคคลอื่นๆ หรือเครือข่ายอื่นๆ ตามหลักฐานที่ทำการขยายผลได้ โดยเป็นการเพิ่มความรวดเร็วในการจับกุมและติดตามเป้าหมายต่อไป เพื่อลดการเตรียมตัวของข้าศึก โดยการพัฒนาและการกระจายข่าวสารนั้นต้องทำภายใต้การสนธิกันระหว่างงานด้านยุทธการ (Operation) และงานด้านการข่าว (Intelligence) จึงจะมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานในภาพรวมของกองทัพสหรัฐฯจะนำยุทธศาสตร์การต่อสู้การก่อการร้ายของชาติเป็นแนวทาง การดำเนินการการต่อสู้การก่อการร้ายแยกตามระบบปฏิบัติการ โดยมุ่งเน้นต่อเครือข่ายการก่อการร้ายในพื้นที่นอกประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นหลักซึ่งจะเริ่มดำเนินการตั้งแต่มุ่งเน้นยังไม่ก่อเหตุมุ่งเน้นที่การบูรณาการด้านการข่าวร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและนอกประเทศ สร้างพันธมิตรกับต่างประเทศในการประสานงานทั้งการข่าวและการปฏิบัติการปราบปราม โดยให้การสนับสนุนในการเพิ่มขีดความสามารถในการต่อสู้การก่อการร้ายและการทำงานร่วมในการปราบปรามการก่อการร้าย โดยใช้กระบวนการ D3A ในการกำหนดเป้าหมาย

ระดับยุทธการ และใช้กระบวนการ 3FEAD2 ในการดำเนินการต่อเป้าหมายบุคคล เครือข่าย ก่อการร้ายอย่างต่อเนื่องรวมทั้งขยายผลหลังการปฏิบัติต่อเป้าหมาย เพื่อสืบค้นหาเครือข่ายที่เหลือ เพื่อทำการสลายโครงสร้างกลุ่มก่อการร้ายและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง โดยทำงานร่วมกับ หน่วยงานรักษากฎหมายและหน่วยข่าวกรองของประเทศอย่างใกล้ชิด รวมทั้งใช้การสื่อสารทาง ยุทธศาสตร์และปฏิบัติการข่าวสาร แสวงหาพันธมิตรและต่อต้านอุดมการณ์แนวความคิดของ กลุ่มก่อการร้าย ชัดขวางการจัดหาสมาชิก การแพร่กระจายความคิดเป็นสุดโต่งและใช้ความรุนแรง

สรุปยุทธศาสตร์การก่อการร้ายของสหรัฐ

ยุทธศาสตร์การก่อการร้ายของสหรัฐได้กำหนดเป้าหมายในการทำสงครามกับองค์กร อัลกออิดะห์ เป็นการเฉพาะ โดยใช้ทั้งการดำเนินการอย่างบูรณาการทั้งหน่วยงานในประเทศและ จากนานาชาติ การทำงานในภาพรวมของทหาร และเจ้าหน้าที่รักษากฎหมาย โดยกองทัพ เป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญในการดำเนินงานตามเป้าหมาย โดยมีแนวทาง คือ การรบกวน การสลาย โครงสร้างและการปราบปราม ซึ่งกองทัพบกสหรัฐจะมีหลักการ D3A ที่ใช้ในการค้นหาและกำหนด เป้าหมาย คือ การตัดสินใจ การตรวจจับ การนำส่ง (การทำลาย) การประเมิน

ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายของสหราชอาณาจักร

สหราชอาณาจักรได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการต่อต้านการก่อการร้าย เรียกว่า The UK Counter Terrorism Strategy หรือ CONTEST โดยก่อนเหตุการณ์ 9/11 ในอดีตมุ่งที่ภัยก่อการร้าย จาก กลุ่ม IRA ในประเด็นหลัก มุ่งไปที่

1. การใช้ความเข้มงวดของกฎหมาย
2. ไม่ปฏิบัติตามคำเรียกร้องในการก่อการร้าย
3. การประสานงานระหว่างประเทศ
4. การก่อการร้ายเป็นอาชญากรรม

โดยพระราชบัญญัติป้องกันการก่อการร้ายของของสหราชอาณาจักร (United Kingdom's Prevention of Terrorism Act) ให้ความหมายว่า การก่อการร้าย คือ การใช้ความรุนแรง เพื่อจุดมุ่งหมายทางการเมืองและรวมถึงการใช้ความรุนแรงใดๆ ก็ตามเพื่อจุดมุ่งหมายในการทำให้ สาธารณชนหรือ ส่วนใดส่วนหนึ่งของชุมชนเกิดความหวาดกลัว ได้แก่

1. การกระทำที่เกี่ยวข้องกับ

- 1.1 การกระทำที่จะได้กล่าวใน ภาคย่อยที่ 2
- 1.2 การใช้หรือการปฏิบัติที่ได้ในพระราชบัญญัตินี้ การก่อการร้าย หมายถึง การใช้ หรือการปฏิบัติ โดยการกระทำที่จะทำให้รับการวางแผนเพื่อที่จะสร้างอิทธิพลต่อรัฐบาล หรือข่มขู่ ต่อสาธารณชน หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของสาธารณชน และ
- 1.3 การใช้หรือการปฏิบัติที่ถูกรู้สร้างขึ้นเพื่อ ให้บังเกิดความได้เปรียบต่อ สาเหตุทางการเมือง ศาสนา หรือแนวความคิด

2. การกระทำที่จัดได้ว่า เกี่ยวข้องกับภาคย่อยนี้ถ้าหากว่าการกระทำนั้น

- 2.1 เกี่ยวข้องกับความรุนแรงอย่างมากต่อบุคคล
- 2.2 เกี่ยวข้องกับความรุนแรงอย่างมากต่อทรัพย์สิน
- 2.3 ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตของบุคคลอื่นมากกว่าชีวิตของผู้กระทำ
- 2.4 ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างสูงต่อสุขภาพหรือความปลอดภัยของสาธารณชน หรือ ส่วนใดส่วนหนึ่งของสาธารณชน หรือ
- 2.5 การวางแผน และออกแบบให้เกิดการรบกวนอย่างรุนแรง หรือขัดขวางจนเกิดความเสียหายต่อระบบอิเล็กทรอนิกส์

3. การใช้หรือปฏิบัติต่อการกระทำที่เกี่ยวข้องกับภาคย่อยที่ 2

หากมีการเกี่ยวข้องกับการใช้อาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด จัดว่าเป็นการก่อการร้ายถึงแม้ว่าจะไม่จัดอยู่ในประเภทของข้อ 1 (1.2)

ซึ่งนับตั้งแต่ปี 2003 สหราชอาณาจักรได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการจะลดความเสี่ยงของภัยจากการก่อการร้ายสากลที่มีต่อสหราชอาณาจักร เพื่อให้ประชาชนมีเสรีภาพในการใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างสงบสุขโดยมั่นใจ ทั้งนี้ได้กำหนดมาตรการควบคุม 4P ได้แก่

Pursue (ติดตาม) เพื่อหยุดการโจมตีจากการก่อการร้ายในสหราชอาณาจักร รวมทั้งผลประโยชน์ของสหราชอาณาจักรภายนอกประเทศ

Protect (ป้องกัน) เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการป้องกันสหราชอาณาจักรจากการโจมตีโจมตีจากการก่อการร้ายในสหราชอาณาจักร รวมทั้งผลประโยชน์ของสหราชอาณาจักรภายนอกประเทศ

Prepare (เตรียมการ) เพื่อการบรรเทาภัยจากผลกระทบจากการก่อการร้ายเมื่อไม่สามารถหยุดยั้งการโจมตีได้

Prevent (ป้องกัน) เพื่อหยุดยั้งประชาชนในการเข้าร่วมหรือสนับสนุนกลุ่มก่อการร้าย

สรุปยุทธศาสตร์ในการต่อต้านการก่อการร้ายของสหราชอาณาจักร

สหราชอาณาจักรได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยใช้ความเข้มงวดของกฎหมาย ไม่ปฏิบัติตามคำเรียกร้องในการก่อการร้าย และการประสานงานระหว่างประเทศ และจัดการก่อการร้ายเป็นอาชญากรรม

แนวคิดและยุทธวิธีการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพไทย

1. แนวทางการปฏิบัติการต่อสู้การก่อการร้ายของกองทัพไทย

(กองทัพไทย, 2549 : 1-18-2-24) ร่างแนวทางการปฏิบัติการต่อสู้การก่อการร้ายของกองทัพไทย ได้กล่าวถึงบทบาทของกองทัพไทย แนวคิดในการดำเนินการมีใจความสำคัญดังนี้

บทบาทของกองทัพไทย กองบัญชาการทหารสูงสุด มีหน้าที่ในการควบคุมบังคับบัญชา สั่งการอำนวยการในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยมีผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ โดยควบคุมอำนวยการในการดำเนินงานผ่าน ศอร.106 (ศูนย์อำนวยการร่วม 106) ที่มีหน้าที่ในการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการต่อต้านการก่อการร้ายสากล ตามแนวทางของ อกรส.

บทบาทของกองทัพบกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย จะมีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติตามนโยบายของ สมช. ด้วยการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง และการต่อต้านข่าวกรองต่อเป้าหมายขบวนการก่อการร้ายภายในประเทศ ขบวนการก่อการร้ายสากล และผู้ให้การสนับสนุน จัดทำมาตรการรักษาความปลอดภัย บุคคล เอกสาร สถานที่ เตรียมกำลังและใช้กำลังในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากลตามขีดความสามารถ ปิดล้อมพื้นที่และควบคุมพื้นที่เพื่อมิให้เหตุการณ์ลุกลาม แจ้งหน่วยเหนือตามลำดับชั้นจนถึง ศอร.106 เมื่อสถานการณ์มีแนวโน้มที่จะขยายตัว และจะส่งมอบหน่วยที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการให้ ศอร.106 ควบคุมทางยุทธการในการปฏิบัติการ

แนวคิดในการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพบกไทย มีวัตถุประสงค์ เพื่อลดความเป็นไปได้ในการก่อการร้ายมุ่งเน้นการขัดขวางมิให้เกิดเหตุการณ์ โดยแบ่งการดำเนินการ 3 ระยะได้แก่ การปฏิบัติก่อนเกิดเหตุ, การปฏิบัติขณะเกิดเหตุ และการปฏิบัติหลังเกิดเหตุ โดยมีการกำหนดขั้นตอนในการต่อต้านการก่อการร้าย เป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ภัยคุกคาม การประเมินค่าความเสี่ยง การป้องกันการกำหนดอำนาจหน้าที่ความชอบธรรมทางกฎหมาย การวางแผนเผชิญเหตุต่อสถานการณ์การก่อการร้าย การปฏิบัติในสถานการณ์การก่อการร้าย โดยได้มีการกำหนดข้อพิจารณาในการดำเนินงาน ประเด็นหลักดังนี้

การดำเนินงานด้านการข่าวกรองในห้วงก่อนเกิดเหตุ จะเน้นที่การเตรียมกำลังพลด้านการข่าวให้มีความรู้ทักษะด้านการข่าวกรอง ในการใช้กำลังจะเน้นให้มีการเตรียมสนาครบด้านการข่าวในการต่อต้านการก่อการร้าย การประสานงานการข่าวกับภาคเอกชนและภาครัฐ จัดการลาดตระเวนหาข่าวรอบที่ตั้งหน่วยเพื่อเป็นหาข่าวความเคลื่อนไหวหรือสิ่งบอกเหตุที่อาจจะบ่งบอกถึงการก่อเหตุของผู้ก่อการร้าย โดยในช่วงระหว่างการเกิดเหตุจะเน้นที่มีมาตรการเชิงรุกด้านการข่าวใช้มาตรการต่อต้านข่าวกรอง เพื่อป้องกันข้อมูลที่สำคัญของฝ่ายเราในการปฏิบัติการตอบโต้

การดำเนินการด้านยุทธการ การเตรียมกำลังจะเน้นการจัดทำแผน และฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีจิตสำนึกในการต่อต้านการก่อการร้าย เตรียมกำลังพลให้มีความพร้อมในการปฏิบัติการให้สอดคล้องกับภัยคุกคาม รวมทั้งให้มีการจัดหายุทโธปกรณ์พิเศษ เช่น กล้องตรวจการในเวลา กลางคืน อุปกรณ์ตรวจค้นวัตถุระเบิด สุนัขทหาร เป็นต้น ในด้านการใช้กำลังโดยทั่วไปจะจัดชุดตอบโต้การก่อการร้ายตามความเหมาะสม โดยหลังการเกิดเหตุจะต้องมีการประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้วยการจัดชุดนายทหารร่วมตรวจและบันทึกภาพอย่างละเอียด

การดำรงสภาพในแนวทางการของกองทัพบกมิได้กำหนดแนวทางของการสนับสนุนการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน ทั้งก่อน ระหว่าง และการการเกิดเหตุ

การดำเนินการในการควบคุมบังคับบัญชาและการติดต่อสื่อสาร ในกรณีเหตุเกิดในพื้นที่ค่ายทหาร ได้กำหนดให้ใช้สายการบังคับบัญชาปกติของหน่วยที่ที่เผชิญเหตุขั้นต้น ตั้งแต่ระดับผู้บังคับหมู่ จนถึง ผู้บังคับของพันของหน่วยที่มีเหตุการณ์หรือควบคุมเหตุการณ์ขั้นต้น รวมทั้ง ระบุว่า มีอำนาจในการไล่ติดตามได้ทันทีแล้วให้รายงานให้ผู้บังคับบัญชา ส่วนในกรณีของ การก่อการร้ายที่เกิดขึ้นนอกพื้นที่รับผิดชอบ กองทัพบกจะมีหน้าที่ในการติดตามสถานการณ์ และเตรียมส่งมอบหน่วยปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากลให้กับ ศตท. เพื่อควบคุมและอำนวยความสะดวกปฏิบัติ

การดำเนินการด้านการติดต่อประสานงาน กองทัพบกกำหนดให้หน่วยรองมีการประสานงานด้านการข่าวทั้งภาครัฐและเอกชน จัดกิจกรรมเสริมสร้างความร่วมมือกับหน่วยราชการ องค์กรเอกชน ประชาชนในพื้นที่ โดยประสานการใช้มาตรการปฏิบัติการจิตวิทยาและการประชาสัมพันธ์ในการดำเนินการดังกล่าว

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย เอกสารแนวทางมิได้กำหนดชัดเจนถึงสภาพทางกฎหมายที่ใช้ ในการดำเนินการโดยเฉพาะกรณีที่เกิดเหตุในพื้นที่ค่ายทหาร หรือ พื้นที่รับผิดชอบ แต่ในกรณีของการก่อการร้ายสากล จะใช้อำนาจตาม พรบ.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ปี พ.ศ. 2548 เป็นแนวทาง โดยปฏิบัติงานภายใต้การควบคุมอำนวยความสะดวกของผู้บัญชาการเหตุการณ์ที่นอก.แต่งตั้ง

โดยสรุป ในภาพรวมของแนวทางการปฏิบัติการการต่อสู้การก่อการร้ายของกองทัพบก ได้แบ่งการดำเนินการ 3 ระยะได้แก่ การปฏิบัติก่อเกิดเหตุ, การปฏิบัติขณะเกิดเหตุ และการปฏิบัติหลังเกิดเหตุ โดยมีการกำหนดขั้นตอนในการต่อต้านการก่อการร้าย เป็น 6 ขั้นตอนได้แก่

1. การวิเคราะห์ภัยคุกคาม
2. การประเมินค่าความเสี่ยง
3. การป้องกัน
4. การกำหนดอำนาจหน้าที่ความชอบธรรมทางกฎหมาย
5. การวางแผนเผชิญเหตุต่อสถานการณ์การก่อการร้าย
6. การปฏิบัติในสถานการณ์การก่อการร้าย

ในภาพรวม การดำเนินงานของกองทัพบกจะกำหนดให้มุ่งเน้นที่มาตรการป้องกัน โดยในพื้นที่ค่ายทหารและการดำเนินการด้านการข่าวกรองในพื้นที่ใกล้เคียง เป็นหลัก ซึ่งจะไม่ครอบคลุมการต่อต้านการก่อการร้ายในพื้นที่อื่นๆ ในส่วนการปราบปรามจะส่งมอบกำลังหน่วยปฏิบัติการให้กับ ศตท. ในการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดเหตุการณ์ก่อการร้าย

2. ยุทธวิธีการก่อการร้าย

(บุญรอด ศรีสมบัติ, 2544 : 11) ได้เกิดขึ้นมานานแล้วและได้พัฒนามาตามลำดับ จนปัจจุบันกลุ่มก่อการร้ายทั่วโลกนิยมใช้ยุทธวิธีที่สำคัญๆ สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

2.1 การลอบวางระเบิด (Bombing) เป็นวิธีการที่ผู้ก่อการร้ายนิยมใช้มากที่สุด เนื่องจากมีอำนาจในการทำลายรุนแรง สะดวกในการซ่อนพราง และยากต่อการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ สามารถหลบหนีการจับกุมได้ง่ายเพราะผู้ก่อการร้ายจะใช้วิธี Hit and Run เช่นเอาระเบิดไปวางไว้

และใช้ Remote Control หรืออุปกรณ์ถ่วงเวลาจุดระเบิด ผลการระเบิดทำให้มีผู้บาดเจ็บล้มตายเป็นจำนวนมาก และมักจะกระทำในเมืองใหญ่ เพื่อให้เกิดผลทางการเมืองและจิตวิทยา เหตุการณ์ลอบวางระเบิดที่เกิดขึ้นไม่นานนี้ ได้แก่ เหตุการณ์ระเบิดที่ราชประสงค์ ที่กรุงเทพฯ เป็นต้น

2.2 การปล้นยึดยานโดยสาร (Hijacking) วัตถุประสงค์ของการก่อการร้ายประเภทนี้มักจะเน้นถึงข้อเรียกร้องมากกว่า ลักษณะของการก่อการร้ายเป็นการปฏิบัติการยึดยานพาหนะขณะเคลื่อนที่ เช่น เครื่องบิน เรือยนต์ รถไฟ พร้อมกักขังผู้โดยสารและพนักงานประจำยานไว้เพื่อการต่อรอง สถิติผู้ก่อการร้ายปฏิบัติในลักษณะนี้ โดยเฉพาะ Sky Hijacking ในช่วงปี 2511-2520 เฉลี่ยแล้วปีละ 115 ครั้ง หลังจากนั้นมาการปฏิบัติการประเภทนี้ลดลงมาก สาเหตุที่ลดลงอาจเนื่องมาจากมาตรการรักษาความปลอดภัยตามท่าอากาศยานของประเทศต่าง ๆ รัดกุมและเข้มแข็งขึ้น จึงทำให้ผู้ก่อการร้ายปฏิบัติการได้ยากขึ้น หลังจากปี 2524 เป็นต้นมาสถิติการจี้เครื่องบินของผู้ก่อการร้ายเริ่มสูงขึ้นอีก สาเหตุอาจเกิดจากการรักษาความปลอดภัยเข้มงวดน้อยลงของผู้ก่อการร้าย จึงฉวยโอกาสปฏิบัติการ และอีกประการหนึ่งอาจมาจากผู้ก่อการร้ายมีวิวัฒนาการและมีเทคโนโลยีทางอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ทันสมัยขึ้น ประกอบกับมีการฝึกเป็นอย่างดี ตัวอย่างเช่น กรณีกลุ่มผู้ก่อการร้ายชีอะห์ชาวอินโดนีเซียได้จี้เครื่องบินของสายการบิน Garuda จากอินโดนีเซียมาลงที่ประเทศไทยเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2521 และการปฏิบัติการครั้งนี้ประเทศไทยได้ร่วมมือกับทางอินโดนีเซียสามารถชิงตัวประกันได้เป็นผลสำเร็จ

2.3 การลักพาตัว (Kidnapping) ลักษณะของการก่อการร้ายด้วยการลักพาตัวเป็นการปฏิบัติการจับยึดบุคคลพร้อมสิ่งของสำคัญและกักขังไว้ในที่ลับเพื่อการต่อรอง ลักษณะคล้ายการจับตัวประกัน แต่ต่างกันตรงที่ใช้สถานที่ลับเป็นที่กักขังตัวประกัน เช่น กรณีของกองพลน้อยแดงของอิตาลี (Red Brigade) ลักพาตัวอดีตนายกรัฐมนตรี 5 สมัยของอิตาลี คือ นายอันโต มอโร ไปเป็นตัวประกัน โดยกักขังไว้ทั้งหมด 54 วัน รัฐบาลอิตาลีพยายามค้นหาที่ซ่อนตัวประกันโดยใช้ตำรวจทุกหน่วยดำเนินการ แต่ในขณะเดียวกันรัฐบาลอิตาลีปฏิเสธการเจรจาทุกกรณีกับผู้ก่อการร้าย ในที่สุดวันที่ 54 ของการลักพาตัวประกัน ก็มีคนพบศพของนาย ดันโต มอโรที่ท้ายรถเก๋งซึ่งจอดไว้หน้าทำการพรรคคริสเตียนเดโมแครตของอิตาลี นอกจากนี้กองพลน้อยแดงยังเคยลักพาตัวเสนาธิการกองกำลังนาโต คือ นายพล เจมส์ โคเซอร์ ชาวอเมริกัน เหตุการณ์ครั้งนี้ใช้เวลาสี่สัปดาห์ทั้งสิ้น 42 วัน การปฏิบัติการนี้สหรัฐได้ส่งเจ้าหน้าที่ FBI และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายสากลมาเป็นปรึกษาแก่รัฐบาลอิตาลี เพื่อหาทางคลี่คลายสถานการณ์และปฏิบัติการภายใต้การแนะนำของสหรัฐฯ ทำให้สามารถกวาดล้างจับกุมขบวนการกองพลน้อยแดงได้เป็นจำนวน 200 กว่าคน และจากการจับกุมผู้ต้องสงสัย จึงสามารถพิสูจน์ได้ว่า ผู้ก่อการร้ายนำตัวประกันไปกักขังไว้อยู่ที่ใด และใช้กำลังชิงตัวประกันได้เป็นผลสำเร็จ นับว่าเป็นเหตุการณ์ครั้งประวัติศาสตร์ที่มีการชิงตัวประกันออกมาได้โดยไม่เสียเลือดเนื้อ

2.4 การข่มขู่ (Threat) เป็นการปฏิบัติการในลักษณะที่จะปฏิบัติการรุนแรงต่อบุคคล สถานที่ หรือสิ่งของ เช่นการข่มขู่วางระเบิดมักเป็นที่นิยมที่สุด

2.5 การลอบสังหาร (Assassination) วัตถุประสงค์ก็เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของการก่อการร้ายและการโฆษณาชวนเชื่อ เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการกำจัดเจ้าหน้าที่รัฐบาลอาวุโส หรือเพื่อให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่เจ้าหน้าที่รัฐบาล

2.6 การบุกโจมตีด้วยอาวุธ (Raid) เป็นการปฏิบัติการที่ทำลายเป้าหมายหรือหนทางด้านยุทธวิธีและการโฆษณาชวนเชื่อ

2.7 การจับและกักตัวประกัน (Hostage & Barricade) การจับกุมบุคคลหรือยึดสิ่งของสำคัญและกักขังไว้ต่อหน้าสาธารณชน เพื่อต่อรองเหตุการณ์ประเภทนี้เกิดขึ้นไม่บ่อยนัก แต่เมื่อเกิดแล้วมักมีความยุ่งยากซับซ้อนในการแก้ปัญหา เช่นในประเทศไทยก็เคยมีเหตุการณ์เกิดขึ้นคือ เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2515 สมาชิกกลุ่ม Black September จำนวน 4 คนได้บุกเข้าไปในสถานเอกอัครราชทูตอิสราเอล และได้จับตัวประกันไว้ 6 คน เพื่อเรียกร้องให้ประเทศอิสราเอลปล่อยตัวนักโทษขบวนการปาเลสไตน์จำนวน 36 คน ซึ่งในเหตุการณ์ครั้งนั้นรัฐบาลไทยเราสามารถเจรจากับผู้ก่อการร้ายได้สำเร็จ และชักจูงให้ผู้ก่อการร้ายออกนอกประเทศไปได้โดยสันติ

2.8 การปล้นและแย่งยึดทรัพย์ (Robberies/Expropriation) เป็นการปฏิบัติการเพื่อหาเงินสนับสนุนการปฏิบัติการหรือแสวงหาอาวุธ เป็นที่นิยมใช้ในเยอรมันตะวันตกและละตินอเมริกา

2.9 การซุ่มยิง (Snipping) เป็นการปฏิบัติการก่อการร้ายเพื่อทำลายเป้าหมายบางส่วน เช่น วิธีการของกองทัพแดงในอิตาลีที่เจาะจงยิงเฉพาะหัวหน้าเพื่อให้พิการ

2.10 การก่อวินาศกรรม (Sabotage) เป็นปฏิบัติการทำลายเป้าหมายด้วยวิธีการรุนแรงอีกประเภทหนึ่ง

2.11 การปล่อยแก๊สพิษ เป็นยุทธวิธีที่นิยมใช้ของลัทธิโอมชินริเกียว โดยเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2538 สาวกของลัทธินำกระเป๋าสีบรรจุแก๊สซารินเหลวซึ่งเป็นแก๊สทำลายประสาทมายังสถานีรถไฟใต้ดินในชั่วโมงเร่งด่วน (แก๊สซารินเป็นแก๊สพิษซึ่งนักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมันค้นคว้าขึ้นใน พ.ศ.2473 และนำมาใช้เป็นอาวุธเคมีโดยพวกนาซีระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2) และทำการเจาะกระเป๋าสีให้แตกออกโดยใช้ร่มปลายแหลม ส่งผลให้มีประชาชนเสียชีวิต 12 คน และบาดเจ็บประมาณ 5,000 คน จากการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจพบว่าโซโกะ อาซาฮาระ ผู้นำลัทธิมีส่วนรู้เห็นในการกระทำดังกล่าว และได้เข้าจับกุมเขาในเดือนมีนาคมปีเดียวกัน ทั้งนี้ทำให้ทราบว่าสาวกของลัทธินี้ได้เคยกระทำการก่อการร้ายในลักษณะคล้ายคลึงกันมาก่อนแล้วหลายครั้ง โดยได้ทำการปล่อยแก๊สทำลายประสาทในพื้นที่ย่านมัตสึโมโตะในปี พ.ศ.2537 ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 7 คน และบาดเจ็บประมาณ 2,000 คน

2.12 ระเบิดพลีชีพ (Suicide Bomb) เป็นการปฏิบัติการรุนแรงที่ผู้ปฏิบัติการต้องสละชีวิตของตนเองเพื่อความสำเร็จ มักพบในกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง และกลุ่มประเทศเอเชียใต้

2.13 ยุทธวิธีแบบผสม กล่าวคือ ผู้ก่อการร้ายใช้การปล้นยึด ยานโดยสาร (เครื่องบินโดยสาร) พร้อมทั้งลักพาตัว ผู้โดยสารบนเครื่องบินโดยกักขังไว้ในขณะเครื่องบินกำลังบินอยู่บนอากาศ ซึ่งเครื่องบินดังกล่าวบรรทุกน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นจำนวนมาก เพราะเพิ่งทะยานขึ้นจากสนามบิน และเชื้อเพลิงดังกล่าวเป็นวัตถุขยายการระเบิดได้ดีมาก ซึ่งผู้ก่อการร้ายใช้การจุดระเบิดเครื่องบินโดยการบังคับให้เครื่องบินพุ่งเข้าชนเป้าหมายซึ่งถือเป็นการระเบิดพลีชีพตัวอย่างเหตุการณ์

2.14 อาวุธชีวภาพ (Bio-Terrorism) ยุทธวิธีนี้มีแนวโน้มที่ผู้ก่อการร้ายจะนำมาใช้ในอนาคต เพราะลงทุนน้อย ตรวจจับยาก และส่งผลร้ายแรงต่อชีวิตผู้คนเป็นจำนวนมาก ยกตัวอย่างเชื้อโรคแอนแทรกซ์ ที่ถูกนำมาใช้ในอเมริกา หลัง 11 กันยายน 2544

2.15 การก่อการร้ายทางไซเบอร์ (Ciber - Terrorist Attack) เป็นการก่อการร้ายด้วยการโจมตีต่อระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีแนวโน้มที่ผู้ก่อการร้ายจะนำมาใช้ในอนาคต เพื่อโจมตีต่อระบบสั่งการและบังคับบัญชาทางทหาร หรือการโจมตีต่อระบบฐานข้อมูลทางเศรษฐกิจของประเทศเป้าหมายวงรอบการทำงานของผู้ก่อการร้าย (สุวัจ ดอนสกุล, 2555 : 28) จะมีกระบวนการอยู่ 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 : การสำรวจพื้นที่เป้าหมาย เป็นการวิเคราะห์พื้นที่เป้าหมายที่จะลงมือคล้ายการ Casing ของหน่วยสงครามพิเศษ หรือ คล้ายการทำ Intelligence Preparation of Battlespace (IPB) ของฝ่ายข่าว ตลอดจนวิเคราะห์เป้าหมายว่าเป็นเป้าหมายที่จะลงมือว่า ขาดการป้องกันหรือป้องกันได้ยาก (Soft Target) หรือเป้าหมายที่มีการระวังป้องกันเป็นอย่างดี (Hard Target)

ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดหรือเลือกเป้าหมาย หลังจากการสำรวจพื้นที่เป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 3 : การตรวจสอบพื้นที่เป้าหมายครั้งสุดท้าย เป็นการสำรวจพื้นที่ครั้งสุดท้าย ว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ก่อนลงมือปฏิบัติการ

ขั้นตอนที่ 4 : การวางแผนโจมตีหรือก่อการร้าย เป็นการวางแผนโดยกำหนดให้ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร โจมตีเป้าหมายด้วยอาวุธอะไร

ขั้นตอนที่ 5 : การเคลื่อนย้ายเข้าสู่เป้าหมาย เป็นการเคลื่อนย้ายอุปกรณ์การก่อการร้ายเข้าสู่พื้นที่ปฏิบัติการ

ขั้นตอนที่ 6 : การโจมตีหรือลงมือปฏิบัติการ ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการปฏิบัติการ

สรุปแนวความคิดและยุทธวิธีการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพไทย

มีวัตถุประสงค์เพื่อ ลดความเป็นไปได้ในการก่อการร้าย มุ่งเน้นการจัดวางมิให้เกิดเหตุการณ์ โดยแบ่งการดำเนินการ 3 ระยะได้แก่ การปฏิบัติก่อนเกิดเหตุ, การปฏิบัติขณะเกิดเหตุ และการปฏิบัติหลังเกิดเหตุ โดยการเตรียมกำลังพล และยุทธวิธีให้มีความพร้อมในการปฏิบัติการให้สอดคล้องกับภัยคุกคาม แต่ยังมีได้กำหนดแนวทางในการสนับสนุนการปฏิบัติการไว้อย่างชัดเจน ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการเกิดเหตุการณ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กองทัพบกไทย (2557) คู่มือราชการสนาม 3-0 การปฏิบัติการยุทธ์ของกองทัพบกไทย พ.ศ. 2557 ซึ่ง เป็นเอกสารแนวทางในการปฏิบัติการของกองทัพบกในทุกรูปแบบ ทั้งสงคราม และการปฏิบัติการทางทหารอื่นที่มีใช้สงคราม ซึ่งรวมถึงการต่อสู้การก่อการร้าย ซึ่งในบทที่ ๕ กล่าวถึงการบัญชาการและการสั่งการซึ่งจะใช้ระบบการปฏิบัติการในสนามรบ Battle Operating System ประกอบด้วย การข่าวกรอง Intelligence การดำเนินกลยุทธ์ Maneuver การยิงสนับสนุน

Fire การป้องกันภัยทางอากาศ Air defence ความอยู่รอดในสนามรบ Survivability การสนับสนุนทางการช่วยรบ Combat service support การบังคับบัญชาและการติดต่อสื่อสาร Command control ในการดำเนินการจะประสานสอดคล้องมาตรการที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อให้บรรลุภารกิจที่ได้รับ

ร.ร.สท.ทบ. (2550) เอกสารหลักพื้นฐานการก่อการร้าย ของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ได้กล่าวถึงเครื่องมือในการต่อสู้การก่อการร้ายว่าประกอบด้วย นโยบายการทูต กฎหมายอาญา การควบคุมแหล่งการเงิน การใช้กำลังทหาร การข่าวกรอง การนำเครื่องมือต่อต้านการก่อการร้ายทั้งหมดมาใช้ร่วมกัน

ณัฐ กัญจนโหติ (2548 : 10-13) ในเอกสารวิจัยเรื่อง “กระบวนการแสวงข้อตกลงใจทางทหารในการแก้ไขปัญหาการช่วยเหลือตัวประกันในสถานการณ์การก่อการร้ายสากล” ได้กล่าวถึงกระบวนการ แสวงข้อตกลงใจในการดำเนินการการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายของหน่วยต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพในการแก้ไขสถานการณ์การก่อการร้ายด้วยการจับตัวประกัน โดยได้นำ ระบบปฏิบัติการในสนามรบ นำมาประยุกต์ ดัดแปลงให้เข้ากับภารกิจการต่อต้านการก่อการร้ายโดยประกอบด้วย การเฝ้าตรวจและรายงานรวบรวมข่าวสาร ปฏิบัติการทางยุทธวิธี การสนับสนุน การควบคุมบังคับบัญชา และการติดต่อสื่อสาร การปฏิบัติการข่าวสารข้อมูลโดยระบบ การปฏิบัติการ ดังกล่าวนำมาประยุกต์ให้ในการ วิเคราะห์สภาพการดำเนินการการต่อสู้การก่อการร้ายสากลในภาพรวมได้ โดยการเฝ้าตรวจและรายงานรวบรวมข่าวสาร เทียบได้กับ การข่าวกรอง Intelligence การปฏิบัติการทางยุทธวิธี และการปฏิบัติการข่าวสารจะเทียบกับการยุทธ์ Operation ของหน่วยทั้งในการเตรียมกำลังและการใช้กำลัง การสนับสนุนเทียบได้กับการดำรงสภาพ Sustainment

กรมยุทธการทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย (2558) ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติ “การปฏิบัติการพิเศษร่วม” กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติการการต่อสู้การก่อการร้ายของหน่วยต่อสู้การก่อการร้ายกองทัพ โดยเฉพาะส่วนของศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายที่กล่าวถึง ปัญหาในเรื่องสภาพข้อกฎหมายที่เป็นข้อจำกัดในการเฝ้าตรวจติดตาม หรือดำเนินการต่อผู้ก่อการร้ายที่จะก่อเหตุ โดยมีการเสนอแนะในการแก้ไขข้อกฎหมายของเขตอำนาจในการปฏิบัติการการบูรณาการด้านการข่าวกรองร่วม

การต่อต้านการก่อการร้ายแบบมุ่งเน้นการป้องกัน (Paul Bremer, 1993 : 257-258) หรือ Preventive Counter-Terrorism มุ่งเน้นการสร้างอุปสรรคระหว่างผู้ก่อการร้ายกับเป้าหมาย ซึ่งอุปสรรคเหล่านี้อาจอยู่ในรูปแบบของมาตรการป้องกัน การสร้างศักยภาพของหน่วยบังคับใช้กฎหมายหรือการปฏิรูปกฎหมาย เป็นต้น โดยแนวคิดเบื้องหลังแนวทางป้องกันนี้เกิดจากความเชื่อที่ว่า การก่อการร้ายไม่อาจถูกขจัดให้หมดไปได้อย่างสิ้นเชิง ดังนั้นเป้าหมายการต่อต้านการก่อการร้าย คือ การลดระดับความรุนแรงลงสู่จุดที่ไม่ทำให้รัฐบาลต้องทุ่มทรัพยากรในการดำเนินการอย่างมาก จนกระทบต่อการดำเนินนโยบายในด้านอื่นๆ กล่าวอีกนัยหนึ่ง เป้าหมายของแนวทางนี้อยู่ที่การทำให้ต้นทุนของการก่อการร้ายสูงมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการต่อสู้กับรัฐแนวทางอื่นๆ

ทฤษฎีการป้องกันการก่อการร้าย ของมาร์ธา แครนซอร์ (Martha Crenshaw, 1983 : 16) ศาสตราจารย์ด้านการก่อการร้ายแห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ซึ่งพิจารณาการต่อต้านการก่อการร้ายจากมุมมองของวิธีการ (Instrument) และองค์กร (Organization) ในมุมมองแรก การก่อการร้ายเป็นเรื่องของการเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational Choice) ของตัวแสดงทางการเมือง เพื่อตอบโต้สิ่งรบกวนจากภายนอก โดยเฉพาะการกระทำของรัฐบาล ด้วยเหตุนี้การเพิ่มขึ้นของต้นทุนหรือการลดลงของผลตอบแทนจากการใช้ความรุนแรงจะส่งผลทำให้การก่อการร้ายมีโอกาสเกิดขึ้นน้อยลง และเมื่อการก่อการร้ายเป็นเพียงหนึ่งในหลายหนทางในการแสดงออกทางการเมือง การทดแทน (Substitution) การก่อการร้าย จึงสามารถเกิดขึ้นได้ หากผู้ก่อการร้ายพิจารณาแล้วเห็นว่า โอกาสประสบความสำเร็จในการก่อการร้ายมีต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับทางเลือกอื่นในลักษณะอื่น หรือต้นทุนของการก่อการร้ายมีสูงกว่าการใช้แนวทางทางการเมืองอื่น การต่อต้านการก่อการร้ายจากมุมมองของวิธีการนี้มี 2 หนทาง ได้แก่ การป้องกัน (Defence) และการป้องปราม (Deterrence) โดยแม้ต่างมีจุดหมายในการลดโอกาสของความสำเร็จในการก่อเหตุของผู้ก่อการร้าย แต่การป้องกันเป็นการขัดขวางโดยใช้กำลัง เพื่อมิให้ผู้ก่อการร้ายบรรลุเป้าหมายทางกายภาพ มาตรการป้องกันอาจเป็นทั้งเชิงรุก เช่น การใช้กำลังโจมตีกลุ่มก่อการร้ายที่อยู่ในขั้นตอนสุดท้ายของการวางแผนก่อเหตุ และเชิงรับ ซึ่งมีใช้การใช้กำลังอย่างเปิดเผย เช่น การเพิ่มความเข้มงวดในการควบคุมชายแดน ส่วนการป้องปรามเน้นที่การเพิ่มต้นทุนของการก่อการร้ายเพื่อกระตุ้นให้ผู้ก่อการร้ายเลือกหนทางเลือกทางการเมืองอื่น แนวทาง การป้องปรามที่มักนิยมใช้คือ การปฏิเสธ (Denial) และการตอบโต้ (Retaliation) โดยการปฏิเสธมีความคล้ายคลึงในทางปฏิบัติกับการป้องกันเชิงรับ แต่ไม่เน้นทำให้การก่อการร้ายเป็นไปไม่ได้ เพียงแค่เพิ่มต้นทุนของการใช้แนวทางก่อการร้าย ขณะที่การตอบโต้เป็นการกระทำที่ตรงไปตรงมา ซึ่งรัฐต้องตระหนักด้วยว่า การตอบโต้ของรัฐอาจเป็นเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ในการก่อเหตุของผู้ก่อการร้าย

การต่อต้านการก่อการร้ายมุ่งเน้นการตอบสนองแบบบริหารจัดการ (Managerial Responses) (L. Paul Bremer, 1993 : 257-258) ครอบคลุมการวางแผนเผชิญเหตุ และแง่มุมในเชิงปฏิบัติของนโยบายสาธารณะในระหว่างหรือภายหลังเกิดเหตุโจมตี เช่น การทำให้ระบบไฟฟ้า สนามบินกลับมาดำเนินการได้ตามปกติ และการรักษาพยาบาลผู้บาดเจ็บ รวมถึงทฤษฎีการตอบสนองทางการเมืองต่อการก่อการร้าย โดยในการตอบสนองทางการเมือง แอล. พอล บริเมอร์ (L. Paul Bremer) ระบุว่า แทนที่จะเข้าปฏิบัติการต่อกลุ่มก่อการร้ายโดยตรงเพียงอย่างเดียว วัตถุประสงค์ของการต่อต้านการก่อการร้ายควรอยู่ที่การสร้างสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจและจิตวิทยาที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกลุ่มก่อการร้าย ดังนั้นเป้าหมายของการต่อต้านการก่อการร้ายจึงมิใช่กลุ่มก่อการร้าย หากแต่เป็น “ชุมชนรัฐและสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่ผู้ก่อการร้ายปฏิบัติการ” ทิศนะของบริเมอร์สะท้อนจุดสำคัญของการต่อต้านการก่อการร้ายสหรัฐฯ ที่เน้นการกดดันรัฐที่สนับสนุนการก่อการร้าย และทำลายความชอบธรรมของการใช้การก่อการร้ายในฐานะเครื่องมือทางการเมือง

การต่อสู้การก่อการร้ายที่มุ่งเน้นมาตรการตอบโต้ (Brian M. Jenkins, 2006 : 200) การต่อสู้การก่อการร้ายที่มุ่งเน้นมาตรการตอบโต้ หรือ Response-Oriented Measures มีนัยยะของการตอบสนองต่อการปฏิบัติของผู้ก่อการร้าย โดยเห็นว่า รูปแบบและระดับความรุนแรงในการ

ตอบโต้ของรัฐขึ้นอยู่กับความเข้าใจสภาพเนื้อหาของปัญหา โดยหากรัฐไม่เข้าใจปัญหาก็อาจทำให้ตกหลุมพรางของกลุ่มก่อการร้าย

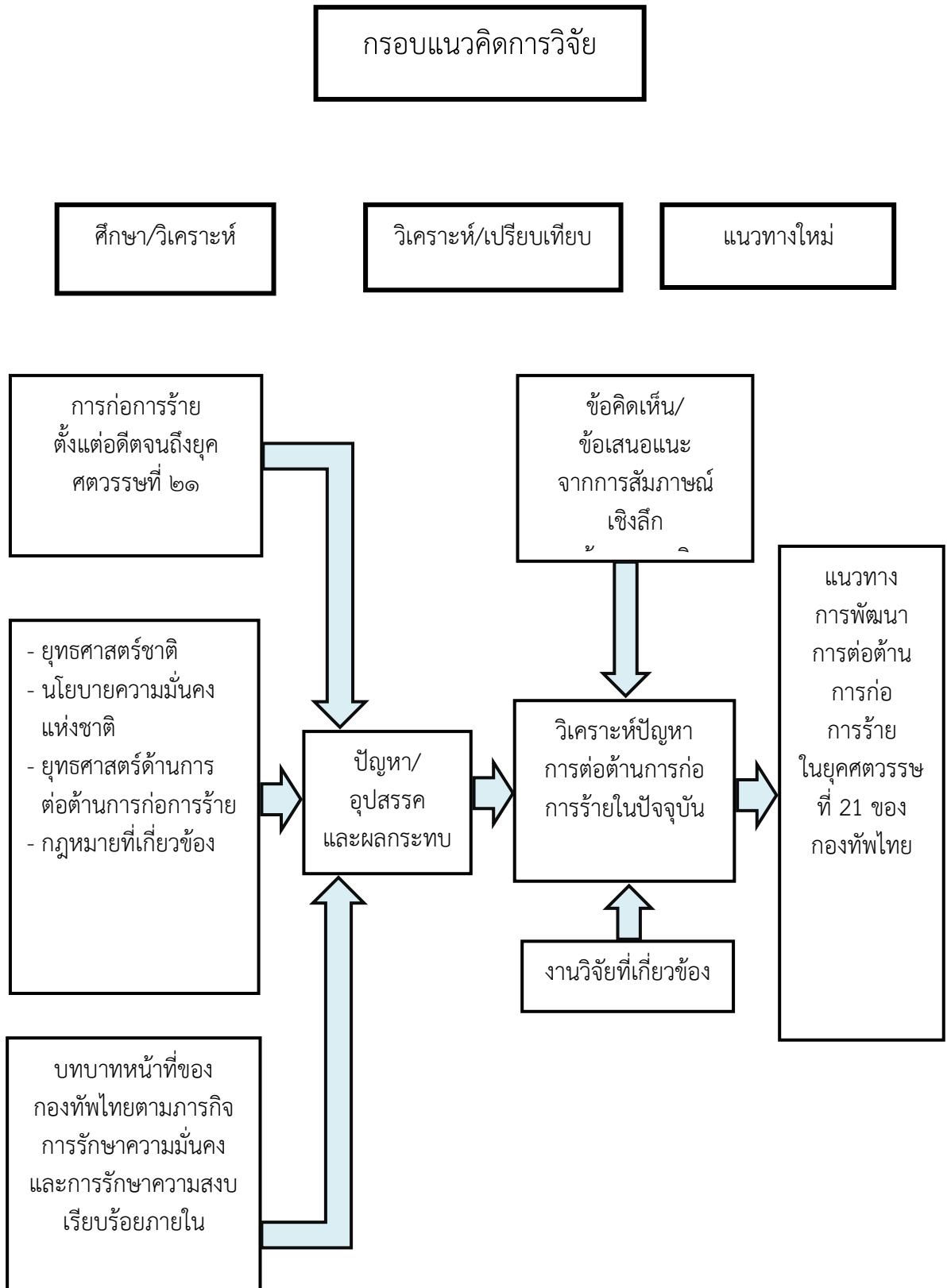
Martha Crenshaw (2006 : 252-256) รัฐมีมุมมองต่อผู้ก่อการร้ายที่ถูกจับกุมใน 3 ลักษณะ ได้แก่ อาชญากรทางการเมือง อาชญากรทั่วไป และ เซลยศึก ซึ่งแต่ละมุมมองจะสะท้อนยุทธศาสตร์เฉพาะในการต่อต้านการก่อการร้าย แรงกดดันทางการเมือง การบังคับใช้กฎหมายและการตอบโต้ด้วยกำลังทหาร อย่างไรก็ตามระบอบการปกครองของรัฐเป็นข้อจำกัดสำคัญของปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้าย เช่น ประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยจะต้องปฏิบัติการในกรอบรูปแบบที่สังคมยอมรับได้ โดยที่ที่สุดแล้ว ปัจจัยที่ตัดสินการตอบโต้ของรัฐประกอบด้วยข้อตกลงทางการเมืองภายในรัฐบาล ทัศนคติของนานาชาติและกองทัพ โดยเฉพาะความใกล้ชิดของกองทัพต่อการตัดสินใจของรัฐ วัฒนธรรมในเชิงสถาบันของกองทัพและศักยภาพของยุทธโธปกรณ์

โดยสรุปในการทบทวนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการต่อสู้การก่อการร้าย แบ่งได้เป็น 3 แนวทาง ประกอบด้วย 1. ทฤษฎีที่มุ่งเน้นการป้องกันที่เพิ่มต้นทุนการก่อเหตุให้กับองค์กรก่อการร้าย โดยจะมีสองวิธีย่อยได้แก่การป้องกัน (Defence) ที่มีทั้งการป้องกันเชิงรุก และเชิงรับ และการป้องปราม (Deterrence) 2. ทฤษฎีที่เน้นการบริหารจัดการเหตุการณ์ (Managerial Responses) ครอบคลุมการวางแผนเผชิญเหตุ และแง่มุมในเชิงปฏิบัติของนโยบายสาธารณะในระหว่างหรือภายหลังเกิดเหตุโจมตี เช่น การทำให้ระบบไฟฟ้า สนามบินกลับมาดำเนินการได้ตามปกติและการรักษาพยาบาลผู้บาดเจ็บ รวมถึงทฤษฎีการตอบสนองทางการเมืองต่อการก่อการร้าย 3. การต่อสู้การก่อการร้ายที่เน้นมาตรการตอบโต้ ที่มีทั้งการใช้มาตรการทางทหารที่รุนแรงหรือการใช้การเมืองนำการทหาร รัฐจะต้องมีความเข้าใจปัญหาการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นอย่างถ่องแท้ ซึ่งพบว่าแนวทางในการดำเนินการต่อสู้การก่อการร้ายของกองทัพนั้นมีทั้งบทบาทในการป้องกัน, การป้องปรามการบริหารจัดการเหตุการณ์ โดยเฉพาะในเรื่องการข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรองที่สนับสนุนมาตรการป้องกัน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมให้มีความเข้าใจสถานการณ์อย่างถ่องแท้เพื่อกำหนดมาตรการตอบโต้ทางการเมืองการทหารที่เหมาะสม การควบคุมและอำนวยความสะดวกเหตุการณ์ได้โดยเฉพาะเหตุการณ์ก่อการร้ายที่มีการใช้กำลังความรุนแรง โดยการดำเนินการดังกล่าวจะต้องมียุทธศาสตร์ชาติในการต่อต้านการก่อการร้ายที่ชัดเจน มีการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความชอบธรรม กรอบการดำเนินการต่อสู้การก่อการร้ายของกองทัพไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อตอบคำถามวิจัยนี้ในการ 1. ศึกษาวิเคราะห์ ความเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการก่อการร้ายที่พัฒนา ไปพร้อมกับความก้าวหน้าของโลกยุคศตวรรษที่ 21 2. เสนอแนวทางการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้เป็นแนวทางที่ในการต่อต้านและตอบโต้การก่อการร้ายอย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อเหตุการณ์ อีกทั้ง สอดคล้องกับนโยบายและแผนความมั่นคงแห่งชาติ ดั่งมีขั้นตอนการดำเนินการตามแผนภาพที่ 2-1 กรอบแนวคิดการวิจัยในหน้า 36

แผนภาพที่ 2-1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

ผลการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังนี้

แนวทางในการดำเนินการต่อสู้การก่อการร้ายของกองทัพนั้น มีทั้งบทบาทในการป้องกันการป้องกัน การบริหารจัดการเหตุการณ์ โดยเฉพาะในเรื่องการข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรองที่สนับสนุนมาตรการป้องกัน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมให้มีความเข้าใจสถานการณ์อย่างถ่องแท้ เพื่อกำหนดมาตรการตอบโต้ทางการเมือง การทหารที่เหมาะสม การควบคุมและอำนวยความสะดวกการบริหารเหตุการณ์ได้ โดยเฉพาะเหตุการณ์ก่อการร้ายที่มีการใช้กำลังความรุนแรง โดยการดำเนินการดังกล่าวจะต้องมียุทธศาสตร์ชาติในการต่อต้านการก่อการร้ายที่ชัดเจน มีการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ภายใต้อาณัติสภาพแวดล้อมที่มีความชอบธรรม

ความสำเร็จทางด้านเทคโนโลยี และอินเทอร์เน็ตรวมถึงโซเชียลมีเดียมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อพัฒนาการของการก่อการร้าย ซึ่งแต่ละประเทศกำลังปรับปรุงหรือได้ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้าย รวมทั้งยุทธศาสตร์ในด้านการต่อต้านการก่อการร้ายเพื่อปกป้องมิให้แนวคิดสุดโต่งของกลุ่มก่อการร้ายแพร่กระจายเข้าไปในประเทศของตนเอง อีกทั้งในปัจจุบันเริ่มมีการร่วมมือกันของประเทศต่างๆ มากขึ้น จึงทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในด้านกลุ่มก่อการร้ายวิธีการก่อการร้าย และการเคลื่อนย้ายบุคคลซึ่งกันและกัน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะช่วยดำเนินการในการต่อต้านการก่อการร้ายและเฝ้าระวังบุคคลต้องสงสัย รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนหน่วยงาน องค์กร และองค์ประกอบต่างๆ โดยมีการบูรณาการหลายหน่วยงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้การดำเนินงานด้านความมั่นคงและการต่อต้านการก่อการร้ายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีไซเบอร์ การสื่อสารได้ถูกรวมเข้ามาอยู่ในโครงสร้างด้วย

ทั้งนี้ สถานการณ์ที่มีความซับซ้อนจากการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของทุกประเทศ โดยเฉพาะภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น การก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ และภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นต้น จึงไม่มีประเทศใดสามารถแก้ไขปัญหากลุ่มภัยคุกคามดังกล่าวได้เพียงลำพัง และจำเป็นต้องแสวงหาความร่วมมือกับประเทศอื่นๆ แต่ความร่วมมือกันนั้น จะมีมากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับผลประโยชน์แห่งชาติ และความไว้วางใจต่อกัน ซึ่งเป็นตัวแปรแทรกซ้อนต่อการนำไปสู่ความร่วมมือกันดังกล่าว

บทที่ 3

การก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 และบทบาทของกองทัพไทย

ในการต่อต้านการก่อการร้าย

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงเรื่อง การก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 และบทบาทของทหารในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยจะทำการศึกษาของหลักพื้นฐาน และประวัติการก่อการร้ายที่มีพัฒนาการอันเป็นความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยต่างๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานต่อการนำไปสู่การก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 และบทบาททางทหารที่เกี่ยวข้องกับต่อต้านการก่อการร้ายตามบทบาทหน้าที่ของการรักษาความสงบมั่นคง ในปัจจุบันซึ่งแนวทางของการพัฒนาบทบาททางทหารให้มีความพร้อมต่อการพัฒนากองทัพไทยให้พร้อมที่จะเผชิญต่อภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 โดยรายละเอียดในแต่ละประเด็นมีดังต่อไปนี้

1. หลักพื้นฐานการก่อการร้าย
2. ประวัติของการก่อการร้าย
3. ประเภทของการก่อการร้าย
4. รูปแบบของการก่อการร้าย
5. วิวัฒนาการของการก่อการร้าย
6. เหตุการณ์การก่อการร้ายที่สำคัญในยุคศตวรรษที่ 21
7. แนวทางการต่อต้านการก่อการร้ายของประเทศไทย
8. บทบาทของกองทัพไทยในการรักษาความมั่นคงและการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน
9. บทบาทของกองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้าย
10. บทบาทของทหารในการต่อต้านการก่อการร้ายของต่างประเทศ
11. แนวโน้มของการก่อการร้ายในระดับสากลที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย
12. แนวโน้มของการก่อการร้ายภายในประเทศไทย
13. แนวโน้มในการต่อต้านการก่อการร้ายในระดับสากลและประเทศไทย
14. การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และอุปสรรค (SWOT)
15. ปัญหา อุปสรรค และผลกระทบ
16. สรุป

หลักพื้นฐานของการก่อการร้าย

การก่อการร้าย (Terrorism) มีความหมายมาจาก คำว่าหวาดกลัว (Terror) โดยมีจุดมุ่งหมายถึงการใช้ความรุนแรงเป็นสื่อสร้างความหวาดกลัวให้เกิดแก่สังคมหรือบุคคลให้ยอมรับในจุดมุ่งหมายของผู้ก่อความหวาดกลัวนั้นๆ โดยมีการวางแผนตั้งใจไว้ก่อน มีวิธีการการปฏิบัติ มีเป้าหมายที่แสดงออกถึงความต้องการ และจุดมุ่งหมายที่สื่อออกไปในสังคมอย่างชัดเจน

ทั้งนี้ ความรุนแรง และความน่ากลัวนั้นยังสร้างความหวาดกลัวให้แก่ผู้ที่ได้รับรู้ ดังนั้น หากการก่อความรุนแรง หรือความหวาดกลัวยิ่งแพร่ขยายไปได้รวดเร็วเท่าใด และมีผลต่อความปลอดภัยชีวิตทรัพย์สิน และความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคมมากขึ้นเท่าใด เท่ากับว่าความสำเร็จของการก่อความรุนแรงนั้นยิ่งประสบผลสำเร็จมากขึ้น แนวความคิดของการก่อความรุนแรงเพื่อสร้างความหวาดกลัวในสังคมให้เกิดขึ้นได้ถูกเรียกว่าการก่อการร้าย (Terrorism)

ในปัจจุบันการก่อการร้ายเป็นการกระทำที่ใช้ความรุนแรงที่ขยายออกไปในทุกแห่งทั่วโลก แต่การกำหนดคำนิยามศัพท์ที่แน่นอนชัดเจนหรือการกำหนดว่าการกระทำใดจัดว่าเป็นการก่อการร้ายยังคงมีหลากหลายขึ้นอยู่กับการยึดถือกฎหมายท้องถิ่นหรือข้อตกลงขององค์กรระดับประชาคมภูมิภาคหรือองค์กรระดับสากล เช่น องค์กรสหประชาชาติ ได้แก่ อนุสัญญาต่อต้านการก่อการร้ายของสันนิบาตชาติ (League of Nations) ปี ค.ศ. 1937 ระบุว่า การก่อการร้ายหมายถึง การประกอบอาชญากรรมใดๆ ก็ตามที่มุ่งกระทำต่อรัฐ และมีเจตนาหรือคาดคะเนไว้แล้ว เพื่อให้เกิดความหวาดกลัวขึ้นในบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหรือสาธารณชนทั่วไป” และมติความมั่นคงสหประชาชาติตุลาคม ปี ค.ศ. 2006 ระบุว่า การกระทำทางอาชญากรรม รวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านประชาชนที่มีจุดมุ่งหมายที่ก่อให้เกิดอันตรายจนถึงแก่ความตายหรือ บาดเจ็บอย่างรุนแรงต่อร่างกาย หรือ การควบคุมตัวประกันที่มีจุดมุ่งหมายต่อการก่อวินาศกรรมให้เกิดสภาวะของความหวาดกลัวต่อสาธารณชนทั่วไป หรือกลุ่มบุคคล หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง การข่มขู่ต่อประชาชน หรือบังคับให้รัฐบาล หรือองค์การระหว่างประเทศ กระทำหรือละเลยการกระทำใดๆ ทั้งปวง ซึ่งได้รับการพิจารณาว่าเป็นการกระทำที่ละเมิด ภายใต้กรอบและ ข้อตกลงระหว่างประเทศ กำหนดว่าเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ทั้งนี้ซึ่งไม่ได้อยู่ในภาวะที่ปกติทางด้านการเมือง ความคิดอุดมการณ์ เชื้อชาติ ชนชาติ ศาสนา หรืออื่นๆ

สหรัฐอเมริกาได้กำหนดใน ข้อบังคับของสหรัฐอเมริกาย่อหน้าที่ 6 ในส่วนที่ 22 ปี ค.ศ. 1983 (US Code Title 18 Section 2385 (d) 1983) ระบุถึงความหมายในการก่อการร้ายว่าการก่อการร้าย หมายถึง ความรุนแรงที่เกิดจากแรงจูงใจทางการเมืองที่มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้าในการกระทำความผิดต่อเป้าหมายที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสู้รบ โดยกลุ่มย่อยของประเทศหรือตัวแทนในการปฏิบัติการลับ โดยทั่วไปมีความตั้งใจ เพื่อที่จะให้มีอิทธิพลต่อ ผู้ได้รับทราบ

สหราชอาณาจักร ได้กำหนด การกระทำอันจัดว่าเป็นการก่อการร้าย ในพระราชบัญญัติป้องกันการก่อการร้าย ปี ค.ศ. 2000 ของของสหราชอาณาจักร (United Kingdom’s Prevention of Terrorism Act 2000) ให้ความหมายว่า การก่อการร้าย คือ การใช้ความรุนแรงเพื่อจุดมุ่งหมายทางการเมืองและรวมถึงการใช้ความรุนแรงใดๆ ก็ตามเพื่อจุดมุ่งหมายในการทำให้สาธารณชนหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของชุมชนเกิดความหวาดกลัว

ประเทศไทยได้กำหนดการกระทำที่เป็นการก่อการร้ายไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตราที่ 135 ได้แก่ ผู้ใดกระทำการอันเป็นความผิดอาญาดังต่อไปนี้

1. ใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการใดอันก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรืออันตรายอย่างร้ายแรงต่อร่างกายหรือเสรีภาพของบุคคลใดๆ

2. กระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ระบบการขนส่งสาธารณะ ระบบโทรคมนาคมหรือโดยสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ

3. กระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐหนึ่งรัฐใด หรือของบุคคลใดหรือต่อสิ่งแวดล้อม อันก่อให้เกิดหรือน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างสำคัญ

ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำโดยมีความมุ่งหมายเพื่อขู่เข็ญหรือบังคับรัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศให้กระทำหรือไม่กระทำการใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือเพื่อสร้างความปั่นป่วนโดยให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน ผู้ที่กระทำ ความผิดฐานก่อการร้ายในทางวิชาการ ด.ร. พอล วิลคินสัน (Paul Wilkinson) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับลักษณะของการก่อการร้ายในหนังสือ Terrorism Vrsus Democracy ปี ค.ศ. 2006 ดังนี้

1. เป็นการกระทำที่มีการเตรียมการและวางแผน ที่จะก่อให้เกิดความกลัวอย่างสูงสุด
2. มีความต้องการให้ส่งผลกระทบต่อเป้าหมายในวงกว้างออกไปมากกว่าเหยื่อที่อยู่ในเหตุการณ์ในขณะนั้น
3. มีความต้องการในการโจมตีต่อเป้าหมายโดยการสุ่มเลือกหรือเป้าหมายที่เป็นสัญลักษณ์รวมทั้งประชาชน
4. เป็นเรื่องที่ได้รับการมองจากสังคมว่าเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ธรรมดา โดยมีการแสดงออกของความรุนแรงที่ต้องการล้มล้างทำลายความคิด หรือระบบต่างๆ ซึ่งเกิดมาจากความขัดแย้ง การต่อต้านและความไม่เห็นด้วย
5. เป็นเครื่องมือหลักในการแสดงอำนาจและศักยภาพของตนต่อการปกครองของรัฐบาล สังคม และกลุ่มคนที่เจาะจง

จากความหลากหลายของมุมมองต่างๆ ที่ให้ความหมายของการก่อการร้ายในลักษณะต่างๆ สามารถสรุปหลักการพื้นฐานของการก่อการร้าย ได้ว่า การก่อการร้ายเป็นยุทธศาสตร์หนึ่ง ที่ต้องการใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือ (Means) โดยให้ความรุนแรงเป็นสื่อที่สร้างให้เกิดความหวาดกลัวในสังคมวงกว้าง (Way) เพื่อบังคับให้ผู้ที่เป็นเป้าหมายบรรลุจุดมุ่งหมายที่ผู้ก่อเหตุต้องการ (End) ถึงอย่างไรการกระทำจะถูกกำหนดอย่างชัดเจนว่า การก่อการร้ายนั้นยังต้องอาศัยการกำหนดตามกฎหมายของแต่ละประเทศที่มีความหลากหลาย

อย่างก็ตามจากการก่อความรุนแรงหรือการก่อการร้ายก็ยังไม่ได้ถูกมองว่าเป็นเรื่องของการสร้างความหวาดกลัวที่ไม่มีเหตุผลทั้งหมด เนื่องจากจุดมุ่งหมาย (End) ความต้องการของผู้ก่อเหตุสามารถมีเหตุผลเพียงพอในการใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือในการต่อสู้ (Mean) เพื่อให้เกิดความหวาดกลัวในสังคม (Way) อาจเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของการต่อสู้เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้มีอำนาจ และสังคมให้เข้ามาปฏิบัติตามความต้องการของกลุ่มหรือบุคคลที่ก่อเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ต้องการ ดังนั้นผู้ก่อการร้าย (Terrorist) จึงมีกลุ่มผู้สนับสนุนในการกระทำ และได้รับการยกย่องว่าเป็นนักต่อสู้ (Fighter) จากผู้ให้การสนับสนุน หรือผู้เห็นด้วยหรือตามคำกล่าวที่ว่า One's man terrorist is another man 's freedom fighter. หมายถึง ผู้ก่อการร้าย ในมุมมองของคนหนึ่งอาจเป็นนักต่อสู้เพื่ออิสรภาพของอีกคนหนึ่ง

ประวัติของการก่อการร้าย

การก่อการร้ายเกิดขึ้น อย่างน้อย 2,000 ปี ก่อน คำว่า “TERRORISM” จากกลุ่มที่เรียกตนเองว่า Zealots ซึ่งเป็นชาวยิวต่อต้านจักรวรรดิโรมันในดินแดน Judea ในตะวันออกกลางช่วง ค.ศ.1 โดยกลุ่มคนพวกนี้จะทำร้ายและทำลายทรัพย์สินของชาวยิวที่ติดต่อกับหรือให้การสนับสนุนผู้ปกครองดินแดนที่เป็นชาวโรมัน เพื่อให้เหยื่อและผู้รับทราบเหตุการณ์เกิดความหวาดกลัวจนต้องให้ความร่วมมือในการต่อต้านการปกครองของโรมัน และต่อมาได้เกิดมีการแยกตัวของกลุ่มที่ก่อความรุนแรงออกจากกลุ่ม Zealots มาเป็นกลุ่ม Sicarii หมายถึง คนที่มีความรุนแรง ซึ่งกลุ่มนี้จะใช้ความรุนแรงที่น่ากลัวกว่ากลุ่ม Zealots โดยเน้นที่การลอบสังหารเหยื่อด้วยอาวุธ คือ กริช ในพื้นที่ชุมชนแล้วแฝงตัวหายเข้าไปในฝูงชนทำให้ยากต่อการติดตาม และเป็นการสร้างภาพของความรุนแรงไปสู่ประชาชนเพื่อเป็นสื่อของการกระจายความหวาดกลัวสู่สังคม นอกจากนี้ยังมีการใช้ความรุนแรงในทางความเชื่อทางลัทธิและศาสนา โดยการสร้างความหวาดกลัวกลุ่มเคร่งศาสนา หรือนิกายในยุคโบราณอีกหลายกลุ่ม ใช้วิธีสร้างความหวาดกลัว เช่น กลุ่ม Assassins ของลัทธิ Ismailis ในศตวรรษที่ 11 โดยกลุ่มก่อความรุนแรงนี้มีจุดมุ่งหมายในการก่อตั้งเขตปกครองของตนเองเป็นรัฐอิสลามในดินแดนตะวันออกกลางบริเวณเปอร์เซียและต่อมาได้ขยายลัทธิไปยังซีเรีย ในระยะแรกการก่อเหตุจู่โจมไปที่การใช้การลอบสังหารเหยื่อเป็นหลัก และในภายหลังมีการรวมตัวจากคนที่ให้ความเลื่อมใสจำนวนมากจนสามารถจัดตั้งเป็นกองกำลังขนาดใหญ่ได้

ในประเทศอินเดีย กลุ่มก่อความหวาดกลัว ได้แก่ Thugees ในระหว่าง ศตวรรษที่ 7-19 โดยเป็นกลุ่มในการปล้นสดมภ์และสังหารเหยื่อ โดยจะทำการปลอมแปลงไปกับขบวนค้าขายหรือลักลอบปลอมตัวเป็นคนงานไปในบ้านของผู้มีฐานะและทำการชิงทรัพย์ สังหารเหยื่อในเวลากลางคืน ซึ่งสร้างให้เกิดความหวาดกลัวต่อประชาชน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคหบดี และพ่อค้าไปทั่วประเทศอินเดียในยุคของการปกครองอาณานิคมของอังกฤษ

ต่อมาในสมัยการครองอำนาจการปกครองของฝรั่งเศสหลังการปฏิวัติปี ค.ศ. 1789 ที่มีนโยบายกวาดล้างกำจัดผู้ไม่เห็นด้วยหรือขัดขวางการปฏิวัติรัฐบาลฝรั่งเศสโดย Maximilien Robespierre ได้สังหารประชาชนที่เป็นกลุ่มอำนาจเก่าและไม่เห็นด้วยกับกลุ่ม Jacobins หรือถูกมองว่าเป็นฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาลหรือต่อต้าน จำนวนกว่า 40,000 คนภายในเวลาเพียง 1 ปี จนถูกเรียกการปกครองในยุคนี้ว่า เป็นยุคการปกครองด้วยความหวาดกลัว หรือ Regime of Terror โดยรัฐเป็นผู้ใช้ความรุนแรง (State Terror) ในการปกครองทำให้ประชาชนหวาดกลัว ซึ่งในที่สุดก็เป็นสาเหตุให้กลุ่ม Jacobins โดนโค่นอำนาจจากการปฏิวัติของประชาชน ภายหลังการปฏิวัติในประเทศฝรั่งเศสได้ก่อให้เกิดแนวความคิดของลัทธิการปกครองใหม่หลายประเทศทั่วโลก แนวความคิดแบบประชาธิปไตยใหม่ส่งผลไปทั่วโลก เช่น แนวความคิดอุดมการณ์ทางการเมืองรูปแบบใหม่ ลัทธิ ชาตินิยม, อนาธิปไตย, มาร์กซิสม์ และคอมมิวนิสต์ทำให้เกิดการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงระบบอำนาจเดิมในหลายประเทศทั่วโลก การก่อความรุนแรงในรูปแบบของการก่อการร้ายได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการล้มล้างกลุ่มอำนาจและการสร้างความร่วมมือจากประชาชนโดยความหวาดกลัว เพื่อให้เกิดการสนับสนุน ในยุคนั้นมีนักคิดทางการเมือง Carlo Pisacane ได้กล่าวว่า ควรใช้ความรุนแรงเพื่อส่งสารไปถึงประชาชนในวงกว้างกระตุ้นให้เกิดความสนใจในสาเหตุของการก่อการร้ายและ

เรียกร้องการสนับสนุนมากกว่า เพื่อต้องการโจมตีเป้าหมายเพียงอย่างเดียว เช่น กลุ่ม Narodnaya Volya หรือ กลุ่มความตั้งใจของประชาชน (People's Will) ทำการโค่นล้มรัฐบาลของพระเจ้าซาร์ ในรัสเซีย ในปี ค.ศ. 1881 โดยการลอบสังหารพระเจ้า ชาร์อเล็กซานเดอร์ ที่ 2

ในก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 มีเหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุหลักของการเกิดสงคราม ได้แก่ การลอบปลงพระชนม์ การลอบสังหาร อาร์ชดยุค ฟรานซ์ เฟอร์ดินันด์ มกุฎราชกุมาร ออสเตรีย-ฮังการี 28 มิถุนายน ค.ศ. 1914 เมืองซาราเจโว จัดได้ว่าการก่อการร้ายที่สนับสนุนโดยรัฐ (State Sponsor) ที่ปรากฏครั้งแรก เนื่องจากการกระทำของกลุ่ม Pan Slave Movement ทำการลอบปลงพระชนม์ อาร์ค ดุค ฟรานซิส เฟอร์ดินันท์ และเจ้าหญิง โซฟี พระชายามกุฎราชกุมาร ออสเตรีย-ฮังการี ในเมือง ซาราเจโว เมื่อ 28 มิ.ย. ค.ศ. 1914 โดยกลุ่มดังกล่าว ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลรัสเซียที่สนับสนุนการรวมชาติของชนเผ่าสลาฟ (Slave) ในคาบสมุทรบอลข่าน

ในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ทั่วโลกเกิดความเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการแยกตัวออกจากประเทศมหาอำนาจที่เคยปกครองตนเองในฐานะชาติอาณานิคม เกิดการปฏิวัติด้วยกำลัง กองโจรจนบางประเทศกลายเป็นสงครามกลางเมือง การก่อการร้ายในยุคนี้จะเริ่มต้นตั้งแต่การปฏิวัติเรียกร้องเอกราชของชาติต่างๆ ตั้งแต่สิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงสิ้นสุดสงครามเวียดนาม ซึ่งในขณะนั้นจะเกิดการก่อความไม่สงบ (Insurgency) ในหลายประเทศทั่วโลก โดยในห้วงนั้นมีเหตุผลมาจากการต้องการในการปลดปล่อยประเทศของตนจากประเทศอาณานิคมที่เข้ามาปกครอง เช่น การก่อความไม่สงบในไอร์แลนด์เหนือ การก่อความไม่สงบในมลายา การก่อความไม่สงบในเอเดน การก่อความไม่สงบในอัลจีเรีย การก่อความไม่สงบในดินแดนปาเลสไตน์ เป็นต้น รวมทั้งการต่อสู้เพื่อขับไล่รัฐบาลและกองกำลังฝรั่งเศสออกจากประเทศเวียดนาม ซึ่งต่อมาได้ขยายตัวออกกลายเป็น สงครามเวียดนาม ในห้วงนั้นกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้ใช้การก่อการร้ายเป็นยุทธศาสตร์หลักในการต่อสู้เพื่อขับไล่กองกำลังหรือรัฐบาลของประเทศที่ปกครองดินแดนของตน รวมทั้งใช้การก่อการร้ายเป็นยุทธศาสตร์หลักในการสร้างความหวาดกลัวให้แก่ประชาชนที่ให้การสนับสนุนการปกครองของชาติอาณานิคม และประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับการปลดปล่อยดินแดนเป็นเอกราช (Nom State Terror Group) ในยุคสงครามเกาหลีและภายหลังจากการขับไล่ฝรั่งเศสออกจากดินแดนเวียดนาม ทั่วโลกอยู่ในห้วงของสงครามเย็นลัทธิคอมมิวนิสต์แพร่กระจายทั่วโลกหลายประเทศมีกลุ่มที่ต้องการการเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบบสังคมนิยม โดยกลุ่มก่อความไม่สงบเหล่านั้นจะเรียกร้องถึงความชอบธรรมในทางการเปลี่ยนแปลงลัทธิการปกครองเพื่อประชาชน แต่ยังคงใช้ยุทธศาสตร์การก่อการร้ายเป็นเครื่องมือในการต่อสู้ทำให้กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเหล่านั้นถูกเรียกว่าเป็น กลุ่มก่อการร้าย (Terrorism Group)

กลุ่มก่อการร้ายในได้ในห้วงปี ค.ศ. 1960-1970 ส่วนใหญ่นิยมใช้ความรุนแรงต่อหน้าสาธารณชนเพื่อเรียกร้องให้ประชาคมระหว่างประเทศหันมาสนใจปัญหาของตน และสนับสนุนการแก้ปัญหาตามที่ตนต้องการ โดยส่วนใหญ่มีเป้าหมายทางเชื้อชาติหรืออุดมการณ์ทางการเมือง เช่น องค์การปลดปล่อยปาเลสไตน์ (PLO : Palestine Liberation Organization) ในดินแดนปาเลสไตน์ กองทัพสาธารณรัฐไอริช (IRA : Irish Republican Army) ในดินแดนไอร์แลนด์เหนือ สหราชอาณาจักร องค์การก่อการร้าย Black September ในดินแดนปาเลสไตน์ เป็นต้น

นอกจากนี้ในยุคของสงครามเย็นยังมีกลุ่มก่อการร้ายที่สนับสนุนการปกครองระบอบลัทธิคอมมิวนิสต์หรือ สังคมนิยมแพร่กระจายไปทั่วโลก เช่น กลุ่ม RAF (Red Army Faction) ในหลายประเทศในทวีปยุโรป กลุ่ม Red Brigades ในประเทศอิตาลี หรือกองทัพญี่ปุ่นแดง (Japanese Red Army) ในประเทศญี่ปุ่น แต่สำหรับในประเทศไทย ในห้วงการต่อสู้ด้วยการใช้อาวุธระหว่างรัฐบาลไทยและพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 จนถึง ปี พ.ศ. 2525 โดยได้จัดตั้งกองทัพประชาชนแห่งประเทศไทยหรือ ทพท. ซึ่งในขณะนั้นการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ถูกบัญญัติให้เป็นกระทำที่ผิดกฎหมายแต่ไม่จัดว่าเป็นการก่อการร้าย เพียงแต่มีคำใช้เรียกบุคคลที่ร่วมต่อสู้กับรัฐบาลไทยในยุคนั้นว่าผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ หรือ ผ.ก.ค. การก่อการร้ายในยุคนี้ส่วนใหญ่กลุ่มก่อการร้ายจะใช้ความรุนแรงในพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายของตนหรือมุ่งต่อประชาชนที่เป็นเชื้อชาติเป้าหมายอย่างชัดเจนในห้วง 20 ปีที่ผ่านมา กลุ่มก่อการร้าย ได้ลดบทบาทหรือยุติกิจกรรมการก่อการร้ายลง โดยเฉพาะกลุ่มคอมมิวนิสต์ และหันมาใช้ในการเจรจาทางการเมืองมากขึ้น เช่น กลุ่ม IRA หรือ PLO บางกลุ่มยุติความเคลื่อนไหว

ในขณะที่โลกเสรีและชาติมหาอำนาจกำลังให้ความสนใจกับกลุ่มก่อการร้ายในทางลัทธิและเชื้อชาติและสหรัฐอเมริกาหลังจากสิ้นสุดสงครามเวียดนามได้พยายามขยายบทบาทของตนไปในตะวันออกกลาง จึงทำให้การก่อการร้ายที่สนับสนุนโดยรัฐ มุ่งจุดหมายไปยังการโจมตีต่อผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกาและชาติพันธมิตรตะวันตก ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ในประเทศอิหร่านการปฏิวัติของอายาตุลลา โคไมนีห์ ผู้นำทางศาสนา และการยึดสถานทูตสหรัฐอเมริกาในกรุงเตหะราน ประเทศอิหร่าน ในปี ค.ศ. 1979 จัดได้ว่าเป็นการเริ่มต้นของการก่อการร้ายทางศาสนาที่ส่งผลให้เกิดกลุ่มก่อการร้ายทางศาสนาแพร่ขยายออกทั่วโลกจนกลายเป็นกลุ่มก่อการร้ายในลักษณะเครือข่ายทางศาสนาที่ยังเป็นภัยคุกคามทั่วโลกจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 อันเป็นลักษณะของการก่อการร้ายที่มีเครือข่ายทั่วโลกในลักษณะไร้พรหมแดนไม่จำเป็นต้องมีกลุ่ม หรือ ผู้นำ เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และสื่อต่างๆ ที่ส่งผลให้การก่อการร้ายสามารถเผยแพร่ภาพของความหวาดกลัวให้ขยายออกไปในทุกแห่งทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้ง สามารถเผยแพร่แนวความคิดให้แก่ผู้ติดตามได้ทั่วทุกแห่งทั่วโลกเช่นกันด้วยเหตุนี้จึงทำให้การก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 เกิดความรุนแรงในทุกพื้นที่ และสร้างความหวาดกลัวออกไปในวงกว้างอย่างรวดเร็ว จนเกิดเป็นการก่อการร้ายแบบฉายเดี่ยวในทุกมุมโลก (Lone Wolf Terrorism) นอกจากนี้การใช้ระบบเทคโนโลยีและระบบไซเบอร์ (Cyber) ได้เข้ามามีบทบาทอย่างสูงมากในการก่อการร้ายในทุกการปฏิบัติ ในด้านการเผยแพร่รับรู้ความคิด การชักชวน การสร้างเครือข่าย การสร้างแรงจูงใจ การให้ความรู้ในการก่อการร้าย การควบคุมการปฏิบัติการ การกระจายสื่อที่สร้างความหวาดกลัวต่อประชาคมโลก และการสร้างให้เกิดกลุ่มก่อการร้ายใหม่ที่ไม่มีความเกี่ยวพันกันมาก่อน รวมทั้งการลอกเลียนแบบการก่อการร้ายในเหตุการณ์ต่างๆ (Model) อันเป็นรูปแบบใหม่ของการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21

ประเภทของการก่อการร้าย

การแบ่งประเภทของการก่อการร้ายสามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภท ดังนี้

1. กลุ่มก่อการร้ายตามความต้องการความเชื่อ และจุดมุ่งหมายของกลุ่ม โดยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นจากกรณีของความเชื่อ ความเชื่อ และจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวกับลัทธิการปกครอง เชื้อชาติ อัตลักษณ์ ศาสนา และความเห็นส่วนตัว โดยต้องการให้ผู้มีอำนาจปกครองหรือสังคมรับรู้ และเปลี่ยนแปลงไปตามจุดมุ่งหมายของตนเอง

1.1 การก่อการร้ายชาตินิยม (Nationalist Terrorism) ต้องการสถาปนารัฐของเชื้อชาติตนเองขึ้นมา โดยใช้วิธีการต่อสู้เพื่อเรียกร้องความสนใจจากประชาคมโลก กลุ่มก่อการร้ายชาตินิยมนี้มีแนวโน้มจะใช้ความรุนแรงอย่างจำกัดเพื่อให้ได้รับความสนใจ ตัวอย่างของกลุ่มก่อการร้ายชาตินิยม ได้แก่ กลุ่ม IRA (Irish Republican Army) และกลุ่ม PLO (Palestinian Liberation Organization)

1.2 การก่อการร้ายทางศาสนา (Religious Terrorism) ต้องการใช้ความรุนแรงเพื่อบรรลุหรือเสริมสร้างสิ่งที่ตนเห็นว่าเป็นวัตถุประสงค์ที่พระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าของนับถือสั่งสอนไว้ กลุ่มก่อการร้ายทางศาสนาไม่ได้ต้องการเรียกร้องแรงสนับสนุนจากเพื่อนร่วมชาติหรือร่วมอุดมการณ์แต่ต้องการเคลื่อนไหวเพื่อบรรลุสิ่งซึ่งตนเชื่อว่าเป็นวัตถุประสงค์ของพระเจ้า เป้าหมายในการก่อเหตุของกลุ่มเหล่านี้อาจเป็นใครก็ได้ที่ไม่ใช่ผู้นับถือศาสนาหรือลัทธิของกลุ่มก่อการร้ายเหล่านั้น ตัวอย่างของกลุ่มก่อการร้ายทางศาสนา ได้แก่ กลุ่มก่อการร้าย IS (Islamic State) กลุ่มอัลไคด้า Al-Qaeda กลุ่มฮามาส (Hamas) ในปาเลสไตน์ กลุ่ม ฮิสซาบอลเลาะห์ (Hizbollah) ในกรุงเลบานอน และกลุ่มโอชิมิริวเกียว (Aum Shinrikyo) ในประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

1.3 การก่อการร้ายของฝ่ายซ้ายจัด (Left-Wing Terrorism) ต้องการทำลายระบอบทุนนิยม และสถาปนาระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์หรือสังคมนิยมขึ้นแทน ระยะเวลาที่กลุ่มเหล่านี้แทบไม่เหลือให้เห็นอีกแล้ว เช่นกลุ่ม Baader-Meinhof ในประเทศเยอรมนี กลุ่ม Japanese Red Army ในประเทศญี่ปุ่น กลุ่ม Weatherman ในสหรัฐอเมริกา หรือกลุ่ม Red Brigade ในประเทศอิตาลี

1.4 การก่อการร้ายของฝ่ายขวาจัด (Right - Wing Terrorism) เป็นกลุ่มที่มีการจัดตั้งเป็นระบบน้อยที่สุดในบรรดากลุ่มก่อการร้ายด้วยกัน มักเป็นการรวมตัวของพวกนาซีใหม่ (Neo-Nazi) หรือนำโดยกลุ่มอันธพาล Skinhead ที่ต้องการทำลายรัฐบาลประชาธิปไตยเสรีนิยม และก่อตั้งรัฐบาลเผด็จการฟาสซิสต์ขึ้นแทน กลุ่มฟาสซิสต์ใหม่เหล่านี้มักโจมตีผู้เข้าเมืองหรือผู้อพยพจากประเทศกำลังพัฒนา จึงถือได้ว่าเป็นทั้งพวกเหยียดผิว (Racist) และต่อต้านชาวยิว (Antisemitist)

1.5 การก่อการร้ายของพวกอนาธิปไตย (Anarchist) ทศวรรษที่ 18 และหมดบทบาทไปหลังปี ค.ศ. 1920 แต่ผู้เชี่ยวชาญบางคนเห็นว่ามีสัญญาณของความรุนแรงในลักษณะอนาธิปไตยนี้ อาจปรากฏขึ้นอีกในปัจจุบันที่มีการประท้วงต่อต้านกระแสโลกาภิวัตน์ (Anti-Globalization) อย่างรุนแรง

1.6 การก่อการร้ายเฉพาะกรณี (Single Issue) เกิดขึ้นจากกรณีต่างๆ ที่สร้างให้เกิดความไม่พอใจจากบุคคลหรือองค์กรบางกลุ่ม และได้ใช้ความรุนแรงเป็นการแสดงออกหรือข่มขู่ เช่น กลุ่มพิทักษ์โลก หรือในกรณีที่เป็นความเห็นส่วนตัว เช่นการ กราดยิงในที่ชุมชน

2. การก่อการร้ายที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ (State-Supported Terrorism) โดยกลุ่มนี้จัดว่าเป็นเครื่องมือของรัฐหัวรุนแรง ในฐานะเครื่องมือสำหรับนโยบายต่างประเทศ ซึ่งเป็นวิธีที่มีต้นทุนต่ำในการทำสงครามอย่างไม่เปิดเผย เช่น กรณีรัฐบาลอิหร่านหลังโค่นล้มพระเจ้าซาร์ สนับสนุนให้นักศึกษาหัวรุนแรงบุกจับตัวประกันในสถานทูตสหรัฐฯ ในกรุงเตหะรานเมื่อปี ค.ศ. 1979 รัฐหรือประเทศในยุค ค.ศ. 1980-2010 ซึ่งถูกสหรัฐฯ ระบุว่าให้การสนับสนุนการก่อการร้าย ได้แก่ อิหร่าน คิวบา อิรัก ซีเรีย เกาหลีเหนือ ซูดาน และลิเบีย โดยกลุ่มก่อการร้ายที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ และถูกจับตาเป็นพิเศษ ได้แก่ กลุ่ม Hizballah ได้รับการสนับสนุนจากอิหร่าน กลุ่ม Abu Nidal Organization ได้รับการสนับสนุนจากซีเรีย และลิเบีย กลุ่ม Japanese Red Army รับสัญญาทำงานเป็นครั้งคราวให้แก่ลิเบีย กลุ่ม Lashkar-E- Tayyiba (LET) ซึ่งมีแหล่งข่าวของอินเดีย ระบุว่ารับภารกิจจากหน่วยข่าวกรองปากีสถานในการโจมตีนครมุมไบใน ปี ค.ศ. 2008 เป็นต้น

3. การก่อการร้ายโดยรัฐ (State Terrorism) เป็นการใช้ความรุนแรงของรัฐบาล เป็นเครื่องมือในการปราบปรามประชาชนของตนเอง เช่น การปกครองของฝรั่งเศสในหัวของ Maximilien Robespierre ที่มีนโยบายกวาดล้างกำจัดผู้ไม่เห็นด้วยหรือขัดขวางการปฏิวัติ การสังหารชาวยิวในเยอรมันในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 หรือ การชาวเคิร์ดในอิรัก ซึ่งจัดว่าเป็นการก่อการร้ายที่รุนแรงที่สุด เนื่องจากรัฐมีอำนาจทางกฎหมาย และเครื่องมือในการก่อความรุนแรงด้วยตนเองอย่างเต็มรูปแบบ

4. การก่อการร้ายสากล (International Terrorism) หมายถึง การก่อการร้ายที่เกี่ยวข้องกับ บุคคลที่ถือสัญชาติ หรือดินแดนที่มากกว่า 1 ประเทศ ทั้งนี้ เนื่องจากในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของโลกไร้พรมแดนทั้งทางด้าน การเดินทาง การติดต่อสื่อสาร การเรียนรู้ การสนับสนุน ซึ่งทำให้กลุ่มก่อการร้ายต่างๆ สามารถสร้างและขยายเครือข่ายไปแก่กลุ่มหรือบุคคลที่มีความเห็นร่วมหรือมีอัตลักษณ์เดียวกันได้ทั่วโลก โดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ สัญชาติ และเขตแดน รวมทั้งขยายการเครือข่ายและการก่อเหตุการก่อการร้ายไปได้ทุกแห่งในทุกภูมิภาค ดังนั้นปัจจุบันกลุ่มก่อการร้ายเกือบทุกกลุ่มโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มก่อการร้ายทางศาสนาจัดได้ว่าเป็นกลุ่มก่อการร้ายสากลทั้งหมด

5. การก่อการร้ายทางการเมืองและการทูต ในกรณีนี้อาจไม่ได้เกิดจากกลุ่มก่อการร้าย แต่เกิดจากการแสดงออกของประชาชนต่อรัฐ ในทางการเมืองภายใน หรือ รัฐต่อรัฐ ในทางการเมืองทูต แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

5.1 Corrigible Terrorism หมายถึง การก่อการร้ายที่มีแนวทางต่อการหาหนทางออกทางการเมืองหรือทางการเมืองทูตที่เป็นไปได้โดยปราศจากความขัดแย้ง ภายใต้จุดมุ่งหมายที่ต้องการ

5.2 Incurable Terrorism คือ การขยายความรุนแรง ของการก่อการร้าย เมื่อแนวทางทางการเมือง หรือ ทางการเมืองทูต ไม่ประสบผลสำเร็จในการหาทางออกตามต้องการ

รูปแบบของการก่อการร้าย

การก่อการร้ายสามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบซึ่งผู้ก่อการร้ายจะเลือกวิธีการที่ง่ายและเหมาะสมต่อการก่อเหตุนับตั้งแต่การจัดการ อาวุธ เครื่องมือ ที่นำพาสตง ตรวจสอบยาก และเหมาะสมกับสถานที่ก่อเหตุ โดยส่วนใหญ่ก่อนการก่อเหตุผู้ก่อการร้ายจะเข้ามาทำการตรวจพื้นที่ (Casing) เพื่อกลับไปทำแผนในการก่อเหตุก่อนทั้งสิ้น โดยจะเน้นที่การก่อเหตุที่มีความกลมกลืนกับพื้นที่ ตรวจสอบหรือสังเกตระบบการรักษาความปลอดภัยเพื่อให้สามารถลักลอบต่อการนำอาวุธเข้าไปในพื้นที่ หรือกำหนดการปกปิด อำพราง ต่อการนำพาสตง อุปกรณ์ต่างๆ และวิธีการที่ใช้ในการก่อเหตุ รวมทั้งการตรวจสอบค้นหาเส้นทางหลบหนี นอกจากนี้ยังทำการตรวจสอบสภาพแวดล้อมในบริเวณที่เกิดเหตุเพื่อให้เกิดผลของการก่อเหตุเป็นไปตามที่กำหนด เช่น กำหนดเวลาที่เหมาะสมในการก่อเหตุในห้วงเวลาที่ต้องการ โดยส่วนใหญ่จะเลือกในเวลาที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อต้องการสร้างภาพของการสูญเสียอย่างรุนแรงไปสู่สังคม หรือเลือกกระทำต่อเป้าหมายที่มีค่าสูง (High value target :HVT) เช่น บุคคลสำคัญ เพื่อให้เกิดภาพของความหวาดกลัวไปสู่สาธารณชน และเป็นการสร้างศักยภาพของบุคคลหรือกลุ่มก่อการร้ายในการต่อรองหรือบีบบังคับกับผู้มีอำนาจให้ปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายหรือข้อเรียกร้อง รวมทั้งเป็นการเรียกร้องความสนใจจากผู้สนับสนุน แนวความคิดให้เกิดความเลื่อมใสและคล้อยตาม โดยมีรูปแบบในการก่อการร้ายดังนี้

1. การข่มขู่ เป็นรูปแบบของการก่อการร้ายด้วยการส่งข้อความ ข่าวสารหรือสื่อความหมายในทางรุนแรง เช่นการทำลายทรัพย์สินหรือใช้การแสดงออกด้วยวัตถุที่มีสื่อความหมายในทางการก่อความรุนแรงเพื่อทำให้เหยื่อเกิดความหวาดกลัวและกระทำตาม หรือการบังคับขู่เช็ญด้วยการทำร้าย

2. การลอบสังหาร เป็นรูปแบบในการก่อการร้ายที่เก่าแก่ที่สุดและนิยมใช้มาตั้งแต่ยุคเริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน โดยในยุคเริ่มต้นจะใช้การแทงเหยื่อด้วย กริช หรือของมีคมอื่นๆ ต่อมา มีการพัฒนาวิธีการอื่นๆ เช่น การข่มขู่ หรือการยิงในระยะประชิด ทั้งนี้ส่วนมากเหยื่อจะถูกกระทำในที่สาธารณะหรือ อยู่ในที่ซึ่งต้องการให้มีผู้พบเห็นเพื่อเป็นสื่อของความรุนแรงให้เกิดความหวาดกลัวในสังคม

3. การลอบวางระเบิด เป็นรูปแบบในการก่อการร้ายเป็นดั้งเดิมและนิยมใช้อย่างมากในการก่อเหตุ จนถึงปัจจุบันเกิดขึ้นภายหลังจากการค้นพบดินระเบิดแบบไดนาไมท์ เนื่องจากการลอบวางระเบิดจะทำให้เกิดความสูญเสียอย่างมากต่อชีวิต ทรัพย์สิน ในบริเวณพื้นที่เป็นวงกว้าง โดยไม่เลือกเหยื่อที่ถูกกระทำจึงสามารถสร้างภาพของความหวาดกลัวได้อย่างรวดเร็ว โดยการลอบวางระเบิดสามารถทำได้หลายวิธีการ เช่นการลอบวางระเบิดด้วยวิธีการตั้งเวลา ใช้การบังคับจากระยะไกล การล่อให้เหยื่อมากระทำ การส่งจดหมาย หรือพัสดุ ระเบิดรวม การใช้รถยนต์บรรทุกระเบิด (Vehicle Born Improvised Explosive Devise : VBIED) ปัจจุบันยังคงเป็นที่นิยมและใช้วิธีการต่างๆ ที่หลากหลาย

4. การทำระเบิดฆ่าตัวตาย (Suicide Bomb) เป็นรูปแบบของการก่อการร้ายในยุคใหม่ที่ผู้ก่อเหตุพร้อมจะเสียสละชีวิตในการใช้ระเบิดเข้าโจมตีเป้าหมาย เนื่องจากมีความแม่นยำ ไม่ต้องวางแผนในการหลบหนี และเป็นการแสดงออกถึงความเสียสละอย่างใหญ่หลวงของกลุ่มก่อการร้ายให้กลุ่มอื่นๆ หรือผู้สนับสนุนได้รับทราบ ส่วนใหญ่จะพบมากในกลุ่มก่อการร้ายทางศาสนา

5. การปล้นยึดยานพาหนะหรือ สถานที่ เป็นรูปแบบของการก่อการร้ายในยุค ค.ศ. 1960 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวประกัน เพื่อเป็นเครื่องมือในทางการเรียกร้อง หรือ ต่อรอง และข่มขู่ ต่อผู้มีอำนาจ โดยส่วนใหญ่ คือรัฐบาล ให้ดำเนินการตามที่กลุ่มผู้ก่อเหตุต้องการ ต่อมาในเหตุการณ์การโจมตีตึกเวิร์ลเทรด ในนครนิวยอร์กสหรัฐอเมริกา ของกลุ่มอัลไคด้าห์ เมื่อวันที่ 11 กันยายน ค.ศ. 2001 โดยการยึดอากาศยานของสายการบินพาณิชย์ ขับเข้าชนตึกการแย่งยึดยานพาหนะมีจุดมุ่งหมายในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการโจมตี ทำให้ปัจจุบันมีการชิงยานพาหนะไปเพื่อนำไปทำเป็นรถยนต์บรรทุกระเบิดหรือทำระเบิดพลีชีพ โดยยานพาหนะ

6. การลักพาตัว และกักขังตัวประกัน เป็นรูปแบบการก่อการร้ายในยุค ค.ศ. 1960 เป็นต้นมาเพื่อเรียกเงินค่าไถ่ หรือเพื่อการต่อรอง หรือเพื่อรีดความลับ และในยุคปัจจุบันเป็นการนำเหยื่อมาทำร้ายหรือสังหารอย่างเหี้ยมโหด โดยออกทางสื่อทั่วไปเพื่อเป็นการแสดงอำนาจเหนือผู้ต่อรองหรือเป็นการสร้างความหวาดกลัวต่อสาธารณชนทั่วโลก

7. การก่อวินาศกรรม หรือการลอบวางเพลิงมุ่งเป้าไปที่สถานที่สำคัญหรือสถานที่อันเป็นสัญลักษณ์ ต่างๆ โดยไม่มีการยื่นข้อเรียกร้องใดๆ มุ่งหวังเพื่อ การก่อกวน หรือ ทำลาย

8. การใช้ก๊าซพิษหรือสารเคมีในการทำลายชีวิตเหยื่อเป็นวิธีการก่อการร้ายแบบดั้งเดิมจนถึงปัจจุบัน มีจุดเริ่มต้นโดยเป็นวิธีหนึ่งของการลอบสังหาร แต่ต่อมาได้พัฒนากระทำต่อที่สาธารณะหรือพื้นที่ที่มีผู้คนหนาแน่นเพื่อผลของการสังหารหมู่ให้มีการสูญเสียมากยิ่งขึ้น

9. การโจมตีทางระบบควบคุม และเครือข่าย เป็นวิธีการของการก่อการร้ายในยุคใหม่ที่กระทำในลักษณะของภัยคุกคามในแบบไซเบอร์ที่มุ่งกระทำต่อระบบควบคุม หรือสื่อของฝ่ายรัฐบาลและหน่วยงานอื่นๆ ในทุกภาคส่วนเพื่อส่งผลกระทบต่อสภาพของความมั่นคงเศรษฐกิจ ความปลอดภัยในชีวิตประชาชน เพื่อเป็นการสร้างความปั่นป่วน หรือทำลายระบบควบคุม และการเจาะระบบข้อมูลข่าวสาร

10. การโจมตีด้วยกลุ่มติดอาวุธ เป็นวิธีการของการก่อการร้ายในยุคดั้งเดิมจนถึงปัจจุบัน โดยในอดีตจะโจมตีต่อเป้าหมายของฝ่ายรัฐหรือผู้ไม่เห็นด้วยเป็นหลัก แต่ภายหลังได้กระทำต่อเหยื่อผู้บริสุทธิ์ทั่วไปเพื่อเป็นการสร้างให้เกิดความหวาดกลัวและเผยแพร่ภาพของความหวาดกลัว ออกสู่สาธารณชน นับตั้งแต่การโจมตีด้วยกลุ่มติดอาวุธที่นครมุมไบ ประเทศอินเดีย เมื่อ ปี ค.ศ. 2008 เป็นต้นมา การโจมตีด้วยอาวุธในพื้นที่ชุมชนได้มีปรากฏขึ้นหลายครั้งทั่วโลกโดยเฉพาะในกลางใจเมืองใหญ่ๆ รูปแบบนี้ได้รับความนิยมมากเนื่องจากเลือกเป้าหมายได้สร้างความสูญเสียได้อย่างมาก และใช้เป็นวิธีการต่อรองเรียกร้องและสร้างความสนใจได้อย่างมากจากประชาคมโลก การก่อเหตุสามารถกำหนดเวลา และเป้าหมาย สร้างความรุนแรงได้อย่างมาก และสามารถก่อเหตุได้ตั้งแต่บุคคลคนเดียวจนถึงเป็นกลุ่มใหญ่

11. การก่อความวุ่นวายหรือจลาจล เป็นวิธีการในการก่อความรุนแรงออกไปทั่วบริเวณ โดยใช้การรวมตัวของผู้ก่อเหตุจำนวนมาก โดยกระทำในลักษณะการทำร้ายประชาชน ทำลายทรัพย์สิน ในลักษณะการกระจายออกในทุกพื้นที่

วิวัฒนาการของการก่อการร้าย

การก่อการร้ายตั้งแต่ยุคเริ่มแรกจนถึงปัจจุบันยังคงใช้ความรุนแรงเป็นสื่อในการสร้างความสนใจต่อสังคมโดยให้เกิดความหวาดกลัวในสังคมและขยายตัวออกไปในเนื่องจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคต่างๆ ทำให้การก่อการร้ายมีวิวัฒนาการในเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านโครงสร้างการจัดของกลุ่ม

กลุ่มก่อการร้ายมีการรวมตัวและมีวิวัฒนาการจัดโครงสร้างของกลุ่มในแต่ละยุคสมัยที่แตกต่างกันออกตามปัจจัยสภาพแวดล้อมและยุคสมัย ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการควบคุมและการติดต่อสื่อสาร ซึ่งสามารถแบ่งวิวัฒนาการในการจัดโครงสร้างออกเป็น

1.1 ระยะเริ่มต้นการจัดแบบรวมกลุ่ม ในระยะเริ่มต้นของการก่อการร้ายกลุ่มก่อการร้ายจะเป็นรูปแบบของกลุ่มคนเล็กๆ ที่รวมตัวกันเป็นครั้งคราว เพื่อหารือและก่อเหตุความรุนแรงต่อเป้าหมายเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินเป็นการแสดงออกถึงความหวาดกลัวให้ประชาชนร่วมมือและแสดงอำนาจเพื่อต่อต้านอำนาจรัฐ (Sub State Actor Group) หรือผู้ปกครอง เช่น กลุ่ม Zealots และ Sicarii ในระยะเริ่มต้นของการก่อการร้ายจะมีเพียงขบวนการจำนวนไม่มากแต่แฝงตัวอยู่ในหมู่บ้านคอยดักทำร้ายเจ้าหน้าที่โรมันหรือผู้สนับสนุนการปกครองของโรมันต่อเมื่อได้รับการสนับสนุนจากประชาชนด้วยความร่วมมือมากขึ้นจะสามารถก่อตั้งเป็นในกลุ่มใหญ่ขึ้นสามารถขยายตัวออกไปตามพื้นที่ต่างๆ กลุ่มก่อการร้ายที่มีการจัดในลักษณะจะอยู่ในห้วงตอนต้นจนถึงปัจจุบันก็ยังมีรวมตัวเป็นกลุ่มเล็กของกลุ่มก่อการร้ายที่ยังไม่มีบทบาทในระดับสากล

1.2 การจัดแบบโครงสร้างและสายการบังคับบัญชา กลุ่มก่อการร้ายที่สามารถขยายตัวออกได้มีผู้เข้าร่วมเป็นจำนวนมากพอ และได้รับการสนับสนุนจากภายนอกหรือรัฐอื่นๆ จะส่งผลให้เกิดเป็นขบวนการ และจัดตั้งเป็นกลุ่มติดอาวุธทำการโจมตีต่อรัฐได้ เช่น กองทัพไอริช (IRA) ในดินแดนไอร์แลนด์เหนือ สหราชอาณาจักร สามารถจัดตั้งเป็นกองกำลังที่มีโครงสร้างการจัดและสายการบังคับบัญชาชัดเจนมีการแบ่งมอบภารกิจ และการปกครอง โดยใช้พื้นที่ใช้การจัดกำลังแบบทางทหารโดยแบ่งเป็นส่วนบังคับบัญชาหลักเป็นส่วนกลาง ควบคุมกำกับดูแลและอำนวยความสะดวกด้วยระบบฝ่ายอำนวยการ และมีสายการบังคับบัญชาในส่วนภูมิภาค ตั้งแต่ระดับกองพัน ถึงกองร้อย มีตำแหน่งผู้บัญชาการพื้นที่ ผู้บังคับกองพัน และผู้บังคับกองร้อย เช่นเดียวกับการจัดทางทหาร การจัดโครงสร้างกลุ่มก่อการร้ายแบบนี้ เรียกว่า Hierarchical Structure ในรูปแบบการจัดในโครงสร้างแบบนี้ในการก่อเหตุทุกครั้งต้องมีการรายงานขออนุมัติการก่อเหตุทุกครั้ง และต้องปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้รับจากผู้บัญชาการพื้นที่อย่างเคร่งครัด กลุ่มก่อการร้ายที่มีโครงสร้างการจัดแบบนี้ จะพบมากในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 และสิ้นสุดยุคสงครามเย็น เช่น กลุ่มก่อการร้ายกองทัพไอริช (IRA) หรือ กองโจรเวียดกง ในสงครามเวียดนาม เป็นต้น อย่างไรก็ตามการ จัดโครงสร้างในลักษณะนี้

มีจุดอ่อนในการที่ฝ่ายรัฐบาลสามารถสืบติดตามความเชื่อมโยงของบุคคลและกลุ่มได้อย่างง่าย เนื่องจากสามารถฝ่ายรัฐบาลสามารถใช้การปฏิบัติงานด้านการข่าวในการซักถาม วิเคราะห์ ติดตาม ทางสายการบังคับบัญชาอย่างต่อเนื่องสามารถขยายผลการติดตามได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง และสามารถสร้างความการกดดันในการติดต่อของกลุ่มก่อการร้ายได้ และสามารถใช้กำลังเข้าปราบปราม อย่างได้ผล ทำให้การจัดโครงสร้างในลักษณะนี้ไม่ได้รับความนิยมในกลุ่มก่อการร้ายในยุคปัจจุบัน

1.3 การจัดแบบเครือข่าย ภายหลังจากการที่กลุ่มก่อการร้ายที่มีการจัดตั้งโครงสร้างแบบสายการบังคับบัญชามีจุดอ่อนในการถูกตรวจพบและปราบปรามโดยรัฐจากการปฏิบัติงานด้านการข่าวในการติดตามโครงสร้างตามสายการบังคับบัญชา จากการเติบโตอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีในการสื่อสารของศตวรรษที่ 20 จนถึง 21 กลุ่มก่อการร้ายหลายกลุ่มได้เปลี่ยนแปลงการจัดกลุ่มให้เป็นแบบความสัมพันธ์ทาง อุดมการณ์ ความคิด ความเชื่อ ลัทธิ เชื้อชาติ และศาสนา โดยอาศัยโลกความก้าวหน้าในโลกของข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีเข้ามีส่วนร่วมอย่างมาก ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการควบคุมการดำเนินงานของกลุ่มก่อการร้ายที่จัดตั้งตัวเองออกมาเป็นเซลล์ (Cell) ต่างๆ ในพื้นที่ และมีเอกภาพในการปฏิบัติงานและก่อเหตุ รวมทั้งตัดขาดการติดต่อแบบไม่มีการพบปะเป็นกลุ่มหรือบุคคลทำให้ไม่รู้จักตัวตนที่แท้จริงของแต่ละบุคคล การติดต่อภายในกลุ่มจะกระทำผ่านตัวกลาง (Hub network) ซึ่งเป็นตัวเชื่อมโยงแต่ละเซลล์ในการติดต่อหรือแบบการติดต่อในแบบห่วงโซ่ (Chain network) โดยวิธีการติดต่อแบบผ่านเซลล์แต่ละเซลล์ติดต่อกันคล้ายห่วงโซ่และแบบโดยตรง (Full matrix) เป็นการที่แต่ละเซลล์ทำการติดต่อโดยตรงกันเอง ซึ่งทุกแบบยากต่อการติดตามของเจ้าหน้าที่รัฐ อีกทั้งยังเป็นเอื้ออำนวยต่อการติดต่อชักชวนต่อบุคคลที่มีจุดมุ่งหมายในทางเดียวกัน เข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่มโดยง่าย เป็นการขยายการเติบโตของกลุ่มก่อการร้ายออกไปแบบไร้พรหมแดนและขีดจำกัด นอกจากนี้ยังเป็นการเชื่อมโยงกลุ่มก่อการร้ายอื่นๆ ที่มีแนวทางเดียวกัน เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มได้ การจัดแบบเครือข่ายจัดเป็นการจัดที่นิยมมากในกลุ่มก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 เนื่องจากยากแก่การติดตามของฝ่ายรัฐ ง่ายต่อการติดต่อสื่อสาร ให้ความปลอดภัยต่อสมาชิกในกลุ่ม ยังสามารถขยายเครือข่ายได้ออกไปทั่วทุกแห่งทุกภูมิภาคเป็นการสร้างศักยภาพของกลุ่มก่อการร้ายให้มีความน่ากลัวเกรงมากยิ่งขึ้นไปทั่วโลก เช่นความเชื่อมโยงของกลุ่มอัลไคด้าห์ในตะวันออกกลางกับกลุ่มเจมาลอิสลามียะห์ (JI) ในภูมิภาคเอเชียใต้ หรือกลุ่มก่อการร้าย IS (Islam State) ที่ได้รับแรงจูงใจและแยกตัวออกมาจากกลุ่มอัลไคด้าห์ (Al Quida : AQ) นอกจากนี้แล้ว การจัดโครงสร้างแบบเครือข่ายทำให้เกิด สภาวะไร้ผู้นำ (Leaderless) ซึ่งเป็นการทำให้กลุ่มก่อการร้ายสามารถดำเนินการต่อไปได้ในกรณีที่ผู้นำกลุ่มถูกสังหารหรือจับกุม เช่นการสังหารผู้นำกลุ่มอัลไคด้าห์ อุลมา บิลลาห์เดน ก็ไม่ได้ทำให้กลุ่มอัลไคด้าห์ยุติการก่อการร้าย เนื่องจากกลุ่มเครือข่ายยังคงมีการติดต่อและยึดถือในแนวทางอุดมการณ์ โดยมากจะพบในกลุ่มก่อการร้ายทางศาสนา

2. รูปแบบการก่อการร้าย

มีวิวัฒนาการไปตามเทคโนโลยีตั้งแต่ยุคเริ่มต้นจนถึงปัจจุบันที่สร้างให้เกิดความรุนแรงขึ้นตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการกระจายข่าวของสื่อในโลกยุคข้อมูลข่าวสาร

2.1 ในยุคเริ่มต้นของการก่อการร้าย เป็นเพียงการก่อเหตุโดยการลอบสังหารหรือลอบทำร้าย โดยใช้อาวุธมีด หรือ กริช โดยจากคำว่า Sicarii หมายถึง คนที่ใช้กริช (Dragger Man)

การก่อการร้ายในยุคต้นๆ คงเป็นเพียงการลอบทำร้ายหรือการลอบสังหารแต่นำเหยื่อไปทิ้งไว้ให้แก่ผู้พบเห็นให้เกิดภาพของความน่ากลัวเช่น นำเหยื่อไปตัดหัวหรือแขวนคอเพื่อให้เห็นถึงความน่ากลัวออกไปทั่วในชุมชน หรือการทำร้ายอย่างอื่นที่มีผลต่อสภาพความรุนแรงของจิตใจและความเชื่อทางลัทธิ ศาสนา เช่น การเผาเหยื่อ หรือ พิธีบูชายันต์ ของหมอผี ซึ่งการใช้ของมีคมในการทำร้ายยังคงปรากฏให้เห็นบ่อยครั้งในปัจจุบัน แต่ด้วยความก้าวหน้าของสื่อต่างๆ ภาพของเหยื่อที่ถูกกระทำจะถูกเผยแพร่ออกต่อประชาคมโลก เช่น การถ่ายคลิป การตัดคอเหยื่อ หรือ การเผาเหยื่อทั้งเป็นออกทางสื่อต่างๆ เป็นการสร้างให้เกิดความหวาดกลัวมากยิ่งขึ้นกว่าในอดีต

2.2 เมื่อมีการค้นพบดินระเบิดไดนาไมต์ เริ่มมีการใช้วัตถุระเบิดในการก่อการร้าย ทำให้การก่อการร้ายเริ่มมีความรุนแรงมากขึ้น และส่งผลต่อผู้บริสุทธิ์ที่ได้รับผลจากการก่อเหตุให้กลายเป็นเหยื่อในทางอ้อม (Indirect Victim) รูปแบบในการใช้ระเบิดมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการต่างๆ ตามความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเพื่อป้องกันการตรวจพบ และเก็บกู้ในปัจจุบันยังเป็นที่นิยมใช้และมีความรุนแรงขึ้น

2.3 การใช้อาวุธในการโจมตี เป็นรูปแบบการโจมตีด้วยอาวุธในแต่ละยุคสมัย แต่ในอดีตก่อนเหตุการณ์การโจมตีที่นครมุมไบ ประเทศอินเดีย ในปี พ.ศ. 2551 ผู้ก่อการร้ายจะใช้ อาวุธปืนพกหรือ ปืนกลมือขนาดเล็กในการก่อเหตุมีข้อจำกัดด้านกระสุนและทำการโจมตีต่อเป้าหมายขนาดเล็กและใช้เวลารวดเร็ว ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนไม่มากแต่ในเหตุการณ์การโจมตีที่นครมุมไบ ผู้ก่อการร้ายได้ใช้การโจมตีแบบหน่วยทหารขนาดเล็กแบ่งเป็นชุดกระจายไปทั่วเมือง โดยสามารถนำพาปืนเล็กยาวจู่โจม และกระสุนไปได้จำนวนมาก มีปืนพกเป็นปืนสำรองติดตัวทุกคน รวมทั้งมีวัตถุระเบิด เครื่องมือสื่อสารซึ่งทำให้สามารถก่อเหตุได้ระยะเวลาถึง 4 วัน เป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก อาคารสถานที่ถูกทำลาย ต่อมาการโจมตีในลักษณะนี้ถูกนำมาใช้เป็นแบบของกลุ่มก่อการร้ายหลายๆ กลุ่ม และยังเป็นรูปแบบที่น่ากลัวที่สุดของการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21

2.4 การโจมตีทางเครือข่าย เพื่อเป็นการรบกวน ก่อวิน ทำลายระบบควบคุมของรัฐ หรือลักลอบโจรกรรมข้อมูล ในลักษณะของการโจมตีแบบ Cyber Attack ยังเป็นที่นิยมแพร่หลายในยุคปัจจุบัน โดยสามารถกระทำได้จากภายนอกประเทศไม่จำกัดระยะทางทุกแห่งทั่วโลก เป็นภัยคุกคามที่เป็นวิวัฒนาการแบบใหม่ของการก่อการร้าย

2.5 ความเจริญก้าวหน้าของโลกข้อมูลข่าวสารในศตวรรษที่ 21 สร้างให้เกิดการเผยแพร่กระจายแนวความคิดของกลุ่มก่อการร้ายได้อย่างรวดเร็วออกไปทั่วทุกแห่ง โดยไม่ต้องอาศัยการพบปะโดยตรง ทั่วทุกแห่งในโลกสามารถรับรู้แนวความคิดอุดมการณ์โดยไม่มีอุปสรรคด้านพรมแดนหรือการพบปะโดยตรง ซึ่งส่งผลให้ในทศวรรษที่ 21 ได้เกิดกลุ่มก่อการร้ายในลักษณะใหม่ขึ้น เรียกว่ากลุ่มก่อการร้ายแบบ Home Grown ซึ่งหมายถึงกลุ่มก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในประเทศจากการเป็นเชื้อชาติ ศาสนา หรือ มีอัตลักษณ์ เช่นเดียวกับกลุ่มก่อการร้ายทำให้เกิดความเห็นร่วม เช่น กลุ่ม Home Grown นับถือ ศาสนาอิสลามในกรุงลอนดอน ออกมาก่อเหตุลอบวางระเบิดสถานีรถไฟ เมื่อปี ค.ศ. 2005 นอกจากนี้การรับรู้ของประชาชนในเรื่องการก่อการร้ายทางสื่อยังสร้างให้เกิดการก่อการร้ายแบบฉายเดี่ยว (Lone Wolf Terrorism) ที่เป็นผู้ก่อการร้ายโดยไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มใดแต่ก่อเหตุเพราะมีความรู้สึกคล้อยตามอุดมการณ์หรือกลุ่มก่อการร้ายกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

จากการเรียนรู้ทางสื่อ เช่นเหตุการณ์การลอบวางระเบิดในการวิ่งมาราธอน ที่เมืองบอสตัน สหรัฐอเมริกา เมื่อปี ค.ศ. 2013

2.6 ความก้าวหน้าด้านการสื่อสารส่งผลให้ภาพของความน่ากลัวขยายออกไปอย่างรวดเร็วและเป็นวงกว้างทั่วโลก จากเหตุการณ์การโจมตีตึกเวิร์ลเทรดเมื่อปี ค.ศ. 2001 หรือที่เรียกว่าเหตุการณ์ 911 ภาพของอากาศยานพุ่งชนตึกถึง 2 ครั้งภาพของตึกถล่มได้เผยแพร่ออกไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ภายในเวลาไม่นาน อูสม่า บิล ลาเดนห์ ผู้นำกลุ่มอัลไคด้า ออกมาประกาศความรับผิดชอบทั่วโลกรู้จัก และหวาดกลัวกลุ่มก่อการร้ายอัลไคด้าหรือการโจมตีนครมุมไบ ภาพของกลุ่มก่อการร้ายกราดยิงไปทั่วเมือง ภาพของเหยื่อที่บาดเจ็บเสียชีวิต อาคารที่เป็นสัญลักษณ์ของนครมุมไบคือ โรงแรมทัชมาฮาล (Taj Mahal) โดรนไฟเผาไหม้ ได้ถูกเผยแพร่ไปทั่วโลก ในเวลาไม่นาน กลุ่มก่อการร้าย Lashkar-E- Tayyiba (LeT) เป็นที่รู้จักทั่วโลก เป็นการสนับสนุนแนวทางในการเผยแพร่ความรุนแรงและศักยภาพของกลุ่มก่อการร้ายได้อย่างรวดเร็วและแพร่หลายมากขึ้นกว่าในอดีต

ตั้งแต่เริ่มต้นมีการก่อการร้ายเป็นต้นมา กลุ่มก่อการร้ายยังคงยึดถือการสร้างความหวาดกลัวในสังคมเป็นแนวทางในการต่อสู้ทุกรูปแบบ แต่จากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีส่งผลให้การก่อการร้ายมีวิวัฒนาการในรูปแบบที่ขยายกลุ่มและผู้สนับสนุนอย่างรวดเร็วไปในทุกแห่งทั่วโลก การก่อเหตุมีความรวดเร็ว รุนแรงมากขึ้น ส่งผลให้ยากต่อการต่อต้าน ป้องกันและปราบปราม นอกจากความก้าวหน้าของสื่อและโลกยุคข้อมูลส่งผลให้ภาพของความรุนแรงไปสู่สังคมทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว อันเป็นแนวทางที่เอื้ออำนวยต่อการเผยแพร่ความกลัวไปสู่สังคมตามแนวทางที่กลุ่มก่อการร้ายต้องการทำให้แนวความคิดในอดีตที่เคยมีความคิดว่า การฆ่าคนเพียงคนเดียวเพื่อให้คนเป็นพันคนเกิดความกลัว กลับกลายเป็นการฆ่าคนเป็นพันคนเพื่อให้คนหลายพันเกิดความกลัว วิวัฒนาการในการก่อการร้ายมีแนวโน้มในการสร้างความรุนแรงและเกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ตามวิวัฒนาการในความก้าวหน้าของโลกยุคศตวรรษที่ 21

เหตุการณ์การก่อการร้ายที่สำคัญในยุคศตวรรษที่ 21

1. การวางระเบิดบนเกาะบาห์ลี เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม ค.ศ. 2002 เกิดเหตุลอบวางระเบิดที่สถานบันเทิง 2 แห่ง บนเกาะบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย โดยกลุ่มคนที่มีชื่อว่า กลุ่มเจไอ (JI) ทำให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก เหตุการณ์ในครั้งนี้ทำให้เกิดความเศร้าสะเทือนไปทั่วโลก

2. เหตุการณ์ระเบิด 14 ลูกที่มาดริด เหตุการณ์ระเบิดครั้งใหญ่ หรือเรียกอีกชื่อ ว่า 11-M เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 11 มีนาคม ค.ศ. 2004 เมื่อรถไฟสายชานเมืองเข้าเทียบสถานี Atocha สถานีรถไฟที่ใหญ่ที่สุดในเมืองมาดริด เกิดระเบิดตามกันมา 14 ลูก ทำให้มีผู้เสียชีวิต 200 คนและบาดเจ็บอีกประมาณ 1500 คน นับเป็นโศกนาฏกรรมครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ยุคใหม่ของสเปน

3. เหตุการณ์ระเบิดรถไฟที่กรุงลอนดอน เหตุเกิดเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม ค.ศ. 2005 รถไฟใต้ดิน 3 ขบวน และรถโดยสารประจำทาง 1 คัน ถูกวางระเบิด ทำให้มี ผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 56 คน และบาดเจ็บมากกว่า 700 คน เหตุการณ์ในครั้งนี้สร้างความไม่พอใจของคนอังกฤษต่อ

ชาวมุสลิมเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดการฆ่าลายมัสยิด อีกทั้งคนมุสลิมยังถูกจับตามองเป็นพิเศษ จากตำรวจและหน่วยสืบราชการลับ

4. เหตุโจมตีในศรีลังกา เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 26 มีนาคม ค.ศ. 2007 กลุ่มกบฏแบ่งแยกดินแดนพยัคฆ์หมิฬีแลมหรือแอลทีทีอี (Liberation Tigers of Tamil Eilam-LTTE) ในศรีลังกา ก่อเหตุรุนแรงโดยส่งนักบินไปโจมตีฐานทัพอากาศของรัฐบาล ซึ่งตั้งอยู่ใกล้ท่าอากาศยานนานาชาติในกรุงโคลัมโบ เมืองหลวงของศรีลังกา ทำให้ทหาร 3 นายเสียชีวิต และมีผู้บาดเจ็บ 16 คน ต่อมาผู้ก่อการร้ายได้ขับรถบรรทุกขนาดเล็กที่เต็มไปด้วยระเบิดไปยังค่าย ทหาร ก่อนที่จะจุดชนวนบริเวณด้านหน้าค่ายทหาร ทำให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 7 คน การก่อการร้ายของกลุ่มแอลทีทีอีมีมาอย่างต่อเนื่อง สาเหตุมาจากความขัดแย้งทางเชื้อชาติ ระหว่างชาวสิงหลและชาวทมิฬ รัฐบาลศรีลังกาและกลุ่มแอลทีทีอีได้ลงนามหยุดยิงเมื่อ ค.ศ. 2002 โดยมีประเทศนอร์เวย์เป็นผู้ไกล่เกลี่ย แต่ผลของการเจรจาไม่มีความก้าวหน้ามากนัก วันที่ 2 มกราคม ค.ศ. 2008 รัฐบาลศรีลังกาประกาศยกเลิกข้อตกลงหยุดยิง ทำให้ความขัดแย้งของทั้งสองฝ่ายรุนแรงมากขึ้น เช่น กลุ่มแอลทีทีอีลอบสังหารเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐบาล ก่อเหตุวางระเบิดสถานีรถไฟ สวนสัตว์ รถประจำทาง และห้างสรรพสินค้าในกรุงโคลัมโบ เป็นต้น

5. การโจมตีที่นครมุมไบ ประเทศอินเดีย เมื่อวันพุธที่ 26- วันเสาร์ที่ 29 พฤศจิกายน ค.ศ. 2008 โดยผู้ก่อการร้ายจำนวน 10 คน จากกลุ่ม Lashkar-E- Tayyiba (LeT) ทำการโจมตีด้วยการใช้อาวุธสงครามกราดยิงในนครมุมไบ โดยมี ที่หมายในการโจมตี 5 แห่ง โดยเป็นสถานที่สาธารณะ ได้แก่ สถานีรถไฟกลาง ร้านกาแฟ Leopold โรงแรม The Tajmahal Palace โรงแรม The Trident Oberoi Hotel และอาคารสำนักงาน Nariman House โดยมีการก่อเหตุในการใช้ยุทธวิธีแบบหน่วยทหารขนาดเล็กและมีการควบคุมการก่อเหตุด้วยเครื่องมือสื่อสารโทรศัพท์ สัญญาณดาวเทียมจากนอกประเทศ รัฐบาลอินเดียใช้กำลังทหารและหน่วยปฏิบัติการพิเศษในการปฏิบัติการควบคุมสถานการณ์ใช้เวลาทั้งสิ้น 4 วัน มีผู้เสียชีวิต 172 คน บาดเจ็บ 248 คน ผู้ก่อเหตุเสียชีวิต 9 คน ถูกจับกุม 1 คน ในขั้นต้นไม่มีกลุ่มก่อการร้ายใดประกาศความรับผิดชอบ แต่จากคำให้การของผู้ก่อเหตุ บอกว่ามาจากกลุ่ม Lashkar-E-Tayyiba (LeT) ซึ่งภายหลังหน่วยข่าวกรองของอินเดียทราบว่าการก่อการร้ายดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากหน่วยข่าวกรองปากีสถาน

6. การลอบทำร้ายทหารอังกฤษ ในเขต Woolwich นครลอนดอน สหราชอาณาจักร เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม ค.ศ. 2013 โดยกลุ่ม Home Grown เชื้อสาย ไนจีเรีย-อังกฤษ 2 คน ได้ใช้รถยนต์ชนทหารอังกฤษนายหนึ่ง ขณะเดินข้ามถนนใกล้กับค่ายทหาร และได้ใช้มีดทำสวนและมีดทำอาหาร ทำร้ายทหารนายนั้น จนเสียชีวิต โดยระหว่างเกิดเหตุผู้ก่อเหตุทั้ง 2 คน ยอมให้มีการถ่ายภาพและประกาศถึงสาเหตุการกระทำมาจากความต้องการแก้แค้นที่ชาวมุสลิมถูกสังหารโดยทหารอังกฤษในตะวันออกกลาง

7. เหตุกราดยิงในห้างสรรพสินค้า นครไนโรบี ประเทศเคนยา ห้วงวันที่ 21-24 กันยายน ค.ศ. 2013 ที่ ห้างสรรพสินค้า Westgate โดยผู้ก่อเหตุ จำนวน 4 คน ได้ใช้อาวุธสงครามกราดยิงประชาชนที่กำลังใช้บริการของห้างสรรพสินค้า การก่อเหตุใช้เวลา 4 วัน รัฐบาล เคนยา จึงสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ มีผู้เสียชีวิตรวม 71 คน โดยรวมทั้งผู้ก่อเหตุทั้ง 4 คน ต่อมาภายหลัง

กลุ่มก่อการร้าย Al-Shabaab ซึ่งเป็นกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงออกมาประกาศความรับผิดชอบโดยอ้างถึงความต้องการแก้แค้นที่รัฐบาลเคนย่าสังหารเข้าไปในประเทศโซมาเลีย

8. เหตุโจมตีกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ห้วงวันที่ 13-14 พฤษภาคม ค.ศ.2015 ผู้ก่อเหตุไม่ทราบจำนวนใช้อาวุธสงครามและวัตถุระเบิดทำการโจมตีเป้าหมาย 6 แห่ง ซึ่งเป็นสนามกีฬา ร้านอาหาร ร้านกาแฟ และโรงละคร ในกรุงปารีส และเขตใกล้เคียง ตั้งแต่เวลา 21.15 น. รัฐบาลฝรั่งเศสใช้เวลาในการแก้ไขสถานการณ์ประมาณ 27 ชั่วโมง โดยกลุ่มก่อการร้าย ISIL (Islamic State Iraq And Levant) อ้างความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์โดยประกาศว่าเป็นการกระทำของส่วนหนึ่งของสงคราม เนื่องจากกองทัพอากาศฝรั่งเศสใช้เครื่องบินโจมตีต่อกลุ่ม ISIS ในตะวันออกกลาง มีผู้เสียชีวิตเป็นผู้บริสุทธิ์จำนวน 130 คน และผู้ก่อเหตุจำนวน 7 คน บาดเจ็บ 416 คน

9. เหตุโจมตีใน กรุงจาการ์ ประเทศอินโดนีเซีย ในวันที่ 14 มกราคม ค.ศ.2016 ผู้ก่อเหตุไม่ทราบจำนวนทำการโจมตีห้างสรรพสินค้า และบริเวณอาคารใกล้เคียงในกลางกรุงจาการ์ ด้วยการกราดยิง และใช้ระเบิด รัฐบาลอินโดนีเซียใช้เวลาในการควบคุมสถานการณ์ประมาณ 6 ชั่วโมง มีผู้เสียชีวิต 8 คน เป็นผู้บริสุทธิ์ 4 คน และผู้ก่อเหตุ 4 คน บาดเจ็บ 23 คน กลุ่มก่อการร้าย ISIL (Islamic State Iraq And Levant) อ้างความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์

10. เหตุการณ์สู้รบในเมือง มาราวี ประเทศฟิลิปปินส์ เริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 23 พฤษภาคม -วันที่ 23 ตุลาคม ค.ศ. 2017 เป็นการสู้รบระหว่างกองทัพฟิลิปปินส์ กับกลุ่มก่อการร้าย กลุ่มก่อการร้าย ISIL (Islamic State Iraq and Levant) โดยเหตุการณ์เริ่มต้นจากการเข้าจับกุมผู้ก่อการร้ายระดับผู้นำในเมืองมาราวี จนเกิดการปะทะ โดยฝ่ายผู้ก่อการร้ายได้รับความร่วมมือจากกลุ่มก่อการร้ายในท้องถิ่นทำการขัดขวางการจับกุม และได้รวมกำลังกันเป็นกองกำลังติดอาวุธ (Militant) เข้ายึดสถานที่สำคัญในเมืองและประกาศเป็นเขตยึดครอง กองทัพฟิลิปปินส์ใช้กำลังทหารปฏิบัติการทางทหารแบบการรบในเมืองทำการยึดเมืองคืนโดยได้รับความร่วมมือจากสหรัฐอเมริกาและอีกหลายประเทศใช้เวลารวม 5 เดือน โดยมีเจ้าหน้าที่เสียชีวิต 168 นาย ประชาชน 87 คน ผู้ก่อการร้ายเสียชีวิต 978 คน มีผู้บาดเจ็บ 1,400 คน

จากเหตุการณ์สำคัญในการก่อการร้ายจะพบว่า การก่อการร้ายที่เกิดกับพื้นที่ที่เป็นเมืองเป็นประเด็นสำคัญของปรากฏการณ์ของการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 ความรุนแรงเช่นนี้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นใหม่ที่เป็นเรื่องของการก่อการร้ายในเมือง (Urban Terrorism) แตกต่างจากปรากฏการณ์ความรุนแรงสำคัญของโลกจากช่วงกลางของศตวรรษที่ 20 ที่เป็นเรื่องของการก่อความไม่สงบในชนบท (Rural Insurgency) อันเป็นความรุนแรงในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่อยู่ห่างไกลจากชุมชนใหญ่หรืออยู่เขตป่าเขาเป็นสำคัญ แต่สำหรับโลกปัจจุบันเมืองเป็นพื้นที่ของความรุนแรงหรืออาจกล่าวในทางทหารได้ว่า เมืองคือสนามรบใหม่ ความเปลี่ยนแปลงใน 4 ประเด็นหลัก ได้แก่

1. การก่อการร้ายในเมืองเป็นรูปแบบของความรุนแรงร่วมสมัย โดยเน้นถึงแบบแผนใหม่ 3 ประการ ได้แก่ รถระเบิด คนระเบิด ปฏิบัติการของบุคคลคนเดียว จนถึงการใช้วัตถุระเบิดจากกลุ่มติดอาวุธด้วยยุทธวิธีแบบทหาร จนถึงสามารถขยายเป็นสงครามจำกัด ทำให้ต้องใช้การปฏิบัติการทางทหารอย่างเต็มรูปแบบ

2. รูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นผลจากพัฒนาการของเครื่องมือใหม่ในการก่อความรุนแรงอันได้แก่ พัฒนาการของระเบิดแสวงเครื่อง รวมถึงองค์ความรู้ในการประกอบระเบิด และใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารในการควบคุมการปฏิบัติการ

3. การนำเสนอ ถึงข้อพิจารณาในการรับมือและป้องกันความรุนแรงดังกล่าวด้วยการออกแบบสิ่งแวดล้อมใหม่ที่เป็นเรื่องของพื้นที่สิ่งปลูกสร้างในเมือง โดยเฉพาะในเขตชุมชนและที่ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่น

4. การก่อการร้ายที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับศาสนานำการเมือง ซึ่งกลุ่มคนหรือขบวนการก่อการร้ายต้องการบรรลุเป้าหมายทางการเมืองบางอย่าง โดยนำศาสนามาเป็นเครื่องมือในการชักจูงสร้างแนวร่วมและสรรหาสมาชิก และโดยทั่วไปมักใช้ความรุนแรงเพื่อเรียกร้องความสนใจและปฏิบัติการตอบรับจากกลุ่มเป้าหมาย เช่น รัฐบาล โดยผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์อาจไม่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยการก่อการร้ายนี้อาจจำกัดขอบเขตหรือขยายไปนอกเขตแดนประเทศก็ได้

แนวทางการต่อต้านการก่อการร้ายของประเทศไทย

รัฐบาลไทยมีนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย ดังนี้

1. ให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกในการป้องกันปัญหาการก่อการร้าย รวมทั้งจัดระบบกลไกในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายให้พร้อมเผชิญเหตุการณ์

2. พัฒนาประสิทธิภาพการข่าวกรอง และจัดระบบการประสานงานการข่าวให้สามารถวิเคราะห์ข่าวเชิงลึก และติดตามความเคลื่อนไหวการก่อการร้ายได้อย่างทันเหตุการณ์

3. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบข้อบังคับให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และสถานการณ์ เพื่อให้สามารถจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์

4. พัฒนาบุคลากร ระบบข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ เพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ให้ความรู้ ความเข้าใจ และปลูกจิตสำนึกของภาคประชาชนให้ตระหนักถึงภัยจากการก่อการร้าย และให้มีส่วนร่วมกับภาครัฐในด้านการข่าว รวมทั้งเป็นเครือข่ายในระดับชุมชนเพื่อป้องกันปัญหาการก่อการร้าย

6. ลดปัจจัย และเงื่อนไขที่เกื้อกูลต่อการก่อการร้าย โดยดำเนินการปราบปรามขบวนการข้ามชาติที่เป็นที่มาของการลักลอบค้าอาวุธ การลักลอบเข้าเมือง การปลอมแปลงเอกสาร และการสนับสนุนการเงิน รวมทั้งลดเงื่อนไขที่เป็นปัจจัยเอื้อต่อบุคคลบางกลุ่มที่ถูกชักจูงให้เข้าร่วมกับกลุ่มก่อการร้าย

7. กระชับ และขยายความร่วมมือในระดับภูมิภาค เพื่อสร้างเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย และจัดตั้งกลไกประสานงาน และช่องทางการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและทันเวลา รวมทั้งการแลกเปลี่ยน การเรียนรู้ และประสบการณ์ร่วมกัน

8. ร่วมมือกับประชาคมระหว่างประเทศ ทั้งในรูปทวิภาคี และพหุภาคีเพื่อสร้างเครือข่ายการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศภายใต้กรอบสหประชาชาติ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ และความมั่นคงของชาติเป็นสำคัญ

9. ประสานแผนเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสนธิทรัพยากรอย่างใกล้ชิดระหว่างภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ เอกชน และประชาชน รวมทั้งจัดให้มีระบบการประสานงานที่ชัดเจนระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และฝึกซ้อมการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความพร้อมในการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดเหตุการณ์ และฟื้นฟูบูรณะภายหลังเกิดเหตุการณ์

10. ในกรณีการก่อการร้ายในลักษณะการก่อวินาศกรรมที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรง ให้สภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นองค์กรรับผิดชอบ และอำนวยความสะดวกแก้ไขให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ตามแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติในส่วนของ การป้องกัน และระงับการก่อวินาศกรรมที่กำหนดขึ้น

11. ในกรณีการก่อการร้ายสากล ให้คณะกรรมการนโยบายและอำนวยความสะดวกแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล (นอก.) เป็นองค์กรระดับนโยบายและอำนวยความสะดวกประสานการปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ และให้คณะกรรมการอำนวยความสะดวกแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล (อกรส.) รวมทั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่ช่วยเหลือการปฏิบัติงาน โดยให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตท.) เป็นองค์กรประสานการปฏิบัติ และกำกับดูแลหน่วยปฏิบัติการพิเศษ และหน่วยเกี่ยวข้องในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล ในกรณีที่เป็นเพื่อประโยชน์ในการควบคุมสถานการณ์ รัฐบาลอาจประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเฉพาะพื้นที่

12. ในกรณีสถานการณ์ฉุกเฉินมีการก่อการร้าย การใช้กำลังประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย หรือทรัพย์สิน หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะมีการกระทำที่มีความรุนแรงกระทบต่อความมั่นคงของรัฐความปลอดภัยในชีวิตหรือทรัพย์สินของรัฐหรือบุคคล และมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งแก้ไขปัญหาให้ยุติได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันทั่วถึง ให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศให้สถานการณ์ฉุกเฉินนั้นเป็นสถานการณ์ที่มีความร้ายแรง

ดังนั้น เมื่อปรากฏว่ามีสถานการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้นและนายกรัฐมนตรี เห็นสมควรใช้กำลังเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารร่วมกันป้องกันแก้ไขปราบปราม ระงับยับยั้ง ฟื้นฟูหรือช่วยเหลือประชาชนในส่วนของกองทัพยังไม่มีกรจัดทำแผนการปฏิบัติที่เป็นแนวทางชัดเจนต่อเหตุการณ์ที่จัดว่าเป็นการก่อความไม่สงบจนถึงขั้นเป็นการก่อการร้าย เนื่องจากการจัดการในการบริหารเหตุการณ์การก่อความไม่สงบเป็นหน้าที่ของสำนักตำรวจแห่งชาติ โดยตามแผนการต่อต้านการก่อความไม่สงบของสำนักตำรวจแห่งชาติกำหนดแนวทางการปฏิบัติ คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตร.) รักษาความสงบเรียบร้อย ปฏิบัติการป้องกันแก้ไข และคลี่คลาย สถานการณ์การก่อความไม่สงบภายในประเทศตามอำนาจหน้าที่ตั้งแต่บัดนี้จนเสร็จสิ้นภารกิจ รวมทั้งสนับสนุนหน่วยงานอื่นๆ ที่รัฐบาลใช้อำนาจตามที่มีกฎหมายบัญญัติมอบให้เป็นหน่วยหลักในการแก้ไขปัญหา แต่ถึงอย่างไรกองทัพอไทยในทุกเหล่าสามารถมีบทบาทเกี่ยวข้องในการต่อต้านการก่อการร้ายเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินได้โดยอาศัยความในมาตราที่ 11(10) ของพระราชกำหนดการบริหารงานฉุกเฉิน ปี พ.ศ. 2548 โดยนายกรัฐมนตรีมีอำนาจในการออกคำสั่งให้ใช้กำลังทหาร เพื่อช่วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจระงับเหตุการณ์ร้ายแรงหรือควบคุมสถานการณ์ให้เกิดความสงบโดยด่วน

ทั้งนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ของทหารให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ โดยการใช้อำนาจหน้าที่ของฝ่ายทหารจะทำได้ในกรณีใดได้เพียงใดให้เป็นไปตามเงื่อนไข และเงื่อนไขที่นายกรัฐมนตรีกำหนด แต่ต้องไม่เกินกว่ากรณีที่มีการใช้กฎอัยการศึกสำหรับในส่วนของ การต่อต้านการก่อการร้ายสากล สภาพความมั่นคงแห่งได้มีนโยบายในการต่อต้านการก่อการร้ายเป็น 4 ขั้นตอนได้แก่

ขั้นที่ 1 การเตรียมการในภาวะปกติ เป็นขั้นการปฏิบัติที่มีความสำคัญยิ่ง ซึ่งเป็นการป้องกันมิให้เกิดการก่อการร้ายสากลในพื้นที่อาณาเขตประเทศไทย รวมทั้งเป็นการเตรียมการเกี่ยวกับกำลังพล เครื่องมือยุทธโศปกรณ์ และแผนการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล ให้มีความพร้อมตั้งแต่ยามปกติ การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุความสำเร็จขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ได้แก่

1. การปฏิบัติงานด้านการข่าว การเฝ้าระวัง การรวบรวมข้อมูล ข่าวสารการติดตามสถานการณ์ โดยหน่วยงานด้านความมั่นคงและด้านการข่าว เพื่อให้รู้ล่วงหน้าเกี่ยวกับความเคลื่อนไหว วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของขบวนการก่อการร้ายสากล

2. กระทบวงกลาโหมโดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้าย สากล (ศตท.) กองบัญชาการ ทท. และเหล่าทัพ ร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตลอดจน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆร่วมกันกำหนดพื้นที่ล่อแหลมต่อการก่อการร้ายสากล และจัดทำแผนการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายสากลในขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ และเตรียมการด้านกำลังพล เครื่องมือ และยุทธโศปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายสากล

3. เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจลงตราคนเข้าเมือง บุคคลจาก กลุ่มประเทศต้องสงสัย ควบคุมการเข้า – ออกบริเวณชายแดน ได้แก่ บริเวณจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่อนปรน และจุดผ่านแดนชั่วคราว และให้มีการประสานกันอย่างใกล้ชิด ระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 การยับยั้งและเจรจาต่อรอง ศตท. จัดกำลังเข้าพื้นที่เหตุการณ์ ควบคุมทางยุทธการต่อหน่วยปฏิบัติการพิเศษของเหล่าทัพ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ชุดตรวจค้นทำลายวัตถุระเบิดชุดประชาสัมพันธ์ ชุดเจรจาต่อรอง ชุดปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ รวมทั้งชุดเจ้าหน้าที่สนับสนุนอื่นๆ ที่จำเป็นต่อเหตุการณ์การก่อการร้ายสากลที่เกิดขึ้น การแก้ปัญหาให้ใช้มาตรการจากเบาไปหนัก

ขั้นที่ 3 การยุติปัญหา เมื่อการแก้ไขปัญหาไม่มีท่าทีว่าจะยุติอย่างสันติวิธี และมีแนวโน้มว่าสถานการณ์จะพัฒนาไปสู่ความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ผู้บัญชาการเหตุการณ์จะขออนุมัติต่อ นอก. ใช้กำลังหน่วยปฏิบัติการพิเศษที่ได้รับการฝึกมาโดยเฉพาะเข้าปฏิบัติการเพื่อยุติปัญหา และประสานการปฏิบัติอย่างใกล้ชิดกับ ศตท.

ขั้นที่ 4 การส่งมอบผู้บัญชาการเหตุการณ์จะส่งมอบความรับผิดชอบ ให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบพื้นที่เข้าดำเนินการต่อผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตโดยกำหนดกลไกการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล อันได้แก่

1. คณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล (นอก.) มีสำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติเป็นเลขานุการ นอก. เมื่อได้รับรายงานเหตุการณ์การก่อการร้ายสากล เลขาธิการสภาพความมั่นคงแห่งชาติ/เลขานุการ นอก. ประกาศกับหัวหน้าหน่วยงานหลักพิจารณาว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเข้าข่ายการก่อการร้ายสากล หากเป็นการก่อการร้ายสากล สมช. จะจัดประชุม นอก. เพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขและแต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์เข้าดำเนินการ

ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ติดตามสถานการณ์ ตลอดจนกำกับดูแล การแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล รวมทั้งพิจารณาอนุมัติการใช้กำลังเข้ายุติปัญหา และเสนอให้มีการประกาศ สถานการณ์ฉุกเฉิน

2. คณะอนุกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล (อกรส.) จัดตั้งขึ้น โดย นอก. และมอบหมายให้ศูนย์อำนวยการร่วมกองบัญชาการทท. จัดตั้งศูนย์อำนวยการร่วม อำนวยการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล และจัดประชุม อกรส. เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากลต่อ นอก. เมื่อเหตุการณ์ยุติ อกรส. จะสรุปผลการปฏิบัติ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากลเสนอ นอก. และจัดแถลงข่าวให้ สาธารณชนรับทราบ ในส่วนของกองทัพไทย โดยกระทรวงกลาโหม ได้มีหน้าที่หลักในการ สนับสนุนการต่อต้านการก่อการร้าย สากลตามที่ได้รับภารกิจขอตามความเหมาะสม ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการติดตามสถานการณ์การก่อการร้ายสากล และให้กองบัญชาการ ทท. จัดตั้ง ศตก จัดประชุม อกรส. เพื่อติดตามสถานการณ์อำนวยการ ประสานงาน และให้ข้อเสนอต่อ นอก. ปฏิบัติงานด้านการข่าว การเฝ้าตรวจ การรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร การติดตามสถานการณ์ เพื่อติดตามความเคลื่อนไหว วัตถุประสงค์และเป้าหมายของขบวนการก่อการร้ายสากล รวมทั้ง ผู้ให้การสนับสนุนเพื่อที่จะใช้อำนาชเขตประเทศไทยเป็นพื้นที่ปฏิบัติการ ให้ ศตก. จัดเตรียม แผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องและขึ้นการควบคุมทางการบังคับบัญชา กับ นอก. เมื่อเกิดเหตุการณ์ จัดเตรียมกำลังหน่วยปฏิบัติการพิเศษของเหล่าทัพและหน่วยสนับสนุนอื่นๆ และให้ขึ้นควบคุม ทางยุทธการ ต่อ ศตก. เมื่อเกิดเหตุการณ์ และสนับสนุนการต่อต้านการก่อการร้ายสากลตามที่ได้รับ การร้องขอ โดยมีหน่วยงานหลักของกองทัพไทย ในการต่อต้านการก่อการร้ายสากล ได้แก่ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.) ซึ่งเป็นหน่วยขึ้นตรงของบก.กองทัพไทย โดยเมื่อ ในเวลาที่เกิดเหตุการณ์การก่อการร้ายสากลจะจัดตั้งขึ้นเป็นศูนย์ประสานงาน และควบคุมการปฏิบัติ ของหน่วย/ชุดปฏิบัติต่างๆ เมื่อเกิดเหตุการณ์การก่อการร้ายสากล ศตก. จะขึ้นตรงต่อ นอก. และ จะแจ้งเลขานุการ นอก. และ อกรส. และ ประสานกับส่วนราชการอื่น เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหา ในความรับผิดชอบ จัดกำลังเข้าพื้นที่เหตุการณ์ โดยควบคุมทางยุทธการต่อหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ของเหล่าทัพ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ชุดตรวจค้น ทำลายวัตถุระเบิด ชุดประชาสัมพันธ์ ชุดเจรจาต่อรอง ชุดปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ และชุดเจ้าหน้าที่ สนับสนุนอื่นๆ ที่จำเป็น ดำรง การติดต่อสื่อสารและรายงานสถานการณ์ต่อ นอก. อย่างต่อเนื่อง ช่วยเหลือ สนับสนุนผู้บัญชาการ เหตุการณ์ในการแก้ไขปัญหา การก่อการร้ายสากลที่เกิดขึ้น และปฏิบัติหน้าที่จนกว่าเหตุการณ์ จะยุติ จัดให้มีการฝึกอบรมหน่วยปฏิบัติการพิเศษและหน่วยที่เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบงานต่อต้าน การก่อการร้ายสากลตั้งแต่ยามปกติ รวมทั้งจัดทำแผนและให้มีการซักซ้อมอยู่เสมอ

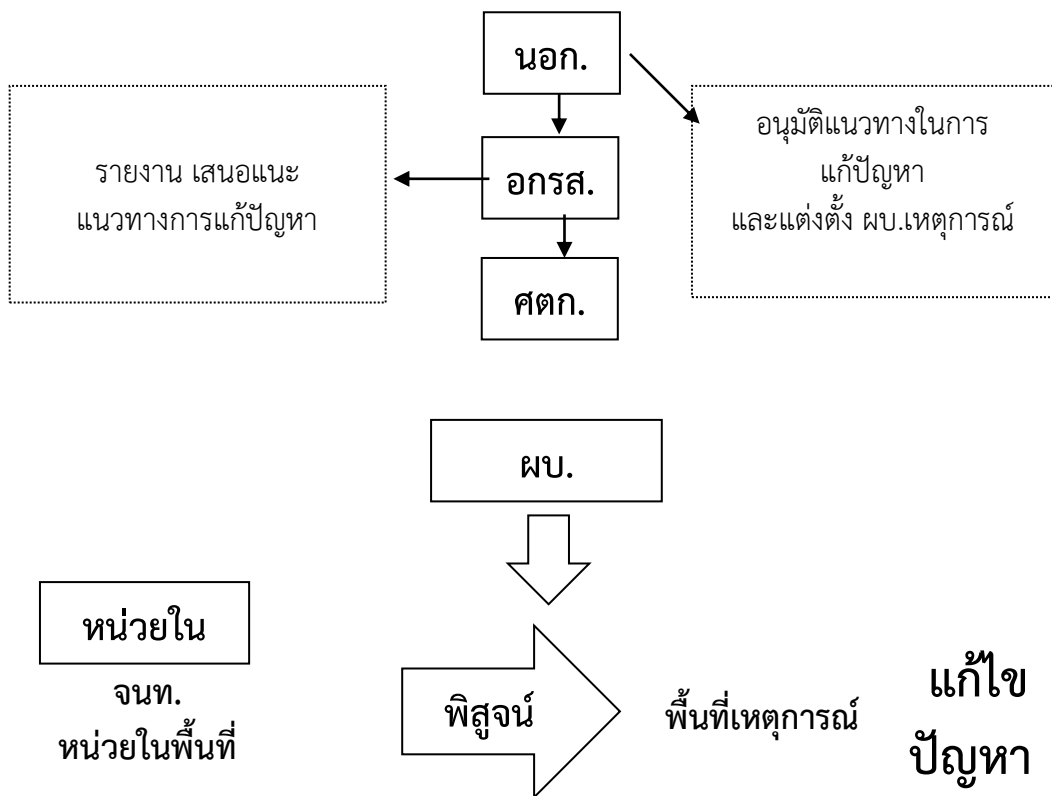
3. หน่วยปฏิบัติการพิเศษ จัดจากหน่วยปฏิบัติการพิเศษมีหน้าที่ต่อต้านการก่อการร้าย สากลของกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และเมื่อเกิด เหตุการณ์การก่อการร้ายสากลจะขึ้นการควบคุมทางยุทธการกับ ศตก.

4. ผู้บัญชาการเหตุการณ์ เข้าดำเนินการต่อเป้าหมาย โดยประสานการปฏิบัติ กับ ศตก. เพื่อให้การแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากลบรรลุผลตามนโยบายที่กำหนดไว้ รับมอบการบังคับบัญชา พื้นที่เหตุการณ์จากเจ้าหน้าที่ ที่รับผิดชอบในพื้นที่

5. หน้าที่ที่รับผิดชอบในพื้นที่ เป็นหน่วยแรกที่เข้าปฏิบัติการยับยั้ง และเจรจาหาข้อมูล เพื่อตรวจสอบให้ได้ว่าเป็นการก่อการร้ายสากลหรือมีแนวโน้มว่าจะเป็นการก่อการร้ายสากล และแจ้งให้ ศตก. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบทันที ทำการปิดล้อมพื้นที่เหตุการณ์โดยกำหนดพื้นที่วงใน เพื่อตรึงผู้ก่อการร้ายไว้ และกำหนดพื้นที่วงนอกเพื่อกันผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาในพื้นที่เหตุการณ์ นำผู้ไม่เกี่ยวข้องออกจากพื้นที่วงในให้มากที่สุด และดำเนินการหาข้อมูลเกี่ยวกับผู้ก่อการร้าย ด้วยการเจรจาหาข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และควบคุมการติดต่อกับภายนอก เช่น จำกัดการใช้โทรศัพท์ กำหนดเส้นทางเข้า - ออกพื้นที่วงใน ตลอดจนส่งมอบการบังคับบัญชาพื้นที่เหตุการณ์ให้กับผู้บัญชาการเหตุการณ์ต่อไป และจัดกำลังร่วมปฏิบัติการเมื่อผู้บัญชาการเหตุการณ์ร้องขอ รับมอบพื้นที่คืนจากผู้บัญชาการเหตุการณ์เมื่อเหตุการณ์ ยุติลง ประสานการดำเนินการต่อผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิต ฟื้นฟูบูรณะทรัพย์สินและอาคารสถานที่ที่เสียหาย รวมทั้งให้ความร่วมมือในการฟื้นฟูบูรณะและช่วยเหลือผู้เสียหาย และให้ความร่วมมือในการให้ปากคำ

แผนภาพที่ 3-1 การปฏิบัติการเมื่อเกิดเหตุการณ์

การปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุการณ์

ที่มา : ศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายสากล

บทบาทของกองทัพไทยในการรักษาความมั่นคงและการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน

บทบาทของกองทัพไทยตามรัฐธรรมนูญปี 2560 มาตรา 52 บัญญัติให้รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทย มีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน โดยรัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ และสามารถใช้กำลังทหารเพื่อพัฒนาประเทศได้ การที่รัฐต้องจัดให้มีการทหารที่มีประสิทธิภาพนั้น หมายความว่ารัฐต้องจัดให้มีการทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์ และเทคโนโลยี ที่ทันสมัย จำเป็น และเพียงพอ เพื่อสามารถพิทักษ์รักษาตามที่กล่าวข้างต้นด้วย รวมทั้งกฎหมายที่มีบทบัญญัติโดยตรงเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม คือ พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 ส่วนการใช้กำลังทหารเป็นไปตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการใช้กำลังทหาร การเคลื่อนกำลังทหาร และการเตรียมพร้อมจากบทบาทหน้าที่ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าบทบาทของทหารของทหารตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการจัดระเบียบระเบียบกระทรวงกลาโหมกำหนดให้กองทัพไทยนอกจากจะมีบทบาทหน้าที่ในการป้องกันประเทศแล้วยังมีบทบาทหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในเพื่อพิทักษ์ไว้ซึ่งผลประโยชน์ของชาติความมั่นคงและความผาสุก ปลอดภัยของประชาชน อันเป็นแรงขับเคลื่อนประการหนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ที่กำหนดเป้าหมายให้ประเทศไทยและประชาชน มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

ทั้งนี้ในการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายใน บทบาทของกองทัพไทยได้มีหน้าที่ตามการดำเนินการตามภารกิจของหน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ กองอำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน หรือ กอ.รมน. ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ตามพันธกิจ ได้แก่

1. วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และเสริมการปฏิบัติตามแผนงานและแนวทางการป้องกัน ปราบปราม ระงับยับยั้ง และแก้ไขบรรเทาเหตุการณ์ที่เป็นภัยหรืออาจเป็นภัยต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรทุกรูปแบบ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
2. ปกป้องสถาบันหลักของชาติและสร้างความรักสามัคคีของคนในชาติด้วยพลังประชารัฐ ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
3. ปกป้องดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมทั้งดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติหรือตามที่คณะรัฐมนตรี สภาความมั่นคงแห่งชาติหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เพื่อเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นภายในประเทศและจากนอกประเทศ
4. พัฒนาและเสริมสร้างระบบการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และกลไกการขับเคลื่อนการปฏิบัติที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศ และจากนอกประเทศ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อำนวยการ และผู้บัญชาการทหารบกเป็นรองผู้อำนวยการจากภารกิจ และการที่ได้กำหนดให้นายกรัฐมนตรี ซึ่งจัดว่าเป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดของการบริหารงานประเทศ ในภาครัฐทุกด้านซึ่งรวมทั้งด้านความมั่นคงเป็นผู้อำนวยการ และผู้บัญชาการทหารบก ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบต่อการควบคุมการปฏิบัติการของกำลังทหารในกองทัพ

เป็นรองผู้อำนวยการ จึงสามารถนำเป็นข้อพิจารณาได้ถึงบทบาทของกองทัพบกในการเป็นกำลังหลักของการปฏิบัติการในการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายใน

ถึงแม้ว่ากองทัพบกจะมีบทบาทหลักในการป้องกันประเทศก็ตาม สำหรับในส่วนของการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในทางทะเล รัฐบาลได้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” เรียกโดยย่อว่า “ศรชล.” มีฐานะเป็นส่วนราชการรูปแบบเฉพาะ มีหน้าที่และอำนาจและรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (“ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” หมายความว่า ผลประโยชน์ของประเทศไทยอันพึงได้จากกิจกรรมทางทะเล (“กิจกรรมทางทะเล” หมายความว่า การดำเนินการเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตทางทะเลในรูปแบบต่างๆ เช่น การพาณิชย์นาวี การประมงการท่องเที่ยว การแสวงประโยชน์จากทรัพยากรที่ไม่มีชีวิต การวางสายเคเบิลหรือท่อใต้ทะเล การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหรือการสำรวจ และวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล) หรือประโยชน์อื่นใดในเขตทางทะเล (“เขตทางทะเล” หมายความว่า ชายฝั่งทะเลและพื้นที่ทางทะเลที่ประเทศไทยมีอำนาจอธิปไตย หรือสิทธิอธิปไตย หรือมีสิทธิหรือเสรีภาพในการใช้หรือจะใช้ หรือมีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมาย ระหว่างประเทศหรือตามสนธิสัญญาหรือด้วยประการใดๆ ได้แก่ น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ไหล่ทวีป และทะเลหลวง และให้หมายความรวมถึงเกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งปลูกสร้างในทะเล รวมทั้งห้วงอากาศเหนือทะเล พื้นดินท้องทะเล ใต้พื้นดินท้องทะเล และพื้นที่ทางทะเลอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา) ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม เพื่อให้เกิดประโยชน์ในทุกๆ ด้าน เช่น ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจด้านสังคม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านทรัพยากรหรือด้านสิ่งแวดล้อม) อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี โดย “นายกรัฐมนตรี” เป็น “ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” เรียกโดยย่อว่า “ผอ.ศรชล.” เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างใน ศรชล. และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของ ศรชล. โดยมี “ผู้บัญชาการทหารเรือ” เป็น “รองผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” เรียกโดยย่อว่า “รอง ผอ.ศรชล.” และให้ “เสนาธิการทหารเรือ” เป็น “เลขาธิการศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” มีหน้าที่รับผิดชอบงานอำนวยการและธุรการ ของ ศรชล. จากภารกิจและการจัดอำนาจการบังคับบัญชาจะเห็นได้ว่าการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในทางทะเล บทบาทการใช้กำลังหลักยังคงเป็นของกองทัพเรือ เนื่องจากมีการกำหนดให้ ผู้บัญชาการทหารเรือเป็น รองผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล จากภารกิจและการมอบอำนาจการบังคับบัญชาให้แก่ ผู้บัญชาการกองทัพบก และผู้บัญชาการทหารเรือเป็น รองผู้อำนวยการของหน่วยงานด้านการรักษาความมั่นคงและการรักษาความเรียบร้อยภายใน รวมทั้งการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย จึงเห็นได้ว่าบทบาทหน้าที่ของทหารทุกเหล่าทัพยังคงบทบาทหลักในการอำนวยการและปฏิบัติการในการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายใน

ซึ่งในส่วนของการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายใน กองอำนาจการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายใน หรือ กอ.รมน.กำหนดให้มีการจัดหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการก่อการร้าย ได้แก่ ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 3 โดยมีหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในการก่อการร้าย ซึ่งเป็นการบูรณาการหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย ซึ่งรวมถึงกองทัพไทยในทุกเหล่าทัพ

บทบาทของกองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้าย

กองทัพไทยมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้าย ตามพระราชบัญญัติ การจัดระเบียบกระทรวงกลาโหมปี 2551 ตามมาตรา 36 กำหนดให้การใช้กำลังทหารหรือการอื่นใดเพื่อป้องกันระงับ หรือปราบปรามการกระทำความผิดที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือเกี่ยวกับการก่อการร้าย ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้กำลังทหารเพื่อระงับเหตุร้ายแรงโดยเร็วมิให้เหตุการณ์นั้นมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น หรือเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์แห่งชาติทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดเว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ตามแนวทางของรัฐบาลในการต่อต้านการก่อเหตุการณที่เป็นเหตุของการก่อการร้าย หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักได้แก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กำลังทหารจะมีบทบาทเกี่ยวข้องเมื่อได้รับคำสั่งจากนายกรัฐมนตรี เป็นผู้มีความอำนาจในการออกคำสั่งให้ใช้กำลังทหาร เพื่อช่วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจระงับเหตุการณ์ร้ายแรง หรือควบคุมสถานการณ์ให้เกิดความสงบโดยด่วน จึงยังไม่มีแผนหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน ในส่วนของเหตุการณ์การก่อการร้ายสากล กองทัพไทยมีบทบาท และภารกิจในการต่อต้านการก่อการร้ายสากล ทั้งนี้ กองทัพไทยโดยศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายสากลเป็นหน่วยดำเนินการ ในด้านการปฏิบัติการซึ่งทำการควบคุมการปฏิบัติการ (ควบคุมทางยุทธการ) ต่อหน่วยปฏิบัติการพิเศษของเหล่าทัพ และหน่วยปฏิบัติการพิเศษของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

กองทัพไทย โดยกองบัญชาการกองทัพไทย ได้จัดตั้งหน่วยงานในการต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งรับผิดชอบด้านการก่อการร้ายสากล ได้แก่ ศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายสากล มีหน้าที่วางแผนอำนาจการ ประสานงาน

1. ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกัน และปราบปรามการก่อการร้ายสากล
2. ควบคุมทางยุทธการต่อหน่วยปฏิบัติการพิเศษของกองทัพไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติและชุดปฏิบัติการพิเศษอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย
3. มีผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากลเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ
4. ดำเนินการด้านการข่าวทางยุทธวิธีทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายสากล
5. ประสานการปฏิบัติงานกับเหล่าทัพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายสากล โดยต่อเนื่อง
6. อำนาจการฝึกศึกษาให้กับหน่วยปฏิบัติการพิเศษของเหล่าทัพ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ในด้านการปฏิบัติการการต่อต้านการก่อการร้ายสากลในเหล่าทัพต่างๆ ได้มีการจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการพิเศษในการยุติปัญหาการก่อการร้าย ได้แก่

1. กองทัพบก ได้จัดตั้งกองพันปฏิบัติการพิเศษ กรมรบพิเศษที่ 3 รักษาพระองค์ มีที่ตั้งปกติ จังหวัดลพบุรี

2. กองทัพเรือได้จัดตั้ง หน่วยสงครามพิเศษพิเศษเรือ มีที่ตั้งปกติ จังหวัดชลบุรี

3. กองทัพอากาศ ได้จัดตั้ง กรมปฏิบัติการพิเศษ มีที่ตั้ง ปกติ กรุงเทพมหานคร

บทบาทของเหล่าทัพต่างๆ ในการต่อต้านการก่อการร้ายสากลได้ถูกกำหนดตามคำสั่งของกองบัญชาการกองทัพไทยโดยมีวิธีการดำเนินการ ได้แก่

1. ใช้กำลังพลเครื่องมือยุทธโศปกรณ์และระบบปฏิบัติงานที่มีอยู่อย่างเต็มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการข่าว การเฝ้าตรวจ การรวบรวมข่าวสาร เพื่อให้สามารถรู้ล่วงหน้าถึงความเคลื่อนไหววัตถุประสงค์และเป้าหมายของขบวนการก่อการร้ายสากล และผู้ให้การสนับสนุนที่จะใช้อำนาจเขตประเทศไทยเป็นพื้นที่ปฏิบัติการ

2. เตรียมการทางด้านกำลังพลเครื่องมือยุทธโศปกรณ์ให้มีความพร้อมตั้งแต่ในยามปกติ โดยให้มีการฝึกอบรมกำลังพล พัฒนาปรับปรุง จัดหาเครื่องมือยุทธโศปกรณ์ให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับ สถานการณ์จัดทำและปรับปรุงแผนการปฏิบัติ แผนเผชิญเหตุอย่างต่อเนื่อง

3. ดำเนินการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากลให้เป็นไปตามแนวทางและวิธีการที่ นอก. กำหนดโดยให้ทุกส่วนราชการให้การสนับสนุน ศตท. และผู้บัญชาการเหตุการณ์อย่างเต็มขีดความสามารถ ทั้งนี้ ผู้บัญชาการ ทท./ผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการร่วมกองบัญชาการ ทท. จะอำนาจการ ควบคุม พิจารณาให้ข้อเสนอแนะและให้การสนับสนุนทั้งปวงตามความเหมาะสม ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย ได้แก่

3.1 ไม่มีการก่อการร้ายสากลเกิดขึ้นในอาณาเขตประเทศไทย

3.2 สามารถติดตามสถานการณ์ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของขบวนการก่อการร้ายสากลและผู้ให้การสนับสนุนได้อย่างต่อเนื่อง ทันเวลา

3.3 สามารถพิทักษ์รักษาชีวิตและทรัพย์สินรวมทั้งผลประโยชน์ของชาติและประชาชน คนไทย ตลอดจนสามารถคุ้มครองผลประโยชน์ของมิตรประเทศในอาณาเขตประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ (แผนการต่อต้านการก่อการร้ายสากล – บก.ทท.)

3.4 สามารถยับยั้งยุติสถานการณ์การก่อการร้ายสากลได้อย่างรวดเร็ว โดยทำให้การก่อการร้ายสากล ไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของขบวนการและผู้ให้การสนับสนุน รวมทั้ง ป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ทำนองเดียวกันในพื้นที่อื่นๆ ได้อีกโดยกำหนดให้ แต่ละเหล่าทัพมีหน้าที่ในการปฏิบัติตามลักษณะและขีดความสามารถของแต่ละเหล่าทัพ ดังนี้

3.4.1 กองทัพบก

3.4.1.1 เตรียมการด้านกำลังพล ยุทธโศปกรณ์และแผนเผชิญเหตุสำหรับการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล ตั้งแต่ในภาวะปกติ โดยให้มีการฝึกอบรม ทบทวน ทดสอบขีดความสามารถ ซักซ้อมและปรับปรุง แผนการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

3.4.1.2 ปฏิบัติงานด้านการข่าว การต่อต้านการข่าวกรองต่อเป้าหมาย ขบวนการก่อการร้ายสากลและผู้ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง โดยให้ประสานสอดคล้องและ แสวงประโยชน์ร่วมกันกับการปฏิบัติงานด้านการข่าวตามแผนป้องกันประเทศและแผนการเฝ้าตรวจ ชายแดน บก.ทท. รวมทั้งให้มีการประสานงานด้านการข่าวกับหน่วยที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด

3.4.1.3 จัด 1 กองร้อยปฏิบัติการพิเศษต่อต้านการร้ายสากลขึ้นควบคุม ทางยุทธการกับ ศตท. เมื่อเกิดเหตุการณ์

3.4.1.4 จัด 1 ชุดเก็บกู้ทำลายล้างวัตถุระเบิดและ 1 ชุดปฏิบัติการ วิทยาศาสตร์ขึ้นควบคุมทางยุทธการ กับ ศตท. เมื่อเกิดเหตุการณ์

3.4.1.5 สนับสนุนกำลังพลยานพาหนะยุทโธปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพื่อการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากลตามความเหมาะสม

3.4.1.6 สนับสนุนเจ้าหน้าที่พร้อมอุปกรณ์ทำการถ่ายทอดด้วยโทรทัศน์ วงจรปิดนอกสถานที่ในพื้นที่ เหตุการณ์และเชื่อมโยงสัญญาณไปยัง ศบท.บก.ทท.

3.4.2 กองทัพเรือ

3.4.2.1 เตรียมการด้านกำลังพล ยุทโธปกรณ์และแผนเผชิญเหตุสำหรับการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย สากล ตั้งแต่ในภาวะปกติ โดยให้มีการฝึกอบรม ทบทวน ทดสอบ ซัดความสามารถ ซักซ้อม และปรับปรุงแผนการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

3.4.2.2 ปฏิบัติงานด้านการข่าว การต่อต้านการข่าวกรองต่อเป้าหมาย ขบวนการก่อการร้ายสากล และผู้ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง โดยให้ประสานสอดคล้องและ แสวงประโยชน์ร่วมกันกับการปฏิบัติงานด้านการข่าวตามแผนป้องกันประเทศและแผนการเฝ้าตรวจ ชายแดน บก.ทท. รวมทั้งให้มีการประสานงานด้านการข่าวกับหน่วยที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด

3.4.2.3 จัด 1 กองร้อยปฏิบัติการพิเศษต่อต้านการก่อการร้ายสากลขึ้น ควบคุมทางยุทธการกับศตท. เมื่อเกิดเหตุการณ์

3.4.2.4 สนับสนุนกำลังพล ยานพาหนะ ยุทโธปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพื่อการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากลตามความเหมาะสม

3.4.3 กองทัพอากาศ

3.4.3.1 เตรียมการด้านกำลังพล ยุทโธปกรณ์และแผนเผชิญเหตุสำหรับการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล ตั้งแต่ในภาวะปกติ โดยให้มีการฝึกอบรม ทบทวน ทดสอบ ซัดความสามารถ ซักซ้อมและปรับปรุงแผนการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

3.4.3.2 ปฏิบัติงานด้านการข่าว การต่อต้านการข่าวกรองต่อเป้าหมาย ขบวนการก่อการร้ายสากลและผู้ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง โดยให้ประสานสอดคล้องและ แสวงประโยชน์ร่วมกันกับการปฏิบัติงานด้านการข่าวตามแผนป้องกันประเทศและแผนการเฝ้าตรวจ ชายแดน บก.ทท. รวมทั้งให้มีการประสานงาน ด้านการข่าวกับหน่วยที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด

3.4.3.3 จัด 1 กองร้อยปฏิบัติการพิเศษต่อต้านการก่อการร้ายสากลขึ้น ควบคุมทางยุทธการกับศตท. เมื่อเกิดเหตุการณ์

3.4.4.4 สนับสนุนกำลังพลยานพาหนะ ฮ. หรือ บ.รวมทั้งยุทโธปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพื่อการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากลตามความเหมาะสม

โดยทั้งนี้หน่วยทหารในพื้นที่ใกล้เคียงและหน่วยกำลังอื่นๆ จะต้องมีหน้าที่ในการเป็น กองหนุนโดยการขึ้นควบคุมทางยุทธการต่อ ศตท. เมื่อได้รับการร้องขอ

บทบาทของทหารในการต่อต้านการก่อการร้ายของต่างประเทศ

จากเหตุการณ์ด้านการก่อการร้ายที่ขยายเครือข่ายและทวีความรุนแรงในการก่อเหตุ มากขึ้นทั่วทุกมุมโลกขึ้นจัดได้ว่าเป็นภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ทำให้หลายกองทัพในต่างประเทศ มีการปรับเปลี่ยน (Transformation) ในด้านหลักนิยม การเตรียมกำลัง การใช้กำลัง ไปสู่การต่อสู้กับ การก่อการร้าย (Combating Terrorism) และยังให้บทบาทหน้าที่ และอำนาจในการต่อต้าน การก่อการร้ายแก่ กองทัพในการดำเนินการในการต่อต้านการก่อการร้าย (Counter Terrorism)

1. กองทัพสหรัฐอเมริกา หลังจากเหตุการณ์ 9/11 สหรัฐอเมริกาได้ประกาศการทำ สงครามกับกลุ่มก่อการร้ายเพื่อเพิ่มบทบาทการใช้กำลังทหาร ทำให้กองทัพสหรัฐอเมริกาเป็น เครื่องมือหนึ่งที่สำคัญในการดำเนินงานตามเป้าหมายของประธานาธิบดี ที่ประกอบด้วย การรบกวน Disrupting, การสลายโครงสร้าง Dismantling, การปราบปราม Defeating ทั้งปี 2003 และ 2006 พบว่า กองทัพสหรัฐอเมริกายังคงมีการดำเนินงานในบทบาทข้างต้นโดยเน้นในเรื่องการยึดมั่น ในค่านิยมของชาติ การสร้างความร่วมมือกับมิตรประเทศมากขึ้นโดยการปฏิบัติอื่นๆ มิได้มีการ เปลี่ยนแปลงมากนัก ทั้งนี้การดำเนินการของกองทัพสหรัฐสามารถตอบสนองได้ทั้ง การรบกวน Disrupting, สลายโครงสร้าง Dismantling , การปราบปราม Defeating เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยการประสานกับหน่วยงานอื่นๆ โดยเฉพาะในมาตรการปราบปราม การต่อต้านการก่อการร้าย ของสหรัฐ จะเน้นในเรื่องการปฏิบัติการก่อนที่ผู้ก่อการร้ายจะก่อเหตุ จะเริ่มดำเนินการกำหนด เป้าหมายที่คาดว่าจะเป็ภัยคุกคามตั้งแต่กลุ่มหรือเครือข่ายนั้นเริ่มมีแนวโน้มที่จะคุกคาม และ เริ่มเฝ้าตรวจติดตามกลุ่มหรือบุคคลต้องสงสัย ซึ่งทำให้สามารถตรวจจับผู้ก่อเหตุได้ตั้งแต่การวางแผน และจับกุมได้ทันทีเมื่อหลักฐานในการเตรียมการเพียงพอเมื่อมีการรวบรวมข่าวสารจากหลาย หน่วยงาน ทั้งจากหน่วยงานด้านการเงินการธนาคาร หน่วยงานรักษากฎหมายของรัฐบาลกลาง (FBI : Federal Bureau of Investigation) สำนักงานข่าวกรองกลาง (CIA : Central intelligence agency) ศุลกากร และนำข้อมูลมารวมและวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ของกลุ่มและเครือข่าย เพื่อกำหนดว่าแต่ละบุคคลหรือส่วนงานของเครือข่ายที่ได้มานั้นมีหน้าที่อย่างไร บุคคล เครื่องมือ หรือกิจกรรมใดมีความสัมพันธ์กันอย่างไร เมื่อได้เครือข่ายมาก็จะเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการกำหนด เป้าหมายว่าจะทำอะไรที่จะทำลาย หรือรบกวนเครือข่ายได้ โดยจะใช้ทุกมาตรการตามความ เหมาะสมกับเป้าหมายนั้นๆ เช่น กรณีที่หน่วยข่าวกองทัพรวบรวมข่าวสารเกี่ยวกับเครือข่าย การก่อการร้ายและพบว่า มีบุคคลให้การสนับสนุนทางการเงินให้กับกลุ่มก่อการร้าย กองทัพ จะประสานหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายให้ ดำเนินการด้านการเงินในการอายัดทรัพย์สินหรือติดตาม เส้นทางทางการเงิน เพื่อขยายผลจากเส้นทางทางการเงิน ว่าจะมีตำบลปลายทางที่ไหน ส่วนเป้าหมาย ที่เป็นเป้าหมายที่มีอันตรายหรือมีการคุ้มกันด้วยกองกำลัง มักจะถูกมอบให้หน่วยปฏิบัติการพิเศษ ในการดำเนินการ

การดำเนินงานในภาพรวมของกองทัพสหรัฐจะนำยุทธศาสตร์การต่อสู้การก่อการร้ายของชาติเป็นแนวทาง การดำเนินการต่อสู้การก่อการร้ายแยกตามระบบปฏิบัติการ โดยมุ่งเน้นต่อเครือข่ายการก่อการร้ายในพื้นที่นอกประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นหลักซึ่งจะเริ่มดำเนินการตั้งแต่กลุ่มก่อการร้ายยังไม่ก่อเหตุมุ่งเน้นที่การบูรณาการด้านการข่าวร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและนอกประเทศ สร้างพันธมิตรกับต่างประเทศในการประสานงานทั้งการข่าวและการปฏิบัติการปราบปราม

2. กองทัพอากาศของสหรัฐอเมริกา บทบาทของทหารในการต่อต้านการก่อการร้ายของสหราชอาณาจักรในการต่อต้านการก่อการร้ายในดินแดนสหราชอาณาจักรจะมีบทบาทในการเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือต่อฝ่ายปกครองหรือ เรียกว่า Military Aid to the Civil Power (MACP) หรือ Military Aid to Civil Authorities (MACA) ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่เป็นการก่อการร้ายและมีความต้องการที่จะต้องใช้ขีดความสามารถของกองทัพ หน่วยทหารที่มีพันธกิจเกี่ยวข้อง เช่น หน่วยปฏิบัติการพิเศษทางอากาศ หน่วยปฏิบัติการพิเศษทางเรือ หน่วยทำลายล้างวัตถุระเบิด หน่วยป้องกันภัยทางอากาศ หน่วยสงครามชีวเคมี รั้งสี หรือ หน่วยที่มีพันธกิจเกี่ยวข้องกับความต้องการในการแก้ไขสถานการณ์ จะได้รับการร้องขอให้เข้าร่วมตามอำนาจของการประชุมคณะกรรมการเร่งด่วนต่อการบริหารงานฉุกเฉิน หรือ Cabinet Office Briefing Room หรือ COBRA หรือ มีการกำหนดใน แผนยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย (Counter Terrorism Strategy) โดยยึดถือเสาหลัก 4 ประการ หรือ 4P ซึ่งกองทัพจะต้องมีบทบาทในการสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ประการได้แก่

Prevent ได้แก่ การป้องกันประชาชนในการเข้าร่วมกับผู้ก่อการร้าย โดยการทำลายปัจจัย และต้นตอ ที่จะนำไปสู่การเป็นพวกหัวรุนแรง และการชักชวนในทวีปยุโรป และประเทศอื่นๆ

Protect ได้แก่การปกป้องประชาชน และระบบสาธารณูปโภค และการลดความเสี่ยงต่อการโจมตี รวมทั้งการสร้างแนวความคิดในการพัฒนาความมั่นคงแนวชายแดน การขนส่ง และระบบสาธารณูปโภคอย่างเป็นทางการ

Pursue ได้แก่ การติดตามสืบสวนผู้ก่อการร้ายที่เข้า-ออกประเทศ และการเดินทางทั่วโลก เพื่อดำเนินการในการวางแผน, การรบกวนการเครือข่ายสนับสนุน, การตัดแหล่งเงินทุน และการนำผู้ก่อการร้ายมารับโทษโดยกระบวนการยุติธรรม

Prepare (Respond) ได้แก่ การเตรียมการต่อการจัดการและลดปัญหาอันเนื่อง มาจากการโจมตีของผู้ก่อการร้ายโดยการพัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินการภายหลังการเกิดเหตุ และการประสานงานด้านความรับผิดชอบ และความต้องการที่จำเป็นต่อผู้ประสบเหตุ

ในอดีต เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม ค.ศ. 1972 กองทัพอากาศของสหราชอาณาจักรเคยปฏิบัติการทางทหารแบบเต็มรูปแบบทำการปิดล้อมเขตหวงห้ามที่ควบคุมโดยประชาชนในพื้นที่ (No-Go Areas) ในเมืองเบลฟาสต์ ไอร์แลนด์เหนือ ในการกีดกันกลุ่มก่อการร้าย IRA และในปัจจุบันสหราชอาณาจักรยังคงยึดถือการทำสงครามต่อการก่อการร้าย (War On Terror) เช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา โดยการส่งกำลังทหารออกไปปฏิบัติการในการทำลายกลุ่มก่อการร้ายในตะวันออกกลาง

แนวโน้มของการก่อการร้ายในระดับสากลที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย

สภาพแวดล้อมการก่อการร้ายระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ครอบคลุมทั้งสถานการณ์ความขัดแย้งในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้ายสากลยังคงมีอยู่ถึงแม้ที่ผ่านมาไทยไม่ใช่คู่กรณีของกลุ่มผู้ก่อเหตุ อีกทั้งคนไทยยังไม่ใช่เป้าหมายของการก่อการร้ายสากลที่เกิดขึ้นแต่เป้าหมายเป็นคนชาติอื่น หรือผลประโยชน์ของชาติอื่นที่เข้ามาอยู่ในไทย (ที่สำคัญ เช่น สหรัฐฯ อิสราเอล จีน ซาอุดีอาระเบีย และรัสเซีย ประเทศในยุโรปตะวันตก และประเทศอื่นๆ) จึงมีแนวโน้มว่าไทยจะถูกใช้เป็นพื้นที่ก่อการร้ายได้อีก

เนื่องจากไทยเป็นศูนย์กลางทางการบินสำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมีนโยบายสำคัญในการสนับสนุนการท่องเที่ยวตลอดจนอัตราค่าครองชีพในประเทศไทยจัดอยู่ในระดับกลางทำให้ผู้ก่อการร้ายอาจจะใช้ไทยเป็นทางผ่านในการเดินทางผ่านไปยังประเทศอื่นหรืออาจจะใช้เป็นที่พักพิงชั่วคราว นอกจากนี้การใช้สื่อสังคมออนไลน์มีความรวดเร็ว สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย แต่การตรวจสอบความถูกต้อง และควบคุมทำได้ยาก จึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งให้กลุ่มก่อการร้ายนำมาเป็นจุดขยาย แนวความคิดโฆษณาชวนเชื่อให้บุคคลอื่นคล้อยตาม โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลที่มีความอ่อนไหวต่อสถานการณ์ ซึ่งติดตามสื่อของกลุ่มก่อการร้ายเหล่านี้เป็นประจำ อาจตัดสินใจก่อเหตุหรือกระทำการเพื่อเลียนแบบหรือปฏิบัติตามคำสั่งคำแนะนำของผู้นำกลุ่มก่อการร้ายได้

สถานการณ์การก่อการร้ายในไทยปี 2561 ไม่ปรากฏเหตุรุนแรงในไทย แต่ปรากฏความเคลื่อนไหวของสมาชิกกลุ่มก่อการร้ายสากลหรือผู้ที่ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มก่อการร้าย ดังนี้

1. กลุ่ม IS และกลุ่มอื่นซึ่งมีแนวคิดจัดตั้งรัฐอิสลาม ซึ่งยังมีอิทธิพลต่อการก่อเหตุรุนแรงในหลายพื้นที่ทั่วโลก และส่งผลกระทบต่อไทยอย่างชัดเจนในกรณี 1. ชาวไทยเสียชีวิตจากเหตุก่อการร้ายของผู้สนับสนุนกลุ่ม IS ในฝรั่งเศส เมื่อ 11 ธันวาคม 2561 2. คนไทยเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้สนับสนุนกลุ่ม IS ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เฉพาะอย่างยิ่งในมาเลเซีย กรณีที่พบ ได้แก่ กรณีนายอาแว แวอียา ถูกทางการมาเลเซียออกหมายจับเมื่อ 16 เมษายน 2561 เนื่องจากสมาชิกกลุ่ม IS ชาวมาเลเซียที่ถูกจับกุมฐานวางแผนก่อเหตุในรัฐยะโฮร์ขัดทอว่าเป็นแกนนำกลุ่ม และกรณีนายนิโกะ นิแห ซึ่งถูกทางการมาเลเซียจับกุมเมื่อ 31 สิงหาคม 2561 ฐานต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับขบวนการ Ar Rayah กลุ่มหัวรุนแรงในมาเลเซีย 3. นักรบต่างชาติ (Foreign Terrorist Fighters-FTFs) ปี 2561 ยังไม่พบว่า นักรบต่างชาติใช้ไทยเป็นทางผ่านเพื่อเดินทางไปยังพื้นที่สู้รบหรือกลับมาตุภูมิ 4) ขบวนการกลุ่ม IS ในต่างประเทศยังต้องการเผยแพร่แนวคิดและชักชวนชาวไทยให้เข้าร่วม 5) มาเลเซียพาดพิงว่าไทยเป็นสถานที่ฝึกอาวุธและจัดหาอาวุธของกลุ่มผู้สนับสนุน IS ในมาเลเซีย

2. กลุ่มก่อการร้ายที่ได้รับการสนับสนุนจากอิหร่าน โดยเฉพาะกองกำลังพิทักษ์การปฏิวัติอิสลามของอิหร่าน (Islamic Revolutionary Guard Corps-Qods Force/IRGC-QF) และหน่วยข่าวกรองอิหร่าน (MOIS) เข้ามาเคลื่อนไหวในไทย เพื่อรวบรวมข้อมูลข่าวสารเป้าหมายผลประโยชน์ของฝ่ายตรงข้ามในไทย และใช้ไทยเป็นทางผ่านในการส่งผ่านวัสดุใช้ได้สองทาง (Dual Used Items-DUIs) จากยุโรป

3. กลุ่ม Arakan Rohingya Salvation Army (ARSA) ไม่ปรากฏความเคลื่อนไหวในไทย แต่ไทยยังมีความเสี่ยงที่กลุ่มก่อการร้ายสากล และกลุ่มหัวรุนแรงที่ต้องการเดินทางไปเคลื่อนไหวในเมียนมาอาจอ้างเป็นนักท่องเที่ยว ใช้เส้นทางผ่านไทยเพื่อไปเข้าร่วมกับกลุ่ม ARSA ในรัฐยะไข่

4. ชาวอุยกูร์ หัวรุนแรง (Radical Uyghurs) นับตั้งแต่เหตุระเบิดศาลท้าวมหาพรหม และทำเรือสำราญเมื่อสิงหาคม 2558 ยังไม่พบแผนการก่อเหตุหรือความเคลื่อนไหวของชาวอุยกูร์ หัวรุนแรงในไทยเช่นเดียวกับการลักลอบเดินทางของชาวอุยกูร์เข้ามาในไทยหรือใช้ไทยเป็นทางผ่านไปประเทศที่สาม

แนวโน้มสถานการณ์การก่อการร้ายในไทยในอนาคต แม้จะไม่พบแผนการก่อเหตุต่อไทยแต่โอกาสที่ไทยหรือผลประโยชน์ต่างชาติในไทยอาจตกเป็นเป้าหมายการก่อเหตุหากสถานการณ์ความขัดแย้งในต่างประเทศตึงเครียดขึ้น อีกทั้งไทยยังมีจุดอ่อนที่เอื้อให้กลุ่มชาวต่างชาติใช้ไทยเป็นพื้นที่ก่อเหตุรุนแรงต่อประโยชน์ของประเทศผู้ขัดแย้ง และการคงอยู่ของกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาตินำพาผู้ลักลอบเข้าเมือง ขบวนการจัดหาและปลอมแปลงหนังสือเดินทาง จัดหาสารเคมี และวัสดุประกอบระเบิด กลายเป็นแหล่งอำนวยความสะดวกให้กลุ่มที่มุ่งก่อเหตุร้ายหรือก่อการร้ายต่างประเทศ รวมทั้งมีปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเป็นประเด็นที่ดึงดูดกลุ่มหัวรุนแรงหรือกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติ และพยายามสร้างความเชื่อมโยงกับกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในไทย

ไทยมีความเสี่ยงที่ต้องเผชิญความเคลื่อนไหวของกลุ่ม IS หรืออาจมีกลุ่มคนที่มีแนวคิดสนับสนุนกลุ่ม IS ในพื้นที่ความไม่สงบใน จชต. เพราะปัจจุบันตรวจพบผู้แสดงความเห็นอกเห็นใจและชื่นชอบแนวทางการต่อสู้ของกลุ่ม IS ผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาท้าทายของหลายประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ ทั้งนี้ หากเกิดขึ้นในไทยจะส่งผลกระทบต่อประเทศและภาพลักษณ์ทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการท่องเที่ยว

กลุ่มที่มีแนวโน้มจะเป็นภัยคุกคามและยังคงเฝ้าระวัง ได้แก่ 1. กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) 2. กลุ่มอิซบูลลอฮ์และกลุ่มชาวอิหร่านหัวรุนแรง 3. กลุ่มอุยกูร์ที่มีแนวคิดหัวรุนแรง 4. กลุ่มโรฮิงจาหัวรุนแรง 5. กลุ่มก่อการร้าย/กลุ่มหัวรุนแรงจากเอเชียใต้ ที่สำคัญ คือ กลุ่มอัลกออิดะฮ์ในอนุทวีปอินเดีย (AL-Qaeda in the Indian Sub-Continent-AQIS) กลุ่มแย่งแยกดินแดนพหุวัฒนธรรมพหุวัฒนธรรม (Liberation Tigers of Tamil Eelam-LTTE) และกลุ่ม Khalistan Tiger Force (KTF) 6. กลุ่มก่อการร้าย/กลุ่มหัวรุนแรงจากเอเชียกลางที่สำคัญคือ กลุ่มขบวนการอิสลามเตอร์กิสถานตะวันออก (Eastern Turkistan Islamic Movement-ETIM)

สำหรับเป้าหมายการโจมตี กรณีไทยอาจตกเป็นเป้าหมายการก่อเหตุร้าย พื้นที่เสี่ยงต่อการก่อเหตุร้ายยังคงเป็นพื้นที่ตั้งของหน่วยราชการ แหล่งผลประโยชน์ของชาติ พื้นที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ที่ตั้งของหน่วยงาน องค์กรด้านพลังงานในพื้นที่ภาคใต้ สถานที่ตั้งคลังน้ำมันทั้งภาคพื้นดินและทางทะเล ซึ่งรวมถึงแท่นขุดเจาะน้ำมัน บริเวณพื้นที่นอกชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง ส่วนพื้นที่เสี่ยงต่อโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง ได้แก่ ระบบการขนส่งรถไฟฟ้า และสนามบิน

แนวโน้มและทิศทางรูปแบบ/วิธีการก่อการร้ายที่อาจเกิดขึ้นและต้องเฝ้าระวัง และมีมาตรการป้องกันเพิ่มขึ้นในปัจจุบันและอนาคตที่สำคัญ ได้แก่ 1. การจับตัวประกัน 2. การโจมตีต่อเนื่องกับอาคารสถานที่แบบ Completed Attack ดังเช่นกรณีโจมตีโรงแรม Taj Mahal และโรงแรม Trident ที่มุมไบ อินเดีย เมื่อพฤศจิกายน 2551 เพราะเป็นการโจมตีที่ซับซ้อน ผู้ก่อการร้ายได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดีมีระบบการประสานงาน และระบบโลจิสติกส์ที่ดี รวมถึง มีระบบอาวุธเครื่องมือที่ทันสมัย 3. การก่อเหตุด้วยระเบิดแสวงเครื่อง (Improvised Explosive Device-IED) ซึ่งจะกระทบต่อเศรษฐกิจ การลงทุนการท่องเที่ยว และภาพลักษณ์ด้านการรักษาความปลอดภัยของไทยอย่างมาก 4. การใช้ระเบิดและปฏิบัติการแบบระเบิด ฆ่าตัวตาย 5. การใช้สารเคมีเป็นเครื่องมือก่อเหตุ จากสิ่งบ่งชี้ที่เมื่อปี 2558 เริ่มตรวจพบว่ากลุ่ม IS ใช้อาวุธเคมีในการก่อเหตุ 6. การใช้โดรน (Drone) หรืออากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aerial Vehicle-UAV) ไทยมีโอกาสและความเสี่ยงที่โดรนจะถูกพัฒนาหรือถูกนำไปใช้ในการก่อเหตุร้าย

อย่างไรก็ดี จากการที่การก่อการร้ายยังคงเป็นภัยคุกคามที่ไทยต้องติดตามและเฝ้าระวังต่อเนื่อง ซึ่งทางการไทยเพิ่มและปรับมาตรการในการต่อต้านการก่อการร้ายหลายประการ อาทิ ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย พ.ศ.2560-2564 การจัดทำหลักเกณฑ์ในการประกาศสถานการณ์อันเป็นภัยคุกคามและการกำหนดระดับความร้ายแรงของภัยคุกคามในด้านการก่อการร้าย อยู่ระหว่างการจัดทำพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย และหลายหน่วยงานปรับมาตรการเพื่อรับมือกับปัญหาการก่อการร้ายและต่อต้านแนวคิดรุนแรงมากขึ้น

แนวโน้มของการก่อการร้ายภายในประเทศไทย

1. สถานการณ์การก่อการร้าย ปี 2563 ที่ผ่านมามีเหตุก่อการร้ายทั่วโลกลดลงต่อเนื่อง เป็นปีที่ 5 โดยในปี 2563 นี้มีปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงคือสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ทำให้มีการจำกัดการเดินทาง และมาตรการควบคุมพื้นที่ทำให้การก่อการร้ายเคลื่อนไหวได้ลำบากมากขึ้น โดยกลุ่มก่อการร้ายได้ปรับเปลี่ยนแนวทางมาเป็น การแผ่ขยายแนวคิดผ่านช่องทางออนไลน์ ตัวแสดงหลักในห้วงปี 2563 ยังคงเป็นกลุ่มรัฐอิสลาม (Islamic State - IS) มีการปรับยุทธศาสตร์ภายใน โดยมีอิรักเป็นศูนย์กลางใหม่แทนซีเรีย และกลุ่มอัลกออิดะห์ (Al-Qaeda -AQ) มีการฟื้นตัวกลับมาเป็นภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายอีกครั้ง โดยมีความพยายามเชื่อมโยงเครือข่ายกับกองกำลังในพื้นที่ต่างๆ รวมถึงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยขณะที่สถานการณ์การก่อการร้ายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปี 2563 การเคลื่อนไหวก่อเหตุลดลง เช่นเดียวกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่มีลักษณะข้ามพรมแดนทั่วโลก เนื่องจากการจำกัดการเดินทาง และการปิดพรมแดนด้วยสถานการณ์โควิด-19 เหตุรุนแรงที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จำกัดอยู่ในพื้นที่เคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายท้องถิ่น โดยเครือข่ายงานสนับสนุนของ IS ยังมีความเคลื่อนไหวมากที่สุด และถือเป็นภัยคุกคามลำดับแรกของภูมิภาค โดยมีความเคลื่อนไหวทั้งในฟิลิปปินส์ เมียนมา และอินโดนีเซีย และมีความพยายามใช้ช่องทางออนไลน์ในการแผ่ขยายอิทธิพล เช่นเดียวกับสถานการณ์ของไทยในปี 2563 การเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายลดลงเนื่องจากสถานการณ์โควิด-19 และไม่พบชาวไทยหรือผลประโยชน์ของไทยในต่างประเทศได้รับผลกระทบจากการก่อเหตุของกลุ่มก่อการร้ายหรือกลุ่มหัวรุนแรง

2. แนวโน้มสถานการณ์การก่อการร้าย ปี 2564 ด้วยสถานการณ์โควิด-19 ทั่วโลก ยังไม่คลี่คลาย ส่งผลให้นานาชาติยังคงใช้มาตรการควบคุมการเดินทาง และคาดว่าสถานการณ์การก่อการร้ายทั่วโลกจะยังไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก การก่อเหตุโจมตีส่วนใหญ่จะเกิดในพื้นที่ขัดแย้งเป็นหลัก ส่วนเหตุการณ์ในพื้นที่นอกเขตความขัดแย้ง อาจเกิดในรูปแบบของปฏิบัติการผู้ก่อเหตุโดยลำพัง (Lone Actor) อย่างไรก็ตามหลังการผ่อนคลายมาตรการการเดินทางของแต่ละประเทศ ก็อาจมีแนวโน้มที่จะมีการกลับมาก่อเหตุโจมตี หรือการเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายนอกเขตความขัดแย้งมากขึ้น

สถานการณ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการเดินทางกลับของนักรบชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือนักรบต่างชาติ (Foreign Terrorist Fighters : FTFs) ที่เข้าร่วมรบในพื้นที่ตะวันออกกลาง โดยอาจถูกใช้เป็นทางผ่านเพื่อเดินทางกลับประเทศตนเองหรือเดินทางไปยังพื้นที่ขัดแย้งอื่นทั้งในและนอกภูมิภาค รวมถึงการรื้อฟื้นความเข้มแข็งของกลุ่ม IS อาจทำให้ IS สามารถกลับมาขยายอิทธิพลและก่อเหตุในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ อาทิ ทางตอนใต้ของฟิลิปปินส์ที่เคยเป็นสมรภูมิสู้รบของกลุ่ม IS อาจถูกประกาศให้เป็นสาขาจังหวัดเอเชียตะวันออกเฉียงของกลุ่ม IS (Is East Asia Wilayah: ISEA)

3. แนวโน้มสถานการณ์การก่อการร้ายในไทยในระยะต่อไป การเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้าย และกลุ่มหัวรุนแรงยังมีแนวโน้มลดลงจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 แต่มีการปรับตัวเพื่อแสวงหาแนวร่วมใหม่ๆ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จึงมีแนวโน้มที่อาจมีการก่อเหตุมากขึ้นหลังการผ่อนคลายมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ไทยจึงต้องติดตามสถานการณ์และเฝ้าระวังการเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการเคลื่อนไหวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

4. การก่อเหตุรุนแรงในความขัดแย้งทางการเมืองและการก่อเหตุรุนแรงในลักษณะของการก่อให้เกิตรายการคุกคามต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนในชีวิตประจำวัน ในลักษณะของการก่อการร้ายเฉพาะกรณี เช่น การก่อเหตุกราดยิงในพื้นที่ชุมชน หรือ ในพื้นที่สาธารณะทั่วไป รวมทั้ง การก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ยังคงใช้ยุทธวิธีของการก่อการร้ายเป็นเครื่องมือในการความไม่สงบ ถึงแม้ว่ารัฐบาลไทยยังไม่กำหนดให้เป็นการก่อการร้าย แต่ก็มีแนวโน้มของการก่อเหตุที่มีความรุนแรงต่อชีวิตและทรัพย์สินของราชการและประชาชน ซึ่งเป็นภัยคุกคามที่จะส่งผลต่อความมั่นคงในความมั่นคงของประเทศชาติและประชาชน

แนวโน้มในการต่อต้านการก่อการร้ายในระดับสากลและประเทศไทย

ในระดับภูมิภาคการต่อต้านการก่อการร้ายสากลของประเทศยังอยู่ในความร่วมมือทางทหารในการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาเซียนและรัฐมนตรีกลาโหมประเทศคู่เจรจา (ASEAN Defence Minister Meeting :ADMM-Plus) ซึ่งยังคงมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารด้านการก่อการร้ายและการฝึกซ้อมประจำปี สำหรับในระดับสากลยังคงมีการติดต่อประสานงานด้านการก่อการร้ายสากล ทั้งนี้ประเทศไทยยังคงยึดถือนโยบายตามแผนการต่อต้านการก่อการร้าย ดังนี้

1. ไม่มีการก่อการร้ายสากลเกิดขึ้นในอาณาเขตประเทศไทย
2. สามารถติดตามสถานการณ์ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของ ขบวนการก่อการร้ายสากลและผู้ให้การสนับสนุนได้อย่างต่อเนื่อง ทันเวลา
3. สามารถพิทักษ์รักษาชีวิตและทรัพย์สินรวมทั้งผลประโยชน์ของชาติและประชาชน คนไทย ตลอดจนสามารถคุ้มครองผลประโยชน์ของมิตรประเทศในอาณาเขตประเทศไทยได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

นอกจากการก่อการร้ายสากลแล้วในระดับภายในประเทศที่รัฐบาลยังให้ความสำคัญ คือ การก่อเหตุรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่จะขยายตัวออกนอกพื้นที่ หรือมีการแทรกแซง จากกลุ่มก่อการร้ายสากลที่มีอุดมการณ์ร่วม และการก่อเหตุรุนแรงจากความขัดแย้งภายใน จากความเห็นต่างทางการเมือง รวมทั้งการก่อเหตุรุนแรงในลักษณะของการก่อการร้ายเฉพาะกรณี ซึ่งหน่วยงานในการต่อต้านการก่อการร้ายควรมีการบูรณาการด้านการข่าวและหาแนวทางในการบริหารจัดการต่อเหตุการณ์เมื่อมีเกิดเหตุการณ์

การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT)

จากการศึกษาการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 และบทบาทของกองทัพไทยในด้านการ ต่อต้านการก่อการร้ายสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อหา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในบทบาทของกองทัพไทยได้ดังนี้

1. จุดแข็ง (Strength)

1.1 กองทัพไทยมีกำลังพลและยุทโธปกรณ์และเครื่องมือในด้านการรักษาความสงบ มากกว่าหน่วยงานอื่นของประเทศ และมีหน่วยงานที่พร้อมในการต่อต้าน และตอบโต้ต่อกิจกรรม การก่อการร้ายที่หลากหลาย ทั้ง หน่วยข่าวกรอง หน่วยรักษาความปลอดภัยสถานที่ หน่วยบิน หน่วยปฏิบัติการพิเศษ หน่วยปฏิบัติการจิตวิทยา และประชาสัมพันธ์ หน่วยงานที่จัดการผลกระทบ ลดความเสียหาย เช่น ชุดบรรเทาสาธารณภัย หน่วยแพทย์ ซึ่งสามารถปฏิบัติการได้ทั้งในเชิงรุก และเชิงรับในการต่อต้าน และตอบโต้ตามแผนการก่อการร้าย และเหตุการณ์วิน การก่อความรุนแรง ไม่สงบภายในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 เหล่าทัพมีโรงเรียน/หน่วยฝึกพื้นฐานระดับยุทธวิธี และนโยบายที่สำคัญในการ ต่อต้านการก่อการร้าย ในทั้ง 3 เหล่าทัพ กองทัพไทยมีหลักสูตรตามแนวทางรับราชการและ หลักสูตรพิเศษอื่นๆ จำนวนมาก จึงไม่เป็นการยาก หากจะมีการเผยแพร่ให้ความรู้ในเรื่องของ การก่อการร้าย

1.3 กองทัพไทย มีการฝึกร่วมระดับยุทธการในการต่อต้านการก่อการร้าย มายาวนาน ตั้งแต่มีการตั้ง ศูนย์อำนวยการร่วม 106 หน่วย ปฏิบัติการพิเศษมีการฝึกร่วมกับ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และหน่วยปฏิบัติการพิเศษมิตรประเทศ โดยการใช้กรอบกฎหมาย พรบ.คดีพิเศษ ในการปฏิบัติการป้องกันและขัดขวางการก่อการร้าย

1.4 ผู้บัญชาการ ทท. เป็นสมาชิกสภาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งจะมิบทบาทในการ พิจารณาประกาศ พรก.ในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย

1.5 กองทัพไทยมีสำนักงาน ผชท. ทหาร ทำให้สามารถมีการประสานงานด้านการข่าวกับมิตรประเทศในเรื่องของการก่อการร้ายสากลได้เป็นอย่างดี

1.6 กองทัพไทยมีระบบ ศูนย์ปฏิบัติการ หรือ ศปก. เหล่าทัพทำให้สามารถตอบสนองต่อการก่อเหตุของ ผู้ก่อการร้าย ได้ตลอด 24 ชม. และนอกจากนี้กองทัพไทยยังมีกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ที่สามารถเผชิญต่อเหตุการณ์การก่อการร้ายหรือการก่อความไม่สงบรุนแรงในทุกพื้นที่ นอกเหนือจากหน่วยปฏิบัติการพิเศษของเหล่าทัพ

2. จุดอ่อน (Weakness)

2.1 ข้อกฎหมายที่ให้อำนาจทหารในการป้องกันเฝ้าตรวจติดตามยามปกติ เนื่องจากกฎหมายระบุให้ทหารเป็นเพียงผู้ช่วยเจ้าพนักงาน เมื่อได้รับการร้องขอจากเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือฝ่ายปกครองในเวลาที่เกิดเหตุ เนื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักคือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

2.2 กระบวนการตัดสินใจ ใช้เวลานาน ในการตกลงใจในการใช้กำลังทหาร เข้าแก้ไขปัญหาหรือคลี่คลายสถานการณ์ เนื่องจากต้องรอตามขั้นตอนของการประกาศภาวะฉุกเฉิน และการใช้กำลังทหารต้องได้รับอนุมัติจากนายกรัฐมนตรี

2.3 กองทัพไทยไม่มีหลักนियมการต่อต้านการก่อการร้ายที่ใช้ร่วมกันที่ชัดเจน ทำให้เกิดมุมมองภัยคุกคามของกองทัพมีความแตกต่างกันในแต่ละเหล่าทัพหรือหน่วยงาน และยังคงมองว่า การก่อการร้ายไม่ใช่หน้าที่ของทหารโดยตรง ยังไม่มีสายวิทยากรหน่วยงานของทหารที่จัดการความรู้เกี่ยวกับการก่อการร้ายและการต่อต้านการก่อการร้ายในภาพรวมของกองทัพ ทำให้กองทัพยังไม่มีการให้ความรู้กับกำลังทหาร ในเรื่องการต่อต้านการก่อการร้าย ตามบทบาทหน้าที่ ศักยภาพขีดความสามารถของหน่วยในทุกระดับ

2.4 ผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการในกองทัพส่วนใหญ่ ยังมองว่าการก่อการร้ายไม่ใช่ภารกิจของกองทัพ โดยทหารส่วนใหญ่ยังเข้าใจว่าการต่อต้านการก่อการร้ายเป็นเรื่องของหน่วยรบพิเศษเพียงอย่างเดียว ทำให้กองทัพไทย ไม่มีหลักสูตรสำหรับผู้บังคับหน่วยและฝ่ายอำนวยการในการ ต่อต้านการก่อการร้าย ที่ผ่านมาจะมีการฝึกเฉพาะหน่วยปฏิบัติการพิเศษเท่านั้นและมีผู้ที่ผ่านการฝึกน้อยมาก ทำให้ผู้บังคับหน่วยหรือฝ่ายอำนวยการ ขาดองค์ความรู้ที่เหมาะสม

2.5 กองทัพไทย ยังไม่มีการบูรณาการในการป้องกันหรือขัดขวางการก่อการร้ายในภาพรวมของกองทัพ เนื่องจากมุมมองของกองทัพในการต่อต้านการก่อการร้ายยังจำกัดอยู่ที่การใช้กำลังหน่วยปฏิบัติการพิเศษในการแก้ปัญหาตามแผนต่อต้านการก่อการร้ายสากลเท่านั้น ทำให้กองทัพไทยในภาพรวมขาดการบูรณาการเครื่องมือที่จำเป็นในการต่อต้านการก่อการร้าย เช่น ไม่ได้นำหน่วย ปจว. หรือ ปชส.มาใช้, ทหารทั่วไปการไม่มีการฝึกการรบในเมือง ที่เป็นพื้นที่เป้าหมายของการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21

2.6 หน่วยข่าวของกองทัพไม่มีการกำหนดสมมติฐานภัยคุกคามการก่อการร้ายร่วมกันอย่างชัดเจน เพื่อนำไปใช้ในการเตรียมกำลังให้เหมาะสมกับภัยคุกคามในอนาคต

2.7 การฝึกการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพไทยไม่สอดคล้องกับภัยคุกคามสถานการณ์ ยังคงใช้สมมติฐานภัยคุกคามในยุคก่อนศตวรรษที่ 21 ในการการจี้เครื่องบินและยึดตัวประกันเพื่อต่อรอง เนื่องจากยังไม่มีกรหาหรือในภาพรวมของการประเมินภัยคุกคาม

การก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีผลกระทบต่อประเทศไทยร่วมกัน ในระดับ ศปก.เหล่าทัพ ทำให้มีมุมมองภัยคุกคามที่แตกต่าง ทำให้สมมติฐานภัยคุกคามยังคงเป็นการยึดตัวประกันและยึดสถานที่ ไม่ได้คำนึงถึงกิจกรรมการก่อการร้ายอื่นๆ เช่น การเตรียมการ การระดมสมาชิก ทรัพยากร รวมถึง รูปแบบการก่อเหตุในแบบอื่นที่นอกเหนือจากการยึดตัวประกัน

2.8 กองทัพบกยังขาดการสร้างความร่วมมือ/บูรณาการการปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานอื่น อาทิเช่น ไม่ได้ร่วมกับ ตร.ในการปรับปรุงแผนสันติรัฐ หรือกรกฎซึ่งเป็นแผนของ สตช. ไม่ได้ใช้ช่องทางของ กอ.รมน.ในการพัฒนาแผนเผชิญเหตุร่วมกับจังหวัด

2.9 การพัฒนาการก่อการร้ายของกองทัพบกทิศทางที่ชัดเจนโดยเฉพาะ การวางแผนอำนวยความสะดวกบูรณาการการใช้เครื่องมือของกองทัพในการป้องกันและขัดขวางการก่อการร้ายที่ผ่านมา มุ่งเน้นการสร้างกำลังทางยุทธวิธีในแบบ ทำให้ขาด ศักยภาพในการวางแผนอำนวยความสะดวกบูรณาการอย่างแท้จริง

2.10 ไม่มีหน่วยงานหรือแผนกที่ชัดเจนในการรับผิดชอบงานการต่อต้านการก่อการร้ายในภาพรวมในระดับกระทรวงกลาโหมซึ่งเป็นระดับนโยบาย

3. โอกาส (Opportunity)

3.1 กองทัพไทยจะได้รับการพัฒนาโดยการเปลี่ยนผ่านรูปแบบและบทบาทของกองทัพจากกองทัพที่มีความพร้อมในการรบในแบบกองทหารขนาดใหญ่ในลักษณะของภัยคุกคามแบบดั้งเดิมไปสู่การเสริมสร้างให้มีขีดความสามารถในความพร้อมต่อภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ของการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งกองทัพในหลายๆ ประเทศมีการพัฒนาในรูปแบบและบทบาทดังกล่าวแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา จีน และสหราชอาณาจักร เป็นต้น

3.2 กองทัพไทยสามารถรักษาประโยชน์ด้านงบประมาณในการจัดซื้อยุทโธปกรณ์หรือเครื่องมือพิเศษในการต่อต้านและการตอบโต้การก่อการร้าย เนื่องจากภัยจากการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 จัดเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มีแนวโน้มต่อการขยายตัวออกเป็นสงครามจำกัดได้ ซึ่งแตกต่างจากในยุคก่อนหน้านี้ ดังนั้นกองทัพไทยจึงต้องมีความพร้อมในการเตรียมกองทัพให้สามารถรับมือต่อภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ที่สามารถจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาโดยไม่มีภาระจากรองหรือการประกาศสงครามในแบบดั้งเดิม

3.3 กองทัพไทยมีกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งทวิภาคีและพหุภาคีในการต่อต้านการก่อการร้ายโดยเฉพาะข้อตกลง การประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมประเทศอาเซียนและมิตรประเทศ (ADMM-PLUS) กำหนดให้มีความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายสากล จะส่งผลกระทบต่อทิศทางที่ดีต่อกองทัพไทยในการได้รับความช่วยเหลือจากมิตรประเทศในการต่อต้านการก่อการร้าย

3.4 สภาความมั่นคงแห่งชาติกำหนดให้มีการฝึกการบริหารวิกฤติการระดับชาติด้านการต่อต้านการก่อการร้าย เป็นประจำทุกปี จะทำให้กองทัพไทยมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้กองทัพไทยมีทักษะ และประสบการณ์ในการปฏิบัติการและเป็นแนวทางในการวางแผนกาปฏิบัติได้อย่างมีสอดคล้องและเกิดการบูรณาการด้านการใช้กำลังร่วมกับหน่วยงานอื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 กองทัพไทยสามารถพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติการในการต่อต้านการก่อการร้ายทั้งในระดับภายในประเทศและสากล ไปสู่การปฏิบัติการในเชิงรุกในการ “ค้นหา

เฝ้าตรวจ ติดตาม และเข้ารกบกวอน ชัดขวาง ป้องกันมิให้มีกรวางแผน ในการก่อเหตุ” (พันเอก อินทนนท์ รัตนภาพ ผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 3 รักษาพระองค์) ซึ่งการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุจะเป็น ความสำเร็จที่ดีที่สุดในการต่อต้านการก่อการร้าย เนื่องจากไม่ส่งผลต่อความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน ของประชาชน รวมทั้งภาพลักษณ์ด้านความมั่นคงของประเทศ

4. อุปสรรค (Threats)

4.1 การก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 มีลักษณะของความซับซ้อน รุนแรงขยายตัว ได้รวดเร็ว เกิดขึ้นได้ทุกพื้นที่โดยเฉพาะในเขตเมือง มีโครงสร้างที่ซับซ้อน มีเครือข่ายตั้งแต่ ในระดับพื้นที่ ภูมิภาค และสากล และสามารถส่งผลกระทบต่อเป็นสงครามที่อาจต้องใช้กำลังทหาร เข้าปฏิบัติการมากกว่าตำรวจได้ ซึ่งมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศและจัดว่าเป็นภัยคุกคาม รูปแบบใหม่

4.2 การกำหนดคำจำกัดความของการก่อการร้ายและอำนาจทางกฎหมายที่ทำให้ เป็นข้อจำกัด ในการใช้กำลังทหาร โดยเฉพาะการกำหนดว่าหน้าที่ในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยตรงเป็นหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และการกำหนดขอบเขตการใช้กำลังทหาร ตามกฎหมายที่กำหนด

4.3 ในยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายของ สภาความมั่นคงแห่งชาติ กำหนด บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้ กองทัพอไทยเป็นเพียงหน่วยรับผิดชอบรอง จึงเป็นการจำกัดขอบเขต อำนาจ หน้าที่ ในการปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายในเชิงรุก และการบูรณาการด้านการข่าว และการปฏิบัติการกับหน่วยงานอื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

4.4 งบประมาณที่จำกัด เนื่องจากกองทัพอไทยเป็นหน่วยรับผิดชอบรองตามแผนการ ด้านการก่อการร้าย การมีบทบาทเพียงหน่วยงานรองในฐานะผู้ช่วยเจ้าพนักงาน ไม่สามารถทำให้ กองทัพอไทยได้รับงบประมาณอย่างเพียงพอต่อการพัฒนารูปแบบของกองทัพอให้มีความพร้อม ต่อการต่อต้านการก่อการร้ายได้ในทุกส่วนของกองทัพอ ยกเว้นศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายสากล และหน่วยปฏิบัติการพิเศษที่มีหน้าที่โดยตรงเท่านั้น

ปัญหา อุปสรรค และผลกระทบ

จากการวิเคราะห์ SWOT และการศึกษาในข้อมูลตามที่กล่าวมาจะพบว่าในปัจจุบัน แนวทางในการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพอไทยมีปัญหา อุปสรรคและผลกระทบ ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรค สามารถแยกเป็นประเด็นได้ดังนี้

1.1 ด้านสภาพของการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21

การก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 มีลักษณะของความรุนแรงและขยาย วงกว้างในการก่อเหตุอย่างรวดเร็วอีกทั้งยังสามารถมีเครือข่ายในทุกพื้นที่ทั่วทุกมุมโลก ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยต่อการติดต่อของเครือข่ายสมาชิกทั่วทุกแห่ง บนโลก การเผยแพร่และรับทราบแนวความคิดและอุดมการณ์อันสร้างให้เกิดสมาชิกหรือ ผู้คล้อยตามการเรียนรู้ลอบแบบในการก่อเหตุ การสร้างเอกภาพในการก่อเหตุโดยไม่ต้องได้รับอนุญาต จากผู้นำ และการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มก่อการร้ายสากลและกลุ่มก่อความไม่สงบหรือกลุ่มหรือบุคคล

หัวรุนแรงในระดับท้องถิ่นให้ยกระดับความรุนแรงกลายเป็นกลุ่มก่อการร้ายในพื้นที่ได้ เช่น การเกิดกลุ่มก่อการร้ายแบบ Home Grown และการเกิดการก่อการร้ายแบบ Lone Wolf หรือ การก่อเหตุความรุนแรงที่เกิดความขัดแย้งของกลุ่มการเมืองหรือความเห็นส่วนตน โดยใช้วิธีการสร้างความรุนแรงโดยการลอกแบบของการก่อการร้าย ทำให้มีผลของความรุนแรงเทียบเท่าการก่อการร้าย ดังนั้นความเจริญก้าวหน้าของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความไม่ชัดเจน ความซับซ้อน ความเปราะบาง และความกำกวม รวมถึงความแตกแยกทางความคิด ที่ซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ ส่งผลให้การก่อการร้ายทั่วโลกมีการพัฒนาและวิวัฒนาการ จากความเจริญก้าวหน้าทางสังคม เทคโนโลยีและส่งผลให้มีแนวร่วม และความรุนแรงมากขึ้น ตามลำดับและ การก่อการร้ายสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และทุกสถานที่จากการเป็นโลกไร้พรมแดนของการสื่อสารและการเดินทาง ภาวะของโลกไร้พรมแดนทางการสื่อสาร และความสะดวกในการเดินทางทั้งภายในและภายนอกประเทศซึ่งควบคุมได้ยากในโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อความมั่นคงและเศรษฐกิจของประเทศ ความสงบสุขของประชาชนและอาจกลายสภาพเป็นสงครามได้ อีกทั้งความเจริญก้าวหน้าของโลกยุคศตวรรษที่ 21 ได้เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมของการก่อการร้ายในทุกรูปแบบซึ่งทำให้ยากต่อการที่จะเอาชนะต่อกลุ่มก่อการร้ายหากไม่มีการเตรียมกำลังที่มีศักยภาพเพียงพอ

1.2 ด้านบทบาทของกองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้ายที่มีข้อจำกัด

กองทัพไทยมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายจำกัด ไม่ว่าจะเป็นการก่อการร้ายภายในประเทศที่อาจเกิดขึ้นได้ จากกรณีของความเชื่อมโยงแนวความคิดอุดมการณ์กับกลุ่มก่อการร้าย เช่น ความเกี่ยวข้องของกลุ่มก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กับกลุ่มก่อการร้ายสากลหรือการก่อการร้ายที่เกิดจากความคิดเห็นแตกต่างทางการเมืองหรือความคิดเห็นเฉพาะกรณีส่วนบุคคลที่ส่งผลให้กระทบต่อความมั่นคง และความสงบสุขของประชาชน และการต่อต้านการก่อการร้ายจากกลุ่มก่อการร้ายสากลโดยตรง เนื่องจากแนวทางของรัฐบาลไทยได้กำหนดให้การก่อการร้ายเป็นหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดังนั้นบทบาทหน้าที่ในการต่อต้านการก่อการร้ายของทหารจึงอยู่ในฐานะผู้ช่วยเจ้าพนักงานเมื่อได้รับการร้องขอจากเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือฝ่ายปกครอง ถึงแม้จะมีกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน(กอ.รมน) และศูนย์อำนาจการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) แต่ก็ยังอยู่ในบทบาทของการเป็นหน่วยอำนาจทางนโยบายซึ่งยังขาดบทบาทของการบูรณาการด้านการข่าวและการปฏิบัติการในเชิงรุก แม้กระทั่งตามแผนการต่อต้านการก่อการร้ายสากลของสภาความมั่นคงแห่งชาติยังคงกำหนดหน้าที่ของกองทัพไทยเพียงแคในการปฏิบัติการของหน่วยปฏิบัติการพิเศษเมื่อเกิดเหตุการณ์ในการก่อการร้ายสากลเท่านั้น ซึ่งเป็นเพียงการปฏิบัติในเชิงรับเท่านั้น อันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานในเชิงรุกที่เป็นประเด็นสำคัญของการต่อต้านการก่อการร้าย

1.3 ด้านอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและการใช้กำลัง

กองทัพไทยยังไม่มีอำนาจทางกฎหมาย และหน้าที่ของกองทัพไทยตามกฎหมายยังไม่มีอำนาจในการปฏิบัติงานอย่างมีเอกภาพ และมีขอบเขตด้านการปฏิบัติงานหากมีการใช้กำลังทหารในการต่อต้านการก่อการร้าย ต้องใช้อำนาจที่ต้องอาศัยกระบวนการในการแสวงข้อตกลงใจที่ใช้เวลายาวนาน ตามอำนาจของนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นซึ่งขั้นตอนในการดำเนินการข้อตกลงใจ

ของผู้มีอำนาจสั่งการได้กำหนดไว้เพียงนายกรัฐมนตรีในการประกาศภาวะฉุกเฉิน จากการที่ขาดอำนาจทางกฎหมายในการปฏิบัติการทั้งในเชิงรุก และเชิงรับรวมทั้งอำนาจในการตัดสินใจของการใช้กำลังเข้าควบคุมสถานการณ์ได้อย่างทันต่อเหตุการณ์ของผู้บังคับหน่วยทหารในพื้นที่ ทำให้กองทัพไทยไม่สามารถมีบทบาทในการใช้กำลังได้อย่างเต็มขีดความสามารถกับกำลังพลและยุทโธปกรณ์ที่สามารถนำมาใช้ในการต่อต้าน และตอบโต้การก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในฐานะหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงของประเทศ ในกรณีนี้ นาย ฉัตรชัย บางชวด รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติได้ให้ความเห็นว่า “การปฏิบัติการของทหารในการต่อต้านการก่อการร้ายควรได้รับการพัฒนาด้านกฎหมายที่มีข้อจำกัดไปสู่การมีกฎหมายรองรับเพื่อพร้อมในการสนับสนุนและปฏิบัติการได้ทันที”

1.4 ด้านการบูรณาการความพร้อมในการเตรียมกำลังในยามปกติ

กองทัพไทยยังขาดความพร้อมในด้านความรู้หลักนิยมในการต่อต้านการก่อการร้ายให้กับกำลังพลส่วนใหญ่ และยังเน้นไปที่การปฏิบัติการการรบในแบบเป็นหลัก ดังนั้นการจัดทำหลักนิยมในการต่อต้านการก่อการร้ายยังขาดการบูรณาการทางวิชาการ และจะถูกมองว่าเป็นเรื่องของหน่วยรบพิเศษแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งทำให้กองทัพไทยยังไม่การศึกษาทางด้านการให้ความรู้แก่กำลังพลในเรื่องของการต่อต้านการก่อการร้ายอย่างแท้จริงและไม่มีการฝึกในเรื่องของการปฏิบัติการในการต่อต้านการก่อการร้ายให้กับกำลังในส่วนอื่นๆ ทั้งหมด นอกจากนี้การขาดการบูรณาการกับหน่วยงานอื่นในยามปกติอันมาจากข้อจำกัดทางบทบาท และกฎหมายทำให้กองทัพไทยไม่สามารถเตรียมกำลังให้เกิดความพร้อมได้ เนื่องจากขาดทิศทางในการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติการทั้งด้านการข่าวและด้านยุทธการ จึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนากองทัพไทยไปสู่การเปลี่ยนผ่านในการเป็นกองทัพที่มีความพร้อมในการปฏิบัติการด้านต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งจะเป็นรูปแบบใหม่ของกองทัพในการรับมือกับภัยคุกคามในทุกรูปแบบ ซึ่งจากความเห็นของ พันเอก ไสรส รัตนผ่องใส อดีตรองผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 3 รักษาพระองค์ให้ความเห็นว่า “ข้อจำกัดของกองทัพไทยในด้านการข่าวและการปฏิบัติในการต่อต้านการก่อการร้าย ที่ต้องได้รับการปรับปรุงคือ การบูรณาการรวมศูนย์และมีการตรวจสอบการดำเนินการรวบรวมข่าวกรองโดยกำหนดภัยที่ครอบคลุม และจัดความเร่งด่วนภัยคุกคาม”

1.5 ด้านความรู้และความเข้าใจของกำลังพลในเรื่องของการก่อการร้ายและการต่อต้านการก่อการร้าย

ถึงแม้จะมองเห็นว่าการก่อการร้ายจะเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ประเภทหนึ่ง แต่ผู้บังคับบัญชายังขาดความเข้าใจและให้ความสำคัญ เนื่องจากการขาดความรู้และประสบการณ์ในเรื่องของการก่อการร้าย และมองว่ายังไม่ใช่ว่าหน้าที่หลักของกองทัพ ซึ่งทำให้ขาดการให้ความสำคัญต่อการให้ความรู้กำลังพลในทุกระดับและขาดการทำแผนในการรับมือต่อภัยจากการก่อการร้ายรวมทั้งขาดการบูรณาการต่อการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยอื่น จากเหตุการณ์ในการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 จะเห็นได้ว่า การก่อการร้ายมีวิวัฒนาการไปสู่การสร้างเสริมความรุนแรง และสามารถขยายตัวออกเป็นลักษณะของการปฏิบัติการแบบทหารในการทำสงครามมากกว่าการก่อเหตุในวงจำกัดในลักษณะของการอาชญากรรมเหมือนในอดีต ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคแก่เจ้าหน้าที่รัฐบาลในการควบคุมสถานการณ์หากไม่มีความรู้ การจัดทำแผน และมีกำลังพลและยุทโธปกรณ์

เพียงพอ ซึ่งกองทัพไทยในขณะนี้ยังมีข้อจำกัดของกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ ในการที่จะเผชิญหน้ารับมือต่อการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 ซึ่ง พ.อ. วัลลภ กัญจนโหติ ผู้อำนวยการกองข่าว ศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายสากลให้ความเห็นในประเด็นนี้ว่า “มุมมองภัยคุกคามของกองทัพมีความแตกต่างกันในแต่ละเหล่าทัพหรือหน่วยงาน และยังคงมองว่า การก่อการร้ายไม่ใช่หน้าที่ของทหารทำให้ผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนาจการในกองทัพส่วนใหญ่ยังมองว่าการก่อการร้ายไม่ใช่ภารกิจของกองทัพ”

2. ผลกระทบ

2.1 การก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 มีความซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้นตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี มีเครือข่ายติดต่อถึงกันทั่วโลกยากแก่การทำลายและสามารถก่อเหตุได้ทุกแห่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่เมืองเป็นหลัก และขยายวงพื้นที่ก่อเหตุออกไปเป็นวงกว้างได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้กำลังเจ้าหน้าที่และยุทธโศปกรณ์จำนวนมากในการแก้ไขสถานการณ์ ซึ่งถ้าหากเจ้าหน้าที่ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ทันต่อเวลาอาจส่งผลบานปลายเป็นลักษณะของสงครามจำกัดหรือสงครามกลางเมืองได้ ซึ่งจัดว่าการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบหลักต่อความมั่นคงของประเทศและมีลักษณะของการเป็นสงครามมากกว่าการเป็นเพียงแค่คดีอาชญากรรม

2.2 กองทัพไทยยังขาดหลักนियการศึกษาและการฝึกในเรื่องของการต่อต้านการก่อการร้ายให้แก่หน่วยปฏิบัติการในทุกส่วนโดยเฉพาะหน่วยกำลังรบในพื้นที่ หน่วยกำลังประจำถิ่นและหน่วยส่วนภูมิภาคซึ่งจะทำให้ไม่มีขีดความสามารถในการรับมือต่อภัยคุกคามของการก่อการร้ายได้ หากเกิดเหตุที่มีความรุนแรงขยายตัวเป็นวงกว้างมากขึ้น ส่งผลให้กองทัพไทยยังไม่สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นกองทัพที่มีศักยภาพในการรับมือต่อภัยคุกคามได้ทุกรูปแบบตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

2.3 กองทัพไทยควรมีแผนปฏิบัติการต่อการต่อต้านการก่อการร้าย เนื่องจากมองว่าไม่ใช่ภารกิจหลัก หากเกิดเหตุในการใช้กำลังทหารเมื่อได้รับการร้องขอจะควบคุมการปฏิบัติได้ยากเนื่องจากกำลังพลขาดความเข้าใจและไม่คุ้นเคยต่อการปฏิบัติการในลักษณะของการปฏิบัติการในเมืองและการปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

2.4 งานด้านการข่าวของกองทัพไทยไม่สามารถขับเคลื่อนการปฏิบัติการได้ เนื่องจากขาดการบูรณาการกับหน่วยงานข่าวอื่นๆเนื่องจากข้อจำกัดทางกฎหมายทำให้กองทัพไทยยังไม่สามารถปฏิบัติงานในการต่อต้านการก่อการร้ายในเชิงรุกได้

สรุป

การก่อการร้ายเป็นปัญหาแก่ความมั่นคงของสังคมโลกมาเป็นระยะเวลามากกว่า 2,000 ปี แล้ว โดยผู้ก่อการร้ายมีจุดมุ่งหมายที่จะใช้ความรุนแรงในการสร้างความหวาดกลัวให้แก่ผู้ที่บริสุทธิ์เพื่อเป็นเหยื่อหรือให้ยอมรับต่อเป้าหมาย (EWD) ของตัวเอง โดยใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือ (MEAN) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความหวาดกลัวและความสนใจ (Way) จัดเป็นยุทธศาสตร์ด้านหนึ่งซึ่งการก่อการร้ายมีเป้าหมายที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละกลุ่มซึ่งมีเป้าหมาย

ไปตามความต้องการทั้งลัทธิ อุดมการณ์ การเมือง ศาสนา เชื้อชาติ และความเห็นส่วนตัว อีกทั้งยังมีการเปลี่ยนแปลงวิวัฒนาการไปตามยุคสมัยตามสังคม และเทคโนโลยีที่มีความเจริญก้าวหน้า ส่งผลให้การก่อการร้ายยังมีความรุนแรงมากขึ้น และขยายโครงสร้างที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สามารถมีเครือข่ายออกไปทั่วทุกมุมโลก และมีแนวโน้มในการก่อเหตุที่รุนแรงขึ้นตลอดมา นอกจากนี้ ความเจริญก้าวหน้าทางสื่อ และเทคโนโลยีส่งผลให้การก่อการร้ายได้สร้างภาพของความรุนแรง และหวาดกลัวออกไปทั่วทุกแห่งในโลกอย่างรวดเร็วซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

ในขณะที่เดียวกันกลุ่มก่อการร้ายไม่ได้ถูกมองว่าเป็นผู้ก่อเหตุร้ายหรือเป็นผู้กระทำความผิดแต่เพียงด้านเดียวเท่านั้น เนื่องจากอุดมการณ์ ความคิด และเป้าหมายของกลุ่มก่อการร้าย ทำให้มีผู้เห็นร่วมที่สามารถคล้อยตามหรือเลื่อมใสในอุดมการณ์จุดมุ่งหมายของกลุ่มก่อการร้าย จนสามารถที่จะเข้าร่วมในกลุ่มก่อการร้ายต่างๆ ได้ และสามารถก่อเหตุได้โดยไม่จำเป็นต้องมีการพบปะติดต่อกับผู้นำกลุ่ม โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่เป็นยุคโลกไร้พรมแดนด้านการสื่อสาร ดังนั้น ในโลกยุคศตวรรษที่ 21 การก่อการร้ายมีลักษณะไร้พรมแดนการก่อเหตุมีความรุนแรงขึ้น และสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกสถานที่ นอกจากนี้แม้ภาวะปัจจุบันนอกจากการก่อเหตุของกลุ่มก่อการร้ายแล้ว ความขัดแย้งทางการเมืองหรือความเห็นต่างในกรณีส่วนตัวอาจนำไปสู่การก่อเหตุที่มีความรุนแรงจนกลายเป็นเหตุในลักษณะการก่อการร้ายได้กระทบต่อความสงบสุขของประชาชน และความมั่นคงของประเทศได้

ถึงแม้ว่าปัจจุบันแนวทางของรัฐบาลไทยในการต่อต้านการก่อการร้ายจะมอบหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบให้แก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แต่กองทัพไทยซึ่งมีหน้าที่ในการรักษาความมั่นคง และความเรียบร้อยแห่งชาติยังคงต้องมียุทธศาสตร์ในการใช้กำลังทหารเพื่อป้องกัน ระวัง หรือปราบปรามการกระทำความผิดที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือเกี่ยวกับการก่อการร้าย ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้กำลังทหารเพื่อระงับเหตุร้ายแรง โดยมีให้เหตุการณ์นั้นมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

จากการรวบรวมข้อมูล และการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องจะพบว่าในด้านการต่อต้านการก่อการร้ายสากล กองทัพไทยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ ศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.) ซึ่งเป็นหน่วยขึ้นตรงต่อกองบัญชาการกองทัพไทย และมีบทบาทในการควบคุมทางยุทธการ ต่อหน่วยปฏิบัติการพิเศษของเหล่าทัพในกรณีที่มีการฝึกหรือการปฏิบัติงานเมื่อมีเหตุการณ์ที่คณะกรรมการนโยบาย และอำนาจการแก้ไขปัญหา การก่อการร้ายสากลพิจารณาว่าเป็นเหตุการณ์ก่อการร้ายสากล แต่สำหรับเหตุการณ์อื่น ๆ ที่เป็นภัยต่อสังคมในลักษณะการก่อการร้ายที่ใช้ความรุนแรง ยังไม่มีความพร้อมต่อการเตรียมกำลังเพื่อปฏิบัติการในการต่อต้านการก่อการร้ายที่รับผิดชอบโดยตรง และไม่มีอำนาจในการสั่งการอย่างเด็ดขาด เมื่อเกิดความรุนแรงในบทบาทของกองทัพไทยที่ประกอบด้วยกำลังทหารบก เรือ และทางอากาศ มีอำนาจหน้าที่ทางด้านการรักษาความมั่นคง และความสงบเรียบร้อยภายในเท่านั้น ยังไม่ได้กำหนดถึงบทบาทหน้าที่ในการต่อต้านการก่อการร้ายหรือการบริหารจัดการต่อการก่อการร้ายอย่างใด ยกเว้นหน้าที่ของหน่วยรบพิเศษ ในกรณีการก่อการร้ายสากลเท่านั้น จากการศึกษาในด้านการก่อการร้ายจะพบว่าการก่อการร้ายในปัจจุบันมีเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความรุนแรงออกไปทุกแห่งซึ่งเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต่อการ

ก่อการร้ายนี้ยังเป็นรูปธรรมในหลายที่หลายประเทศได้มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทของทหารในการต่อสู้กับการก่อการร้ายเป็นภารกิจหลักของกองทัพ ดังนั้นกองทัพไทยเพื่อให้พร้อมรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในรูปแบบการก่อการร้าย จึงควรมีการพัฒนาแนวทางของการต่อต้านการก่อการร้ายเพื่อความพร้อมในการรับมือกับภัยคุกคามในยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปสู่การพัฒนากองทัพไทยในรูปแบบใหม่ให้พร้อมรับมือกับภัยคุกคามในทุกรูปแบบตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการต่อต้าน การก่อการร้ายของกองทัพไทย

กล่าวนำ

ในบทที่ 4 จะเป็นการนำทฤษฎีแนวความคิดจากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 และการศึกษาข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย และจากบทที่ 3 นำไปสู่การวิเคราะห์สภาพของการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 ปัญหาที่มีผลกระทบต่อการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพไทย ที่ควรมีแนวทางในการพัฒนาเพื่อให้มีความทันสมัยต่อสภาพของการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ให้ทันต่อเหตุการณ์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค ของกองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้าย
2. แนวทางในการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 ของกองทัพไทย
3. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ
4. สรุป

วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค ของกองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้าย

1. วิเคราะห์การก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21

1.1 หลักพื้นฐานและการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21

การก่อการร้ายตั้งแต่อดีต เริ่มต้น จนถึงปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงก้าวหน้า ด้วยปัจจัย การเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อม ตั้งแต่ยุคเริ่มต้นของประวัติศาสตร์ ที่มองว่าเหตุการณ์ การก่อการร้ายเกิดขึ้นในช่วงคริสตศตวรรษที่ 1 ของ Zealous ที่มักใช้ความรุนแรงในการแสดงออก ถึงการต่อต้านการปกครองของโรมันจนถึงปัจจุบันในศตวรรษที่ 2 ในโลกที่มีความเจริญก้าวหน้า ทุกด้าน และอยู่ในสภาพของความสับสน กำกวม ไม่แน่นอนและซับซ้อน (VUCA) การก่อการร้าย ก็ยังคงรูปแบบของการใช้ความรุนแรงไม่เปลี่ยนแปลง และจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ไร้พรมแดนของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบในการก่อการร้าย มีความรุนแรงขึ้นตามการพัฒนาความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในทุก ๆ ด้าน

ดังนั้น การก่อการร้ายยังคงจัดเป็นยุทธศาสตร์แบบหนึ่งของการต่อสู้สำหรับ ผู้ที่มีจุดมุ่งหมายตามแต่ความของบุคคลหรือกลุ่มในกรณีต่าง ๆ ออกไป เช่น อุดมการณ์ ศาสนา ลัทธิ เชื้อชาติ ความคิดเห็นส่วนบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมาย (END) เพื่อให้กลุ่มหรือบุคคลที่เป็นเป้าหมาย ต้องยอมรับหรือปฏิบัติตาม โดยอาศัยความรุนแรงในวงกว้างเป็นสื่อในการสร้างความสนใจ ชูเชิญบังคับเป็นแนวทาง (WAY) โดยมีความรุนแรงหวาดกลัวเป็นเครื่องมือ (Mean) ทั้งนี้ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การก่อการร้ายได้มีวิวัฒนาการไปในรูปแบบต่างๆ ในลักษณะของภัยคุกคาม

ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติ และความสงบสุขของประชาชน และมีแนวโน้มที่จะมีความรุนแรงมากขึ้นตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และสังคมในทุกยุคสมัย

1.2 วิวัฒนาการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21

ในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 การก่อการร้ายเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของการต่อสู้ของการปลดปล่อยชาติของตนเองออกจากปกครองของชาติมหาอำนาจ ที่เคยปกครองดินแดนของตนเองในยุคอาณานิคม การก่อการร้ายถูกนำมาใช้เป็นยุทธศาสตร์หลักของการก่อความไม่สงบ (Insurgency) ในการต่อสู้กับชาติมหาอำนาจของกลุ่มปลดปล่อยเล็กๆ และยังเป็นการเรียกร้องการต่อสู้ที่ยุติธรรมจากมุมมองของผู้สนับสนุนหรือประเทศคู่แข่งในยุคนี้ ทำให้เกิดกลุ่มก่อการร้ายในรูปแบบของกลุ่มก่อการร้ายที่ได้รับสนับสนุนโดยว่า การก่อการร้ายโดยการสนับสนุนจากรัฐ (State – Sponsor Terrorism) สร้างให้กลุ่มก่อการร้ายมีศักยภาพในการก่อเหตุ และการดำเนินการให้ได้รับความชอบธรรมมากยิ่งขึ้น เช่นในประเทศเวียดนาม กลุ่มการก่อการร้ายเวียดนามที่ถูกมองว่าเป็นกลุ่มก่อการร้ายจากรัฐบาลอาณานิคมได้รับการสนับสนุนจากประเทศในระบอบคอมมิวนิสต์จนสามารถขยายเป็นกองกำลังและขับไล่กองทัพฝรั่งเศสออกจากประเทศเวียดนาม รวมทั้งต่อมาเอาชนะกองกำลังในสหรัฐอเมริกาในสงครามเวียดนาม จนสามารถสร้างประเทศเวียดนามเป็นหนึ่งเดียวกันได้ ซึ่งเป็นต้นแบบให้กลุ่มก่อการร้าย ฯลฯ กลุ่มทั่วโลกใช้เป็นแบบอย่างของการต่อสู้เรียกร้องกับการปกครองของรัฐบาล โดยเฉพาะการต่อสู้ของกลุ่มที่นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ที่แพร่กระจายไปทั่วโลกในยุคปลายศตวรรษที่ 20 ก่อนเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 นอกจากเหตุการณ์ก่อการร้ายในเวียดนามที่สามารถใช้เป็นยุทธศาสตร์ของการสร้างชาติได้แล้วนั้น ในดินแดนทั่วโลก ยุคปลายศตวรรษที่ 21 ได้มีการก่อการร้าย อีกหลายกลุ่มได้ใช้เงื่อนไขของเชื้อชาติและศาสนา ซึ่งจัดว่าเป็นอัตลักษณ์ (Identity) เป็นสาเหตุหลักในการต่อสู้กับการปกครองของรัฐบาลหรือการปลดปล่อยตนเองจากการปกครองของชาติมหาอำนาจ หรือใช้เป็นเงื่อนไขหลักในการก่อเหตุเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจาก ผู้ให้การสนับสนุน ผู้เห็นด้วย และรัฐบาลชาติคู่แข่งในการสร้างศักยภาพของกลุ่มของตนเอง เช่น กลุ่มก่อการร้ายกองทัพไอริชในไอร์แลนด์เหนือที่อ้างถึงความเป็นเชื้อชาติไอริชและศาสนาที่แตกต่างจากความเป็นชาวอังกฤษ (British) ที่เป็นรัฐบาลปกครองตนเองหรือกลุ่มก่อการร้ายปาเลสไตน์ในดินแดนตะวันออกกลาง แต่ต่อมาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มก่อการร้ายในลักษณะของเชื้อชาติ และลัทธิได้ลดความรุนแรงลง และหันมาใช้วิธีการเจรจาต่อรอง ทั้งนี้ ปัจจัยหนึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่ทำให้เกิดสภาพของโลกไร้พรมแดน ส่งผลให้ความรู้สึกของความเป็นลัทธินิยม และชาตินิยมลดน้อยลงไป ทำให้กลุ่มความคิดในลัทธินิยมและชาตินิยมไม่ใช่แรงขับเคลื่อนที่สำคัญต่อการเป็นสาเหตุหลักในการต่อสู้ต่อไป ในขณะเดียวกัน ระหว่างที่กลุ่มก่อการร้ายทางด้านลัทธิและชาตินิยมเริ่มลดลงไป กลุ่มก่อการร้ายในรูปแบบใหม่เริ่มเกิดขึ้นในลักษณะของการก่อการร้ายทางศาสนา การเกิดการก่อการร้ายทางศาสนามีบทบาทตั้งแต่อดีตในยุคเริ่มต้น เป็นการชักนำของความเชื่อในศาสนาไปสู่การปกครอง และการรวมเป็นรัฐที่ปกครองโดยศาสนาเดียวกัน นอกจากนี้ศาสนายังเป็นเครื่องมือหลักในการต่อสู้กับชาติมหาอำนาจที่ถูกมองว่าเข้ามาเอาเปรียบหรือสร้างผลประโยชน์ในดินแดนของตน กองกำลังของการก่อการร้ายทางศาสนาในยุคปลายศตวรรษที่ 20 เริ่มต้นจากการยึดสถานทูตสหรัฐในกรุงเตหะรานประเทศอิหร่าน โดยผู้นำทางศาสนาของอิหร่าน อายะตุลลอฮ์ โคมัยนี เปรียบเสมือนการประกาศสงครามศาสนากับชาติ

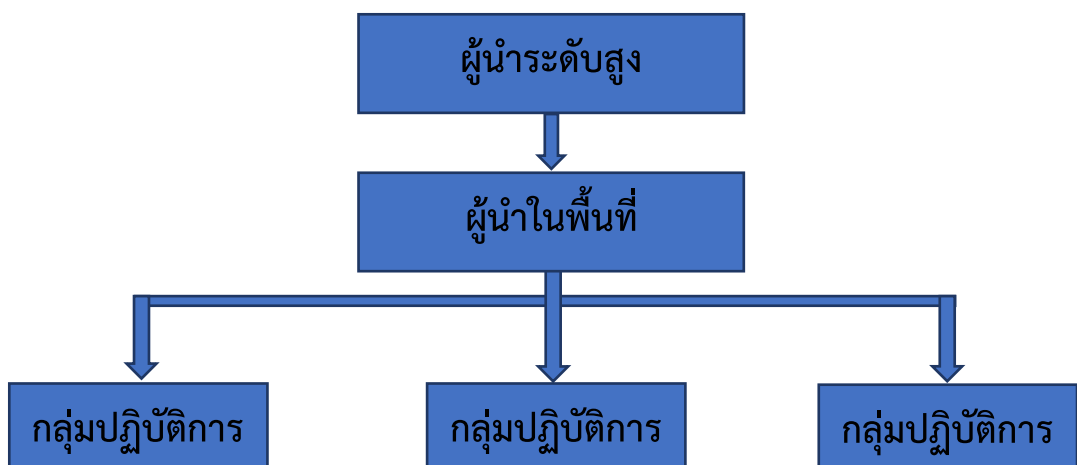
มหาอำนาจในดินแดนตะวันออกกลางที่เริ่มก่อตัวขึ้น ในขณะที่ยุคนั้นชาติมหาอำนาจ โดยประเทศสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญต่อการก่อการร้ายแบบลัทธิในยุคสงครามเย็น ต่อมาในปี ค.ศ. 1979 ถึง ค.ศ. 1989 เมื่อกองทัพสหภาพโซเวียต การรุกเข้าไปในดินแดนของอัฟกานิสถาน ได้เกิดสงครามการต่อต้านกองทัพโซเวียต โดยนักรบตาลิบัน (Taliban) ซึ่งเป็นชาวมุสลิมจากทั่วทุกมุมโลก โดยการรวมตัวเป็นกลุ่มกองโจรภายใต้การสนับสนุนของสหรัฐอเมริกาในยุคปลายศตวรรษที่ 20 เทคโนโลยีด้านการสื่อสารเป็นการเริ่มต้นของการพัฒนา สามารถชักชวนชาวมุสลิมจากทั่วโลกให้เข้ามาร่วมทำสงครามขับไล่กองทัพโซเวียต ที่มีกำลังรบเหนือกว่าออกจากอัฟกานิสถานได้สำเร็จ การรวมกลุ่มของนักรบมุจาฮิดีนในการขับไล่กองทัพโซเวียตออกจากอัฟกานิสถานจัดว่าเป็นนวัตกรรมของการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 20 ตอนปลาย และมีผลมาถึงการก่อการร้ายในรูปแบบต่าง ๆ จนถึงในยุคศตวรรษที่ 21 โดยมีปัจจัยหลักอันได้แก่ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารและการเดินทางในโลกยุคไร้พรมแดนของศตวรรษที่ 21 ซึ่งพัฒนาให้การก่อการร้ายมีความรุนแรงสามารถสื่อสารติดต่อระหว่างกลุ่มผู้สนับสนุน แนวนร่วม และเดินทางเข้าออกในพื้นที่ต่างๆ ได้ทั่วโลกโดยสะดวก รวมทั้งสามารถขยายภาพของความรุนแรง เพื่อสร้างความหวาดกลัวออกไปสู่สาธารณชนได้อย่างอย่างรวดเร็ว และน่าหวาดกลัวยิ่งขึ้น โดยความก้าวหน้าของสื่อต่างๆ และเทคโนโลยีทางการสื่อสารซึ่งการรวมตัวของนักรบมุจาฮิดีน เกิดจากความก้าวหน้าในยุคที่โลกกำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การเป็นโลกยุคไร้พรมแดน ความก้าวหน้าทางการสื่อสารเป็นการสร้างให้เกิดเครือข่ายของชาวมุสลิมไปทั่วโลก ที่พร้อมจะมาทำสงครามจีฮุด (Jihad) ในการต่อสู้กับกองทัพที่ยิ่งใหญ่ของสหภาพโซเวียตในดินแดนของชาวมุสลิมในตะวันออกกลาง ประกอบกับความก้าวหน้าของการคมนาคมที่เอื้ออำนวยต่อการเดินทางเข้าออกในประเทศอัฟกานิสถานและประเทศใกล้เคียงอื่นๆ ในตะวันออกกลาง หลังจากความสำเร็จในการขับไล่กองทัพโซเวียตออกจากอัฟกานิสถาน กลุ่มนักรบมุจาฮิดีน ได้กลับสู่ภูมิลำเนาของตนเอง ทำให้เป็นการสร้างให้เกิดเครือข่ายมุสลิมไปทั่วโลก

ในปี ค.ศ.1991 หลังการเอาชนะกองทัพอิรักในการรุกรานประเทศคูเวตของกองทัพพันธมิตร ที่นำโดยสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้สหรัฐอเมริกามีบทบาทต่อผลประโยชน์ในตะวันออกกลางทำให้เกิดมีการต่อต้านจากกลุ่มทางมุสลิมที่ไม่เห็นด้วยเริ่มมีการต่อต้าน และจากเดิมเครือข่ายของนักรบมุจาฮิดีน ที่มีความสัมพันธ์กันมาก่อนในสงครามต่อต้านโซเวียต จึงทำให้การก่อการร้ายรวมถึงกลุ่มที่ประกาศแนวทางในการต่อสู้กับสหรัฐ และชาติที่เป็นมิตรอย่างชัดเจนได้แก่ กลุ่มอัลกออิดะฮ์ (Al-Qui-DA) ซึ่งเป็นการรวมตัวกันแบบไร้พรมแดนของการติดต่อสื่อสารและการก่อเหตุไปทั่วทุกมุมโลกแม้กระทั่งใจกลางประเทศสหรัฐอเมริกา ในการโจมตีตึกเวิลด์เทรดกลางกรุงนิวยอร์ก เมื่อวันที่ 11 กันยายน ค.ศ. 2001 อันจัดได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของรูปแบบการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 จนถึงปัจจุบัน และทำให้ทั่วโลกเริ่มสนใจกับการก่อการร้ายมากขึ้น ในฐานะภัยคุกคามต่อชีวิตของประเทศทั่วไปโดยไม่จำกัดพื้นที่ เวลา และสถานะ ซึ่งส่งผลต่อความรุนแรงอย่างไม่มีขอบเขตและสร้างให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนมากกว่าการก่อการร้ายในยุคสมัยอื่นๆ ด้วยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และแนวความคิดในวิธีการก่อการร้ายในโลกยุคปัจจุบัน

1.3 โครงสร้างของกลุ่มก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21

ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ของโลกในศตวรรษที่ 21 ส่งผลกลุ่มก่อการร้าย หลายๆ กลุ่มทั่วโลก ได้มีการปรับโครงสร้างจากโครงสร้างแบบเดิมในลักษณะของโครงสร้างแบบสายการบังคับบัญชา (Hierarchical Structure) ซึ่งคล้ายกับสายการบังคับบัญชาทั่วไปแบบทางทหาร

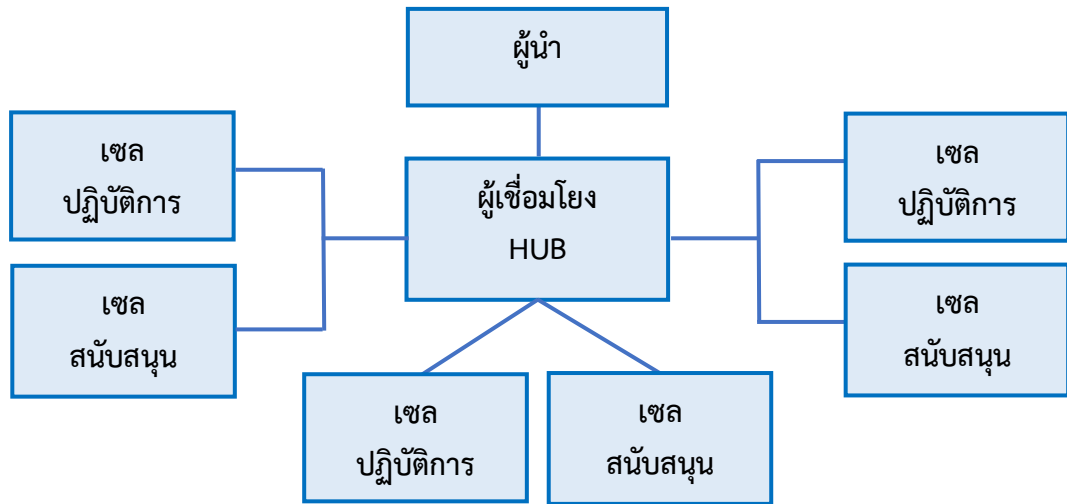
แผนภาพที่ 4-1 โครงสร้างกลุ่มก่อการร้าย

ที่มา : University of St Andrews

ในลักษณะโครงสร้างแบบนี้จะกำหนดสายการบังคับบัญชาชัดเจนในแต่ละพื้นที่ปฏิบัติการ โดยมีผู้นำกลุ่มในพื้นที่ และกลุ่มปฏิบัติการในพื้นที่ โดยมีการแบ่งพื้นที่ชัดเจนในการปฏิบัติการก่อเหตุการณ์ควบคุมการปฏิบัติงานของกลุ่มก่อการร้าย จะต้องได้รับคำสั่งจากผู้นำกลุ่มในแบบการรวมอำนาจ (Central Iced Leadership) ทำให้มีจุดอ่อนคือ สามารถถูกทำลายโครงสร้างได้ง่ายจากการสืบสวนและการขยายผลด้านการข่าวของเจ้าหน้าที่ ในการต่อต้านการก่อการร้ายเพื่อที่จะสามารถขยายผลการติดตามได้จากสายการบังคับบัญชาในพื้นที่ไปสู่ผู้นำกลุ่ม และเป็นการจำกัดเอกภาพในการปฏิบัติการของกลุ่มก่อการร้ายในพื้นที่จากการกดดันอย่างหนักของการปฏิบัติงานด้านการข่าว ทำให้การสลายโครงสร้างของกลุ่มก่อการร้ายที่มีการจัดแบบสายบังคับบัญชาต้องประสบปัญหาขาดเอกภาพในการปฏิบัติงาน และถูกกดดันจากการติดตามจนมีผลต่อความอยู่รอดของกลุ่ม ทำให้กลุ่มก่อการร้ายจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างของกลุ่มไปสู่การจัดแบบเครือข่ายหรือ Network Structure ซึ่งกลุ่มการก่อการร้ายกองทัพไอริช (IRA) เป็นกลุ่มแรกที่มีการจัด โดยอาศัยการติดต่อเชื่อมโยงของสมาชิกที่แยกย่อยเป็นเซลล์ (Cell) เล็กๆ กระจายตามพื้นที่โดยแต่ละเซลล์ จะมีหน้าที่ต่างๆ ตามที่กำหนดเซลล์ของการปฏิบัติการ เซลล์ของการสนับสนุน และผู้สั่งการ รวมทั้งมีผู้เชื่อมโยง (Hub)

แผนภาพที่ 4-2 โครงสร้างกลุ่มก่อการร้าย

ที่มา : University of St Andrews

ซึ่งเป็นการลดอำนาจจากศูนย์กลางการสั่งการของผู้นำ และตัดขาดความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติการก่อเหตุกับผู้นำ โดยมีการควบคุมมาตรการผู้เชื่อมโยง และเป็นการตัดขาดความเชื่อมโยงของแต่ละกลุ่มปฏิบัติการ ออกจากกันทำให้การติดตาม และการขยายผลด้านการข่าวของเจ้าหน้าที่ดำเนินการได้ยาก และมีข้อจำกัดในการขยายผลไปสู่แกนระดับผู้นำ และกลุ่มอื่น ๆ นอกจากนี้ยังสร้างให้เกิดความเป็นเอกภาพของกลุ่มก่อการร้ายซึ่งการเกิดโครงสร้างนี้มีความสัมพันธ์กันด้วยเพียงอุดมการณ์ร่วม ในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการสื่อสาร โครงสร้างของกลุ่มก่อการร้ายแบบนี้ จึงเป็นที่นิยมของกลุ่มก่อการร้ายส่วนใหญ่ที่ยังคงมีความเชื่อในลัทธิ ศาสนา และอุดมการณ์ เดียวกัน โดยเฉพาะในกลุ่มก่อการร้ายที่จัดเป็นกลุ่มก่อการร้ายสากลที่กระจายอยู่ทั่วไปในทุกภูมิภาค นอกจากนี้การจัดโครงสร้างแบบนี้ยังทำให้เกิดภาวะไร้ผู้นำ (Leaderless) ซึ่งทำให้กลุ่มก่อการร้ายมีเอกภาพ และดำรงความมุ่งหมายในการปฏิบัติการ ถึงแม้จะขาดผู้นำ เช่น กรณีผู้นำกลุ่มก่อการร้ายอัลกออิดะห์ อูซามะห์ บิน ลาดิน ถูกสังหารเมื่อเดือน พฤษภาคม ค.ศ. 2011 ก็ยังไม่สามารถทำให้กลุ่มอัลกออิดะห์ ยุติการปฏิบัติการลงได้ เนื่องจากในกลุ่มย่อยยังคงมีเอกภาพในการปฏิบัติการและคงมีอุดมการณ์ร่วมเช่นเดิม

1.4 การก่อการร้ายจากกลุ่ม Home Grown แล Lone Wolf

สภาพของการติดต่อสื่อสารในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีความเจริญก้าวหน้าในทุกพื้นที่ทั่วโลก ส่งผลให้ความคิดความเชื่อ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มก่อการร้ายประเภทต่าง ๆ กับผู้สนับสนุนหรือผู้คล้อยตามทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อความรู้สึกของความเป็นเชื้อชาติ และหรือศาสนาเดียวกัน การเรียนรู้ความรู้สึกต่าง ๆ หรือการยุยงจากสื่อสังคมออนไลน์ เริ่มมีบทบาทต่อการก่อการร้าย และเอื้ออำนวยให้เกิดผู้เข้าร่วมอุดมการณ์ในลักษณะของผู้สนับสนุนหรือผู้คล้อยตามจนนำไปสู่การเข้าเป็นผู้ก่อเหตุเองในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลก เพื่อเป็นการแสดงออกเรียกร้องถึงการเข้าร่วมอุดมการณ์หรือสร้างความสนใจต่อสังคมหรือเป็นการแสดงออกเรียกร้องจากรัฐบาล

หรือผู้มีอำนาจ ซึ่งสามารถกระทำอย่าง ซึ่งสามารถกระทำอย่างไม่มีจำกัดพื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มที่มีอัตลักษณ์ด้านเชื้อชาติ ศาสนา ที่เป็นอัตลักษณ์เดียวกันกับกลุ่มก่อการร้าย

การรวมตัวของชุมชนที่มีเชื้อชาติหรือศาสนาเดียวกัน สร้างให้เกิดกลุ่มที่มีชาติพันธุ์หรือศาสนาเกิดขึ้นในสังคมย่อยของประเทศ ประเทศวัฒนธรรมที่ยึดมั่น รวมทั้ง ความเป็นอัตลักษณ์ของตนเองจะสร้างให้กลุ่มเหล่านี้เกิดการรวมตัวกัน และถ่ายทอดความรู้สึกต่าง ๆ ซึ่งกันและกันภายในประเทศ ซึ่งศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข ได้ให้ความเห็นต่อกลุ่มคนพวกที่มีผลกระทบต่อการก่อการร้ายว่า ในบางกรณีบุคคลที่อยู่ภายในประเทศอาจจะมีฐานะเป็น “ผู้ติดเชื่อ” ทางความคิดที่เผยแพร่กับสื่อในโลกปัจจุบัน และเมื่อเขากลายเป็นผู้ที่เอาแนวคิดที่ขบวนการก่อการร้ายในโลกปัจจุบันมายึดถือเป็นทิศทางหลักของการต่อสู้แล้วคนเหล่านี้ก็กลายเป็นผู้ร่วมความคิดกับขบวนการดังกล่าวไปโดยปริยาย และในขณะเดียวกันพวกเขาบางส่วนก็อาจจะมี ความพร้อมทางความคิด และได้รับการฝึกอาวุธในระดับหนึ่ง จนทำให้ตัวเองเป็นดัง “เซลล์แฝง” (Sleeper cell) คือเกิดการจัดตั้งเป็น “เซลล์” หรือเป็นทีมปฏิบัติการขึ้น และแฝงตัวอยู่ในสังคมกับผู้คน โดยปกติซึ่งคนเหล่านี้ในอีกมุมหนึ่งก็เป็นผลผลิตภายในหรือเป็นคนที่ได้รับการจัดตั้งภายใน คือเป็นพวก “โฮมโกรน” (Home Grown)

การก่อเหตุของกลุ่ม Home Grown จัดว่าเป็นเรื่องที่มีความรุนแรง และเริ่มแพร่หลายในยุคศตวรรษที่ 21 จะเห็นได้จากการลอบวางระเบิดรถไฟ และรถโดยสารในกลางกรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร ในปี ค.ศ. 2003 การลอบทำร้ายทหารอังกฤษจนเสียชีวิตในกรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร ในปี ค.ศ. 2013 และการโจมตีด้วยอาวุธในกรุงปารีส ฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 2015 ซึ่งเป็นการก่อการร้ายจากบุคคลภายในประเทศ ที่ต้องการเรียกร้อง และแสดงออกถึงความไม่พอใจต่อรัฐบาลที่ส่งทหารเข้าไปปฏิบัติการในตะวันออกกลางซึ่งคนกลุ่มนี้อ้างว่าเป็นการทำร้ายประชาชนที่นับถือศาสนาเดียวกัน ในอีกสาเหตุหนึ่งของปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับตัวบุคคล ซึ่งอาจจะถูก “จัดตั้งความคิด” โดยการยอมรับความคิดที่ถูกเผยแพร่ทางสื่อสังคมต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันมีการขยายความคิด และไปจนถึงการชักชวนสมาชิกในสื่อต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการขยายความคิด ดังเช่น ในกรณีกลุ่มก่อการร้ายทางศาสนาที่เป็นไปอย่างกว้างขวางในโลกสังคมออนไลน์ การถูกจัดตั้งทางความคิดนี้อาจจะส่งผลให้ผู้ที่ได้รับทราบเกิดความเห็นด้วย คล้อยตาม และกลายเป็นผู้ก่อเหตุในลักษณะของผู้ก่อการร้ายแบบหมาป่าเดี่ยวตาย หรือ Lone Wolf หรือที่เรียกว่าการก่อการร้ายแบบฉายเดี่ยว ซึ่งจะมีให้เห็นจากการลอบวางระเบิดงานวิ่งมาราธอนที่เมืองบอสตัน สหรัฐอเมริกา ปี ค.ศ. 2013 หรือการบุกเข้ายึดร้านกาแฟที่นครซิดนีย์ ในช่วงปลายปี ค.ศ. 2014 เป็นต้น นอกจากนี้แล้วความรุนแรงยังสร้างให้เกิดการก่อการร้ายในรูปแบบใหม่คือ การก่อการร้ายเฉพาะกรณี หรือ Single Issue ซึ่งการก่อการร้ายประเภทนี้จะเกิดจากความคิดความเชื่อส่วนบุคคลหรือกลุ่มที่ไม่เกี่ยวกับ ลัทธิ ศาสนา เพียงแต่เป็นความเชื่อในกลุ่มบุคคลกลุ่มเล็ก ๆ หรือบุคคลในกรณีต่าง ๆ ซึ่งสามารถจะก่อเหตุให้เกิดขึ้น มีความรุนแรงเทียบเท่ากับการก่อการร้าย ซึ่งการก่อเหตุในลักษณะนี้ อาจจะถูกจัดตั้งจากความคิดที่เห็นต่างทั้งในกรณีที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวมหรือส่วนตน เช่น กรณีของการขยายตัวของประท้วงหรือต่อต้านจนกลายเป็นการจลาจล และทำร้ายผู้บริสุทธิ์ โดยไม่เลือกเป้าหมายหรือการก่อความรุนแรงโดยไม่เลือกเป้าหมายเพื่อเรียกร้องความสนใจจากสังคม เช่น การก่อเหตุกราดยิงในสาธารณะหรือการก่อเหตุรุนแรงอื่น เช่น การลอบทำร้ายกลุ่มบุคคล

ที่เป็นเป้าหมาย เช่น การเหยียดผิว ซึ่งสร้างความไม่ปลอดภัยต่อสวัสดิภาพของประชาชนผู้บริสุทธิ์ในการใช้ชีวิตประจำวัน

1.5 รูปแบบของการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21

การก่อการร้ายยังคงใช้รูปแบบของการสร้างความหวาดกลัว โดยการทำร้ายชีวิตและทรัพย์สินของผู้บริสุทธิ์ที่เป็นเหยื่อ เพื่อให้ผู้ที่เป็นเป้าหมายได้รับทราบ และยอมที่จะปฏิบัติตามหรือศาสนาต่อเป้าหมายโดยรวม ทั้งนี้ในรูปแบบของการก่อเหตุตั้งแต่ยุคแรกเริ่มจะเป็นการทำร้ายบุคคลที่เป็นเหยื่อด้วยการกระทำที่โหดร้าย และน่ากลัว เพื่อเป็นการสื่อสารถึงความหวาดกลัวในสังคมให้มีผลกระทบต่อเป้าหมาย ให้บรรลุวัตถุประสงค์ในลักษณะเป็นการลอบสังหารบุคคลด้วยอาวุธของมีคมหรือต่อมาเป็นอาวุธปืน หรือการลอบวางเพลิง จนกระทั่งในยุคของการค้นพบกับระเบิด จึงเริ่มมีการใช้วัตถุระเบิดในการก่อการร้ายเพื่อให้เกิดการสูญเสียมากยิ่งขึ้นเป็นการเปลี่ยนรูปแบบของการก่อการร้าย การใช้ระเบิดในการก่อการร้ายเป็นที่นิยมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งการก่อเหตุระเบิดจะเริ่มมีความรุนแรงมากขึ้น ตามการพัฒนาของรูปแบบในการประกอบระเบิดและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี รวมทั้งการพัฒนาของดินระเบิด ตั้งแต่การใช้ระเบิดในการลอบสังหารพระเจ้าซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ 2 (Alexander II of Russia) จนถึงปัจจุบันการใช้ระเบิดในการก่อเหตุยังคงเป็นรูปแบบที่กลุ่มก่อการร้ายนิยมใช้ และมีการพัฒนาให้มีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ในยุคศตวรรษที่ 21 การก่อเหตุด้วยระเบิดมีหลายครั้ง และมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นส่งผลให้มีผู้บาดเจ็บ และเสียชีวิตมากขึ้นในการก่อเหตุ เช่น การลอบวางระเบิดสถานที่บันเทิงในเกาะบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย ในปี ค.ศ. 2002 และการลอบวางระเบิดบนรถไฟที่กรุงมาดริด ประเทศสเปน เมื่อปี ค.ศ. 2004 ทำให้มีผู้เสียชีวิต และบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก รวมทั้งการลอบวางระเบิดรถไฟและรถโดยสารที่กรุงลอนดอน เมื่อ ค.ศ. 2005 และ ในดินแดนตะวันออกกลางมี การลอบวางระเบิดหลายครั้ง รวมทั้งในยุคปัจจุบันการโจมตีวางระเบิดได้พัฒนาเป็นรูปแบบของการโจมตีโดยมีการวางระเบิดพลีชีพ (Suicide Bomb) ที่ทำให้เกิดความน่ากลัวต่อสังคมสาธารณะทั่วไป เนื่องจากผู้ก่อเหตุสามารถเลือกเหยื่อในการโจมตี และพื้นที่ก่อเหตุให้มีความน่ากลัวได้โดยการเป็นไปในพื้นที่สาธารณะ นอกจากนี้ยังมีรูปแบบอื่น ๆ ที่ผู้ก่อการร้ายนำมาใช้ในการก่อเหตุ เช่น ยุคศตวรรษที่ 19 ถึง ศตวรรษที่ 20 ก่อเหตุโดยการยึดยานพาหนะ การขึ้นเครื่องบิน หรือการยึดสถานที่ และลักพาตัวบุคคลยังคงเป็นที่นิยมใช้เพื่อมีจุดมุ่งหมายในการต่อรองกับรัฐบาลหรือผู้มีอำนาจด้วยการแลกเปลี่ยนตัวประกันกับข้อเรียกร้อง อีกทั้งยังเป็นการสร้างความสนใจให้แก่ประชาคมโลกออกทางสื่อถึงจุดมุ่งหมายอุดมการณ์ของกลุ่มก่อการร้าย ในอดีตจนถึงเหตุการณ์ก่อน 9/11 การก่อการร้ายยังไม่หวังผลในการสร้างความสูญเสียจำนวนมากต่อชีวิต และทรัพย์สินมาก เพียงต้องการความรุนแรงเป็นสื่อในการต่อสู้เรียกร้องสร้างความสนใจตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มก่อการร้ายในลักษณะของยุทธศาสตร์ของนักคิดทางทหาร ซุนวู (SUN TZU) ความว่า “ฆ่าคนเพียง 1 คน เพื่อสร้างความหวาดกลัวให้กับผู้คนเป็นหมื่นคน” หรือ “Kill one frighten ten thousand” โดยใช้การสื่อสารทางสื่อสาธารณะหรือการออกข่าวทางสื่อมวลชนเป็นหลัก

การโจมตีตึกเวิลด์เทรด เซ็นเตอร์ ในกรุงนิวยอร์ก หรือที่เรียกว่าเหตุการณ์ 9/11 เป็นจุดเปลี่ยนของรูปแบบในการก่อการร้าย ซึ่งยังมีจุดมุ่งหมายในการสร้างความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินอย่างใหญ่หลวงให้ปรากฏต่อสายตาชาวโลก และแพร่กระจายอย่างรวดเร็วอันเป็นการ

สื่อสารถึงความรุนแรง และสร้างความหวาดกลัวให้ชายพลกว้างออกไปทั่วทุกมุมโลกในลักษณะของ “ฆ่าคนเป็นพันคน เพื่อสร้างความหวาดกลัวให้กับผู้คนนับล้าน ๆ คนทั่วโลก” ซึ่งส่งผลให้การก่อเหตุ มีรูปแบบที่โหดร้ายรุนแรงมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา การโจมตีนครมุมไบ ในประเทศอินเดีย ในห้วงระหว่างวันที่ 26 – วันที่ 29 พฤศจิกายน ค.ศ. 2008 โดยกลุ่มผู้ก่อการร้ายจำนวน 10 คน จากกลุ่ม Let ทำการโจมตีด้วยอาวุธสงคราม ตามสถานที่สำคัญต่าง ๆ ในนครมุมไบ ในลักษณะของการใช้ยุทธวิธีทางทหาร แบบหน่วยทหารขนาดเล็ก มีอาวุธปืนเล็กกลจู่โจมกระสุนสำรอง และระเบิด มีการติดต่อสื่อสารควบคุมการปฏิบัติการจากผู้ควบคุมภายนอกประเทศหรือนอกพื้นที่ ซึ่งการก่อเหตุครั้งนี้ทำให้มีผู้เสียชีวิตจำนวน 172 คน บาดเจ็บ 248 คน รัฐบาลอินเดียต้องใช้กำลัง เจ้าหน้าที่ทั้งทหาร ตำรวจ อาสาสมัคร ประชาชน และหน่วยกู้ภัย จำนวนมากในการแก้ไขสถานการณ์ ซึ่งใช้ระยะเวลาถึง 4 วัน อันเป็นการสร้างให้เกิดรูปแบบใหม่ที่สร้างความรุนแรงต่อเนื่อง และสร้างความหวาดกลัวไปทั่วโลกระยะเวลาไม่นานจากสื่อมวลชน ซึ่งในเวลาต่อมาได้มีกลุ่มก่อการร้าย หลายกลุ่มนำรูปแบบของการโจมตีด้วยอาวุธในพื้นที่ชุมชนในเมืองสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป้าหมายหลักจะเป็นพื้นที่ที่มีผู้คนหนาแน่น หรือเป็นระบบสาธารณูปโภค (Infrastructure) หรือ ที่เรียกว่า Mumbai Model มาใช้ในการก่อเหตุหลายครั้ง อันเป็นความน่ากลัวและเป็นข้อนำวิตก ของการป้องกันเหตุการณ์ในลักษณะของการโจมตีด้วยอาวุธ เนื่องจากส่งผลต่อการใช้กำลัง จำนวนมาก ของเจ้าหน้าที่ในการคลี่คลายสถานการณ์ ซึ่งเอื้ออำนวยให้ผู้ก่อการร้ายสามารถก่อเหตุ ได้เป็นเวลานาน ขยายพื้นที่ได้กว้างไกลสร้างความสูญเสียให้แก่ผู้บริสุทธิ์ได้มาก และสามารถสร้าง ให้ประชาคมโลกได้มาสนใจ รับรู้และหวาดกลัวในการกระทำของกลุ่มก่อการร้ายนั้น เหตุการณ์โจมตี กรุงไนโรบี ประเทศเคนยา ปี ค.ศ. 2013 หรือเหตุการณ์โจมตีกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ค.ศ. 2015 โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่มีความพร้อม ความสูญเสีย และสถานการณ์จะมีการ บานปลายยืดเยื้อต่อไป และ/หรืออาจจะขยายตัวเป็นลักษณะของการรบในเมืองได้ในที่สุด เช่น เหตุการณ์ที่เมือง มาลาวี (Malawi) ประเทศฟิลิปปินส์ ในปี ค.ศ. 2017 ที่ใช้เวลาในการแก้ไข สถานการณ์ถึง 5 เดือน เดิมตั้งแต่วันที่ 23 พฤษภาคม ค.ศ. 2017 ถึง 23 ตุลาคม ค.ศ. 2017 การโจมตีด้วยอาวุธในพื้นที่ใจกลางเมือง หรือต่อระบบสาธารณูปโภค และการคมนาคม จึงเป็น รูปแบบของการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีความรุนแรงอย่างมาก และเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม การก่อการร้ายในการสื่อความรุนแรงไปยังเป้าหมาย และประชาคม

1.6 ศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข ได้ให้ข้อสังเกตของการก่อการร้ายสมัยใหม่ หรือที่เรียกว่า การก่อการร้ายร่วมสมัย จะเกิดในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสนับสนุนแนวทางการวิเคราะห์ ทั้งหมด ดังนี้

1.6.1 การก่อการร้ายร่วมสมัยมีความรุนแรงมากขึ้น

ความรุนแรงเป็นประเด็นที่ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่าง การก่อการร้ายเก่าและใหม่ หรือกล่าวอีกด้านหนึ่งก็คือ การก่อการร้ายใหม่มีลักษณะ “นองเลือด” มากกว่า ดังจะเห็นได้ว่าการก่อการร้ายในช่วงทศวรรษ ของปี 1970 การสูญเสียขนาดใหญ่ก็อยู่ใน จำนวนที่เป็นหลักสิบ แต่ในทศวรรษของปี 1980 ความรุนแรงที่สุดทำให้มีผู้สูญเสียที่เป็นจำนวนหลัก ร้อย ในทศวรรษ 1990 การโจมตีด้านการก่อการร้ายมีความรุนแรงมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และ ในเหตุการณ์ 9/11 การก่อการร้ายที่เกิดขึ้น มีจำนวนคนสูญเสียชีวิตในจำนวนที่เป็นหลักพัน

หากเปรียบเทียบแล้ว การก่อการร้ายเก่าไม่ได้มุ่งประสงค์ที่จะก่อให้เกิดการสูญเสียขนาดใหญ่ แม้จะมีข้อโต้แย้งว่าผู้ก่อการร้ายเก่าไม่สามารถเข้าถึงอาวุธที่มีอำนาจในการทำลายสูงได้ก็ตาม หากแต่พวกเขาปฏิบัติการที่มี ลักษณะ “จำกัดตัวเอง” มากกว่า กล่าวคือพวกเขาอยากใช้เสียงระเบิดเพื่อให้คนหันมาสนใจกับข้อเรียกร้องพวกเขา มากกว่าจะต้องทำให้มีผู้เสียชีวิต จำนวนมากควบคู่กันไปด้วย

แต่ในยุคสมัยใหม่ ผู้ก่อการร้ายกลับประสงค์ที่จะทำให้เกิดความเสียหายขนาดใหญ่กับชีวิต และขณะเดียวกันรูปแบบของความรุนแรงจากการก่อการร้ายก็จะมีลักษณะหลากหลายควบคู่กันไปด้วย และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง บางครั้งพวกเขามุ่งที่จะใช้ “ตัวกลาง” ที่มีลักษณะปกติ เพื่อช่วยพรางการเฝ้าตรวจของ ฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น การใช้รถระเบิด เป็นต้น

1.6.2 การก่อการร้ายร่วมสมัยมีแหล่งทุนของตนเอง

การก่อการร้ายโดยตัวเองเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ดังนั้น จึงเป็นเรื่องปกติที่แหล่งทุนของพวกเขาก็จะต้องเป็นเรื่องที่ “ปิดลับ” อย่างมาก ดังนั้นองค์กรก่อการร้ายที่มีชีวิตอยู่ได้ยาวนาน จะต้องสามารถสร้างฐานทางการเงินของตนเองให้เกิดขึ้นได้อย่างมั่นคง หรืออีกนัยหนึ่งก็คือการก่อการร้ายใหม่จะมีลักษณะของการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจมากกว่าการก่อการร้ายเก่า

1.6.3 การก่อการร้ายร่วมสมัยมีการสนับสนุนจากรัฐน้อยลง

ดังได้กล่าวในข้อ 2 แล้วว่า หลังจากการสิ้นสุดของยุคสงครามเย็นแล้ว การก่อการร้ายในลักษณะที่เป็นการสนับสนุนจากรัฐลดน้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนับตั้งแต่การถอนตัวของสหภาพโซเวียตออกจากอัฟกานิสถานแล้ว ได้สะท้อนให้เห็นว่า ความจำเป็นที่จะต้องใช้กลุ่มกองโจร/กลุ่มก่อการร้ายเพื่อผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์มีน้อยลงด้วย

ผลจากปรากฏการณ์เช่นที่กล่าวแล้ว ทำให้กลุ่มก่อความไม่สงบ/กลุ่มก่อการร้ายหมดบทบาททางการเมืองไปโดยปริยาย เช่น กลุ่มก่อความไม่สงบบางกลุ่มในอเมริกาใต้ได้เปลี่ยนบทบาทของตนไปเป็นกลุ่มโจรท้องถิ่น เป็นต้น

แต่กลุ่มที่เหลือรอดจากสถานการณ์เช่นนี้ ก็คือบรรดานักรบจากอัฟกานิสถาน แม้ว่าองค์กรของพวกเขาจะไม่ได้ได้รับความสนับสนุนจากรัฐอเมริกา (เช่นในยุคที่พวกเขาทำสงครามต่อต้านโซเวียต) แต่ก็มิได้หมายความว่าองค์กรจัดตั้งของพวกเขาจะสลายไปกับสงครามเย็น เช่น กลุ่มก่อการร้ายอื่นๆ หรือในอีก ด้านหนึ่งก็คือ พวกเขาได้ปรับเปลี่ยนตัวจากองค์กรที่มีอุดมการณ์การเมือง (การต่อต้านโซเวียต) ไปสู่การเป็นองค์กรที่มีศาสนาเป็นพื้นฐาน ซึ่งทำให้พวกเขาไม่จำเป็นต้องพึ่งพาความสนับสนุนจากรัฐในแบบเดิมแต่อย่างใด

1.6.4 การก่อการร้ายร่วมสมัยใหม่มีการจัดองค์กรแบบสมัยใหม่

การจัดองค์กรของกลุ่มก่อการร้ายมีลักษณะแตกต่างกันไป ซึ่งเป็นเพราะธรรมชาติขององค์กรเหล่านี้แตกต่างกัน อันเป็นผลมาจากพัฒนาการขององค์กรเอง และผลจากปัญหาที่พวกเขาต้องต่อสู้ แต่วัตถุประสงค์หลักของพวกเขาไม่ได้แตกต่างกัน ได้แก่

1.6.4.1 องค์กรเช่นนี้ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อการก่อการร้าย

1.6.4.2 ด้วยภารกิจในการใช้ความรุนแรง ความอยู่รอดขององค์กรจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในสภาพเช่นนี้ องค์กรก่อการร้ายร่วมสมัยมักจะมีลักษณะของการจัด

ความชำนาญของบุคลากรเฉพาะด้าน (functional specialization) เช่น ฝ่ายบุคคล (เน้นการแสวงหาสมาชิก และการคัดเลือกตัวบุคคล) ฝ่าย ฝึกอบรม ฝ่ายข่าวกรอง ฝ่ายวางแผน ฝ่ายส่งกำลังบำรุง ฝ่ายการเงิน ฝ่ายประชาสัมพันธ์และโฆษณาชวนเชื่อ และฝ่ายบริการ (ดูแลครอบครัวของผู้ปฏิบัติการที่เสียชีวิต)

1.6.5 การก่อการร้ายร่วมสมัยมีขีดความสามารถปฏิบัติการแบบข้ามชาติ

การก่อการร้ายร่วมสมัยมีลักษณะเป็นประเด็นปัญหาความมั่นคงแบบข้ามชาติ (transnational security issues) ซึ่งก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับ ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และลักษณะของ “การข้ามชาติ” เช่นนี้ สะท้อนให้เห็นได้ใน 2 ลักษณะคือ

1.6.5.1 ผู้ก่อการร้ายเน้นการโจมตีเป้าหมายที่มีลักษณะต่างชาติ ไม่ว่าจะ เป็นสายการบิน สถานทูตหรือสำนักงานของบริษัทข้ามชาติ เป็นต้น

1.6.5.2 ผู้ก่อการร้ายมีขีดความสามารถในการข้ามพรมแดนเข้าไปปฏิบัติการในอีกประเทศหนึ่ง ที่เป็นเป้าหมาย โดยพวกเขาไม่จำเป็นต้องปฏิบัติการในดินแดนที่ตนอาศัยอยู่

แม้ลักษณะข้ามชาติของการก่อการร้ายจะเห็นได้จากยุคสงครามเย็น ที่กลุ่มผู้ก่อการร้ายชาวปาเลสไตน์ข้ามเข้าไปปฏิบัติการในยุโรป เป็นต้น แต่ในยุคสมัยปัจจุบัน การก่อการร้ายมีลักษณะข้ามชาติได้มากขึ้นและได้ง่ายขึ้น

1.6.6 การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่

ในโลกของการก่อการร้ายแบบเดิม ความรุนแรงถูกใช้เป็นตัวในการส่ง “ข้อเรียกร้อง” ของพวกเขาถึงผู้รับที่เฝ้าดู ดังนั้นด้วยพัฒนาการของเทคโนโลยีของการสื่อสารสมัยใหม่ ไม่ว่าจะ เป็นโทรศัพท์ กล้องถ่ายภาพที่สามารถพกพาได้ ตลอดจนดาวเทียมสื่อสาร ล้วนแต่ช่วยให้ปฏิบัติการของพวกเขาถูกส่งออกไปยังผู้รับทั่วโลกได้ง่ายและได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งพวกเขายังสามารถใช้ระบบสื่อสารสมัยใหม่เช่นนี้ในการโฆษณาเพื่อเผยแพร่ความเชื่อ และแนวคิดของพวกเขาได้อย่างกว้างขวาง โดยไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่สิ่งพิมพ์เท่านั้น

นอกจากนี้พัฒนาการของระบบสารสนเทศสมัยใหม่ ก็ยิ่งเอื้อประโยชน์ให้แก่องค์กรก่อการร้ายร่วมสมัยอย่างมาก พวกเขาสามารถสร้างเครือข่ายผ่านเว็บไซต์ทั้งแบบปิดและเปิด หรือการส่งคำสั่งต่าง ๆ ก็สามารถกระทำได้อย่างรวดเร็ว และยังทำการปิดลับได้ด้วยการเข้ารหัส ในอีกด้านหนึ่ง พวกเขาก็สามารถใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการแสวงหาสมาชิก หรือการโฆษณาถึงปฏิบัติการแบบต่าง ๆ เป็นต้น

แบบแผนใหม่ที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น สะท้อนให้เห็นประเด็นสำคัญ ก็คือ การก่อการร้ายใหม่มีลักษณะแตกต่างจากการก่อการร้ายเก่าอย่างมาก ดังจะเห็นได้ว่า การก่อการร้ายเองมีพัฒนาการของตนเองอย่างมาก จนอาจจะต้องสรุปว่า “ลักษณะของการก่อการร้ายในอีกไม่กี่ทศวรรษข้างหน้า เป็นสิ่งที่คาดเดาไม่ได้เลย ก็คาดเดาไม่ได้ว่าจะเกิดการก่อการร้ายแบบใด ในอนาคตของต้นศตวรรษที่ 21”

1.6.7 การก่อการร้ายเปลี่ยนแปลงพื้นที่จากชนบทสู่เมือง

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ในการก่อเหตุของการก่อการร้าย ในอีกด้านของความเปลี่ยนแปลงของการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 ก็คือ พื้นที่ของความรุนแรงจะอยู่ในเขตเมือง

เป็นสำคัญ จนการเปรียบเทียบว่าสงครามการก่อความไม่สงบจากช่วงกลางจนถึงจุดสิ้นสุดของศตวรรษที่ 20 อยู่ในพื้นที่ที่เป็นป่าเขาและชนบท แต่สงครามก่อการร้ายในต้นศตวรรษที่ 21 จะอยู่ในพื้นที่ที่เป็นเมือง ซึ่งผลของความเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ทำให้เรื่อง “การก่อการร้ายในเมือง” (Urban Terrorism) เป็นประเด็นสำคัญ” ทั้งสำหรับรัฐบาล เจ้าหน้าที่ ความมั่นคง เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนถึงนักวิชาการ ด้านความมั่นคง และนับจากเหตุการณ์ 9/11 แล้ว จะเห็นได้ชัดว่าความรุนแรงจากการก่อการร้ายเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีความเป็นเมือง (Urban Terrorism) แทบทั้งสิ้น และอาจกล่าวเป็นข้อสังเกตได้ว่าเมืองจะกลายเป็นพื้นที่ของ ความรุนแรงในโลกร่วมสมัย” หรืออาจกล่าวได้ว่าอดีตของ “สงครามในชนบท” ของศตวรรษที่ 20 ได้จบลงแล้วและปิดฉากยุคใหม่ด้วยอนาคตของ “สงครามในเมือง” ของศตวรรษที่ 21 ปรากฏการณ์เช่นนี้คือสิ่งที่บอกแก่เราในมิติความมั่นคงว่า เมืองเป็นพื้นที่ของสงคราม (และการทำลาย) ในทางการทหาร และเป็นเป้าหมายของการโจมตีในทางก่อการร้าย และยังเป็นพื้นที่ของความขัดแย้งในทางการเมืองอีกด้วย

นอกจากความรุนแรง และความหวาดกลัวที่กลุ่มผู้ก่อการร้ายต้องการใช้เป็นเครื่องมือแล้วในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ชีวิตประจำวันของประชาชนทุกคนซึ่งอยู่ในโลกของ Cyber หรือโลกของเครือข่ายมีการควบคุม ปัจจุบันจึงเกิดขึ้นใหม่ในยุคของศตวรรษที่ 21 คือ การโจมตีทางเครือข่ายหรือการก่อการร้ายทางเครือข่ายด้วยระบบ Cyber ซึ่งจัดว่าเป็นการก่อการร้ายแบบหนึ่งเพราะได้สร้างให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงและเศรษฐกิจของสังคมและประเทศเป้าหมาย นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนในทุกด้านโดยเฉพาะในด้านการติดต่อสื่อสาร และการสาธารณสุขไปครอบคลุมทั้งด้านข้อมูลข่าวสารไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชนที่จะถูกรบกวน ขโมย หรือทำลายระบบเครือข่ายจากผู้ก่อการร้าย

1.7 สรุปวิเคราะห์การก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21

จากการวิเคราะห์การก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 ในทุกประเด็นที่ได้กล่าวมาแล้วในขั้นต้น จึงสามารถสรุปได้ว่าในยุคศตวรรษที่ 21 การก่อการร้ายยังคงเป็นยุทธศาสตร์ของการต่อสู้ของกลุ่มหรือบุคคล (Sub State Actor) ในการต่อสู้กับผู้ที่มีอำนาจหรือกลุ่มบุคคลและรัฐฝ่ายตรงข้าม และในทางกลับกันรัฐสามารถใช้แนวทางยุทธศาสตร์ของการก่อการร้ายเป็นเครื่องมือในการปราบปรามผู้ไม่เห็นด้วย หรือไม่ยอมรับในการปกครองของรัฐ โดยใช้วิธีการรุนแรงในการปกครอง (State Terror) หรือในลักษณะของการก่อการร้ายโดยการสนับสนุนจากรัฐ (State Sponsor Terrorism) ซึ่งยังคงมีอยู่ในเหตุการณ์ในหลายประเทศ ถึงแม้ว่าจะมีน้อยลงก็ตาม และในขณะเดียวกันการก่อการร้ายจากกลุ่มหรือบุคคลในลักษณะของกลุ่มย่อย ๆ (Sub State Actor) จะเริ่มแพร่หลายมากขึ้น และจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายในลักษณะของอุดมการณ์ความคิดร่วมมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มก่อการร้ายทางศาสนาที่จะเริ่มมีมากขึ้นในศตวรรษที่ 21 และแพร่ขยายออกไปทั่วโลก ในโครงสร้างของกลุ่มการก่อการร้ายจะอยู่ในแบบของเครือข่าย ซึ่งสร้างความลำบากให้แก่การขยายผลในการสืบสวนหาผู้นำหรือแกนนำของกลุ่ม และยากต่อการทำลายโครงสร้างของกลุ่มก่อการร้าย ตั้งแต่ในระดับท้องถิ่นจนถึงระดับสากล จากการก่อเหตุในการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 จะมีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากความก้าวหน้าในทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร การลอบวางระเบิดยังคงเป็นที่นิยมใช้ในการก่อเหตุแต่จะมีการพัฒนาตลอดเวลาเพื่อให้เกิดความรุนแรงมากที่สุด รวมทั้งการเกิดนวัตกรรมใหม่ของรูปแบบในการก่อการร้าย โดยการ

โจมตีด้วยกลุ่มติดอาวุธ โดยใช้อาวุธที่มีความรุนแรง และกระทำในพื้นที่สาธารณะ ชุมชน โดยทำการโจมตีต่อแหล่งท่องเที่ยว ย่านการค้า ที่ทำการรัฐบาล สำนักข่าว หรือเป้าหมายที่เป็นสัญลักษณ์ของประเทศหรือของท้องถิ่น รวมทั้งการโจมตีต่อแหล่งธุรกิจที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของเป้าหมาย และการโจมตีต่อระบบสาธารณสุข โภค ซึ่งการโจมตีด้วยอาวุธจะใช้ระยะเวลายาวนานเพื่อสร้างให้เกิดความปั่นป่วน และทำให้สื่อได้ถ่ายทอดภาพของความหวาดกลัวออกไปทั่วโลก ดังนั้นพื้นที่ปฏิบัติการในการก่อเหตุในยุคศตวรรษที่ 21 จึงจะเน้นที่การก่อเหตุในเมืองเป็นหลัก ด้วยกลุ่มผู้ก่อเหตุจำนวนมากซึ่งสามารถรวมตัวกันได้ในพื้นที่ก่อเหตุอย่างรวดเร็ว และสามารถหลบหนีปะปนกับประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ตามที่ พลเอก รูเพิร์ต สมิทท์ (General REPERT SMITH) แห่งกองทัพสหราชอาณาจักร อดีต รองผู้บัญชาการสูงสุด กองกำลังภาคพื้นยุโรป ได้กล่าวไว้ในหนังสือ The Utility of Force ว่า “กลุ่มก่อความไม่สงบต้องการประชาชนการซ่อนพลังซึ่งคล้าย ๆ กับการเคลื่อนที่ในป่าต้นไม้ และพยายามที่จะสร้างความกลมกลืนกับประชาชน” หากการบริหารจัดการภาวะวิกฤตของฝ่ายรัฐบาลไม่สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมพื้นที่ที่ผู้ก่อเหตุสามารถขยายพื้นที่ในการก่อเหตุได้อย่างรวดเร็ว

ในยุคศตวรรษที่ 21 ความก้าวหน้าทางการสื่อสารจะทำให้เกิดกลุ่ม Home Grown และ Lone Wolf ในทุกพื้นที่ ทุกภูมิภาคทั่วโลกโดยการเรียนรู้ รับรู้ แนวความคิดจากสื่อหรือการติดต่อด้วยระบบการสื่อสารในทุกรูปแบบที่มีความเจริญก้าวหน้า กลุ่ม Home Grown และ Lone Wolf เป็นปัญหาสำคัญที่รัฐบาลในทุกประเทศต้องติดตาม และควบคุมไม่ให้เกิดหรือขยายตัวออกไปในสังคม ซึ่งทั้งกลุ่ม Home Grown และ Lone Wolf จัดเป็นกลุ่มก่อการร้ายหรือบุคคลที่อันตรายมาก เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ได้อยู่ภายในชุมชน หรืออยู่ในประเทศ ทำให้ยากแก่การตรวจพบหรือติดตาม โดยเฉพาะการรวมตัวของกลุ่ม Home Grown จะทำการรวมตัวได้อย่างรวดเร็ว และเป็นกลุ่มก้อนใหญ่ ซึ่งจะทำให้การก่อเหตุโดยการใช้อาวุธในการโจมตีมีความรุนแรงมากขึ้น ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในยุคศตวรรษที่ 21 จะเริ่มอำนวยความสะดวกให้การก่อการร้ายเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการก่อเหตุต่าง ๆ กัน และสิ่งที่เกิดขึ้นมาควบคู่กับการโจมตีด้วยอาวุธที่มุ่งทำลายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ได้เกิดขึ้นในยุค Cyber โดยปัจจุบัน ได้เกิดสภาพของการก่อการร้ายทาง Cyber เกิดขึ้นซึ่งจะมุ่งรบกวน และทำลายต่อเป้าหมายในการบริหารจัดการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ระบบเศรษฐกิจ และความปลอดภัยของประชาชน ซึ่งจัดว่าเป็นการก่อการร้ายในรูปแบบใหม่ที่ครอบคลุม และตรวจจับได้ยากเนื่องจากอาจจะมีแหล่งก่อเหตุมาจากภายนอกประเทศ ความรุนแรงของการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 อาจขยายผลให้เป็นรูปแบบของการเกิดสงครามในลักษณะสงครามกลางเมืองหรือสงครามอสมมาตร (Asymmetric Warfare) ซึ่งฝ่ายรัฐบาลที่ต้องใช้กำลังเข้าต่อสู้กันในลักษณะของการรบตามแบบ เช่น การก่อเหตุของกลุ่ม IS ในพื้นที่ตะวันออกกลางที่สามารถยึดดินแดนรัฐบาลและนำยุทธโศปกรณ์ออกมาต่อสู้กับฝ่ายรัฐบาลได้ ในลักษณะของการทำสงครามเต็มรูปแบบ หรือการยึดเมืองมาลาวิของกลุ่มก่อการร้าย ISIS ในประเทศฟิลิปปินส์ทำให้การแก้ไขสถานการณ์ต้องใช้กำลังจากฝ่ายรัฐบาลเข้าปฏิบัติการในลักษณะของสงครามเต็มรูปแบบ (Full Scale Warfare)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในยุคศตวรรษที่ 21 การก่อการร้ายจะมีวิวัฒนาการและรูปแบบที่รุนแรง และมีการก่อเหตุในทุกแห่งโดยไม่จำกัดพื้นที่ และขยายพื้นที่ก่อเหตุได้อย่างรวดเร็ว จากอดีตที่จะอาศัยการยึดสถานที่หรือยานพาหนะซึ่งเป็นการกำจัดการเคลื่อนที่ (Static) ซึ่งส่งผลให้ฝ่ายรัฐบาลสามารถควบคุมพื้นที่ได้เป็นการจำกัดเสรีในการปฏิบัติ แต่ในการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 การก่อเหตุในการก่อการร้ายจะเป็นแบบเคลื่อนที่ขยายวงกว้างในการก่อเหตุอย่างรวดเร็ว (Dynamic) ซึ่งยากต่อการบริหารในภาวะวิกฤต (Crisis Management) ของฝ่ายรัฐบาลที่ต้องใช้กำลังจำนวนมากในการควบคุมสถานการณ์ และทำให้เวลาในการก่อเหตุยืดเยื้อเป็นเวลานานกว่าในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งส่งผลให้กลุ่มก่อการร้ายได้ก่อเหตุอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยการใช้ความรุนแรง และการแสดงออกทางสื่อให้เอื้ออำนวยต่อการสร้างความหวาดกลัวออกไปสู่ประชาคมโลกและยากต่อการคาดเดา ซึ่ง พลเอก รูเพิร์ต สมิทท์ (General RUPERT SMITH) แห่งกองทัพสหราชอาณาจักร อดีต รองผู้บัญชาการสูงสุด กองกำลังภาคพื้นยุโรป ได้กล่าวไว้ในหนังสือ The Utility of Force ว่า “ในขณะที่เรากำลังต่อสู้และปฏิบัติการท่ามกลางประชาชนที่มีความรู้สึกที่ขยายวงกว้างออกไปเรื่อย ๆ โดยผลจากสื่อ เนื่องจากโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต ได้นำความขัดแย้งเข้าไปในบ้านทุกบ้านทั่วโลก”

1.8 วิเคราะห์การก่อการร้ายของประเทศไทยในยุคศตวรรษที่ 21

ระดับสากลประเทศไทยนับตั้งแต่ปี 2561 ยังไม่มีการก่อเหตุรุนแรงในประเทศไทย แต่ยังคงมีความเคลื่อนไหวของสมาชิกกลุ่มก่อการร้ายสากลหรือผู้ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มก่อการร้ายต่าง ๆ เช่น กลุ่ม IS ที่เป็นชาวมุสลิม กลุ่ม IPGC-OF จากอิหร่าน กลุ่ม AESA จากเมียนมา และชาวอุยกูร์ หัวรุนแรงซึ่งเคยก่อเหตุลอบวางระเบิดในกรุงเทพมหานคร แต่ถึงอย่างไรในปัจจุบัน (พ.ศ. 2564) ยังไม่พบแผนการก่อเหตุต่อประเทศไทย แต่กลุ่มผลประโยชน์ต่างชาติในไทยอาจตกเป็นเป้าหมาย นอกจากนี้ไทยมีความเสี่ยงที่ต้องเผชิญความเคลื่อนไหวของกลุ่ม IS หรืออาจมีกลุ่มคนที่มีแนวคิดสนับสนุนกลุ่ม IS เคลื่อนไหวใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากมีความเกี่ยวพันกันด้านแนวความคิดทางความเชื่อและศาสนา

ในระดับประเทศโดยในประเทศไทยยังไม่มีกรณียกรกระดัดการก่อเหตุรุนแรงต่าง ๆ ให้เป็นการก่อการร้าย ถึงแม้ว่าการกระทำบางอย่าง เช่น การปิดล้อมสถานที่สำคัญต่าง ๆ สาธารณูปโภคหรือการคมนาคมจะถูกจัดว่าเป็นการกระทำที่เป็นการก่อการร้ายตามพระราชบัญญัติหรือการก่อเหตุรุนแรงทางการเมืองต่าง ๆ เช่น การจลาจล หรือการทำร้ายในพื้นที่สาธารณะ การก่อเหตุกราดยิงในพื้นที่ชุมชน ให้เป็นการก่อการร้ายแต่เหตุการณ์เหล่านั้นยังคงมีปรากฏอยู่ในห้วงเวลาที่ผ่านมา ซึ่งส่งผลต่อความหวาดกลัวให้แก่ประชาชน สิ่งที่ควรตระหนัก และให้ความสำคัญคือ ความเชื่อมโยงของเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่จะมีผลต่อการก่อเหตุรุนแรงในรูปแบบของการลอบวางระเบิด และการโจมตีด้วยอาวุธในเมืองในลักษณะแบบ MUMBAI MODEL โดยการเรียนรู้รูปแบบจากกลุ่มก่อการร้ายสากลที่ได้ก่อเหตุในสถานที่ต่าง ๆ ทั่วโลก เช่น ในการโจมตีนครมุมไบ และการโจมตีกรุงปารีส หรือการเกิดกลุ่ม Home Grown และ Lone Wolf ในประเทศไทย ซึ่งจะนำมาซึ่งการก่อเหตุรุนแรงที่เทียบเท่ากับการก่อการร้าย รวมทั้งการก่อเหตุรุนแรงจากกรณีส่วนบุคคล เช่น การกราดยิงที่ห้าง Terminal21 ในจังหวัดนครราชสีมาเมื่อปี พ.ศ. 2563 ซึ่งมีการก่อเหตุในลักษณะนี้จัดได้ว่ามีความรุนแรงเทียบเท่าการก่อการร้ายเช่นกัน เนื่องจากในกรณีเหล่านี้จัดว่า

สร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนและสังคม ซึ่งมีผลต่อความปลอดภัยในชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนผู้บริโภค ซึ่งจากคำนิยามทั่วไปของการก่อการร้าย คือการสร้าง ความหวาดกลัวในสังคม การก่อเหตุในลักษณะของการสร้างความรุนแรงต่อสังคม และสาธารณชนจึงจัดได้ว่าควรจะเป็นเหตุที่มีการเท่าเทียมกับการก่อการร้าย

ซึ่งในกรณีนี้ พันเอก อินทนนท์ รัตนภาพ ผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 3 รักษาพระองค์ ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติการพิเศษในการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพบก ได้ให้มุมมองว่าการเลียนแบบหรือการเรียนรู้วิธีการใช้ความรุนแรงได้เอง จะนำไปสู่การก่อเหตุ

ด้วยผลกระทบของประเทศต่อการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 ยังคงจัดว่าเป็นภัยคุกคามทั้งความมั่นคงที่จะต้องตระหนักถึงรูปแบบ และวิวัฒนาการของการก่อการร้ายที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ชาติ ทั้งในระดับภายในประเทศ และในระดับสากล รวมทั้งความผาสุกของชีวิตประชาชน โดยให้ความสำคัญต่อการเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายสากลในประเทศไทย ซึ่งจากนโยบายในการต่อต้านการก่อการร้ายของประเทศไทย จะยอมให้กลุ่มก่อการร้ายมาใช้ประเทศไทยเป็นที่พักพิง (Safe Heaven) หรือใช้ประเทศไทยเพื่อเป็นแหล่งสนับสนุนการก่อการร้ายไม่ได้ รวมทั้งจะไม่ยอมให้กลุ่มก่อการร้ายสากลก่อเหตุในประเทศไทยได้ แต่ในปัจจุบันก็ยังมีกลุ่มก่อการร้ายสากลได้เดินทางเข้าออกประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่ม IS ซึ่งเป็นกลุ่มก่อการร้ายประเภทศาสนาที่อาจสร้างความเกี่ยวพันกับปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งอาจจะทำให้ปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กลายเป็นปัญหาในระดับสากลในที่สุด นอกจากนี้แล้วความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายต่างๆ ที่ยังคงเคลื่อนไหวอยู่ในประเทศไทยอาจก่อเหตุความรุนแรงได้อีก เหมือนที่กลุ่มอุยกูร์ ได้ลอบวางระเบิดที่บริเวณถนนราชประสงค์เมื่อปี พ.ศ. 2558 นับตั้งแต่ พ.ศ. 2561 ความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายต่างประเทศถึงแม้จะยังไม่พบแผนในการโจมตี แต่ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้อง กับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของประเทศไทย ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และทำให้มีผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมทั้งข้อตกลงในระดับภูมิภาค และระดับสากล เนื่องจากประเทศไทยยังต้องอาศัยการลงทุนจากต่างชาติที่เป็นผลประโยชน์ส่วนหนึ่งจะกลับคืนต่อนักลงทุน ดังนั้นหากแหล่งลงทุนต่าง ๆ ที่ยังคงเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนต่างชาติอาจตกเป็นเป้าหมายในการโจมตีได้ เช่น โรงงานหรือสถานประกอบการในธุรกิจของต่างชาติ ในประเทศไทย

นายฉัตรชาย บางชวด รองเลขาธิการและความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ได้ให้มุมมองไปถึงการก่อการร้ายจากกลุ่มก่อการร้ายสากลว่า การก่อการร้ายยังเป็นปัญหาที่ประเทศไทยให้ความสำคัญ โดยเฉพาะผลประโยชน์ของต่างชาติที่เป็นศัตรูกับกลุ่มการก่อการร้าย ซึ่งการเกิดเหตุแต่ละครั้งย่อมส่งผลเสียหายต่อความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของคนไทย

จากสถานการณ์โลกยุคศตวรรษที่ 21 ที่การสื่อสารไร้พรมแดนสร้างให้เกิดการเรียนรู้ในของความเชื่อ และจุดมุ่งหมายของกลุ่มก่อการร้ายต่าง ๆ โดยสะดวกและรวดเร็ว ดังนั้นการเกิดกลุ่ม Home Grown ในประเทศไทยในชุมชนหรือสังคมต่าง ๆ ที่มีอัตลักษณ์ทางเชื้อชาติ ศาสนา ลัทธิ และความเชื่อในทางเดียวกันกับกลุ่มก่อการร้าย จึงเป็นเรื่องที่น่าจะเป็นได้ของการที่จะมีโอกาสเกิดกลุ่ม Home Grown ในประเทศไทย ในสังคม และชุมชนบางแห่ง รวมทั้ง

การเกิดการก่อการร้ายแบบฉายเดี่ยว หรือ Lone Wolf มีโอกาสของความเป็นไปได้อย่างสูงในประเทศไทย

พันเอก อินทนนท์ รัตนภาพ ผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 3 รักษาพระองค์ ได้ให้มุมมองว่า จากการเชื่อมโยงทางเทคโนโลยีการรับรู้ของผู้คนที่มีความมั่นคงของประเทศ ในทางความคิด การมีส่วนร่วมโดยไม่รู้ตัวโดยการเผยแพร่ข้อมูล และสนับสนุนแนวความคิด โดยความเป็นไปได้ที่อันตรายที่สุดคือการก่อเหตุด้วยตนเองภายในบ้านเกิด

2. วิเคราะห์บทบาทของกองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้ายที่มีข้อจำกัด

จากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กำหนดวิสัยทัศน์ให้ประเทศไทยมีความ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยกำหนดให้ความมั่นคงเป็นยุทธศาสตร์แรกในจำนวน 6 ของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ไปสู่ความสำเร็จ โดยในประเด็นที่ 1 กำหนดให้ การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อเป็นการสร้างเสริมความสงบเรียบร้อยและสันติสุขให้เกิดขึ้นกับ ชนตราบานเมือง ประชาชนอยู่ดีมีสุขและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในประเด็นที่ 3 คือการพัฒนาศักยภาพให้พร้อมเผชิญกับภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติเพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพให้มีความพร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตยรวมทั้งป้องกันแก้ไขและรับมือกับปัญหาความมั่นคงทุกมิติทุกรูปแบบ และทุกระดับ จากการศึกษาวิเคราะห์ที่ผ่านจะพบว่าในยุคศตวรรษที่ 21 การก่อการร้ายจัดได้ว่าเป็นภัยคุกคามในรูปแบบที่ก่อให้เกิดความรุนแรงและมีผลกระทบต่อความมั่นคงและความสงบสุขของประชาชนในสังคมที่ต้องอยู่ด้วยความหวาดกลัว ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์การก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 จะพบว่า การก่อการร้ายจะมีความรุนแรงและขยายพื้นที่ออกเป็นวนกว้างอย่างรวดเร็ว โดยไม่สามารถคาดเดาได้ จนสามารถขยายตัวออกเป็นสงครามกลางเมืองได้ ซึ่งเปรียบเทียบได้ว่าการก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศในรูปแบบของสงครามมากกว่าการเป็นเพียงแค่อาชญากรรม ตามที่ได้ถูกมองกันมาจากยุคก่อนๆ เนื่องจากภัยของการก่อการร้ายจะส่งผลกระทบต่อประชาชนในในทุกๆ พื้นที่ทั่วประเทศหรือแม้แต่ในต่างประเทศให้มีความหวาดกลัว อันเป็นต่อความมั่นคงจากประชาชนภายในประเทศในการใช้ชีวิตและขาดความเชื่อถือจากต่างประเทศในด้านความมั่นคงในการเดินทางเข้ามาหรือการลงทุนในประเทศ อันส่งผลกระทบในทางข้างเคียงต่อระบบเศรษฐกิจคือในด้านความมั่งคั่ง ตามความหมายของ พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ กล่าวไว้ว่า “ความมั่นคง หมายถึง การทรงตัวอยู่อย่างแน่นอนหนาถาวร ดำรงเอกภาพ มีเสรีภาพแห่งชาติ มีความสงบสุขภายในประเทศ มีความแน่นอนในชีวิต เศรษฐกิจของพลเมือง” ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการก่อการร้ายจัดเป็นภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ของประเทศอย่างเด่นชัดและสามารถขยายตัวออกเป็นภัยคุกคามในระดับสงครามได้

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะไม่ได้ตกเป็นเป้าหมายในการก่อการร้ายจากกลุ่มก่อการร้ายสากลโดยตรง แต่จากการวิเคราะห์การก่อการร้ายในประเทศไทยของสภาความมั่นคงแห่งชาติ ก็ยังพบการเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายสากลในประเทศไทย ซึ่งอาจก่อเหตุรุนแรงได้ต่อเป้าหมายที่เป็นสัญลักษณ์ แหล่งชุมชนและผลประโยชน์ของชาติที่กลุ่มก่อการร้ายประกาศการโจมตีในทั่วทุกมุมโลก เช่นสถานทูต บริษัทต่างชาติที่เป็นผลประโยชน์ร่วม หรือแหล่งพลังงานเช่น ฐานขุดเจาะน้ำมันของบริษัทต่างชาติ รวมทั้งสถานที่ท่องเที่ยว ชุมชนที่ชาวต่างชาติพักอาศัย นอกจากนี้

ประเทศไทยยังประสบกับปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งอาจจะมี การเกี่ยวข้อง กับกลุ่ม ก่อการร้ายสากลในแนวทางการคิดเดียวกัน หรือการเกิดกลุ่มก่อการร้ายแบบ Home Grown และ Lone Wolf ในประเทศไทยซึ่งอาจมีการก่อเหตุการณก่อการร้ายในระดับใหญ่ได้ ในทุกพื้นที่ รวมทั้งการก่อเหตุรุนแรงจากความคิดส่วนตัวซึ่งมีความรุนแรงเทียบเท่าการก่อการร้าย โดยความ รุนแรงนั้นสามารถเรียนรู้ได้จากการสื่อสารของสังคมสื่อต่างๆในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งสามารถ ก่อเหตุรุนแรงโดยปราศจากผู้นำและสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาตามที่คาดเดา อันเป็นผลกระทบ ต่อความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยของประเทศ การเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามในรูปแบบ ของการก่อการร้ายในศตวรรษที่มีรูปแบบยากที่จะคาดเดา ไร้พรมแดน และมีความรุนแรงกว่าที่ผ่าน จึงเป็นเรื่องที่ควรได้รับการพัฒนาเพื่อให้ความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของการก่อการร้าย ในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่ง พันเอก อินทนนท์ รัตนกาฬ ได้ให้ความเห็นว่า” การก่อการร้ายในยุค ศตวรรษที่ 21 การก่อเหตุจะเป็นการโจมตีแบบไม่ต้องการข้อเรียกร้องแต่ต้องการสร้างความเสียหาย ให้ได้มากที่สุด”

นอกจากการก่อเหตุรุนแรงแล้วแล้วการเดินทางเข้าออกของกลุ่มก่อการร้าย ในประเทศไทยโดยหวังที่จะให้ประเทศไทยเป็นทางผ่านหรือที่พักพิง ในลักษณะ Safe Heaven ของกลุ่มก่อการร้ายยังคงมีอยู่และยังได้อาศัยพื้นที่ในราชอาณาจักรทำกิจกรรมที่สนับสนุนต่อ การก่อการร้ายมีความเชื่อมโยงกับกลุ่มอาญากรรมข้ามชาติและธุรกิจผิดกฎหมายหลายด้าน ซึ่งมีอันจะเป็นการที่ทำให้ประเทศไทยเป็นแหล่งพักพิงและแหล่งสนับสนุนแก่กลุ่มก่อการร้าย ซึ่งสภาพ ของการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 มีสภาพของการที่พึ่งพาตนเองในการหาทุน เนื่องจาก การสนับสนุนจากรัฐที่อยู่เบื้องหลังลดน้อยลงดังนั้นจึงต้องพึ่งพาตนเอง ศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข ให้มุมมองว่า “ ในบางกรณี กลุ่มก่อการร้ายยุคใหม่ อาจจะลงทุนผ่านองค์กรธุรกิจบังหน้า เพื่อใช้ในการสร้างรายได้ตนเอง หรือได้รับการสนับสนุนจากการบริจาค ” ในกรณีการเข้ามา เคลื่อนไหวในประเทศไทยไม่ใช่เพียงแค่แหล่งพักพิงเพียงอย่างเดียวแต่ยังทำให้ประเทศไทย กลายเป็นแหล่งสนับสนุนการก่อการร้าย โดยอาศัยกิจกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมายและผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยและความมั่นคงอย่างมาก ดังที่ พลตรี วิมล คำอ้อม ผู้บัญชาการหน่วยข่าวกรองทางทหารให้ความเห็นว่า “ถึงแม้ประเทศไทยจะไม่ใช่เป้าหมายหลัก ในการโจมตีในการก่อเหตุของกลุ่มก่อการร้ายแต่มีก็จะเป็นทางผ่านหรือพื้นที่หลบซ่อนของการจึงทำ ให้มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศในรูปแบบภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่นการค้ายาเสพติด ขบวนการค้ามนุษย์ หรือขบวนการค้าของเถื่อนซึ่งมักเป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มก่อการร้าย เช่นผลประโยชน์ร่วมกัน หรือให้การสนับสนุนรวมไปถึงการเป็นช่องทางหารายได้ของกลุ่มก่อ การร้าย”

ดังนั้น กองทัพไทยซึ่งมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญปี 2560 มาตราที่ 52 ในส่วนหนึ่ง ได้บัญญัติให้ กองทัพไทยนอกจากจะมีบทบาทหน้าที่ในการป้องกันประเทศแล้วยังมีบทบาทหน้าที่ ในการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในเพื่อพิทักษ์ไว้ซึ่งผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคง และความผาสุก ปลอดภัยของประชาชน อันเป็นแรงขับเคลื่อนประการหนึ่งของ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ที่กำหนดเป้าหมายให้ประเทศไทยและประชาชน มี ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีความจำเป็นต้องพัฒนาขีดความสามารถในการรับมือต่อภัยก่อการร้ายในทุกระดับ เพื่อให้มี

ความทันสมัยต่อภัยคุกคามที่เปลี่ยนรูปแบบจากภัยสงครามในแบบดั้งเดิม (Traditional Warfare) ไปสู่สงครามต่อการก่อการร้าย (War on Terror) โดยสามารถ ตอบสนอง ควบคุม คลี่คลายต่อ เหตุการณ์ในการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นการพัฒนาบทบาทของกองทัพไทย ในรูปแบบใหม่ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องต่อแผนยุทธศาสตร์ชาติ

บทบาทของกองทัพไทยในด้านการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย ภายในประเทศจะมีหน่วยงานในการขับเคลื่อนได้แก่กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในหรือ กอ.รมน. ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อำนวยการและผู้บัญชาการทหารบกเป็นรองผู้อำนวยการ กำหนดให้มีการจัดหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการก่อการร้ายได้แก่ ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 3 โดยมีหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในการก่อการร้าย ซึ่งเป็นการบูรณาการหน่วยงาน ด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย ซึ่งรวมถึง กองทัพไทยในทุกเหล่าทัพ

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่างานในการรักษาความมั่นคงภายในเป็นหน้าที่หลักของกองทัพบก หากมีความจำเป็นต้องใช้กำลังทหารในการปฏิบัติการ ส่วนทางด้านความมั่นคงและการรักษา ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ ศูนย์อำนาจการรักษา ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” เรียกโดยย่อว่า “ศรชล.” มีฐานะเป็นส่วนราชการรูปแบบเฉพาะ มีหน้าที่และอำนาจและรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล นายกรัฐมนตรี เป็น ผู้อำนวยการ และมี ผู้บัญชาการทหารเรือ เป็น รองผู้อำนวยการ ซึ่งหมายถึงกองทัพเรือ เป็นหน่วยงานหลักในการรักษาผลประโยชน์ทางทะเลหากมีภัยคุกคามทางทะเลเกิดขึ้น สำหรับ กองทัพอากาศคงมีหน้าที่ในการสนับสนุนการปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงภายในหรือในพื้นที่ รับผิดชอบในส่วนของกองทัพอากาศเช่นสนามบิน

เนื่องจากภัยจากการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 เป็นภัยคุกคามที่มีความรุนแรง และไม่แน่นอนที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามแนวทางของยุทธศาสตร์ชาติ หรืออาจขยายตัวกลายเป็นสงครามได้ ดังนั้นกองทัพไทยในฐานะหน่วยงานหลักของการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ชาติซึ่งมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมและทันสมัยต่อการต่อต้าน การก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 ให้มีความพร้อมและทันสมัยต่อการรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบ ของการก่อการร้ายในทุกระดับ ตามแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านความมั่นคง ซึ่งในขณะนี้ กองทัพไทยยังมีอุปสรรคหลายประการในการพัฒนากองทัพไทยให้สอดคล้องกับภัยคุกคาม ของการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีผลกระทบต่อวิสัยทัศน์ของแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งอาจ ส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในด้านความมั่นคง จำเป็นที่กองทัพต้องมีการพัฒนา แนวทางปรับปรุงกองทัพให้มีประสิทธิภาพในการต่อต้านการก่อการร้ายในทุก ๆ ด้านมากยิ่งขึ้น

กองทัพไทยมีหน้าที่หลักในการป้องกันประเทศ โดยแนวทางในการต่อต้าน การก่อการร้ายของรัฐบาลยังคงกำหนดให้เหตุการณ์ที่เป็นการก่อการร้ายเป็นความรับผิดชอบ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลัก นอกจากนี้ในกรณีที่ได้รับคำสั่งจากนายกรัฐมนตรี ที่จำเป็นต้องใช้กำลังทหารเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการระงับเหตุร้ายแรง หรือควบคุมสถานการณ์ให้เกิดความสงบโดยด่วน โดยอาศัยพระราชบัญญัติ การจัดระเบียบ กระบวนกลาโหม ปี 2551 ตาม มาตรา 36 ที่กำหนดให้การใช้กำลังทหารหรือการอื่นใดเพื่อป้องกัน

ระงับ หรือปราบปรามการกระทำความผิดที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือเกี่ยวกับการก่อการร้าย ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้กำลังทหารเพื่อระงับเหตุร้ายโดยเร็วมิให้เกิดความรุนแรงมากยิ่งขึ้นหรือ เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์แห่งชาติทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดเว้นแต่จะมีกฎหมาย กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น จากพระราชบัญญัตินี้แสดงให้เห็นว่าบทบาทกองทัพไทยมีเพียงเป็นผู้ช่วย เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานการปกครองหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติเท่านั้น และสามารถมีส่วน เกี่ยวข้องได้ในกรณีที่ได้รับการร้องขอให้เข้าระงับเหตุเมื่อเหตุการณ์กำลังจะวิกฤติบานปลายแล้ว เท่านั้น และต้องได้รับการอนุมัติจากนายกรัฐมนตรี ในการใช้กำลังทหาร โดยไม่ระบุถึงการมอบ อำนาจ จึงเป็นปัญหาและอุปสรรค ที่สำคัญต่อการเตรียมสภาพกำลังรบของกองทัพให้มีความพร้อม ต่อการรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบการก่อการร้าย และทำให้การให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติการ ในการสนับสนุนการปฏิบัติให้แก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือฝ่ายปกครองประสบปัญหาเนื่องจาก ขาดการเตรียมการ การจัดทำแผน และการปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ ตำรวจ

ในกรณีที่เป็นเหตุการณ์การก่อการร้ายสากลที่กองทัพไทยมีบทบาทอย่างชัดเจน ในภารกิจการต่อต้านการก่อการร้ายสากล โดยศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายสากลหรือ ศตค. มีอำนาจ และบทบาทอย่างชัดเจน ในการวางแผน อำนาจการ ประสานงาน ในการปฏิบัติการทั้งด้านยุทธการ และการข่าว โดยการควบคุมทางยุทธการต่อหน่วยปฏิบัติการพิเศษของกองทัพไทย มีผู้บัญชาการ ศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายสากลเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบโดยบทบาทของกองทัพไทย ในการเตรียมกำลังในการต่อต้านการก่อการร้าย คือ การจัดเตรียมกำลังหน่วยปฏิบัติการพิเศษ หน่วยทำลายล้างวัตถุระเบิด, ชุดปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ หน่วยบิน และหน่วยแพทย์ ให้มีความ พร้อมรองรับสถานการณ์การก่อการร้ายที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งอาจมองได้ว่าเป็นบทบาทในเชิงรับ

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าอุปสรรคหลักที่ทำให้กองทัพไทยที่ไม่สามารถปฏิบัติการ ในด้านการต่อต้านการก่อการร้ายได้อย่างเต็มขีดความสามารถ คือ กองทัพไทยไม่ใช่หน่วยงานหลัก ในการรับผิดชอบต่อการก่อการร้ายส่งผลกระทบต่อให้เกิดข้อจำกัดหลายๆ ด้านอันเป็นอุปสรรค ต่อการเสริมสร้างให้กองทัพไทยได้ใช้ขีดความสามารถอย่างเต็มที่ทั้งทางด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ อย่างมีประสิทธิภาพในการรับมือต่อการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 ที่มีความรุนแรงมากกว่า การเป็นเพียงแค่อาชญากรรม

3. วิเคราะห์ด้านอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและการใช้กำลัง

จากการที่กองทัพไทยไม่ใช่หน่วยงานหลักในการรับผิดชอบต่อการก่อการร้าย ทำให้เกิดอุปสรรคและปัญหาในหลายๆ ด้าน จากการศึกษาค้นคว้าและสอบถามเก็บข้อมูล ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการต่อต้านการก่อการร้าย ทั้งที่ยังปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปัจจุบันและเคยปฏิบัติหน้าที่ และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการก่อการร้ายในระดับผู้บังคับหน่วยและฝ่ายอำนวยการ รวมทั้ง นักวิชาการได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของกองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งสามารถแยกเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

3.1 การไม่มีกฎหมายรองรับในการปฏิบัติงานทำให้การปฏิบัติงานของทหาร มีขีดจำกัดโดยเฉพาะในการปฏิบัติงานเชิงรุกที่จำเป็นต้องดำเนินการตลอดเวลา โดยเฉพาะงานด้าน การข่าว ซึ่งต้องทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา รวมถึงการเข้าช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่

ฝ่ายปกครอง ซึ่งการปฏิบัติการของทหารในการต่อต้านการก่อการร้ายยังมีข้อจำกัดด้วยเรื่องขอบเขตของการใช้กำลังทหารตามที่กฎกระทรวงกลาโหมกำหนด ทำให้กองทัพไทยขาดเสรีในการปฏิบัติ ในทุกระดับสถานการณ์ ตั้งแต่ การเตรียมการ การปฏิบัติระหว่างเกิดเหตุ และ การฟื้นฟูหลังจากเกิดเหตุการณ์ จากการสอบถามข้อมูลผู้ปฏิบัติงานด้านการต่อต้านการก่อการร้ายทุกท่านมีความเห็นในทางเดียวกันว่าอุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือกองทัพไทยไม่มีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานด้านการต่อต้านการก่อการร้ายซึ่ง ทำให้จำกัดขอบเขตในการปฏิบัติงานด้านการข่าว และมีผลต่องานด้านยุทธการ ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพตามที่ขีดความสามารถของกองทัพควร จะกระทำได้ โดยเฉพาะงานด้านการข่าวที่เป็นพื้นฐานของการเตรียมการสู่งานทางยุทธการยังถูก จำกัดด้วยอำนาจทางกฎหมาย ซึ่งไม่สามารถบูรณาการไปในทิศทางเดียวกันได้กับหน่วยอื่นนอก กองทัพ พลตรี วิมล คำอิม ผู้บัญชาการหน่วยข่าวกรองทางทหารได้ให้ความเห็นว่า “ ข้อจำกัดในการ ปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองและด้านยุทธการ อยู่ที่อำนาจและหน้าที่ซึ่งกำหนดตามกฎหมาย จึงทำให้การปฏิบัติที่ต้องการความรวดเร็วเช่นการเข้าถึงข้อมูล หรือการเชื่อมโยงข้อมูลมัก จะมีอุปสรรคจากข้อจำกัดและสิทธิ์ในการเข้าถึงมาโดยตลอด ซึ่งถ้าหากได้รับการแก้ไขเพิ่มเติม ขีดความสามารถและประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติการโดยเฉพาะด้านการข่าวกรองที่จะทำให้สามารถ พิสูจน์ทราบ ติดตาม ฝ้าตรวจ และ ตรวจสอบได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น”

3.2 ผู้บังคับหน่วยในพื้นที่การขาดเอกภาพในการตัดสินใจในการใช้กำลังในพื้นที่ เข้าระงับเหตุหรือควบคุมสถานการณ์ในขั้นต้น ข้อจำกัดทางกฎกระทรวงกลาโหม และอำนาจ ในการสั่งการที่เป็นแบบการรวมการมาয়่นายกรัฐมนตรี ซึ่งต้องใช้เวลาอาจทำให้ไม่สามารถควบคุม สถานการณ์ได้อย่างทันเวลา เนื่องจากรูปแบบของการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 มีความ รวดเร็ว และรุนแรง และเป็นในรูปแบบของการโจมตีในลักษณะการเคลื่อนที่ (Dynamic) ที่ขยาย วงกว้างในเขตชุมชน ดังเช่นกรณีการโจมตีในนครมุมไบ ประเทศอินเดีย หรือ การโจมตีในกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งในกรณีนี้ มีความเห็นจากผู้บังคับบัญชาในระดับแม่ทัพภาค ให้ความเห็นว่า “ในการใช้กำลังทหารปฏิบัติการในพื้นที่อย่างทันต่อเหตุการณ์ในสถานการณ์การก่อความรุนแรง หน่วยในพื้นที่ ยังมีข้อจำกัดในเรื่องอำนาจการสั่งการตามกฎหมาย”

3.3 อำนาจการสั่งการในการใช้กำลังทหารอยู่ที่นายกรัฐมนตรีที่จะใช้อำนาจ ในการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินก่อนเท่านั้น ทำให้ใช้เวลานาน อาจไม่ทันต่อการแก้ไขสถานการณ์ ที่อาจทำให้ทวีความรุนแรงขึ้นหรือขยายพื้นที่ในการก่อเหตุขยายวงกว้างขึ้น จนไม่สามารถควบคุม สถานการณ์ได้ รวมถึงสถานการณ์ที่จัดว่าเป็นการก่อการร้ายสากลที่ต้องนำใช้อำนาจการสั่งการ โดยผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหการก่อการร้ายสากล หรือ นอก. ซึ่งยังต้องใช้เวลาในการพิจารณาเป็นระยะเวลาหนึ่ง รวมทั้งการเดินทางของหน่วย ปฏิบัติการพิเศษที่มีที่ตั้งอยู่ห่างจากพื้นที่เกิดเหตุ จำเป็นต้องใช้เวลาในการเดินทางเข้าพื้นที่ตาม ซึ่งในระหว่างนี้อาจทำให้สถานการณ์ในการก่อการร้ายเริ่มบานปลายมากยิ่งขึ้น หากไม่มีกำลังในพื้นที่ เข้าควบคุมสถานการณ์ได้ในระดับหนึ่ง นายฉัตรชัย บางชวด รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นว่า “ การปฏิบัติการของทหารควรมีกฎหมายรองรับในสถานะที่ไม่ต้องใช้กฎหมายพิเศษ เพื่อให้การปฏิบัติงานได้ทันทีและเกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติ”

4. วิเคราะห์ด้านการบูรณาการความพร้อมในการเตรียมกำลังในยามปกติ

4.1 กองทัพไทยโดยเฉพาะกองทัพบกยังคงให้ความสำคัญในการฝึกในภาพของการรบในสงครามตามแบบอยู่และการปฏิบัติการส่วนมากจะเน้นที่การรบแบบในบริเวณพื้นที่การสู้รบที่เป็นภูมิประเทศป่าเขาพื้นที่กว้าง แต่จากสภาพของก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 จะเกิดขึ้นในเมืองและพื้นที่ชุมชนเป็นส่วนมาก ทำให้กำลังพลขาดทักษะและประสบการณ์ในเรื่องของการปฏิบัติการในพื้นที่สิ่งปลูกสร้างและการปฏิบัติการท่ามกลางประชาชน โดยเฉพาะในกรณีที่ประชาชนมีความสับสนแตกตื่น ซึ่งในเรื่องนี้เป็นอุปสรรคหนึ่งทีที่ละเอียดอ่อนและมีความท้าทายสูง จึงต้องมีการฝึกให้เกิดทักษะทั้งการปฏิบัติและการวางแผนอย่างรอบคอบ รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยอื่นๆ ที่ในพื้นที่เกิดเหตุ

4.2 กองทัพไทยไม่มีแนวทางการบูรณาการในการใช้กำลังพลและยุทธโศปกรณ์ทั้งหมดให้สามารถรับมือต่อการก่อเหตุการก่อการร้ายได้ทั้งหมดในทุกมิติอย่างเต็มรูปแบบ เช่น การบรรเทาสาธารณภัย การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูหลังการก่อเหตุ เนื่องจากยังขาดแนวทางและหลักนิยมที่ชัดเจนในการต่อต้านการก่อการร้ายและการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติ

4.3 หน่วยทหารที่ไม่เคยได้รับการฝึกในลักษณะการทำงานแบบบูรณาการอาจขาดความเข้าใจในการทำงานร่วมกับตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ปกครองเนื่องจากไม่เคยฝึกร่วมกันมาก่อน หรือไม่มีแผนในการเผชิญเหตุในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะเริ่มต้นของเหตุการณ์ในขณะที่ยังไม่มีคำสั่งที่ชัดเจน ซึ่งใช้เวลานานในการรอรับคำสั่งจากผู้มีอำนาจทำให้เหตุการณ์อาจจะรุนแรง ยืดเยื้อ มากขึ้น สร้างความสูญเสียให้แก่ชีวิต และ ทรัพย์สิน ได้อย่างมาก ก่อนที่กำลังทหารจะสามารถปฏิบัติการได้ เมื่อได้รับการร้องขอจากเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง และเมื่อได้รับคำสั่งการประสานงานต่างอาจมีปัญหาในขั้นต้นเนื่องจาก กำลังทหารในพื้นที่อาจไม่ทราบบทบาทหน้าที่ที่แน่ชัดของตนเองเนื่องจากไม่มีแผนรองรับการปฏิบัติ

5. วิเคราะห์ด้านความรู้และความเข้าใจของกำลังพลในเรื่องของการก่อการร้ายและการต่อต้านการก่อการร้าย

กำลังพลทุกระดับชั้นขาดความรู้ในเรื่องของการก่อการร้าย และขาดความสนใจจากผู้บังคับบัญชาในระดับสูงเนื่องจากมองว่าเป็นเป็นเรื่องของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือ เป็นเพียงเรื่องของหน่วยปฏิบัติการพิเศษในการต่อต้านการก่อการร้ายสากลเท่านั้น จึงทำให้การฝึกศึกษา และหลักนิยม ไม่ได้มีการพัฒนาและถ่ายทอดเท่าที่ควร ส่งผลให้กำลังพลทุกระดับขาดความเข้าใจและขาดทักษะในการปฏิบัติการโดยเฉพาะผู้บังคับหน่วยในพื้นที่ ทำให้การต่อต้านการก่อการร้ายไม่ได้รับการสนใจและไม่ได้ให้ความสำคัญจากระดับนโยบายชั้นสูง ส่งผลกระทบให้กองทัพไทยขาดความตระหนักในเรื่องของเหตุในการก่อการร้ายในทุกระดับซึ่งในระดับนโยบายถึงระดับปฏิบัติของกองทัพไทยยังไม่มีกรอบหน้าที่ในการติดตามหรืออำนวยความสะดวกในการก่อการร้ายอย่างชัดเจนและไม่มีแผนงานรองรับอย่างชัดเจนในทุกระดับ ยกเว้นการต่อต้านการก่อการร้ายสากล ถึงแม้จะมีการจัดตั้ง ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 3 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในแต่ในระดับนโยบายของแผนยุทธศาสตร์ระดับกระทรวงยังขาดความชัดเจนและไม่มีหน่วยงานในระดับนโยบายรองรับ จึงเป็นเหตุให้ความพร้อมในการรับมือต่อการก่อการร้าย

ของกองทัพไทยยังไม่มีประสิทธิภาพเหมาะสมตามที่กองทัพไทยมีศักยภาพเพียงพอ โดยเฉพาะหน่วยในพื้นที่ที่เป็นหน่วยแรกในการเข้าสนับสนุนเจ้าหน้าที่เมื่อได้รับการร้องขอและได้รับคำสั่งอนุมัติจากนายกรัฐมนตรีในการใช้กำลังทหาร

แนวทางในการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 ของกองทัพไทย

เพื่อให้กองทัพไทยได้มีศักยภาพในการต่อต้านการก่อการร้ายอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความพร้อมต่อการรับมือการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 ควรมีแนวทางในการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีลักษณะของการเป็นภัยคุกคามที่มีลักษณะของความรุนแรงที่ก่อให้เกิดความหวาดกลัวต่อสังคมมากกว่าในยุคก่อนหน้านี้และสามารถขยายวงกว้างในพื้นที่ที่เหตุจนถึงระดับภูมิภาคสามารถกลายเป็นสงครามได้ ในกรณีนี้ ศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข ได้ให้ความเห็นว่า “ภัยจากการก่อการร้ายนับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์การโจมตีตึกเวิร์ลเทรด ในนครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 9 กันยายน ค.ศ.2001 ทวีโลกได้เข้าสู่สงครามการก่อการร้าย ซึ่งถูกนิยามว่าเป็นภัยคุกคามหลักในเวทีโลก โดยต่อไปความกังวลในเรื่องสงครามตามแบบจะลดระดับลง สงครามในทางยุทธศาสตร์ของการโจมตีรัฐด้วยกำลังทหารจากภายนอกไม่เป็นทางยุทธศาสตร์เท่ากับการโจมตีด้วยการก่อการร้าย” ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 จากนั้นจะไม่ใช่เพียงแค่อาชญากรรมที่ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก แต่เพียงอย่างเดียว กองทัพไทยจึงควรมีแนวทางในการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายที่เหมาะสมจากการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคต่อบทบาทและหน้าที่ในการต่อต้านการก่อการร้าย จะพบว่ากองทัพไทยควรมีแนวทางในการพัฒนาบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้าย ดังนี้

1. กองทัพไทยต้องให้ความสำคัญต่อการก่อการร้ายในลักษณะของภัยคุกคามที่เป็นไปในรูปแบบของสงครามการก่อการร้ายหรือเป็นเหตุความรุนแรงที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านความมั่นคง มากกว่าที่จะมองว่าเป็นเพียงอาชญากรรม ซึ่งจะสร้างบทบาทที่สำคัญให้แก่กองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้ายได้มากกว่า การเป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงานเมื่อได้รับการร้องขอจากการศึกษาวิจัยเรื่อง สงครามอสมมาตร (Asymmetric Warfare) ของ ศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข ได้ศึกษาข้อมูลของ Martin Van Creveld จากหนังสือ The Transformation of War โดยได้กล่าวไว้ว่า “Martin Van Creveld ตอบอย่างชัดเจนว่า การสงครามการสงครามในอนาคตจะไม่ดำเนินการโดยกองทัพ แต่จะดำเนินการโดยกลุ่มคนที่เราเรียกว่า ผู้ก่อการร้าย กองโจร หรือ กลุ่มหัวขโมย เป็นต้น นอกจากนี้ พลเอก รูเพิร์ต สมิทท์ (General RUPERT SMITH) แห่งกองทัพสหราชอาณาจักรบัญชาการสูงสุด กองกำลังภาคพื้นยุโรป ได้กล่าวไว้หนังสือ The Utility of Force ว่า “รัฐเผชิญหน้ากับการต่อสู้จากกลุ่มที่ไม่ใช่กองกำลังของรัฐ (Non-State) แต่อาจจะอยู่ในรูปแบบของสงครามกลางเมือง การก่อความไม่สงบ สงครามกองโจร หรือ การก่อการร้าย” นอกจากนี้จะทำให้กองทัพมีการเปลี่ยนผ่านในการสร้างศักยภาพให้มีความทันสมัยต่อภัยคุกคามซึ่งช่วยสนับสนุนให้มีผลต่อระบบของการจัดสรรงบประมาณ

ในการจัดหายุทธโศภรณ์ที่มีความทันสมัยนำไปใช้ในกองทัพเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพเป็นกองทัพที่มีความทันสมัยพร้อมรับมือต่อภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ และที่สำคัญที่สุดคือการนำไปสู่เอกภาพในการปฏิบัติงานมากขึ้นในด้านต่างๆ ที่ยังมีข้อจำกัดด้วยเรื่องของกฎหมายและอำนาจหน้าที่ของทหารในการปฏิบัติงานด้านการต่อต้านการก่อการร้ายทั้งในเวลา ก่อน ระหว่าง และหลังการเกิดเหตุ โดยเสริมสร้างบทบาทในเชิงรุกของกองทัพในการต่อต้านการก่อการร้ายทั้งในด้านการข่าว และการปฏิบัติการ ดังที่ พันเอก ไสรส รัตนผ่องใส อดีต ผู้บังคับกองพันปฏิบัติการพิเศษ กรมรบพิเศษที่ 3 รักษาพระองค์ ได้ให้ความเห็นว่า “การสนับสนุนการใช้หน่วยทหารมีความรับผิดชอบในเชิงรุก ในการต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อตอบสนองต่อเหตุการณ์ หรือแม้กระทั่งการป้องกันการก่อเหตุ ด้านหน่วยงานความมั่นคงของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย โดยการบูรณาการ ด้านการข่าวก่อนเกิดเหตุการณ์หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นและเมื่อเกิดขึ้นแล้วจึงใช้กำลังเข้าปราบปรามหรือต่อต้านกิจกรรมการก่อการร้าย”

2. การเสริมสร้างเตรียมความพร้อมของหน่วยในพื้นที่ให้มีความพร้อมต่อการเข้าควบคุมสถานการณ์ ไม่ให้ความรุนแรงบานปลาย เนื่องจากสภาพของการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะของการโจมตีแบบเคลื่อนที่ที่ทำให้ขยายพื้นที่ก่อเหตุอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การควบคุมสถานการณ์ของหน่วยในพื้นที่ที่มีความชำนาญในพื้นที่ก่อเหตุเพื่อจำกัดการก่อเหตุของการก่อการร้ายจึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องเร่งดำเนินการ เพื่อเป็นการควบคุมสถานการณ์ไม่ให้ขยายวงกว้าง และมีความชัดเจนด้านการเตรียมสนารบด้านการข่าวเป็นเอื้ออำนวยต่อการเตรียมการและสนับสนุนให้หน่วยปฏิบัติการพิเศษสามารถปฏิบัติการได้อย่างทันต่อสถานการณ์ โดยการพิจารณาความเหมาะสมให้แก่หน่วยรับผิดชอบต่อการตอบโต้สถานการณ์ และหน่วยพร้อมรบเคลื่อนที่เร็ว (RDF) ดังนั้น หน่วยในพื้นที่จึงเป็นหน่วยแรกที่มีความสำคัญต่อการรับมือเมื่อเกิดเหตุการณ์และเอื้ออำนวยต่อสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยปฏิบัติการพิเศษและหน่วยสนับสนุนอื่นๆ จากการสอบถามความเห็นจากผู้ปฏิบัติการ พันเอก อินทนนท์ รัตนกาฬ ผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 3 รักษาพระองค์ ในฐานะผู้บังคับหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ได้ให้ความเห็นที่ให้ความสำคัญต่อหน่วยในพื้นที่ว่า “กำลังทหาร ตำรวจ ในส่วนภูมิภาค สามารถให้การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายได้เนื่องจากมีความชำนาญพื้นที่”

3. การพัฒนาให้ความรู้และทักษะแก่กำลังพลในด้านการต่อต้านการก่อการร้าย ทั้งการฝึก ศึกษา และหลักนิยม ในปัจจุบันกองทัพไทยยังคงยึดติดกับแนวความคิดของภัยคุกคามจากการรุกรานด้วยกำลังทหารจากนอกประเทศซึ่งเป็นแนวความคิดในแบบภัยคุกคามแบบดั้งเดิม (Traditional Treat) โดยยังไม่ได้เข้าสู่ระยะการเปลี่ยนผ่าน (Transformation) เพื่อให้กองทัพไปสู่รูปแบบของการสร้างความพร้อมในการรับมือต่อภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ตามการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 เหมือนกองทัพอื่น ๆ ทั่วโลกดังนั้นการพัฒนาหลักนิยมและการศึกษาในหลักสูตรต่างๆ ทางทหารยังให้ความสำคัญต่อการให้ความรู้กำลังพลในเรื่องของการทำสงครามจากภัยคุกคามในลักษณะของการปฏิบัติการในสงครามตามแบบด้วยกองทหารขนาดใหญ่ เป็นหลัก ซึ่งมีผลกระทบต่อภารกิจของหน่วยทหารทั่วไปที่ไม่ใช่หน่วยปฏิบัติการพิเศษจึงไม่มีการฝึกในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย คงมีเพียงแต่การฝึกในลักษณะของหน่วยทหารขนาดเล็กในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบด้วยการปฏิบัติการลาดตระเวนหาข่าว ลาดตระเวนรบ และ

ปิดล้อมตรวจ เท่านั้น โดยเน้นที่การปฏิบัติการในพื้นที่ชนบทไม่ใช่ในพื้นที่ชุมชนในเมือง ที่เป็นพื้นที่เป้าหมายของการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 ในกรณี พลเอก รูเพิร์ต สมิทท์ (General RUPER SMITH) แห่งกองทัพสหราชอาณาจักร อดีต รองผู้บัญชาการสูงสุด กองกำลังภาคพื้นยุโรป ได้กล่าวไว้ในหนังสือ The Utility of Force ว่า “สิ่งที่จะเกิดขึ้น ต่อไปในการปฏิบัติการทางทหารคือการปฏิบัติการท่ามกลางประชาชน ประชาชนในเมืองใหญ่ ในเมืองเล็ก บนถนน ในบ้าน ประชาชนทั้งหมดในทุกๆ ที่จะสามารถอยู่ในสนามรบ”

ดังนั้น การสร้างองค์ความรู้โดยการเริ่มต้นที่การเปลี่ยนผ่านกองทัพเข้าสู่การรับมือกับการก่อการร้ายจำเป็นต้องเริ่มต้นที่การให้ความรู้กำลังพลโดยการพัฒนาหลักนิยามด้านการก่อการร้ายและนำไปสู่ระบบการศึกษาและการฝึก เพื่อให้กำลังพลทุกระดับได้มีความรู้และเป็นการเปลี่ยนผ่านกองทัพเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการต่อต้านการก่อการร้ายอย่างเต็มรูปแบบ ดังนั้น กองทัพไทยควรมีการพัฒนาหลักนิยาม การศึกษาเพื่อนำไปสู่การฝึกที่สอดคล้องกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่คือการก่อการร้ายควบคู่ไปกับการป้องกันประเทศ โดยต้องเริ่มต้นตั้งแต่ระดับผู้ปฏิบัติการจนถึงฝ่ายอำนวยการและผู้บังคับบัญชา ดังนั้นการฝึกศึกษาของกองทัพไทยจำเป็นต้องเปลี่ยนรูปแบบเพื่อให้มีความทันสมัยต่อเหตุการณ์ภัยคุกคามในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่ง พันเอก ธีรภัฏ กาญจนโหติ อดีตผู้อำนวยการกองข่าว ศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายสากล และผู้เคยทำงานด้านวิชาการในเรื่องของหลักนิยามในด้านการสงครามพิเศษ กล่าวว่า “ทหารส่วนใหญ่จะเข้าใจว่าการก่อการร้ายเป็นเรื่องของหน่วยรบพิเศษเพียงอย่างเดียวและยังไม่มีสายวิทยาการหน่วยงานทหารที่จัดการความรู้เกี่ยวกับการก่อการร้ายและการต่อต้านการก่อการร้ายในภาพรวมของกองทัพ ทำให้มุมมองของกองทัพในการต่อต้านการก่อการร้ายยังจำกัดอยู่ที่ใช้หน่วยปฏิบัติการพิเศษในการแก้ปัญหา”

4. กรมอบอำนาจให้แก่ แม่ทัพภาคในการตัดสินใจใช้กำลังทหารเข้าควบคุมสถานการณ์ เนื่องจากการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 มีความรุนแรงและขยายพื้นที่กว้างอย่างรวดเร็วด้วยการโจมตีแบบเคลื่อนที่ (Dynamic) มิใช่เป็นการยึดสถานที่ หรือ ยานพาหนะเพื่อต่อรองเหมือนในยุคก่อนหน้านี้ ดังนั้นการเข้าควบคุมพื้นที่เพื่อคลี่คลายสถานการณ์อย่างรวดเร็วจึงเป็นสิ่งสำคัญในการต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างที่เกิดเหตุ เพื่อจำกัดเสรีของกลุ่มก่อการร้ายในการก่อเหตุและลดความสูญเสียต่อชีวิตประชาชนและทรัพย์สิน ซึ่งเมื่อมีเหตุการณ์ก่อความรุนแรงเกิดขึ้นในพื้นที่ไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากกลุ่มก่อการร้ายหรือจากกลุ่มหรือบุคคลในกรณีอื่นหากเหตุการณ์นั้นเป็นภัยคุกคามต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคมและผลประโยชน์ของชาติมีที่ท่าว่า จะมีความรุนแรงจนกำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองไม่สามารถควบคุมได้ ทหารจึงจะได้รับการร้องขอเข้ามาช่วยเหลือในการระงับเหตุรุนแรงนั้น ซึ่งต้องได้รับคำสั่งจาก นายกรัฐมนตรีซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการอนุมัติ แต่ในเหตุการณ์การก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีความรุนแรงและรวดเร็ว การเข้าถ้าควบคุมพื้นที่และคลี่คลายสถานการณ์อย่างรวดเร็วเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างมากในการรักษาชีวิตประชาชนที่ตกเป็นเหยื่อจากการก่อเหตุ หากว่า มีการพิจารณามอบอำนาจการใช้กำลังทหารในการเข้าควบคุมพื้นที่และคลี่คลายสถานการณ์ ให้แก่แม่ทัพภาคซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยทหารในพื้นที่และเป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดด้านความมั่นคงในพื้นที่ในฐานะผู้อำนวยการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค แล้วจะเป็น

การควบคุมและคลี่คลายสถานการณ์เพื่อจำกัดการก่อเหตุรุนแรงและลดความสูญเสียอย่างมาก
ในขั้นต้นก่อนที่หน่วยปฏิบัติการพิเศษจะเข้าแก้ไขปัญหา

5. การเสริมสร้างการปฏิบัติในการต่อต้านการก่อการร้ายในเชิงรุกทั้งด้านการข่าว
และด้านยุทธการ บทบาทของกองทัพไทยในด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในปัจจุบันตามนโยบาย
ของสภาความมั่นคงแห่งชาติได้กำหนดบทบาทให้เหล่าทัพต่างๆ มีหน้าที่ในการปฏิบัติของ
หน่วยปฏิบัติการพิเศษ และหน่วยสนับสนุนอื่นๆ เมื่อเกิดเหตุเท่านั้นซึ่งจากความเห็นของ พันเอก
อินทนนท์ รัตนกาฬ ผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 3 รักษาพระองค์ ให้ความเห็นว่าเป็น” บทบาท
ของการต่อต้านการก่อการร้าย”เชิงรับ”มากกว่าบทบาทใน “เชิงรุก” ที่หมายถึง การค้นหา ฝ้าตรวจ
ติดตามความเคลื่อนไหวเครือข่ายการก่อการร้าย รบกววน ชัดขวาง ป้องกันไม่ให้วางแผน เตรียมการ
ก่อเหตุได้ ซึ่งกองทัพไทยควรมีการพัฒนาไปสู่งานในเชิงรุกซึ่งเป็นงานด้านการข่าวที่ต้องทำ
ในยามปกติ และงานยุทธการที่สามารถใช้กำลังหน่วยปฏิบัติการพิเศษปฏิบัติการในการยับยั้ง
การก่อเหตุได้เมื่อตรวจพบ หรือมีอำนาจในการติดตามกลุ่มบุคคลเป้าหมาย เนื่องจากกองทัพ
มีกำลังพลและเทคโนโลยีที่ทันสมัยสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในเชิงรุกได้ทั้งงานด้านการข่าว
และงานยุทธการ และจากการศึกษาบทบาทกองทัพสหรัฐในการต่อต้านการก่อการร้ายในปัจจุบัน
สหรัฐอเมริกามีนโยบายใช้กองทัพเป็นเครื่องมือหลักในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยกำหนด
ให้กองทัพสหรัฐสามารถดำเนินการต่อการก่อการร้ายได้ โดยการ รบกววน (Disrupting) สลาย
โครงสร้าง (Dismantling) และปราบปราม (Defeating) ส่วนของกองทัพสหราชอาณาจักร ยังคง
ยึดถือแนวทาง การต่อต้านการก่อการร้ายตามยุทธศาสตร์ 4P คือ การป้องกัน (Prevent) การปกป้อง
(Protect) การติดตาม(Pursue) และ การเตรียมการรับมือ (Prepare) มาเป็นหลักในการกำหนด
ภารกิจของกองทัพในการต่อต้านการก่อการร้ายซึ่งเห็นได้ว่าเป็นการปฏิบัติเชิงรุกทั้งสิ้น ทั้งนี้
การปฏิบัติในเชิงรุกจะเป็นการริเริ่มและสร้างความกดดันให้แก่กลุ่มก่อการร้ายและกิจกรรม
ของอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายและจะมีผลต่อการลดการก่อเหตุ
หรือไม่สามารถก่อเหตุได้ ทั้งนี้การกดดันให้กลุ่มก่อการร้ายไม่ให้พบปะ รวมตัว ขาดการสนับสนุน
จนไม่สามารถก่อเหตุได้จัดว่าเป็นความสำเร็จในการต่อต้านการก่อการร้ายมากกว่าการแก้ไขปัญหา
เมื่อเกิดเหตุ ดังนั้นกองทัพไทยควรมีการพัฒนาให้หน่วยปฏิบัติการพิเศษและหน่วยข่าวกรองทางทหาร
มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานในเชิงรุกทั้งด้านการข่าวและด้านยุทธการ สามารถระงับ ยับยั้ง
การก่อเหตุได้ โดยการประสานงานความร่วมมือแบบบูรณาการกับ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
และหน่วยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเสริมสร้างให้หน่วยในพื้นที่มีการบูรณาการด้านการข่าวถึง
ความเคลื่อนไหวของกิจกรรมในการก่อการร้ายในพื้นที่ และมีแผนเผชิญเหตุเมื่อเกิดเหตุการณ์
ที่จะต้องใช้กำลังในพื้นที่เข้าควบคุมสถานการณ์ในขั้นต้น ซึ่งในกรณีนี้ พลตรี วิมล คำอิม ผู้บัญชาการ
หน่วยข่าวกรองทางทหาร ได้ให้ความเห็นว่า “กองทัพไทยควรที่จะกำหนดจุดยืนและมีกฎหมายรองรับ
ในอำนาจหน้าที่ และสิทธิที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการการต่อต้านการก่อการร้ายเพื่อนำไปสู่
การกำหนด ภารกิจ และพันธกิจ ให้มีความชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะหน่วยงานที่ปัจจุบันได้มีการกิจ
ที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว เช่น หน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง เป็นต้น”

6. การสร้างความเข้าใจและตระหนักแก่กำลังพลในเรื่องภัยคุกคามการก่อการร้าย และการต่อต้านการก่อการร้าย ปัจจุบันกำลังพลทุกระดับชั้นยังขาดความเข้าใจและตระหนักในเรื่องภัยจากการก่อการร้ายแม้กระทั่งผู้บังคับบัญชาระดับสูงที่ไม่เข้าใจและมองว่าเป็นเรื่องของสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติการและการตัดสินใจ รวมทั้งการเตรียมการในการวางแผนได้ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งจัดว่าเป็นอุปสรรคขั้นพื้นฐานต่อการพัฒนากองทัพให้เปลี่ยนผ่านไปสู่การรับมือกับการก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการให้แนวทางและความรู้ในด้านการก่อการร้าย และการต่อต้านการก่อการร้ายเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพื่อให้กำลังพลได้มีความตระหนัก และเป็นแนวทางให้ผู้บังคับหน่วยและฝ่ายอำนวยการได้เตรียมการในการพัฒนาหน่วยให้มีความพร้อมต่อการต่อต้านการก่อการร้ายหรือพร้อมในการสนับสนุนหน่วยที่ปฏิบัติหน้าที่ในการต่อต้านการก่อการร้ายเมื่อเกิดเหตุ ซึ่งการสร้างความเข้าใจและตระหนักแก่กำลังพลโดยเฉพาะในระดับผู้บังคับบัญชา ในเรื่องนี้ พันเอก ญัฐ ภาณุจันโหติ ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า “กองทัพไทยไม่มีหลักสูตรสำหรับผู้บังคับหน่วยและฝ่ายอำนวยการในการต่อต้านการก่อการร้าย ที่ผ่านมาจะฝึกเฉพาะหน่วยปฏิบัติการพิเศษเท่านั้นและมีผู้ฝึกน้อยมาก จึงเอาความคิดของตนหรือการรบตามแบบมาใช้”

7. กองทัพไทยต้องมีความพร้อมนอกเหนือจากงานด้านการข่าวและการปฏิบัติการ คือการเตรียมการด้านการฟื้นฟูหลังจากเกิดเหตุการณ์ โดยเฉพาะด้านการบรรเทาสาธารณภัยและการรักษาพยาบาล ซึ่งในเรื่อง พลเรือตรี อากาศ อยู่คงแก้ว อดีตผู้บัญชาการหน่วยสงครามพิเศษทางเรือ ได้ให้ความเห็นว่า “นอกเหนือจากการปฏิบัติการของหน่วยปฏิบัติการพิเศษในการแก้ไขปัญหาการก่อเหตุการก่อการร้ายในระหว่างเกิดเหตุแล้ว ภารกิจของกองทัพคือ การฟื้นฟูสภาพในพื้นที่และช่วยเหลือประชาชนในภาวะที่ตื่นตระหนกต่อเหตุการณ์โดยเฉพาะการบรรเทาสาธารณภัยเป็นเรื่องที่ต้องกระทำพร้อมกับการปฏิบัติการและยังคงต้องกระทำอย่างต่อเนื่องหลังจากจบภารกิจในการแก้ไขสถานการณ์เป็นปกติแล้ว”

8. กองทัพไทยต้องมีการบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในเรื่องงานด้านการข่าวหรืองานด้านอื่นๆ อันเป็นกิจกรรมที่จะนำไปสู่การก่อเหตุรุนแรง โดยเสริมสร้างให้ศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตค.) มีบทบาทอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของกลุ่มก่อการร้ายหรือกลุ่มบุคคลหรือบุคคลที่เห็นว่าเกี่ยวข้องหรือมีแนวโน้มที่จะก่อความรุนแรง ซึ่งอาจทำให้นำไปสู่การเกิดกลุ่ม Home Grown หรือ Lone Wolf รวมทั้งกลุ่มก่อความรุนแรงทางการเมืองหรือความขัดแย้งอื่นๆ ในลักษณะของการก่อการร้ายเฉพาะกรณี (Single Issue Terrorism) หน่วยหลักด้านการปฏิบัติการเชิงรุก ทั้งนี้จากการเก็บข้อมูลในการสอบถาม พันเอก โสรส รัตนผ่องใส อดีต ผู้บังคับกองพันปฏิบัติการพิเศษ กรมรบพิเศษที่ 3 รักษาพระองค์ ได้ให้ความเห็นว่า “ในทุกภาคส่วนควรมีบทบาท โดยมีระดับชาติ ในการกำหนดนโยบาย และการตัดสินใจ โดยการทำงานในแนวทางการทำแผนเพื่อเสนอแนวทางการปฏิบัติ ข้อเท็จจริงแนวทางการแก้ปัญหาแบบบูรณาการทุกภาคส่วนในระดับกระทรวงและส่วนแก้ไขสถานการณ์วิกฤต โดยมีฝ่ายข่าวกรองของหน่วยความมั่นคงและสำนักข่าวกรอง รวมถึงหน่วยบังคับใช้กฎหมายในห้วง ก่อน ระหว่าง หลัง เหตุการณ์การก่อการร้าย”

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การพัฒนาแนวทางในการต่อต้านการก่อการร้าย ของกองทัพไทย จะประสบผลสำเร็จได้จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญดังนี้

1. นโยบายแห่งชาติด้านความมั่นคงต้องให้ความสำคัญของการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 เป็นภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ที่มีความรุนแรงมากในลักษณะของสงครามในรูปแบบใหม่มากกว่าที่มองว่าเป็นเพียงอาชญากรรมที่เป็นความรับผิดชอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกำหนดให้กองทัพไทยต้องมีหน้าที่ในการป้องกันประเทศจากการก่อการร้ายซึ่งเป็นสงครามในรูปแบบใหม่ของศตวรรษที่ 21 ต่อความมั่นคงของประเทศ โดยกองทัพไทยในฐานะเป็นหน่วยงานภาครัฐด้านความมั่นคงที่จะเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

2. การแก้ไขกฎหมายให้กองทัพสามารถปฏิบัติงานในการต่อต้านการก่อการร้ายได้ในเชิงรุกได้อย่างมีเอกภาพในการปฏิบัติการ หรือการออกกฎหมายพิเศษในการเฝ้าอำนวยการทหารในการปฏิบัติงานด้านการก่อการร้าย

3. กองทัพไทย ต้องเข้าสู่การเปลี่ยนผ่านจากการเตรียมกำลังเพื่อป้องกันการรุกรานด้วยกำลังทหารจากภายนอกแต่เพียงอย่างเดียวมาเป็นการต่อสู้กับภัยจากการก่อการร้ายที่อาจเกิดขึ้นได้จาก กลุ่มก่อการร้ายสากล กลุ่มก่อความไม่สงบ กลุ่มหัวรุนแรงภายในประเทศหรือกลุ่มบุคคลหรือบุคคลอื่นๆ ที่ก่อความรุนแรง จนเป็นเหตุให้เกิดความไม่สงบและมีผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

4. การมอบอำนาจในการในการสั่งใช้กำลังทหารเข้าควบคุมสถานการณ์ โดยการกระจายอำนาจให้แม่ทัพภาคมีอำนาจในการสั่งใช้กำลังทหารเข้าควบคุมสถานการณ์เมื่อได้รับการร้องขอจากเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือฝ่ายปกครอง

5. การพัฒนาให้หน่วยปฏิบัติการพิเศษ และหน่วยข่าวกรองทางทหารสามารถปฏิบัติงานเชิงรุกโดยมีกฎหมายรองรับอำนาจหน้าที่ และสามารถบูรณาการการปฏิบัติงานทั้งด้านข่าวและด้านยุทธการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ได้ รวมทั้งการปฏิบัติงานเชิงรุกทาง Cyber ที่ต้องใช้กฎหมายรองรับ

6. การพัฒนาด้านหลักนิยม การศึกษา การฝึกให้มีความสอดคล้องต่อภัยของการก่อการร้าย โดยเฉพาะการปฏิบัติการในเมืองท่ามกลางประชาชน และการบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งหมายถึงกองทัพไทยต้องเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนผ่านด้านหลักนิยม การฝึก ศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพของภัยคุกคามในยุคศตวรรษที่ 21

7. การสร้างความเข้าใจและตระหนักในเรื่องของการต่อต้านการก่อการร้ายให้แก่ผู้บังคับบัญชาในทุกระดับและเสริมสร้างความพร้อมของหน่วยในพื้นที่ให้พร้อมรับมือต่อเหตุการณ์การก่อการร้ายหรือความรุนแรงอื่นๆ ที่เทียบเท่ากับการก่อการร้าย หากมีเหตุการณ์บานปลาย

สรุป

จากการศึกษาวิเคราะห์ตามทฤษฎีของการก่อการร้ายจะพบว่าการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ยังคงเป็นยุทธศาสตร์ของการต่อสู้จากกลุ่มผู้ต้องการการเรียกร้องเงื่อนไขของตนไปยังผู้มีอำนาจเช่นรัฐบาลหรือผู้ปกครองให้มาสนใจปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อเรียกร้องของตน โดยการใช้ความรุนแรง บังคับ ชูเชิญ กระทบต่อผู้บริสุทธิ์ โดยไม่เลือกเป้าหมายเพื่อสร้างความหวาดกลัวให้แก่สังคมได้รับรู้รับทราบเพื่อเป็นแนวทางการต่อสู้โดยใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือ ซึ่งมีมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 1 แต่จากการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีความก้าวหน้าในทุกด้านโดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีที่ทำให้โลกไร้พรมแดนและมีความกำกวม ไม่แน่นอน ยากที่จะคาดเดา (VUCA) ส่งผลให้การก่อการร้ายมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นและสามารถเกิดขึ้นได้ทั่วทุกมุมโลก อย่างยากที่จะคาดเดาโดยมุ่งหวังถึงการก่อเหตุด้วยความรุนแรงโดยไม่มีการต่อรองมุ่งที่จะทำให้ลายชีวิตและทรัพย์สินให้เกิดความเสียหายมากที่สุด โดยใช้โลกของสื่อสังคม (Social Media) เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ความรุนแรงเพื่อสร้างศักยภาพในการเรียกร้องให้ผู้มีอำนาจหรือรัฐบาลต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของความต้องการมากกว่าการต่อรอง จากความกำกวมในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ได้ส่งผลให้การก่อการร้ายมีเครือข่ายแพร่กระจายออกไปทั่วทุกมุมโลก ในลักษณะของความสัมพันธ์แบบเครือข่าย ผู้สนับสนุน ผู้คล้อยตาม ที่จะมีจะเชื่อมโดยการสื่อสารทางความคิดแนวทางและการเอาแบบอย่างด้วยการติดต่อด้วยลักษณะของโลกไร้พรมแดน ทางการสื่อสาร ซึ่งสร้างให้เกิดการก่อการร้ายในยุคใหม่หรือแบบร่วมสมัยในยุคศตวรรษที่ 21 โดยปราศจากผู้นำในการสั่งการโดยยากที่จะคาดเดาหรือแบ่งแยกออกระหว่างกลุ่มก่อการร้ายภายในหรือกลุ่มก่อการร้ายสากล รวมทั้งการเข้าเป็นแนวร่วมในรูปแบบของ Home Grown และ Lone Wolf ซึ่งจะนำมาซึ่งการก่อเหตุรุนแรงในทุกพื้นที่โดยเน้นที่พื้นที่ชุมชนเมืองเป็นหลักสามารถขยายความรุนแรงได้อย่างรวดเร็วในพื้นที่และยึดเยื้อจนสามารถขยายตัวออกเป็นสงครามในลักษณะการรบที่ต้องกำลังพลและยุทธโศปกรณ์เข้าสู่รูปได้ ซึ่งจัดได้ว่าเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงในระดับสากลและระดับประเทศ ส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของประชาชนและทำลายต่อระบบเศรษฐกิจทั้งระดับประเทศและระดับสากล

จากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีกำหนดวิสัยทัศน์ให้ประเทศไทยมี ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน กองทัพอากาศไทยโดยกระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในด้านความมั่นคง ดังนั้นในการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบของการก่อการร้าย ในยุคศตวรรษที่ 21 จะพบว่าลักษณะของการก่อการร้ายจะมีความรุนแรงสูงและขยายพื้นที่ในการก่อเหตุออกไปเป็นวงกว้างใช้เวลาและยึดเยื้อ จนกลายเป็นสงคราม อันเป็นการเปลี่ยนแปลงลักษณะของการก่อการร้ายในยุคของโลกที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้ให้กลายเป็นภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของราชอาณาจักรไทย ดังนั้นกองทัพอากาศไทยควรได้รับการพัฒนาบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายจากการเป็นเพียงผู้ช่วยเจ้าพนักงานเมื่อได้รับการร้องขอให้หน่วยหลักในการรับผิดชอบเพื่อให้การปฏิบัติงานของกองทัพอากาศไทยได้มีเอกภาพในการปฏิบัติงานเชิงรุกและเตรียมกำลังในทุกส่วนในการปฏิบัติให้เหมาะสมต่อการรับมือต่อภัยคุกคามในการก่อการร้าย โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดในการรักษาความมั่นคงและความสงบภายใน

และป้องกันประเทศจากภัยในการก่อการร้ายที่เปรียบเสมือนสงครามในยุคศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนแปลงลักษณะจากการรุกรานด้วยกำลังทหารจากรัฐนอกประเทศ (State) เป็นการต่อสู้จากกลุ่มหรือบุคคล (Sub State) ถึงแม้ว่าประเทศไทยโดยการประเมินสถานการณ์ด้านการก่อการร้ายจะพบว่ายังไม่มีแผนในการเป็นเป้าหมายในการโจมตีจากกลุ่มก่อการร้ายแต่ยังคงพบการเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายบางกลุ่มในประเทศไทยนอกจากนี้ปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และความขัดแย้งในกรณีต่าง ๆ ภายในประเทศ รวมทั้ง การก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ชุมชนที่อาจมีผลกระทบต่อสภาพของการใช้ชีวิตประจำวันทั่วไปของประชาชนจะส่งผลให้เกิดการก่อเหตุรุนแรงซึ่งตรงกับทฤษฎีของการก่อการร้ายและเป็นภัยความมั่นคง เพื่อให้กองทัพไทยได้เข้าสู่การเปลี่ยนแปลง (Transformation) ในการเตรียมความพร้อมเพื่อให้มีความเหมาะสมกับภัยคุกคามจากการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีความรุนแรงมากขึ้น ผลจากการศึกษาวิเคราะห์และการรวบรวมข้อมูลสอบถามได้มาซึ่งแนวทางในการพัฒนากองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้ายดังต่อไปนี้

1. การกำหนดให้กองทัพไทยเป็นหน่วยงานหลักในการต่อต้านการก่อการร้ายและการออกกฎหมายรับรองอำนาจ และ หน้าที่ให้การปฏิบัติการในการต่อต้านการก่อการร้ายให้กับทหารในยามปกติ
2. การเสริมสร้างเตรียมความพร้อมของหน่วยในพื้นที่ให้มีความพร้อมต่อการเข้าควบคุมสถานการณ์
3. การพัฒนาให้ความรู้และทักษะแก่กำลังในด้านการต่อต้านการก่อการร้ายทั้งการฝึกศึกษา และหลักนิยม
4. การมอบอำนาจให้แก่ แม่ทัพภาคในการตัดสินใจใช้กำลังทหารเข้าควบคุมสถานการณ์
5. การเสริมสร้างการปฏิบัติในการต่อต้านการก่อการร้ายในเชิงรุกทั้งด้านการข่าวและยุทธการ
6. การสร้างความเข้าใจและตระหนักแก่กำลังพลในเรื่องภัยคุกคามการก่อการร้ายและการต่อต้านการก่อการร้าย
7. กองทัพไทยต้องมีความพร้อมนอกเหนือจากงานด้านการข่าวและการปฏิบัติการคือการเตรียมการด้านการฟื้นฟูหลังจากเกิดเหตุการณ์ โดยเฉพาะด้านการบรรเทาสาธารณภัยและการรักษาพยาบาล
8. กองทัพไทยต้องมีการบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อเป็นการพัฒนางานด้านการข่าวและงานด้านปฏิบัติการ อันเป็นการเตรียมการในการต่อต้านและต่อสู้ต่อการก่อการร้ายหรือกิจกรรมที่จะนำไปสู่การก่อเหตุรุนแรง อันเป็นผลกระทบต่อความมั่นคง

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ของกองทัพไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยได้ 2 ข้อ ประกอบด้วย

1. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ความเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการก่อการร้ายที่พัฒนาไปพร้อมกับความก้าวหน้าของโลกยุคศตวรรษที่ 21 รวมทั้งสภาพปัญหาและผลกระทบในการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพไทยที่ผ่านมา

2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการต่อต้าน และตอบโต้การก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อเหตุการณ์ อีกทั้งสอดคล้องต่อนโยบาย และแผนความมั่นคงแห่งชาติ ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยใช้การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากหลายแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องและรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นหลัก โดยเมื่อนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาจัดระเบียบแล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประกอบกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจนกระทั่งได้แนวทางการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ของกองทัพได้ ซึ่งในบทที่ 5 นี้ จะนำเสนอ 2 ประเด็น คือ สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากผลการวิจัย ดังนี้

สรุป

1. ผลการศึกษาสามารถตอบวัตถุประสงค์ตามการวิจัยข้อ 1 วิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงลักษณะของการก่อการร้ายที่พัฒนาไปพร้อมกับความก้าวหน้าของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 สรุปได้ดังนี้

การก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ยังคงเป็นยุทธศาสตร์ของการต่อสู้ของกลุ่มหรือบุคคล (Sub State Actor) ในการต่อสู้กับผู้ที่มีอำนาจหรือกลุ่มบุคคล และรัฐฝ่ายตรงข้าม และในทางกลับกันรัฐสามารถใช้แนวทางยุทธศาสตร์ของการก่อการร้ายเป็นเครื่องมือในการปราบปรามผู้ไม่เห็นด้วย หรือไม่ยอมรับในการปกครองของรัฐ โดยใช้วิธีการรุนแรงในการปกครอง (State Terror) หรือในลักษณะของการก่อการร้ายโดยการสนับสนุนจากรัฐ (State Sponsor Terrorism) ซึ่งยังคงมีอยู่ในเหตุการณ์ในหลายประเทศ ถึงแม้ว่าจะมีน้อยลงก็ตาม และในขณะเดียวกันการก่อการร้ายจากกลุ่มหรือบุคคลในลักษณะของกลุ่มย่อยๆ (Sub State Actor) จะเริ่มแพร่หลายมากขึ้น และจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายในลักษณะของอุดมการณ์ความคิดร่วมมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มก่อการร้ายทางศาสนาที่จะเริ่มมีมากขึ้นในศตวรรษที่ 21 และแพร่ขยายออกไปทั่วโลก ในโครงสร้างของกลุ่มการก่อการร้ายจะอยู่ในแบบของเครือข่าย ซึ่งสร้างความลำบากให้แก่การขยายผลในการสืบสวนหาผู้นำหรือแกนนำของกลุ่ม และยากต่อการทำลายโครงสร้างของกลุ่มก่อการร้าย

ตั้งแต่ในระดับท้องถิ่นจนถึงระดับสากล จากการก่อเหตุในการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 จะมีความรุนแรงมากขึ้นเนื่องจากความก้าวหน้าในทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร การลอบวางระเบิด ยังคงเป็นที่นิยมใช้ในการก่อเหตุแต่จะมีการพัฒนาตลอดเวลา เพื่อให้เกิดความรุนแรงมากที่สุด รวมทั้ง การเกิดนวัตกรรมใหม่ของรูปแบบในการก่อการร้าย โดยการโจมตีด้วย กลุ่มติดอาวุธ โดยใช้อาวุธ ที่มีความรุนแรง และกระทำในพื้นที่สาธารณะ ชุมชน โดยทำการโจมตีต่อแหล่ง ท่องเที่ยว ย่านการค้า ที่ทำการรัฐบาล สำนักข่าว หรือเป้าหมายที่เป็นสัญลักษณ์ของประเทศหรือของท้องถิ่น รวมทั้ง การโจมตีต่อแหล่งธุรกิจที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของเป้าหมาย และการโจมตีต่อระบบ สาธารณูปโภค ซึ่งการโจมตีด้วยอาวุธจะใช้ระยะเวลายาวนาน เพื่อสร้างให้เกิดความปั่นป่วน และ ทำให้สื่อได้ ถ่ายทอดภาพของความหวาดกลัวออกไปทั่วโลก ดังนั้นพื้นที่ปฏิบัติการในการก่อเหตุในยุค ศตวรรษที่ 21 จึงจะเน้นที่การก่อเหตุในเมืองเป็นหลัก ด้วยกลุ่มผู้ก่อเหตุจำนวนมากซึ่งสามารถรวมตัว กันได้ในพื้นที่ก่อเหตุอย่างรวดเร็ว และสามารถหลบหนีปะปนกับประชาชนได้อย่างรวดเร็ว หากการ บริหารจัดการภาวะวิกฤตของ ฝ่ายรัฐบาลไม่สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมพื้นที่ ที่ผู้ก่อเหตุสามารถ ขยายพื้นที่ในการก่อเหตุได้อย่างรวดเร็ว ในยุคศตวรรษที่ 21 ความก้าวหน้าทางการสื่อสารจะทำให้ เกิดกลุ่ม Home Grown และ Lone Wolf ในทุก พื้นที่ ทุกภูมิภาคทั่วโลกโดยการเรียนรู้ รับรู้ แนวความคิดจากสื่อ หรือการติดต่อด้วยระบบการสื่อสารในทุก รูปแบบที่มีความเจริญก้าวหน้า กลุ่ม Home Grown และ Lone Wolf เป็นปัญหาสำคัญที่รัฐบาลในทุกประเทศต้องติดตาม และ ควบคุมไม่ให้เกิด หรือขยายตัวออกไปในสังคม ซึ่งทั้งกลุ่ม Home Grown และ Lone Wolf จัดเป็นกลุ่มก่อการร้ายหรือบุคคลที่อันตรายมาก เนื่องจากบุคคลเหล่านี้อยู่ภายในชุมชน หรือ อยู่ในประเทศ ทำให้ยากแก่การตรวจพบหรือติดตาม โดยเฉพาะการรวมตัวของกลุ่ม Home Grown จะทำการรวมตัวได้อย่างรวดเร็ว และเป็นกลุ่มก้อนใหญ่ ซึ่งจะทำให้การก่อเหตุโดยการใช้อาวุธ ในการโจมตี มีความรุนแรงมากขึ้น ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในยุคศตวรรษที่ 21 จะเอื้ออำนวย ให้การก่อการร้ายเปลี่ยนแปลง รูปแบบในการก่อเหตุต่างๆ กัน และสิ่งที่เกิดขึ้นมาควบคู่กับการโจมตี ด้วยอาวุธที่มุ่งทำลายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ได้เกิดขึ้นในยุค Cyber โดยปัจจุบัน ได้เกิดสภาพ ของการก่อการร้ายทาง Cyber เกิดขึ้นซึ่งจะมุ่งรบกวนและทำลายต่อเป้าหมายในการบริหารจัดการ ดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ระบบเศรษฐกิจ และ ความปลอดภัยของประชาชน ซึ่งจัดว่าเป็นการก่อการร้ายในรูปแบบใหม่ที่ครอบคลุม และตรวจจับ ได้ยากเนื่องจากอาจจะมีแหล่งก่อเหตุมาจากภายนอกประเทศ

ความรุนแรงของการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 อาจขยายผลให้เป็นรูปแบบ ของการเกิดสงครามใน ลักษณะสงครามกลางเมืองหรือสงครามอสมมาตร (Asymmetric Warfare) ซึ่งฝ่ายรัฐบาลที่ต้องใช้กำลังเข้าต่อสู้กันในลักษณะของการรบตามแบบ เช่น การก่อเหตุของกลุ่ม IS ในพื้นที่ตะวันออกกลางที่สามารถยึด ดินแดนรัฐบาล และนำยุทธโศปกรณ์ออกมาต่อสู้กับฝ่ายรัฐบาลได้ ในลักษณะของการทำสงครามเต็มรูปแบบ หรือการยึดเมืองมาลาวิของกลุ่มก่อการร้าย ISIS ใน ประเทศฟิลิปปินส์ทำให้การแก้ไขสถานการณ์ต้องใช้กำลัง จากฝ่ายรัฐบาลเข้าปฏิบัติการในลักษณะ ของสงครามเต็มรูปแบบ (Full Scale Warfare)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในยุคศตวรรษที่ 21 การก่อการร้ายจะมีวิวัฒนาการและรูปแบบที่รุนแรง และมีการก่อเหตุในทุกแห่งโดยไม่จำกัดพื้นที่ และขยายพื้นที่ก่อเหตุได้อย่างรวดเร็ว จากอดีตที่จะอาศัยการยึดสถานที่หรือยานพาหนะซึ่งเป็นการกำจัดการเคลื่อนที่ (Static) ซึ่งส่งผลให้ฝ่ายรัฐบาลสามารถควบคุมพื้นที่ได้เป็นการจำกัดเสรีในการปฏิบัติ แต่ในการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 การก่อเหตุในการก่อการร้ายจะเป็นแบบเคลื่อนที่ ขยายวงกว้างในการก่อเหตุอย่างรวดเร็ว (Dynamic) ซึ่งยากต่อการบริหารในภาวะวิกฤต (Crisis Management) ของฝ่ายรัฐบาลที่ต้องใช้กำลังจำนวนมากในการควบคุมสถานการณ์ และทำให้เวลาในการก่อเหตุยืดเยื้อเป็นเวลานานกว่าในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งส่งผลให้กลุ่มก่อการร้ายได้ก่อเหตุอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการใช้ความรุนแรง และการแสดงออกทางสื่อให้เอื้ออำนวยต่อการสร้างความหวาดกลัวออกไปสู่ ประชาคมโลกและยากต่อการคาดเดา

ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 ที่จัดว่าเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ชาติ ทั้งในระดับภายในประเทศ และในระดับสากล รวมทั้งความผาสุกของ ชีวิตประชาชน โดยให้ความสำคัญต่อการเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายสากลในประเทศไทยซึ่งสิ่งที่ควรตระหนัก และให้ความสำคัญคือความเชื่อมโยงของเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กับกลุ่มก่อการร้ายสากลทางศาสนา ที่จะมีส่วนต่อการก่อเหตุรุนแรง โดยการเลียนแบบในรูปแบบของการลอบวางระเบิด และการโจมตีด้วยอาวุธในเมือง ในลักษณะแบบ Mumbai Model ส่วนการก่อการร้ายจากกลุ่มก่อการร้ายสากล ถึงแม้จะยังไม่พบแผนการก่อการร้ายในประเทศแต่ก็ไม่อาจที่จะละเลยได้ เนื่องจากกลุ่มก่อการร้ายสากล อาจจะก่อเหตุรุนแรงในประเทศไทยต่อเป้าหมายที่เป็นผลประโยชน์ของต่างชาติ ในประเทศไทยถูกมองว่าเป็นศัตรูกับกลุ่มก่อการร้ายหรือแหล่งท่องเที่ยวที่มีชาวต่างชาติ

ผลจากการวิเคราะห์ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วที่แสดงให้เห็นว่า การก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 เปลี่ยนแปลงจาก ยุคก่อนหน้าไปสู่ความรุนแรงมากขึ้น และมีแนวโน้มที่ขยายพื้นที่ในการก่อเหตุได้อย่างรวดเร็วเกินความคาดเดาโดยเฉพาะพื้นที่ในเมือง และใช้ระยะเวลาในการเหตุยืดเยื้อ กลุ่มผู้ก่อการร้ายมีการฝึกและอาวุธ เช่นเดียวกับทหารซึ่งการก่อเหตุรุนแรงสามารถขยายตัวออกเป็นลักษณะของสงครามกลางเมืองหรือเป็นสงครามอสมมาตร (Asymmetric Warfare) ได้อีก ทั้งยังมีเครือข่ายโครงสร้างที่แพร่กระจายไปทุกแห่งทุกมุมโลก สามารถก่อเหตุได้ทุกพื้นที่โดยไม่ต้องรอคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาและยังสร้างแนวร่วมในลักษณะของ Home Grown และ Lone Wolf ที่นับว่าเป็นกลุ่มที่อันตรายมาก รวมทั้งความก้าวหน้าทางสื่อก่อให้เกิดการก่อเหตุรุนแรงแบบเลียนแบบที่มีความอันตรายเทียบเท่าเหตุในการก่อการร้าย ดังนั้นการก่อการร้ายในยุคนี้จึงมีใช้ลักษณะของอาชญากรรมแต่เป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างสูง

2. ผลการศึกษาสามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้เป็นแนวทางที่เหมาะสมและทันสมัยในการต่อต้านและตอบโต้การก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อเหตุการณ์โดยสอดคล้องต่อนโยบายและแผนความมั่นคงแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี สรุปได้ดังนี้

แนวทางในการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ของ กองทัพไทย จากการดำเนินการวิจัยจะทำให้ทราบว่า จากการที่ภัยคุกคามในการก่อการร้าย ในยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความรุนแรงมากยิ่งขึ้น และขยายวงกว้างในพื้นที่ก่อเหตุ โดยเฉพาะในพื้นที่ชุมชนเมืองได้อย่างรวดเร็ว มีการใช้อาวุธที่มีประสิทธิภาพมีความรุนแรง และทันสมัยมากขึ้น รวมทั้งผู้ก่อการร้ายจะเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกมาอย่างดี โดยบางคนอาจเคยผ่านการสู้รบมาก่อนจึงมิใช่เป็นเพียงแค่เหตุอาชญากรรมแต่ก่อน อีกทั้งยังสามารถขยายตัวออกเป็น กองกำลังสามารถขยายตัวกลายสงครามกลางเมืองได้ ซึ่งจัดได้ว่าเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคง ที่สำคัญ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย และแผนความมั่นคงแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี ด้านความมั่นคง ซึ่งกำหนดให้กองทัพไทยเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนด้านความมั่นคง เพื่อความสงบและความมั่นคงของประเทศ ตลอดจนรักษาผลประโยชน์ของชาติทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ดังนั้นกองทัพไทยควรมีแนวทางในการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อปรับเปลี่ยนบทบาทของกองทัพไทยให้มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพพร้อมที่จะทำการ ต่อต้าน และตอบโต้ต่อภัยคุกคามในการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีความรุนแรงอันเป็นภัย คุกคามต่อประเทศ ดังนี้

1. การกำหนดให้กองทัพไทยเป็นหน่วยงานหลักในการต่อต้านการก่อการร้าย และการออกกฎหมายรับรองอำนาจ และหน้าที่ให้กับการปฏิบัติการในการต่อต้านการก่อการร้าย ให้กับทหารในยามปกติ
2. การเสริมสร้างเตรียมความพร้อมของหน่วยในพื้นที่ที่มีความพร้อมต่อการเข้า ควบคุมสถานการณ์
3. การพัฒนาให้ความรู้และทักษะแก่กำลังในด้านการต่อต้านการก่อการร้าย ทั้งการฝึก ศึกษา และหลักนิยม
4. การมอบอำนาจให้แก่แม่ทัพภาคในการตัดสินใจใช้กำลังทหารเข้าควบคุม สถานการณ์
5. การเสริมสร้างการปฏิบัติในการต่อต้านการก่อการร้ายในเชิงรุกทั้งด้านการข่าว และยุทธการ
6. การสร้างความเข้าใจ และตระหนักแก่กำลังพลในเรื่องภัยคุกคามการก่อการร้าย และการต่อต้านการก่อการร้าย
7. กองทัพไทยต้องมีความพร้อมนอกเหนือจากงานด้านการข่าวและการปฏิบัติการ คือการเตรียมการด้านการฟื้นฟูหลังจากเกิดเหตุการณ์ โดยเฉพาะด้านการบรรเทาสาธารณภัย และการรักษาพยาบาล
8. กองทัพไทยต้องมีการบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อเป็นการพัฒนา งานด้านการข่าวและงานด้านปฏิบัติการ อันเป็นการเตรียมการในการต่อต้านและต่อสู้ต่อการ ก่อการร้ายหรือกิจกรรมที่จะนำไปสู่การก่อเหตุรุนแรง อันเป็นผลกระทบต่อความมั่นคง

นอกจากนี้จากการศึกษาวิจัยพบว่า กองทัพไทยในปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคในการต่อต้านการก่อการร้าย ดังนี้

1. ด้านวิวัฒนาการของการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 การก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 มีลักษณะของความรุนแรงและขยายวงกว้างในการก่อเหตุอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังสามารถมีเครือข่ายในทุกพื้นที่ทั่วทุกมุมโลกด้วยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยต่อการติดต่อของเครือข่ายสมาชิกทั่วทุกแห่งบนโลก การเผยแพร่และรับทราบแนวทางความคิดและอุดมการณ์
2. ด้านบทบาทของกองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้ายที่มีข้อจำกัด ซึ่งกองทัพไทยมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายจำกัด ไม่ว่าจะเป็นการก่อการร้ายภายในประเทศ ที่อาจเกิดขึ้นได้จากกรณีของความเชื่อมโยงแนวความคิดอุดมการณ์กับกลุ่มก่อการร้ายเช่นความเกี่ยวข้องของกลุ่มก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กับกลุ่มก่อการร้ายสากลหรือการก่อการร้ายที่เกิดจากความคิดเห็นแตกต่างทางการเมืองหรือความคิดเห็นเฉพาะกรณีส่วนบุคคลที่ส่งผลให้กระทบต่อความมั่นคง และความสงบสุขของประชาชน และการต่อต้านการก่อการร้ายจากกลุ่มก่อการร้ายสากลโดยตรง เนื่องจากแนวทางของรัฐบาลไทยได้กำหนดให้การก่อการร้ายเป็นหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติดังนั้นบทบาท หน้าที่ในการต่อต้านการก่อการร้ายของทหารจึงอยู่ในฐานะผู้ช่วยเจ้าพนักงานเมื่อได้รับการร้องขอจากเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือฝ่ายปกครอง
3. ด้านอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและการใช้กำลัง เนื่องจากกองทัพไทย ยังไม่มีอำนาจทางกฎหมาย และหน้าที่ของกองทัพไทยตามกฎหมายยังไม่มีอำนาจในการ ปฏิบัติงานอย่างมีเอกภาพ และมีขอบเขตด้านการปฏิบัติงาน หากมีการใช้กำลังทหารในการต่อต้านการก่อการร้าย ต้องใช้อำนาจที่ต้องอาศัยกระบวนการในการแสวงข้อตกลงใจที่ใช้เวลายาวนาน ตามอำนาจของนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นซึ่งขั้นตอนในการดำเนินการข้อตกลงใจของผู้มีอำนาจสั่งการได้กำหนดไว้เพียงนายกรัฐมนตรีในการประกาศภาวะฉุกเฉิน จากการศึกษาอำนาจทางกฎหมายในการปฏิบัติการทั้งในเชิงรุกและเชิงรับรวมทั้งอำนาจในการตัดสินใจของการใช้กำลังเข้าควบคุมสถานการณ์ได้อย่างทันต่อเหตุการณ์ของผู้บังคับหน่วยทหารในพื้นที่
4. ด้านการเตรียมความพร้อมในยามปกติผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการในกองทัพส่วนใหญ่ ยังมองว่า การก่อการร้ายไม่ใช่ภารกิจของกองทัพ โดยทหารส่วนใหญ่ยังเข้าใจว่าการต่อต้านการก่อการร้ายเป็นเรื่องของหน่วยรบพิเศษเพียงอย่างเดียว
5. ด้านความรู้และความเข้าใจของกำลังพลในเรื่องของการก่อการร้ายและการต่อต้านการก่อการร้าย ถึงแม้จะมองเห็นว่าการก่อการร้ายจะเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ประเภทหนึ่งแต่ผู้บังคับบัญชายังขาด ความเข้าใจและให้ความสำคัญ เนื่องจากการขาดความรู้และประสบการณ์ ในเรื่องของการก่อการร้ายและมองว่ายังไม่ใช่หน้าที่หลักของกองทัพ ซึ่งทำให้ขาดการให้ความสำคัญต่อการให้ความรู้กำลังพลในทุกระดับและขาดการทำแผนในการรับมือต่อภัยจากการก่อการร้ายรวมทั้งขาดการบูรณาการต่อการปฏิบัติงาน ร่วมกับหน่วยอื่น

ข้อเสนอแนะ

1. เชิงนโยบาย

1.1 นโยบายความมั่นคงระดับชาติควรรื้อฟื้นพิจารณากระดับให้การก่อการร้าย เป็นภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ที่มีผลกระทบอย่างสูงต่อความมั่นคงของชาติ และสามารถขยายตัว กลายเป็นสงครามในรูปแบบใหม่ในลักษณะของสงครามอสมมาตร (Asymmetric Warfare) ซึ่งหมายถึงทำให้กองทัพต้องเตรียมความพร้อมไปสู่สงครามในรูปแบบใหม่

1.2 การพิจารณาออกกฎหมายพิเศษเพื่อรองรับต่ออำนาจหน้าที่ให้หน่วยทหาร ที่มีหน้าที่ในการต่อต้านและตอบโต้การก่อการร้าย สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีเอกภาพ โดยเฉพาะ อำนาจหน้าที่ของศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายสากลที่เป็นหน่วยหลักในการต่อต้านการก่อการร้าย ต้องมีกฎหมายพิเศษรองรับในการเข้าถึงข้อมูลได้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายหรือมีแนวโน้ม ในการก่อเหตุรุนแรง

1.3 การพิจารณาปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ โดยกำหนดผู้มีอำนาจเหมาะสมในการสั่ง การใช้กำลังทหารให้ทันต่อสถานการณ์

1.4 ปัจจุบันกองทัพในหลายประเทศ เช่น กองทัพสหรัฐอเมริกา เปลี่ยนจากคำว่า การต่อต้านการก่อการร้าย (Counter Terrorism) เป็นการต่อสู้การก่อการร้าย (Combating Terrorism) เพื่อให้เหมาะสมกับ ภารกิจของกองทัพตามรัฐธรรมนูญในการป้องกันประเทศจาก ภัยคุกคามในรูปแบบการก่อการร้าย

1.5 การเสริมสร้างให้กองทัพไทยมีศักยภาพในการรับมือต่อภัยจากการก่อการร้าย ที่จัดว่าเป็นภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ และเป็นหน้าที่หลักของกองทัพไทยที่ต้องรับผิดชอบโดยตรง นอกเหนือจากการป้องกันประเทศในการเตรียมกำลัง และการจัดหายุทโธปกรณ์ที่เหมาะสม

2. ระดับปฏิบัติการ

2.1 เสริมสร้างการบูรณาการทำงานระหว่างกองทัพไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการก่อการร้าย โดยเฉพาะงานด้านการข่าวเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากงานด้านการ ขาวคือกลไกที่สำคัญในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยต้องยึดถือว่าการยับยั้งไม่ให้เกิดเป็น ความสำเร็จมากกว่าการแก้ไขปัญหาระหว่างเกิดเหตุ

2.2 เสริมสร้างให้กำลังพลได้มีความรู้ในด้านการก่อการร้าย โดยการพัฒนาหลักนิยม และการศึกษา ด้านการก่อการร้ายและการต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อนำไปสู่การฝึกที่กองทัพ จะต้องเปลี่ยนผ่านนอกจากการต่อสู้ในลักษณะสงครามในแบบให้มีการต่อสู้กับการก่อการร้าย

2.3 พัฒนาด้านการฝึกในด้านการปฏิบัติการในการตอบโต้การก่อการร้าย เช่น การเข้าควบคุมสถานการณ์ การปิดล้อมพื้นที่ การเคลื่อนย้ายประชาชน และที่สำคัญคือการ ปฏิบัติการในเมืองให้แก่ส่วนกำลังรบ ส่วนสนับสนุนการรบในพื้นที่ และการฝึกร่วมระหว่างหน่วย ในพื้นที่ และหน่วยปฏิบัติการพิเศษ และการฝึกบรรเทาสาธารณภัยให้แก่ส่วนสนับสนุนการช่วยรบ

2.4 พิจารณาการใช้กำลังหน่วยที่เหมาะสมในพื้นที่ในการตอบโต้และต่อต้านเหตุการณ์ในการก่อการร้าย เช่น หน่วยพร้อมรบเคลื่อนที่เร็ว (RDF) หรือหน่วยที่มีความพร้อมในพื้นที่ที่จะควบคุมสถานการณ์ไม่ให้อาณาภัยหรือขยายวงกว้างก่อนหน่วยปฏิบัติการพิเศษจะเข้าแก้ไขสถานการณ์

2.5 พัฒนาการปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายในเชิงรุกทั้งงานด้านการข่าวและด้านยุทธการ โดยเฉพาะงานด้านการข่าวกรองเชิงรุกที่เป็นกลไกหลักของความสำเร็จในการต่อต้านการก่อการร้าย

3. เพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การทำวิจัยในเรื่องของการจัดทำกฎหมายที่ให้อำนาจหน้าที่ต่อการปฏิบัติการทางทหารในการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพไทย เพื่อให้กองทัพไทยมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างเต็มขีดความสามารถ

3.2 การทำวิจัยในเรื่องการจัดโครงสร้างในการบูรณาการด้านการข่าวและยุทธการให้มีความสอดคล้อง ต่อการรับมือต่อภัยคุกคามจากการก่อการร้ายยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เกิดเอกภาพในการปฏิบัติการและรับมือต่อเหตุการณ์ได้ทันเวลา

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- บุญรอด ศรีสมบัติ, พันเอก. รู้ทันการก่อการร้าย. กรุงเทพฯ : โรงเรียนเสนาธิการทหารบก, 2551.
- พจน์ พงษ์สุวรรณ, พลตรี. หลักยุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ : โอเอส ปรีนติ้ง, 2536.
- สุรชาติ บำรุงสุข. รัฐอิสลามและการก่อการร้ายใหม่. กรุงเทพฯ : โครงการความมั่นคงศึกษา, 2559.
- สุรชาติ บำรุงสุข. โฉมหน้าใหม่ของสงคราม. กรุงเทพฯ : โครงการความมั่นคงศึกษา, 2562.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

- ณัฐ กายจนโหติ. “กระบวนการแสวงข้อตกลงใจทางทหารในการแก้ไขปัญหาการช่วยเหลือ
ตัวประกันในสถานการณ์การก่อการร้ายสากล”. วิทยาลัการทัพบก, 2548.
- สุรชาติ บำรุงสุข. “สงครามอสมมาตร แบบแผนความขัดแย้งใหม่”. โครงการความมั่นคงศึกษา, 2560.
- สุรชาติ บำรุงสุข. “เมือง, การก่อการร้ายและการข่าวกรอง”. โครงการความมั่นคงศึกษา, 2563.
- หลวงวิจิตรวาทการ, พลตรี. (อุปลักษณ์ อินทามาระ). “เพลงปลุกใจของพลตรีหลวงวิจิตรวาทการ”.
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.

สัมภาษณ์

- มิตรชัย บางซวด, รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ. สัมภาษณ์. มิถุนายน 2564.
- ณัฐ กายจนโหติ, พันเอก, ผู้อำนวยการกองข่าว ศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายสากล กองบัญชาการ
กองทัพไทย. สัมภาษณ์. มิถุนายน 2564.
- โถมวัฒน์ สว่างวิทย์, พันเอก. ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ 6 (หน่วยพร้อมรบเคลื่อนที่เร็วกองทัพ
ภาคที่ 2). สัมภาษณ์. มิถุนายน 2564.
- วิมล คำอิม, พลตรี, ผู้บัญชาการหน่วยข่าวกรองทางทหาร. สัมภาษณ์. มิถุนายน 2564.
- สุรชาติ บำรุงสุข, ดร. ศาสตราจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์.
มิถุนายน 2564.
- โสรส รัตนผ่องใส, พันเอก. รองผู้บังคับการกรมนักเรียนนายร้อย รักษาพระองค์. สัมภาษณ์.
มิถุนายน 2564.
- อากาศร อยู่แก้ว, พลเรือตรี. ผู้บัญชาการหน่วยสงครามพิเศษทางเรือ. สัมภาษณ์. มิถุนายน 2564.
- อินทนนท์ รัตนกาฬ, พันเอก. ผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 3 รักษาพระองค์. สัมภาษณ์. มิถุนายน 2564.

กฎหมาย

- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ. 2560”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน 2560, หน้า 14.
- “พระราชกำหนดการบริหารงานในสถานการณ์ฉุกเฉิน”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 122 ตอนที่ 58 ก, 16 กรกฎาคม 2548, หน้า 1-9.
- “พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 125 ตอนที่ 39 ก, 19 กุมภาพันธ์ 2551, หน้า 33-44.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

- กองทัพบกไทย. กองทัพ, “ร่างแนวทางการปฏิบัติการต่อสู้การก่อการร้าย ของกองทัพบกไทย”. 2549.
- กองทัพไทย, กองทัพ. “คู่มือราชการสนาม 3-0 การปฏิบัติการการยุทธ์ของกองทัพบก”. 2557.
- ยุทธการทหาร, กรม. “ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “การปฏิบัติการพิเศษร่วม”. 2558.
- เลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, สำนักงาน. “ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580”. 2561.
- สภาความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักงาน. “นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562- 2565)”. 2562.
- เสนาธิการทหารบก, โรงเรียน. “หลักพื้นฐานการก่อการร้าย”. 2550.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- “กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://www.isoc.go.th>, 2564.
- “ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.misc.go.th>, 2564.

เอกสารที่มีชั้นความลับ

- กองทัพไทย, กองบัญชาการ, ลับมาก, แผนการต่อต้านการก่อการร้ายสากล, 19 มีนาคม 2546.
- ตำรวจแห่งชาติ, สำนักงาน, ลับมาก, แผนรักษาความสงบ (กรกฎ/52), 8 กันยายน 2552.
- นายกรัฐมนตรี, สำนัก, ลับมาก, แผนการต่อต้านการก่อการร้ายสากล, 8 ธันวาคม 2546.

ภาษาต่างประเทศ

Books

- Bremer, Paul, Ed. Countering The Changing Threat of International Terrorism. Washington D.C. : U.S. Government Printing Office, 1993.
- Crenshaw, Martha, Ed. Terrorism, Legitimacy and Power. Middletown : Wesleyan University Press, 1983.
- English, Richard. Ed. Terrorism. Oxford: Oxford University Press, 2009.
- Smith, Rupert, General , Ed.The Utility of Forces. New York : Vintage Books, 2008.
- Staniforth, Andrew, Ed. Counter-Terrorism Handbook. Oxford : Oxford University Press, 2010.
- Walker, Clive, Ed. The Anti Terrorism Legislation. New York : Oxford University Press, 2009.
- Wilkinson, Paul, Ed.Terrorism versus Democracy. New York : Routledge, 2006.
- Wilkinson, Paul , Ed. Technology and Terrorism. London : FRANK CASS & CO.LTD, 1993.

Non-Published Document

- Brian Michael Jenkins, Unconquerable Nation : Knowing Our Enemy, Strengthening Ourselves, RAND Corporation (MG-454), 2006.National Security, Council, “National Strategy for Combating Terrorism”. 2003.
- St Andrews, University, “Terrorism Organisation Structure” (lecture presentation). 2012.
- United State Army, Department, “Technique and Procedure Targeting Process”. 1996.
- United State Army, Department, “Countering Terrorism on U.S. Army Installation”. 1983.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม : กรุณาตอบแบบสอบถามตามมุมมองของท่านเพื่อการทำเอกสารวิจัย

หัวข้อเรื่อง : แนวทางการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ของกองทัพไทย

วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ความเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการก่อการร้ายไปพร้อมกับความก้าวหน้าของโลกยุคศตวรรษที่ 21

2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เป็นแนวทาง ในการต่อต้าน และตอบโต้การก่อการร้ายอย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อเหตุการณ์สอดคล้องกับแผนนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ท่านมีประสบการณ์ในการต่อต้านการก่อการร้ายในประเภทใด สามารถลงรายละเอียดได้มากกว่า 1 ประเภท

- ผู้ปฏิบัติการ
- ฝ่ายอำนวยการ
- ผู้บังคับหน่วย
- อื่น ๆ

2. ท่านและหน่วยงานของท่านเกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายหรือไม่

- ไม่เกี่ยวข้อง
- เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้าย

1. ในมุมมองของท่านคิดว่าการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงและกระทบต่อความมั่นคงของประเทศหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ในมุมมองของท่าน กองทัพไทยในปัจจุบันมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในลักษณะใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ในมุมมองของท่าน การปฏิบัติงานทางด้านการข่าวและในการต่อต้านการก่อการร้ายทางด้านยุทธการของกองทัพไทย มีข้อจำกัดที่ควรได้รับการพัฒนาในลักษณะใด

.....

.....

.....

.....

.....

4. ในมุมมองของท่าน กองทัพไทยควรมีการพัฒนาบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ในมุมมองของท่าน นอกจากหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ท่านคิดว่ากำลังในส่วนใดที่ควรจะมีบทบาทในการต่อต้านและตอบโต้การก่อการร้ายในการสนับสนุนการปฏิบัติการในห้วง ก่อน ระหว่าง และหลังการเกิดเหตุการณ์ก่อการร้าย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ในมุมมองของท่าน กำลังพลของกองทัพไทยควรได้รับความรู้ในเรื่องของการต่อต้านการก่อการณั
ร้ายหรือไม่ ถ้าควรอยู่ในระดับใด

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามและส่งคืนภายใน 7 มิ.ย.
ขอขอบคุณในความกรุณาในครั้งนี้

แบบสอบถาม : กรุณาตอบแบบสอบถามตามมุมมองของท่านเพื่อการทำเอกสารวิจัย

หัวข้อเรื่อง : แนวทางการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ของกองทัพไทย

วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ความเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการก่อการร้ายไปพร้อมกับความก้าวหน้าของโลกยุคศตวรรษที่ 21

2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายใน ยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เป็นแนวทางในการต่อต้าน และตอบโต้การก่อการร้ายอย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อเหตุการณ์สอดคล้องกับแผนนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ท่านมีประสบการณ์ในการต่อต้านการก่อการร้ายในประเภทใด สามารถลงรายละเอียดได้มากกว่า 1 ประเภท

- ผู้ปฏิบัติการ
- ฝ่ายอำนวยความสะดวก
- ผู้บังคับหน่วย
- อื่น ๆ

2. ท่านและหน่วยงานของท่านเกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายหรือไม่

- ไม่เกี่ยวข้อง
- เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้าย

1. ในมุมมองของท่านคิดว่าการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงและกระทบต่อความมั่นคงของประเทศหรือไม่อย่างไร

.....การก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในระดับนานาชาติ และระดับประเทศอย่าง.....ชัดเจน เนื่องจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีทั้งด้านการคมนาคม และเทคโนโลยีสื่อสารสารสนเทศ รวมไปถึงด้านไซเบอร์ ทำให้กลุ่มก่อการร้ายได้มีรูปแบบทั้งการเคลื่อนไหวและการก่อเหตุที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งถึงแม้ที่ผ่านมาประเทศไทยจะ.....ไม่ใช่เป้าหมายหลักในการก่อเหตุของกลุ่มก่อการร้าย แต่มีทั้งจะเป็นทางผ่าน หรือพื้นที่หลบซ่อนของกลุ่มก่อการร้าย.....จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ในรูปแบบภัยคุกคามแบบใหม่ เช่น ขบวนการค้ายาเสพติด..... ขบวนการค้ามนุษย์ หรือขบวนการค้าของเถื่อน ซึ่งมักเป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มก่อการร้าย เช่น ผลประโยชน์.....ร่วมกัน หรือการให้การสนับสนุน รวมไปถึงการเป็นช่องทางหารายได้ของกลุ่มก่อการร้าย.....

2. ในมุมมองของท่าน กองทัพอากาศไทยในปัจจุบันมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในลักษณะใด

..... ในทัศนคติของข้าพเจ้า กองทัพอากาศไทยมีบทบาทในการป้องกัน..... **3. ลักษณะ** ได้แก่ 1) การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติการ และการประสานงานกับหน่วยงาน..... ต่อต้านการก่อการร้ายของนานาชาติ 2) การจัดกำลังพลป้องกันชายแดน ในรูปแบบกองกำลัง ซึ่งมีขีดความสามารถในการเข้าระงับยับยั้งการเข้า..... ออก ของขบวนการผิดกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งมีก็จะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มก่อการร้าย และ..... 3) การปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง โดยเฉพาะ หน่วยงานในประชาคมข่าวกรอง ที่เฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบ..... ความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้าย และบุคคล/กลุ่มบุคคล/องค์กรที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

3. ในมุมมองของท่าน การปฏิบัติงานทางด้านการข่าวและในการต่อต้านการก่อการร้ายทางด้านยุทธการของกองทัพอากาศไทย มีข้อจำกัดที่ควรได้รับการพัฒนาในลักษณะใด

..... ข้อจำกัดในการปฏิบัติงานทางด้านการข่าวกรอง และด้านยุทธการ อยู่ที่อำนาจและหน้าที่ซึ่งกำหนดทาง..... กฎหมาย โดยเฉพาะหน่วยงานใน กท. ตามตัวบทกฎหมายยังเป็นเพียงหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการปฏิบัติการ..... เท่านั้น แต่หน่วยงานปฏิบัติหลักยังคงเป็น จนท. ที่มีอำนาจทางกฎหมายเท่านั้น โดยเฉพาะ จนท.ตร. จึงทำให้การ..... ปฏิบัติการที่ต้องการความรวดเร็ว เช่นการเข้าถึงข้อมูล หรือการเชื่อมโยงข้อมูล มักจะมีอุปสรรคจากข้อจำกัด และสิทธิ..... การเข้าถึงมาโดยตลอด ซึ่งหากได้รับการแก้ไขจะสามารถเพิ่มขีดความสามารถ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติการ..... โดยเฉพาะด้านการข่าวกรองที่จะทำให้สามารถ พิสูจน์ทราบ ติดตาม เฝ้าตรวจ และตรวจสอบได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น

4. ในมุมมองของท่าน กองทัพอากาศไทยควรมีการพัฒนาบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายหรือไม่ อย่างไร

..... กองทัพอากาศไทยควรที่จะกำหนดจุดยืน และมีกฎหมายรับรองในอำนาจหน้าที่ และสิทธิที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการ..... ต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อนำไปสู่การกำหนด ภารกิจ และพันธกิจให้มีความชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะหน่วยงานที่..... ปัจจุบันได้มีการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว เช่น หน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง เป็นต้น

5. ในมุมมองของท่าน นอกจากหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ท่านคิดว่ากำลังในส่วนใดที่ควรจะมีบทบาทในการต่อต้าน และตอบโต้การก่อการร้ายในการสนับสนุนการปฏิบัติการในห้วง ก่อน ระหว่าง และหลังการเกิดเหตุการณ์ก่อการร้าย.

..... หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการด้านการข่าวกรอง เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในเฝ้าระวัง..... ในห้วงก่อน และระหว่างการเกิดเหตุ และยังเป็นหน่วยพิสูจน์ทราบในลักษณะการสืบสวน ในห้วงหลังการเกิดเหตุ

6. ในมุมมองของท่าน กำลังพลของกองทัพอากาศไทยควรได้รับความรู้ในเรื่องของการต่อต้านการก่อการร้ายหรือไม่ ถ้าควรอยู่ในระดับใด

..... กำลังพลของกองทัพอากาศไทยจำเป็นต้องได้รับความรู้ และสร้างความรู้ความตระหนักรู้เกี่ยวกับการต่อต้านการร้าย..... โดยเฉพาะ ข้อมูลทั่วไป ทั้งรูปแบบทั่วไป และการเฝ้าระวังการก่อเหตุของกลุ่มก่อการร้าย รวมไปถึงช่องทางการรายงาน..... หรือแจ้งข้อมูลข่าวสารให้แก่หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

7. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

แบบสอบถาม : กรุณาตอบแบบสอบถามตามมุมมองของท่านเพื่อการทำเอกสารวิจัย

หัวข้อเรื่อง : แนวทางการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ของกองทัพไทย

วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ความเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการก่อการร้ายไปพร้อมกับความก้าวหน้าของโลกยุคศตวรรษที่ 21

2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เป็นแนวทางในการต่อต้าน และตอบโต้การก่อการร้ายอย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อเหตุการณ์สอดคล้องกับแผนนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ท่านมีประสบการณ์ในการต่อต้านการก่อการร้ายในประเภทใด สามารถลงรายละเอียดได้มากกว่า 1 ประเภท

ผู้ปฏิบัติการ

ฝ่ายอำนวยความสะดวก

ผู้บังคับหน่วย

อื่น ๆ

2. ท่านและหน่วยงานของท่านเกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายหรือไม่

ไม่เกี่ยวข้อง

เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้าย

1. ในมุมมองของท่านคิดว่าการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงและกระทบต่อความมั่นคงของประเทศหรือไม่อย่างไร

การก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 นับตั้งแต่เหตุการณ์โจมตีเวสต์เทรตเซ็นเตอร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อ 11 ก.ย.44 มีการเปลี่ยนแนวทางของการก่อการร้ายอย่างมีนัยสำคัญ คือ

- 1) เป็นการโจมตีแบบไม่ต้องการชื่อเรียกร้องแต่ต้องการสร้างความเสียหายได้เกิดมากที่สุด
- 2) กลุ่มก่อการร้ายปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรจากเดิมแบบมีการจัดองค์กรที่ชัดเจน มาเป็นรูปแบบแนวราบ คือการสร้างสมาชิก และแนวร่วมที่กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก
- 3) การเผยแพร่แนวคิดหัวรุนแรง โดยใช้เทคโนโลยี สื่อสังคมออนไลน์ สร้างกระแสความเกลียดชัง และบ่มเพาะแนวคิดเกิดการก่อการร้ายประเภท Home Grown และ Lone wolf ซึ่งมีผลกระทบต่อความมั่นคงของทุกประเทศทั่วโลก

2. ในมุมมองของท่าน กองทัพไทยในปัจจุบันมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในลักษณะใด

บทบาทของกองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้าย ปัจจุบัน คือ การจัดเตรียมกำลัง นปพ.เหล่าทัพ และกำลังส่วนสนับสนุน (ชุด EOD, ขป.วศ., หน่วยบิน, หน่วยแพทย์) ให้มีความพร้อมรองรับสถานการณ์ก่อการร้ายที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งเป็นไปตามนโยบายการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายของประเทศไทย โดยมี สมช.เป็นหน่วยงานด้านนโยบาย

3. ในมุมมองของท่าน การปฏิบัติงานทางด้านการข่าวและในการต่อต้านการก่อการร้ายทางด้านการยุทธการของกองทัพไทย มีข้อจำกัดที่ควรได้รับการพัฒนาในลักษณะใด

.....บูรณาการรวมศูนย์ และมีการตรวจสอบการดำเนินงานการรวบรวมข่าวกรอง โดยกำหนดภัยคุกคามที่ครอบคลุม และจัดความเร่งด่วนภัยคุกคาม โดยกระทรวงหรือองค์กรระดับชาติองค์กรเดียว แต่กระจายการรวบรวมข่าวสารภาพจัดตั้ง การรายงานข้อมูลแบบบูรณาการ โดยหน่วยงานหนึ่ง.....

4. ในมุมมองของท่าน กองทัพไทยควรมีการพัฒนาบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายหรือไม่ อย่างไร

.....ควรมีการพัฒนามุมมองในด้านการป้องกันการก่อการร้าย โดยมีมาตรการร่วมทุกภาคส่วน.....
 1. กำหนดมาตรการเชิงรุกและรับอย่างชัดเจน.....
 2. กำหนดโครงสร้างยามปกติ และเกิดเหตุที่มีความพร้อม และอำนาจหน้าที่.....
 3. การฝึกในทุกระดับ นโยบาย ฝ่ายอำนวยการ ปฏิบัติการแบบบูรณาการ.....
 4. เสริมสร้างการป้องกันการก่อการร้ายทุกภาคส่วน.....

5. ในมุมมองของท่าน นอกจากหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ท่านคิดว่ากำลังในส่วนใดที่ควรจะมีบทบาทในการต่อต้าน และตอบโต้การก่อการร้ายในการสนับสนุนการปฏิบัติการในห้วง ก่อน ระหว่าง และหลังการเกิดเหตุการณ์ก่อการร้าย

.....ในทุกภาคส่วนควรมีบทบาท โดยมีระดับชาติ/ในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจ โดยมีการทำงานหรือเลขานุการ ให้แผน/เสนอแนวทางการปฏิบัติ ข้อเท็จจริง แนวทางการแก้ปัญหาระบบบูรณาการทุกภาคส่วนในระดับกระทรวง และส่วนแก้ไขสถานการณ์วิกฤต โดยมีฝ่ายข่าวกรองของหน่วยความมั่นคง และสำนักงานข่าวกรองหญิงชาย รวมถึง หน่วยคนบังคับใช้กฎหมาย ในห้วงก่อน ระหว่าง หลังเหตุการณ์การก่อการร้าย.....

6. ในมุมมองของท่าน กำลังพลของกองทัพไทยควรได้รับความรู้ในเรื่องของการต่อต้านการก่อการร้ายหรือไม่ ถ้าควรอยู่ในระดับใด

.....ควรได้รับความรู้ ระดับควรตระหนักรู้ และสามารถรายงานสิ่งผิดปกติ จากการสังเกตหรือจากสิ่งบอกเหตุที่ กำหนดหรือนโยบาย.....

7. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามและส่งคืนภายใน ๗ มิ.ย. ๖๔

ขอขอบคุณในความกรุณาในครั้งนี้

แบบสอบถาม : กรุณาตอบแบบสอบถามตามมุมมองของท่านเพื่อการทำเอกสารวิจัย

หัวข้อเรื่อง : แนวทางการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ของกองทัพไทย

วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ความเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการก่อการร้ายไปพร้อมกับความก้าวหน้าของโลกยุคศตวรรษที่ 21

2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เป็นแนวทางในการต่อต้าน และตอบโต้การก่อการร้ายอย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อเหตุการณ์สอดคล้องกับแผนนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ท่านมีประสบการณ์ในการต่อต้านการก่อการร้ายในประเภทใด สามารถลงรายละเอียดได้มากกว่า 1 ประเภท

- ผู้ปฏิบัติการ
- ฝ่ายอำนวยความสะดวก
- ผู้บังคับหน่วย
- อื่น ๆ

2. ท่านและหน่วยงานของท่านเกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้ายหรือไม่

- ไม่เกี่ยวข้อง (ตอนนี้)
- เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้าย

1. ในมุมมองของท่านคิดว่าการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงและกระทบต่อความมั่นคงของประเทศหรือไม่อย่างไร

.....การก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลง และกระทบต่อความมั่นคงจากการเชื่อมโลกด้วยเทคโนโลยีการรับรู้ของผู้คนที่มีผลต่อความมั่นคงของประเทศในทางความคิด การมีส่วนร่วมโดยไม่รู้ตัวโดยการเผยแพร่ข้อมูลและการสนับสนุนแนวความคิด โดยความเป็นไปได้ที่อันตรายที่สุดคือการก่อเหตุด้วยตนเองภายในบ้านเกิด โดยการเลียนแบบหรือเรียนรู้วิธีการใช้ความรุนแรงของบุคคลได้เอง รวมถึงวิธีการรับมือที่ต้องตระหนักถึงการเพิ่มความใส่ใจในการต่อต้านการก่อการร้ายโดยทุกภาคส่วนในลักษณะเชิงรับมากกว่าเดิม.....

2. ในมุมมองของท่าน กองทัพไทยในปัจจุบันมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายในลักษณะใด

.....มีลักษณะเดียวคือ สนับสนุนการใช้หน่วยที่มีความรับผิดชอบเชิงรุกในการต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อตอบสนองต่อเหตุการณ์ หรือแม้กระทั่งการป้องกันการก่อเหตุด้วยหน่วยงานความมั่นคงของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย โดยการบูรณาการการค้นคว้าก่อนเหตุการณ์หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น และเมื่อเกิดขึ้นแล้วจึงใช้กำลังปราบปรามหรือต่อต้านกิจกรรมการก่อการร้าย.....

ทั้งนี้จากบทบาทในการเตรียมกำลังตั้งแต่ยามปกติ และจัดกำลังแก้ไขปัญหา เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น อาจจะมีมองได้ว่าเป็นบทบาทในลักษณะเชิงรับ มากกว่าที่จะวางบทบาทหน้าที่ในเชิงรุกได้แก่ การค้นหา ฝ้าตรวจติดตามความเคลื่อนไหวเครือข่ายการก่อการร้าย และเข้าปฏิบัติ ครอบคลุม ชัดขวาง ป้องกันมิให้วางแผน เตรียมการก่อเหตุได้

3. ในมุมมองของท่าน การปฏิบัติงานทางด้านการข่าวและในการต่อต้านการก่อการร้ายทางด้านยุทธการของกองทัพไทย มีข้อจำกัดที่ควรได้รับการพัฒนาในลักษณะใด

1) ควรมีการประสานงาน, ความร่วมมือกับหน่วยงานข่าวอื่น ตย. สชช., ตำรวจสันติบาล, กรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อบูรณาการงานด้านการข่าวในการต่อต้านการก่อการร้าย ให้มีทิศทางเดียวกัน และตอบสนองต่อความมั่นคงของประเทศ

2) ปรับปรุง กม.ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ จนท.ทหาร ของเหล่าทัพ และกองทัพไทย มีอำนาจหน้าที่ บทบาท ในด้านการข่าว เชิงติดตามตรวจสอบ ระวังยับยั้ง ภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายตั้งแต่ในยามปกติ

4. ในมุมมองของท่าน กองทัพไทยควรมีการพัฒนาบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายหรือไม่ อย่างไร

กองทัพไทยการพัฒนาบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้าย ให้สามารถปฏิบัติในเชิงรุกให้มากขึ้น ดังนี้

1) ปรับปรุง กม.ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้อำนาจหน้าที่ จนท.ทหาร เหล่าทัพและกองทัพไทย มีบทบาทด้านการติดตาม ตรวจสอบ ระวัง ยับยั้งภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายตั้งแต่ในยามปกติ ทั้งที่อาจปฏิบัติร่วมกับ จนท.ตำรวจ

2) ในส่วนของ นพท.เหล่าทัพ ควรมีบทบาทเชิงรุกในการสนับสนุนงานด้านการข่าว กรณีตรวจพบเครือข่ายการก่อการร้ายเตรียมการก่อเหตุ สมควรให้ นพท.เหล่าทัพ ซึ่งมีขีดความสามารถและยุทธโศปกรณ์ที่มีความพร้อม เข้า ระวัง ยับยั้ง การก่อเหตุได้

5. ในมุมมองของท่าน นอกจากหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ท่านคิดว่ากำลังในส่วนใดที่ควรจะมีบทบาทในการต่อต้านและตอบโต้การก่อการร้ายในการสนับสนุนการปฏิบัติการในห้วง ก่อน ระหว่าง และหลังการเกิดเหตุการณ์ก่อการร้าย

1) กำลังส่วนสนับสนุน ประกอบด้วย จนท.ชุด EOD ของเหล่าทัพ, จนท.ชป.วศ.ของเหล่าทัพ, หน่วยแพทย์ของเหล่าทัพ และหน่วยบินเหล่าทัพ ที่ต้องมีความพร้อมเคลื่อนย้ายกำลังไปพร้อมกับ นพท.เหล่าทัพในการแก้ไขปัญหา

2) กำลังของหน่วยงานเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ตย. สำนักงานปรมณูเพื่อสันติ, สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กทม., กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มท. ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านนิวเคลียร์ ชีวะ เคมี รั้งสี

3) กำลังทหาร, ตำรวจ ในส่วนภูมิภาค ซึ่งสามารถให้การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายของ กำลัง ข้อ 1, 2 ได้ เนื่องจากมีความชำนาญพื้นที่

6. ในมุมมองของท่าน กำลังพลของกองทัพไทยควรได้รับความรู้ในเรื่องของการต่อต้านการก่อการร้ายหรือไม่ ถ้ามีควรอยู่ในระดับใด

1) กพ.เหล่าทัพ และกองทัพไทย ควรได้รับการอบรมความรู้ด้านการต่อต้านการก่อการร้าย ขั้นต้น ดังนี้

- การตระหนักรู้และสถานการณ์ การก่อการร้ายในประเทศไทย และภูมิภาค
- นโยบายการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย และขั้นตอนการแก้ปัญหาของไทย

2) กพ.ทหาร, ตำรวจในส่วนภูมิภาค ควรได้รับการอบรมตามข้อ 1 และเพิ่มเติมในเรื่อง บทบาทการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย ของส่วนภูมิภาค

7. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามและส่งคืนภายใน ๗ มิ.ย. ๖๔
ขอขอบคุณในความกรุณามาในครั้งนี้

ประวัติย่อผู้วิจัย

- ชื่อ** : พันเอก กัณฑ์ สถิตยยุทธการ
- วัน เดือน ปีเกิด** : 14 กรกฎาคม 2508
- ประวัติการศึกษา** :
- มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
 - มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
 - ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (ทบ.) โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า
 - ปริญญาโท Master of Art (Counselling), Rider University, สหรัฐอเมริกา
 - หลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ 76
 - หลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 54
 - หลักสูตร Terrorism Studies, University of St Andrews, สหราชอาณาจักร
 - หลักสูตร Special Operations Combating Terrorism Joint Special Operations University, Special Operations Command, สหรัฐอเมริกา
 - หลักสูตร Terrorism Targeting Operation, Counter Terrorism Group สหรัฐอเมริกา
- ประวัติการทำงานโดยย่อ** :
- ผู้บังคับกองร้อยอาวุธเบา กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 31 รักษาพระองค์
 - นายทหารยุทธการและการฝึก กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 31 รักษาพระองค์
 - ผู้ช่วยนายทหารยุทธการ หน่วยข่าวกรองทางทหาร
 - ผู้บังคับกองพันทหารราบ ศูนย์การกำลังสำรอง
 - ผู้อำนวยการกองพัฒนาหลักนิยม ศูนย์พัฒนาหลักนิยม และยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก
 - ผู้อำนวยการกองคัดสรรและพัฒนาบุคลากร กรมยุทธศึกษาทหารบก
 - รองผู้อำนวยการสำนักงานการฝึก กรมยุทธศึกษาทหารบก
- ตำแหน่งปัจจุบัน** : รองผู้บัญชาการโรงเรียนนายสิบทหารบก

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์

เรื่อง แนวทางการต่อต้านการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ของกองทัพไทย
ผู้วิจัย พันเอก กัณฑ์ สถิตยยุทธการ **หลักสูตร** วปอ. รุ่นที่ 63
ตำแหน่ง รองผู้บัญชาการโรงเรียนนายสิบทหารบก

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีซึ่งมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วอันเป็นผลกระทบให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อสังคม และความเป็นอยู่ของมนุษย์ในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร และความก้าวหน้าของนวัตกรรมใหม่ ซึ่งผลของการเปลี่ยนแปลงนั้นส่งผลให้รูปแบบของภัยคุกคามในรูปแบบต่างๆ ได้มีการเปลี่ยนแปลงพร้อมกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในโลกของยุคศตวรรษที่ 21 การก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามรูปแบบหนึ่งที่มีการพัฒนารูปแบบ และวิธีการของภัยคุกคามควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสังคมและเทคโนโลยีมาโดยตลอด ในขณะที่ความเจริญของสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วพร้อมกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ปัจจัยของความก้าวหน้าต่างๆ เหล่านี้ ส่งผลที่เปลี่ยนแปลงต่อภัยของการก่อการร้ายให้มีความรุนแรง และน่าสะพรึงกลัวมากยิ่งขึ้น รวมทั้ง เป็นปัจจัยที่เกื้อกูลต่อการขยายแนวความคิด การติดต่อเชื่อมโยงเครือข่าย, รูปแบบวิธีการ ของการปฏิบัติการ และเครื่องมือ ในการก่อการร้ายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งปัจจัยที่สำคัญที่สุดก็คือ การสร้างความหวาดกลัวให้แก่ประชาชน ผู้บริสุทธิ์ได้มากยิ่งขึ้น ทั้งชีวิต ทรัพย์สิน และความเป็นอยู่ ตลอดจนความคิดที่ได้รับจากผลของการก่อการร้าย เนื่องจากจุดมุ่งหมายของการก่อการร้าย ตั้งแต่ยุคเริ่มต้นจนถึงปัจจุบันไม่ได้มุ่งหวังแต่เพียงทำลายชีวิตและทรัพย์สินของเหยื่อเป้าหมายเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่มีจุดมุ่งหมายหลักในการสะท้อนภาพความรุนแรงของการปฏิบัติการไปให้สังคมได้รับทราบ ในอดีตจะมีแนวทางว่า “การฆ่าคนเพียงคนเดียวจะทำให้เกิดความน่ากลัว ไปสู่คนอื่นนับร้อยนับพันคน” ซึ่งต่อมาภายหลังเหตุการณ์การโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายอัลไคด้า (Al Queda) ด้วยการยึดเครื่องบินโดยสารและพุ่งชนตึกเวิลด์เทรด เซ็นเตอร์ในมหานครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2544 ทำให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนนับพันคน และมีการออกข่าวไปทั่วโลก ในขณะเกิดเหตุเป็นการทำให้ทั่วโลกได้รับรู้และหวาดกลัวถึงภัยในการก่อการร้ายอย่างรวดเร็วในทุกมุมโลก เหตุการณ์การโจมตีครั้งนี้เป็นจุดเปลี่ยนแปลงของการก่อการร้ายในรูปแบบใหม่ที่มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น และสร้างความหวาดกลัวไปทั่วโลก

ในปัจจุบันแนวทางของการก่อการร้ายจึงเปลี่ยนแปลงมาเป็น “การฆ่าคนนับพันจะทำให้คนทั้งโลกหวาดกลัว และรู้ถึงศักยภาพของกลุ่มก่อการร้าย” และจากเหตุการณ์การโจมตีเมืองมุมไบ (Mumbai) ประเทศอินเดียด้วยอาวุธสงคราม และใช้การปฏิบัติการในรูปแบบของหน่วยทหารขนาดเล็ก (Small Unit Tactic) ของผู้ก่อการร้ายจากกลุ่มก่อการร้าย เลสกา-อี-ทออิบา (Lashkar-e-Taiba) เมื่อวันที่ 26-29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงยุทธวิธี

ในการก่อการร้ายในลักษณะของการปฏิบัติการที่มีรูปแบบทางยุทธวิธีแบบทหาร และการควบคุมสั่งการจากผู้ควบคุมนอกพื้นที่ปฏิบัติการ ซึ่งมีการนำเทคโนโลยีต่างๆ ใช้ในการปฏิบัติการมากขึ้น ในขณะเดียวกันภาพของการโจมตีเมืองมุมไบ ถูกนำออกสื่อสู่สายตาชาวโลกในเวลาไม่นาน หลังตกเริ่มการปฏิบัติการซึ่งสร้างความหวาดกลัวไปทั่วโลก รวมทั้งเป็นการสร้างศักยภาพของกลุ่มก่อการร้าย เลสกา-อิ-ไทอiba ให้โลกได้รู้จักในเวลาไม่นานผลกระทบต่อมาจากเหตุการณ์ที่เมืองมุมไบได้ทำให้เกิดรูปแบบของการก่อการร้ายที่ใช้ยุทธวิธีแบบทหารในการโจมตีเรียกว่า “Mumbai Model” ขึ้นในหลายพื้นที่ทั่วโลก เช่น ในประเทศอินโดนีเซีย เคนยา และที่เห็นชัดเจนคือ ในเมืองมาราวิ (Marawi) ประเทศฟิลิปปินส์ โดยจะเห็นได้ว่า หากโลกมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น เท่าใดจะส่งผลให้การก่อการร้ายมีความรุนแรงมากขึ้น และมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามความก้าวหน้าทั้งทางเทคโนโลยี รูปแบบการปฏิบัติการ การรับรู้การติดต่อเครือข่าย การถ่ายทอดความคิด และการเผยแพร่ภาพของความหวาดกลัว อีกทั้งจะทำให้พื้นที่ในการปฏิบัติการของการก่อการร้ายขยายวงกว้างออกไปโดยไม่มีขอบเขต ด้วยเหตุนี้แนวโน้มของการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 จึงมีแนวโน้มที่จะมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น และมีการขยายเครือข่ายเข้าไปสู่สังคมในทุกระดับ ทุกพื้นที่ โดยไม่มีข้อจำกัด รวมทั้งมีรูปแบบใหม่ๆ ของการปฏิบัติการที่จะสร้างหวาดกลัว คุกคามต่อชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งส่งผลให้ทหารมีบทบาทมากขึ้นในการต่อต้านการก่อการร้าย เนื่องจากความรุนแรงและการขยายพื้นที่ในการก่อการร้าย และความขอบเขตขยายวงกว้างเกินกว่าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการต่อต้านการก่อการร้ายจะปฏิบัติการได้เพียงลำพัง

กองทัพไทยในปัจจุบันตามรัฐธรรมนูญกำหนดให้มีหน้าที่หลักในการเตรียมกำลัง และใช้กำลังในการป้องกันประเทศ ดังนั้น การเตรียมกำลังในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมา จึงมุ่งเน้นไปที่การเตรียมกำลังเพื่อทำการรบในการป้องกันประเทศจากการรุกรานในลักษณะของภัยสงครามตามแบบ (Conventional Warfare) เป็นหลัก แต่ในขณะเดียวกันยังต้องมีภารกิจในการรักษาความมั่นคงภายใน และการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมด้านการใช้กำลังให้มีความเหมาะสมต่อสภาพของภัยคุกคามในภาวะการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในขณะที่รูปแบบของภัยคุกคามในการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 มีแนวโน้มที่จะขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในทุกพื้นที่ทั่วโลก และอาจเป็นสงครามในรูปแบบใหม่ในอนาคต ดังนั้นกองทัพไทยจึงควรมีแนวทางในการเตรียมการรับมือต่อการก่อการร้าย เพื่อพัฒนาเสริมสร้างให้มีศักยภาพในการต่อต้านการก่อการร้ายถึงแม้ว่าในเหล่าทัพต่างๆ จะมีหน่วยที่มีหน้าที่ในการต่อต้านการก่อการร้ายอยู่แล้วทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ตามการเสริมสร้างให้หน่วยงานอื่นๆ ในกองทัพได้มีแนวทางและบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อให้มีความพร้อมในการรับมือต่อการปฏิบัติการในการก่อการร้ายในรูปแบบต่างๆ ในยุคศตวรรษที่ 21 จะเป็นการเสริมสร้างบทบาทและหน้าที่ในการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพไทยให้มีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น เนื่องจากการก่อการร้ายมีแนวโน้มของการขยายตัวในการปฏิบัติการอย่างรวดเร็ว และมีความรุนแรงมากขึ้น รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบอย่างรวดเร็ว ตามกระแสสังคมโลกและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ดังที่กล่าวมาแล้วจึงเป็นที่มาของงานวิจัยในเรื่องแนวทางที่จะพัฒนาบทบาทการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพไทยให้มีความเหมาะสมต่อภาวะการณ์ของโลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นในการศึกษาค้นคว้าแนวทาง หรือรูปแบบในการพัฒนาบทบาทของกองทัพไทยที่สามารถ

ทำหน้าที่ในการต่อต้านการก่อการร้ายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับต่อนโยบายและแผนระดับชาติ ว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ รวมทั้งภารกิจในการรักษาความมั่นคงภายใน และการรักษาสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ซึ่งจะทำให้กองทัพไทยได้มีแนวทางในการเตรียมกำลังที่เหมาะสมและทันสมัยในการต่อต้านการก่อการร้าย ในสถานการณ์ของโลกยุคศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ความเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการก่อการร้ายที่พัฒนา ไปพร้อมกับความก้าวหน้าของโลกยุคศตวรรษที่ 21
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการต่อต้านและตอบโต้การก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อเหตุการณ์ อีกทั้งสอดคล้องต่อนโยบายและแผนความมั่นคงแห่งชาติ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตพื้นที่

งานวิจัยนี้คือการศึกษาวิจัยแนวทางในการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพไทย โดยมีพื้นที่ครอบคลุมทั้งประเทศไทย

2. ขอบเขตด้านประชากร

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ จึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการทหาร ความมั่นคง และการต่อต้านการก่อการร้าย รวมทั้งนักวิชาการที่มีความรู้ด้านการก่อการร้าย เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนากองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้าย อันได้แก่ ผู้บังคับหน่วยกำลังรบ ผู้ปฏิบัติงานด้านยุทธการและการข่าว เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ หรือผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการต่อต้านการก่อการร้ายทั่วไป

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 3.1 งานวิจัยนี้เน้นศึกษาภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายเท่านั้น
- 3.2 งานวิจัยนี้เน้นศึกษาวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้านยุทธการและการข่าว ในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของทหารเท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงพรรณนา โดยดำเนินการดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ รวบรวมข้อมูลข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เชี่ยวชาญ, หัวหน้าส่วนราชการผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีความรู้ในเรื่องการก่อการร้าย ตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ รวบรวมจากการทบทวนวรรณกรรม และค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Context Analysis) การวิเคราะห์เปรียบเทียบ และสังเคราะห์ข้อมูลตามทฤษฎีและหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การนำเสนอข้อมูล

โดยการรายงานผลการวิจัยในรูปแบบของการพรรณนาความที่ได้จากการวิเคราะห์เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ และแนวทางใหม่ๆ ที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบว่า การก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ยังคงเป็นยุทธศาสตร์ของการต่อสู้ของกลุ่มหรือบุคคล (Sub State Actor) ในการต่อสู้กับผู้มีอำนาจหรือกลุ่มบุคคล และรัฐฝ่ายตรงข้าม และในทางกลับกันรัฐสามารถใช้แนวทางยุทธศาสตร์ของการก่อการร้ายเป็นเครื่องมือในการปราบปรามผู้ไม่เห็นด้วย หรือไม่ยอมรับในการปกครองของรัฐ โดยใช้วิธีการรุนแรงในการปกครอง (State Terror) หรือในลักษณะของ (State Sponsor Terrorism) ซึ่งยังคงมีอยู่ในเหตุการณ์ในหลายประเทศถึงแม้ว่าจะมีน้อยลงก็ตาม และในขณะเดียวกันการก่อการร้ายจากกลุ่มหรือบุคคลในลักษณะของกลุ่มย่อยๆ (Sub State Actor) จะเริ่มแพร่หลายมากขึ้น และจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายในลักษณะของอุดมการณ์ความคิดร่วมมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มก่อการร้ายทางศาสนาที่จะเริ่มมีมากขึ้นในศตวรรษที่ 21 และแพร่ขยายออกไปทั่วโลก ในโครงสร้างของกลุ่มการก่อการร้ายจะอยู่ในแบบของเครือข่าย ซึ่งสร้างความลำบากให้แก่การขยายผลในการสืบสวนหาผู้นำหรือแกนนำของกลุ่ม และยากต่อการทำลายโครงสร้างของกลุ่มก่อการร้ายตั้งแต่ในระดับท้องถิ่นจนถึงระดับสากล จากการก่อเหตุในการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 จะมีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากความก้าวหน้าในทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร การลอบวางระเบิดยังคงเป็นที่นิยมใช้ในการก่อเหตุแต่จะมีการพัฒนาตลอดเวลา เพื่อให้เกิดความรุนแรงมากที่สุด รวมทั้งการเกิดนวัตกรรมใหม่ของรูปแบบในการก่อการร้าย โดยการโจมตีด้วยกลุ่มติดอาวุธ โดยใช้อาวุธที่มีความรุนแรง และกระทำในพื้นที่สาธารณะ ชุมชน โดยทำการโจมตีต่อแหล่งท่องเที่ยว ย่านการค้า ที่ทำการรัฐบาล สำนักข่าว หรือเป้าหมายที่เป็นสัญลักษณ์ของประเทศหรือของท้องถิ่น รวมทั้งการโจมตีต่อแหล่งธุรกิจที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของเป้าหมาย และการโจมตีต่อระบบสาธารณสุขโลก ซึ่งการโจมตีด้วยอาวุธจะใช้ระยะเวลายาวนาน เพื่อสร้างให้เกิดความปั่นป่วนและทำให้สื่อได้ถ่ายทอดภาพของความหวาดกลัวออกไปทั่วโลก ดังนั้นพื้นที่ปฏิบัติการในการก่อเหตุในยุคศตวรรษที่ 21 จึงจะเน้นที่การก่อเหตุในเมืองเป็นหลัก ในยุคศตวรรษที่ 21 ความก้าวหน้าทางการสื่อสารจะทำให้เกิดกลุ่ม Home Grown และ Lone Wolf ในทุกพื้นที่ ทุกภูมิภาคทั่วโลก โดยการเรียนรู้ รับรู้ แนวความคิดจากสื่อ หรือการติดต่อด้วยระบบการสื่อสารในทุกรูปแบบที่มีความเจริญก้าวหน้า กลุ่ม Home Grown และ Lone Wolf เป็นปัญหาสำคัญที่รัฐบาลในทุกประเทศต้องติดตาม และควบคุมไม่ให้เกิดหรือขยายตัวออกไปในสังคม ซึ่งทั้งกลุ่ม Home Grown และ

Lone Wolf จัดเป็นกลุ่มก่อการร้ายหรือบุคคลที่อันตรายมาก เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ได้อยู่ภายในชุมชนหรืออยู่ในประเทศ ทำให้ยากแก่การตรวจพบหรือติดตาม โดยเฉพาะการรวมตัวของกลุ่ม Home Grown จะทำการรวมตัวได้อย่างรวดเร็ว และเป็นกลุ่มก้อนใหญ่ ซึ่งจะทำให้การก่อเหตุโดยการใช้อาวุธในการโจมตี มีความรุนแรงมากขึ้น ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในยุคศตวรรษที่ 21 จะเอื้ออำนวยให้การก่อการร้ายเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการก่อเหตุต่างๆ กัน และสิ่งที่เกิดขึ้นมาควบคู่กับการโจมตีด้วยอาวุธที่มุ่งทำลายต่อชีวิตและทรัพย์สินได้เกิดขึ้นในยุค Cyber โดยปัจจุบัน ได้เกิดสภาพของการก่อการร้ายทาง Cyber เกิดขึ้นซึ่งจะมุ่งรบกวน และทำลายต่อเป้าหมายในการบริหารจัดการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ระบบเศรษฐกิจ และความปลอดภัยของประชาชน

2. แนวทางในการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ของกองทัพไทยจากการดำเนินการวิจัยจะทำให้ทราบว่า กองทัพไทยควรมีแนวทางในการพัฒนาการต่อต้านการก่อการร้ายเพื่อปรับเปลี่ยนบทบาทของกองทัพไทยให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพพร้อมที่จะทำการต่อต้านและตอบโต้ต่อภัยคุกคามในการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีความรุนแรงอันเป็นภัยคุกคามต่อประเทศ ดังนี้

2.1 การกำหนดให้กองทัพไทยเป็นหน่วยงานหลักในการต่อต้านการก่อการร้ายและการออกกฎหมายรับรองอำนาจ และ หน้าที่ให้กับการปฏิบัติการในการต่อต้านการก่อการร้ายให้กับทหารในยามปกติ

2.2 การเสริมสร้างเตรียมความพร้อมของหน่วยในพื้นที่ให้มีความพร้อมต่อการเข้าควบคุมสถานการณ์

2.3 การพัฒนาให้ความรู้และทักษะแก่กำลังในด้านการต่อต้านการก่อการร้ายทั้งการฝึก ศึกษา และหลักนิยม

2.4 การมอบอำนาจให้แก่ แม่ทัพภาคในการตัดสินใจใช้กำลังทหารเข้าควบคุมสถานการณ์

2.5 การเสริมสร้างการปฏิบัติในการต่อต้านการก่อการร้ายในเชิงรุกทั้งด้านการข่าวและยุทธการ

2.6 การสร้างความเข้าใจและตระหนักแก่กำลังพลในเรื่องภัยคุกคามการก่อการร้ายและการต่อต้านการก่อการร้าย

2.7 กองทัพไทยต้องมีความพร้อมนอกเหนือจากงานด้านการข่าวและการปฏิบัติการคือการเตรียมการด้านการฟื้นฟูหลังจากเกิดเหตุการณ์ โดยเฉพาะด้านการบรรเทาสาธารณภัยและการรักษาพยาบาล

2.8 กองทัพไทยต้องมีการบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อเป็นการพัฒนางานด้านการข่าวและงานด้านปฏิบัติการ อันเป็นการเตรียมการในการต่อต้านและต่อสู้ต่อการก่อการร้ายหรือกิจกรรมที่จะนำไปสู่การก่อเหตุรุนแรง อันเป็นผลกระทบต่อความมั่นคง

นอกจากนี้จากการศึกษาวิจัยพบว่า กองทัพไทยในปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคในการต่อต้านการก่อการร้าย ดังนี้

1. ด้านสภาพของการก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 การก่อการร้ายในยุคศตวรรษที่ 21 มีลักษณะของความรุนแรงและขยายวงกว้างในการก่อ เหตุอย่างรวดเร็วยิ่งยังสามารถมีเครือข่ายในทุกพื้นที่ที่ทั่วทุกมุมโลกด้วยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยต่อการติดต่อของเครือข่ายสมาชิกทั่วทุกแห่งบนโลก การเผยแพร่และรับทราบแนวทางการคิดและอุดมการณ์

2. ด้านบทบาทของกองทัพไทยในการต่อต้านการก่อการร้ายที่มีข้อจำกัด ซึ่งกองทัพไทยมีบทบาทในการต่อต้านการก่อการร้ายจำกัด ไม่ว่าจะเป็นการก่อการร้ายภายในประเทศที่อาจเกิดขึ้นได้จากกรณีของความเชื่อมโยงแนวความคิดอุดมการณ์กับกลุ่มก่อการร้ายเช่นความเกี่ยวข้องของกลุ่มก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กับกลุ่มก่อการร้ายสากลหรือการก่อการร้ายที่เกิดจาก ความคิดเห็นแตกต่างทางการเมืองหรือความคิดเห็นเฉพาะกรณีส่วนบุคคลที่ส่งผลให้กระทบต่อความมั่นคง และความสงบสุขของประชาชน และการต่อต้านการก่อการร้ายจากกลุ่มก่อการร้ายสากลโดยตรง เนื่องจาก แนวทางของรัฐบาลไทยได้กำหนดให้การก่อการร้ายเป็นหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติตั้งนั้นบทบาท หน้าที่ในการต่อต้านการก่อการร้ายของทหารจึงอยู่ในฐานะผู้ช่วยเจ้าพนักงานเมื่อได้รับการร้องขอจาก เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือฝ่ายปกครอง

3. ด้านอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและการใช้กำลัง เนื่องจากกองทัพไทยยังไม่มีอำนาจทางกฎหมาย และหน้าที่ของกองทัพไทยตามกฎหมายยังไม่มีอำนาจในการ ปฏิบัติงานอย่างมีเอกภาพ และมีขอบเขตด้านการปฏิบัติงาน หากมีการใช้กำลังทหารในการต่อต้านการก่อ การร้าย ต้องใช้อำนาจที่ต้องอาศัยกระบวนการในการแสวงข้อตกลงใจที่ใช้เวลายาวนาน ตามอำนาจของ นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นซึ่งขั้นตอนในการดำเนินการข้อตกลงใจของผู้มีอำนาจสั่งการได้กำหนดไว้เพียง นายกรัฐมนตรีในการประกาศภาวะฉุกเฉิน จากการศึกษาอำนาจทางกฎหมายในการปฏิบัติการ ทั้งในเชิงรุก และเชิงรับ รวมทั้งอำนาจในการตัดสินใจของการใช้กำลังเข้าควบคุมสถานการณ์ได้อย่างทันต่อเหตุการณ์ของผู้บังคับหน่วยทหารในพื้นที่

4. ผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการในกองทัพส่วนใหญ่ ยังมองว่า การก่อการร้ายไม่ใช่ภารกิจ ของกองทัพ โดยทหารส่วนใหญ่ยังเข้าใจว่าการต่อต้านการก่อการร้ายเป็นเรื่องของหน่วยรบพิเศษเพียงอย่างเดียว

5. ด้านความรู้และความเข้าใจของกำลังพลในเรื่องของการก่อการร้ายและการต่อต้านการก่อ การร้าย ถึงแม้จะมองเห็นว่าการก่อการร้ายจะเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ประเภทหนึ่ง แต่ผู้บังคับบัญชายังขาด ความเข้าใจและให้ความสำคัญ เนื่องจากการขาดความรู้และประสบการณ์ในเรื่องของการก่อการร้ายและ มองว่ายังไม่ใช่หน้าที่หลักของกองทัพ ซึ่งทำให้ขาดการให้ความสำคัญต่อการให้ความรู้กำลังพลในทุกระดับ และขาดการทำแผนในการรับมือต่อภัยจากการก่อการร้ายรวมทั้งขาดการบูรณาการต่อการปฏิบัติงาน ร่วมกับหน่วยอื่น

ข้อเสนอแนะ

1. เชนนโยบาย

1.1 นโยบายความมั่นคงระดับชาติควรรื้อฟื้นพิจารณายกระดับให้การก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ที่มีผลกระทบอย่างสูงต่อความมั่นคงของชาติ และสามารถขยายตัว

กลายเป็นสงครามในรูปแบบใหม่ในลักษณะของสงครามอสมมาตร (Asymmetric Warfare) ซึ่งหมายถึงทำให้กองทัพต้องเตรียมความพร้อมไปสู่สงครามในรูปแบบใหม่

1.2 การพิจารณาออกกฎหมายพิเศษเพื่อรองรับต่ออำนาจหน้าที่ให้หน่วยทหารที่มีหน้าที่ในการต่อต้านและตอบโต้การก่อการร้าย สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ของศูนย์ ต่อต้านการก่อการร้ายสากลที่เป็นหน่วยหลักในการต่อต้านการก่อการร้าย ต้องมีกฎหมายพิเศษรองรับในการเข้าถึงข้อมูลได้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายหรือมีแนวโน้มในการก่อเหตุรุนแรง

1.3 การพิจารณาปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ โดยกำหนดผู้มีอำนาจเหมาะสมในการสั่งการใช้กำลังทหารให้ ทันต่อสถานการณ์

1.4 ปัจจุบันกองทัพในหลายประเทศ เช่น กองทัพสหรัฐอเมริกา เปลี่ยนจากคำว่า การต่อต้านการก่อ การร้าย (Counter Terrorism) เป็นการต่อสู้การก่อการร้าย (Combating Terrorism) เพื่อให้เหมาะสมกับ ภารกิจของกองทัพตามรัฐธรรมนูญในการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามในรูปแบบการก่อการร้าย

1.5 การเสริมสร้างให้กองทัพไทยมีศักยภาพในการรับมือต่อภัยจากการก่อการร้ายที่จัดว่าเป็นภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ และเป็นหน้าที่หลักของกองทัพไทยที่ต้องรับผิดชอบโดยตรง นอกเหนือจากการป้องกันประเทศในการเตรียมกำลัง และการจัดหายุทโธปกรณ์ที่เหมาะสม

2. ระดับปฏิบัติการ

2.1 เสริมสร้างการบูรณาการทำงานระหว่างกองทัพไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย โดยเฉพาะงานด้านการข่าวเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากงานด้านการข่าวคือกลไกที่สำคัญในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยต้องยึดถือว่าการยับยั้งไม่ให้เกิดเป็นความสำเร็จมากกว่าการแก้ไขปัญหาระหว่างเกิดเหตุ

2.2 เสริมสร้างให้กำลังพลได้มีความรู้ในด้านการก่อการร้าย โดยการพัฒนาหลักนิยมและการศึกษา ด้านการก่อการร้ายและการต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อนำไปสู่การฝึกที่กองทัพจะต้องเปลี่ยนผ่านนอกจากการต่อสู้ในลักษณะสงครามในแบบเป็นการต่อสู้กับการก่อการร้าย

2.3 พัฒนาด้านการฝึกในด้านการปฏิบัติการในการตอบโต้การก่อการร้ายเช่นการเข้าควบคุมสถานการณ์ การปิดล้อมพื้นที่ การเคลื่อนย้ายประชาชน และที่สำคัญคือการปฏิบัติการในเมืองให้แก่ส่วนกำลัง รบ ส่วนสนับสนุนการรบในพื้นที่ และการฝึกร่วมระหว่างหน่วยในพื้นที่ และหน่วยปฏิบัติการพิเศษ และการฝึกบรรเทาสาธารณภัยให้แก่ส่วนสนับสนุนการช่วยรบ

2.4 พิจารณาการใช้กำลังหน่วยที่เหมาะสมในพื้นที่ในการตอบโต้และต่อต้านเหตุการณ์ในการก่อการร้าย เช่น หน่วยพร้อมรบเคลื่อนที่เร็ว (RDF) หรือหน่วยที่มีความพร้อมในพื้นที่ที่จะควบคุมสถานการณ์ไม่ให้อาณาภัยหรือขยายวงกว้างก่อนหน่วยปฏิบัติการพิเศษจะเข้าแก้ไขสถานการณ์

2.5 พัฒนาการปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายในเชิงรุกทั้งงานด้านการข่าวและด้านยุทธการ โดยเฉพาะงานด้านการข่าวกรองเชิงรุกที่เป็นกลไกหลักของความสำเร็จในการต่อต้านการก่อการร้าย

3. เพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การทำวิจัยในเรื่องของการจัดทำกฎหมายที่ให้อำนาจหน้าที่ต่อการปฏิบัติการทางทหารในการต่อต้านการก่อการร้ายของกองทัพไทย เพื่อให้กองทัพไทยมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างเต็มขีดความสามารถ

3.2 การทำวิจัยในเรื่องการจัดโครงสร้างในการบูรณาการด้านการข่าวและยุทธการให้มีความสอดคล้องต่อการรับมือต่อภัยคุกคามจากการก่อการร้ายยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เกิดเอกภาพในการปฏิบัติการและรับมือ ต่อเหตุการณ์ได้ทันเวลา